

KEVSER SURESİ

Rahman Rahim Allah'ın Adıyla

Şüphesiz biz, sana Kevser'i verdik.

Şu hâlde Rabbin için namaz kıl ve tekbir

alırken, namazda ellerini boğazına kadar kaldır.

Doğrusu asıl soyu kesik olan, sana kin duyandır.

DR. MUHAMMED TAÂN

Bağdat Seyyidi

Irak'ta Aşura'nın Sırrına Eren
Amerikalı Asker Jimmy'nin Öyküsü

(ROMAN)

Çeviri:

İsmail Bendiderya

KEV SER

Kevser Yayınları: 230

Kitabın Orijinal Adı: Seyyid-i Bağdad

Yazar: Dr. Muhammed Taân

Çeviri: İsmail Bendiderya

Dizgi ve Mizanpaj: Kevser

Kapak: Faruk Atlan

Baskı: Yılmaz Matbaacılık (Sertifika No: 27185)

Litros Yolu 2. Matb. Sitesi 3 NB 2 Zeytinburnu

Topkapı İSTANBUL Tel: 0212 493 00 85

Basım Tarihi: Aralık 2014

ISBN: 978-605-4792-28-3

Not: Eser, Eroğlu Medya Yapım Tic. Ltd. Şti.'nin

Katkılarıyla basılmıştır

Kevser Yayınları

Sofular Mah. Simitçi Şakir Sok.

No: 14 / 1 Fatih – İSTANBUL

Tel: 0212 – 534 35 28 / 0212 555 16 66

Faks: 0212 – 631 36 01 / 0212 555 22 12

www.kevseryayincilik.com

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

Çevirenin Ön Sözü

“Bağdat Seyyidi”; Saddam'ın zulmünden kurtulduk derken, ülkelerine demokrasi ve insan hakları getirme vaadiyle giren ve bir daha çıkmayan Amerika'nın türlü entrikalarına maruz kalan Irak halkının yaşadığı acılardan kesitler sunmaktadır.

Bir tarafta işgal, diğer tarafta bunu “geri kalmış ülkelere iyilik” zanneden Amerikalı asker Jimmy'nin vicdanının derinliklerindeki insani duygular vardır. Benzeştiği kişilerde aynı duyguları bulduğunda bir renk, inanç ve kültür harmonisi bulacaktır karşısında...

Bu romanın en ilginç yanı, işgal dönemi ve işgal öncesi Irak'ın sosyal ve psikolojik yapısını aktarması, ülkenin etnik ve tarihî köklerini aktarırken sömürü yöntemlerine de değinmesidir. Bunlar, farklı zaman ve iktidarlarda, ülkelerin sosyal, stratejik ve coğrafi özelliklerine göre değişen, ama tanıdık yöntemlerdir.

Doktor Muhammed Taân 1941'de Lübnan'ın Sur kentinde dünyaya geldi. Fransa'da tıp tahsilini tamamladı ve cerrah olarak ülkesi Lübnan'a döndü. İnsan sevgisi ile dolu olan iç dünyası onu önce Fas'a, sonra da Nijerya'ya, yoksul ve kimsesizlerin yardımına götürdü. Hâlâ Nijerya'da yaşamakta olan yazarın 6. eseri olan “Bağdat Seyyidi” 2006'da basıldı. Yazarın Fransızca yazdığı diğer eserleri: Yer Fıstığı (1997), Nostalji (1999), Bir Cerrahın Yaz Mevsimi (2001), Hoca (2003), Çığ (2004). Son romanı olan Ziyaret 2010'da Fransa'da basıldı.

Şunu da hatırlatalım ki çeviride kitabın 1392 h.ş. yılında "İntişarat-i Hursendi" tarafından yayınlanan Farsça çevirisinin 2. baskı esas alınmıştır.

İsmail Bendiderya /10 Temmuz 2014,
12 Ramazan 1435.

Jimmy'nin Irak'taki İlk Günü

İkinci namazından çıktıkları sırada, Kerbela etrafında bir toplu mezar bulunduğu haberi bütün şehre yayıldı. Müezzin, haberi minarenden duyurmuştu. Bu tür haberleri hep minarenden duyururdu, ama bu defa sesi pek titrek çıkmıştı.

Onun da oğlu "kayıplar" arasındaydı çünkü.

Seyyid bu sırada evindeydi, namazını evde kılmıştı. Selam verip namazını tamamladıktan sonra sakin bir hâlde seccadesini topladı. Soğukkanlılığını korumaya çalışıyordu. Sarığını başına koyduğu sırada geliniyle göz göze geldi. Çok tedirgindi... Haksız da değildi aslında... Kocasından bir haber çıkar diye umutlanıvermişti garip kız... Bakışlarıyla ona evde kalmasını rica etti, dışarısı tekin değildi.

Seyyid evden çıkıp kumlu yolda hızla yürümeye başladı. Toplu mezarın yerini sormasına gerek yoktu, haberi duyan yüzlerce kişinin ardı sıra gitmesi yeterliydi. Hepsi, uzun süredir kayıplara karışan yakınlarının durumunu öğrenme umuduyla koşup gelmişti. Toplu mezara yaklaştıklarında kalabalıktakilerin sayısı arttı. Herkes sakin ve düşünceli adımlarla yürüyordu. Üzüntü ve kederi yüzlerinden okunan insanların ağzını bıçak açmıyordu o gün... Kadınların feryadı figanından başka ses yoktu. Hepsi karalar giymiş, matem bürünmüştü.

Şehrin çıkışında, en son evden birkaç yüz metre ileride bir kum tepesinin hemen yanına toplanan birkaç kişi yeri kazmaya başlamıştı bile. Kimi kürekle kazarken kimi de elleriyle kumları bir kenara itiyordu. İlk iskeleti bulduklarında kalabalık arasında bir velvele başladı. Bir kenarda duran Seyyid, bütün dikkatiyle mezar kazıcıları izliyordu. İlk cenaze bulununca, heyecana kapılan kalabalığa sakin olup kenarda durmalarını ve gençlerin işini zorlaştırmamalarını söyledi. Çünkü bütün kumları kaldırıp bütün cesetleri çıkarılmadan, mezardakilerin kimliklerinin tespiti mümkün değildi.

Seyyid'in söylediğine katılmamak elde değildi. Sıcak ve etkili sesi, herkeste saygı uyandırıyordu. Ahali onu tanır ve güvenirdi. Seyyid'i dinleyip kenara çekildiler ve cesetleri çıkarmaya çalışan beş genci tedirgin bakışlarla izlemeye başladılar. Yarım saat içinde yüzlerce ceset bulunmuştu. Seyyid'in sakin bir işaretiyle kalabalık hareketlendi, ağır adımlarla cesetlere yaklaşip dikkatle bakmaya başladılar. Herkes kendi yakınına tespit etmeye çalışıyordu.

Amerikan ordularının Irak'a girdiği ilk günlerdi bunlar... Irak'ı Saddam diktatöründen kurtaracaklarını ve ülkenin demokrasi ve özgürlüğe kavuşması için ellerinden geleni yapacaklarını söyleyen Amerikalılar 3 hafta önce Irak'a girmişlerdi. Kerbela yakınlarına vardıklarında akıllıca davranmış ve şehre girmemişlerdi. Şimdi etrafında toplandıkları bu toplu mezarın biraz yakınında karargâh kurmuş, bu toplu mezarı da onlar keşfedip halka bildirmişlerdi. Onların bu toplu mezarları nasıl keşfettiklerini bilen yoktu; ama Seyyid bu toplu mezarların keşfinin halk nezdinde Amerikalılara itibar ve güven duygusu sağladığının farkındaydı. Dahası, böylece hem Amerikalılara teşekkür etmek zorunda kalıyor, hem de devrilen Saddam rejiminin, başlarına ne büyük belalar getirdiğini sürekli hatırlamış oluyorlardı.

Amerikalılar, işte bunu hatırlamalarına, hatta hiç unutmamalarına yardım ediyordu...

Çok akıllıca hareket ediyorlardı; her şeyi inceden inceye hesapladıkları belliydi.

Nitekim şimdi de halka hiç müdahalede bulunmamış ve ahalinin cesetleri çıkarmasına karışmamışlardı. Hatta onlara yardımcı olmuş ve iskeletleri taşıyabilmek için, üzerlerinde "U.S.A" yazılı büyük mavi ceset torbaları vermişlerdi.

Cesetleri ilk teşhis eden bir kadın oldu. Dört yıldır kayıp olan eşini üst çenesindeki altın dişinden tanıdı. Yüreklere yakan çok nahif bir ses çıktı boğazından, feryadı boğazına düğümlemedi. Ondan sonra yaşlı bir adamın feryadı duyuldu. O da oğlunu üniformasındaki işaretlerden tanıdı. Cesetleri teşhis edebilmek için elbise, kol düğmesi, diş, ayakkabı vb. her şeyin çok dikkatle gözden geçirilmesi gerekiyordu.

Seyyid, oğlunu teşhis edebilmenin kendisi için çok zor olacağını biliyordu. Uzun süredir görüşmüyorlardı zaten... Kalabalıktan ayrılmış, biraz uzakta beklemeye başlamıştı; ceset yakınlarının ağlama ve ağıtlarını dinliyordu. Cesetler arasında bir yakını bulamayanlar suskun, ama büyük bir acıyla gerisin geriye dönüyordu. Birkaç saat sonra, teşhis edilemeyen sadece 4 ceset kalmıştı. Çukur boşalmıştı şimdi, ortalıkta kimse kalmamıştı. Seyyid ağır adımlarla çukura inip cesetleri dikkatle kontrol etmeye başladı. Ellerin titrediğini gizlemeye çalışıyordu. Oğlunu tanıyabileceği tek özellik, yanından hiç ayırmadığı küçük siyah deri para cüzdanıydı. Cesetlerin ceplerine baktı önce... O cüzdanı annesi dikmiş, yanından ayırmamasını istemişti. Üzerindeki siyah deri kılıfa nazar duası yazmıştı çünkü. Cesetlerin ceplerinde bir şey bulamayınca ümidini yitirip geriye dönmek istedi. Ama... Gömleklerin içine bakmamıştı. Cesetlerin gömlelerinin altına da bakmaya başladı. Son cesedin gömleğini açtı, biraz aşağıda, eli deri bir cüzdana değdi. Çıkarıp dikkatle baktı. Evet, oydu! Şaşırmadı. Bir gün oğlunun cesedini bulacağından emindi çünkü.

Cesedin başında sessizce durup bekledi. Tuhaf bir duygu kaplamıştı içini. Bütün varlığının sevgi ve şefkatle dolduğunu hissetti. Karşısında duran kafatası, oğlundu... Onun kendisine gülümsediğini sandı bir an... Yıllarca yaşadıkları fikir ayrılıkları ve tartışmaları unuttururcasına gülümsüyordu. Hayattayken onu doğru yola hidayet etmeyi başaramamıştı, şimdi naaşını İslami kurallara göre defnederek üzerine düşen son görevini yapacaktı.

Eşinin yazdığı nazar duasını cebine koyduktan sonra mavi ceset torbalarından birini alıp soğukkanlı bir hareketle genç oğlunun naaşını itinayla torbaya yerleştirdi.

Gelini avluda oturmuş sabırsızlıkla onu bekliyordu. Yine söze gerek yoktu. Sırtındaki torba her şeyi anlatmaya yetiyordu zaten... Her şey bitmişti demek ki... Hem de acı bir sonla... Genç kadının ağlamaktan kuruyan gözyaşları o günde gözlerine değil, yüreğine aktı. Seyyid onun bakışlarındaki şaşkınlık ve boşluğu fark etmişti. Ceset torbasını görür görmez o hüznü bakışları, yerini derin bir boşluk ve anlamsızlığa bırakmıştı şimdi.

Cesedi avludaki sedirin üzerine bıraktığı sırada akşam ezanı okunmaya başladı. İki namaz arasında; ikinci ile akşam arası hem oğlunun cesedini bulmuş, hem de yıllardır zihnini kemiren "Oğlum nerede acaba?" sorusunun cevabını almıştı.

Bahçeye çıktı. Emine, bir köşede kıvrılmış belirsiz bir boşluğa gözlerine dikmişti. Olayın şokundan, Seyyid'e abdest alması için su getirmeyi unutmuştu; ama Seyyid bu durumda böyle bir şeyi önemseyemezdi. Genç kadın daha birkaç saat öncesine kadar, günün birinde kocasının sağ salim döneceğinden umutluyken, şimdi bütün umutlarını yitirmişti. Toplu mezar haberini duyduğunda bile bu kötü haberi almaya hazır değildi. Ama şimdi, duymak istemediği o haberi duymuş ve hayatı kararmıştı. Kolunu oynatacak mecali bile yoktu artık.

Yaşlı adam namaz kılmakla meşgulken Emine kendisini toparlayıp avludan içeriye girdi ve odadaki cesede yöneldi. Mavi ceset torbasını açıp gayriihtiyari bir hareketle cesede dokundu. Acı gerçeği bir anda unutmuş, kocasının sıcaklığını hissetmek istemişti. Belki de son kez, onun gülümseyen yüzünü hafızasına kazımak istiyordu şimdi; ama eli iskelete değer değmez gerçeği olanca soğukluğuyla hissetti. Ürpererek geri çekildi. Kısa bir süre sonra bütün cesaretini toplayıp tekrar elini iskelete uzattı, eline gelen kemik parçasını avucunda şefkatle sıktı. Kırılmasından korkarak yerine bıraktı. Yaşlı adam her yatsı namazından sonra yaptığı gibi tespih ve zikirle meşguldü. Emine, torbadaki iskeleti itinayla düzeltti, içi rahattı, nasılsa burada, hep yanı başındaydı artık.

Okulda biyoloji derslerinde anatomi okumuştı, bir insanın iskelet kemiklerini kolayca dizebileceğini düşünerek işe başladı. Önce yırtık ve çürük elbise parçalarını ayırdı. İskeletin üzerinde fanila yoktu. Bu da onun yaz mevsiminde öldürüldüğünü gösteriyordu. Irak'ın kavurucu sıcakları başladığında kocasının fanila giymediğini çok iyi biliyordu. Kafatasını özenle yere koyduktan sonra diğer kemikleri sırasıyla yan yana dizmeye başladı. Omurga ve kaburgalardan sonra uyluk kemiklerini dizdi. Tam bir iskeleti görmek istiyordu; boyu, kolları ve bacakları tam olmalıydı. İskeleti tamamladığında kollar arasındaki uyumsuzluk dikkatini çekti. Kocası zayıf ve uzundu, kol kemiklerinden biri kısa olduğuna göre, ona ait değildi. Emine bu anatomik tutarsızlığın gerçek nedenini bulmaya çalışırken kayınpederi içeriye girdi:

— Yarın Necef'te toprağa vereceğiz...

Başını sallayarak onu onayladı ve iskeletin kollarındaki uyumsuzluğu anlattı. Yaşlı adam eğilip dikkatle bakınca gelinine hak verdi, diğerinden daha kısa olan sağ pazı kemiği oğlununki değildi.

Bu tuhaflik onu tedirgin etmişti, ürpererek geriye çekildi. Bu kısa kol kiminkiydi o hâlde? O mahşerî kalabalıkta birisi kemikleri yanlışlıkla karıştırmış olmalıydı.

Emine, paramparça olan çürümüş elbise parçalarını toplayıp özenle çekmeceye yerleştirdikten sonra, epeydir orada sakladığı 3 bileziği alıp cebine koydu.

Bütün mal varlığı bu 3 bilezikten ibaretti. Kocasından bir haber alacak olursa bu bilezikleri Hz. İmam Hüseyin'in türbesine hediye etmeyi adamıştı. Şimdi bu adağını yerine getirmeliydi. Mavi plastik torbayı kapatıp odadan çıktı. Kayınpederi avluda bağdaş kurup yere oturmuş, büyük, deri kaplamalı Kur'ân'ını okuyordu. Tilaveti her zamanki gibi yankı ve güzeldi. Onu rahatsız etmemek için ayaklarının ucuna basarak avludan çıkarken uzun siyah çarşafını giymeyi ihmal etmemişti.

İmam Hüseyin'le kardeşi Hz. Ebu'l-Fazl Abbas'ın Kerbelâ'da bulunan türbeleri birbirine pek yakındı. Aralarında sadece 300 metrelik bir mesafe bulunan bu 2 türbe, o güne kadar Saddam'ın yasaklaması nedeni ile kolaylıkla ziyaret edilemezken, Amerikalıların ülkeye girişinden sonra adeta ziyaretçi akınına uğramıştı. Her ne kadar Saddam'ın yakınları ve adamları hâla etrafta dolaşp halkı gözaltında tutar-casına izlemeye devam etse de, onlardan kimsenin korktuğu yoktu artık.

Emine kalabalığı yararak güç bela türbenin parmaklıklarına ulaştı ve adağını yerine getirerek bilezikleri türbe sandukasının kenarına atıp dua etti. Yüce rabbinden kocasının taksiratını affetmesini ve onu rahmetine almasını diledikten sonra türbeden ayrıldı.

Türbe avlusundan çıkınca, Hz. Ebu'l-Fazl'ın türbesine giden geniş yola girdi. Bileziklerine ilave olarak iki türbe arasındaki bu 300 metrelik mesafeyi kaydetmeyi de ahdetmişti. Bu mesafeyi kat ederken sadece zikir ediyor ve yüce

Allah'ı anıp ona dua ve tazarruda bulunuyordu. Hz. Ebu'l-Fazl'ın türbesine varınca İmam Hüseyin'in sandukasını çevreleyen parmaklıkları saygıyla öptüğü gibi onu da öptü.

Adağını yerine getirdikten sonra eve döndü, yaşlı kayın-pederi hâla Kur'ân okumakla meşguldü. Gelinini görünce, o gittiği sırada komşu şoförle konuştuğunu ve cesedi yarın Necef'e götürmeyi kararlaştırdıklarını söyledi; sonra da Kur'ân okumaya devam etti. Bütün geceyi Kur'ân okuyarak geçirecekti galiba. Zaten hep böyle yapar ve geç vakitlere kadar Kur'ân okurdu. Emine, yarın uzun ve yorucu bir gün olacağını, biraz erken yatıp dinlenmesinin iyi olacağını söylemek istediysede oğlunun yasını tutan yaşlı adama bunu diyemedi; varsın gönlünce Kur'ân okusundu.

Emine bu acıyı bütün varlığıyla yaşıyorsa da buna tahammül edemiyordu aslında. O güne kadar kocasının bir gün sağ salim dönüp geleceği umuduyla yaşamıştı hep... Boşuna olsa da bu umut onun sabırla beklemesini ve nice sıkıntıları atlatmasını sağlamıştı. Şimdi gencecik yaşta dul kalmış, bütün umudunu yitirmişti, önünde acı ve çok sıkıntılı bir hayat olduğunun farkındaydı.

Avludaki sedirlerden birine uzanıp biraz dinlenmeye ve kendisini toparlamaya çalıştı. Beyni allak bullaktı. Bazen kayınpederine göz atıyor, onu acıyla izliyordu. O da kendisi gibi büyük bir acı ve matem içindeydi; çünkü ona acımaması mümkün değildi. Bazen de, karşıdaki penceresi açık odada kocasının iskeletinin olduğu mavi ceset torbasına kayıyordu bakışları... İki harem arasında 10 kez gidip gelmiş, çok yorulmuştu. Odasına geçip biraz dinlense iyi olacaktı.

Odasına geçip uzandı. Uyumaya çalıştı; ama boşucu sıcaktan uyuması mümkün değildi. Güçlükle nefes alabiliyordu. Henüz yaz mevsimi olmadığı hâlde hava çok sıcaktı ve rahat nefes alamıyordu. Yorgunluktan olmalıydı, bir türlü uyuyamadı.

Kalkıp avluya çıktı. Birisiyle konuşmaya çok ihtiyacı vardı. Yaşlı adam hâla Kur'ân okuyordu. Onu rahatsız etmek istemedi; ama içi dolmuştu, içini dökecek, acısını paylaşacak, saatlerce onu dinleyecek birine ihtiyacı vardı. Aynı kararsızlıkla yine odasına dönüp kocasının yanı başında uzandı. Her zaman olduğu gibi kocası yanındaydı işte. Onun sıcaklığını hissettiği günleri hatırladı. Birbirlerine sarılıp sevgi dolu sözlerle onun gönlünü almaya çalıştığı günler geri gelmeyecekti artık. Gözlerini tavana dikerek o günleri anmak teselli veriyordu kendisine.

Zamanın nasıl geçtiğini fark etmemişti bile. Kayınpederinin sesiyle kendisine geldi. Namazını kılop hazırlanmasını söylüyordu. Birazdan yola çıkacaklardı. Seyyid her zaman ki gibi sabah namazını İmam Hüseyin'in haremindedir kılmak üzere evden çıktığında ezan okunmaya başlanmıştı. Saddam döneminde yıllarca yasaklanmış olan bu ulvi sesi duymak onu büyülüyordu adeta. Ezan, onun için zaman ve saatin de mükemmel bir ölçeydi.

Türbeden döndüğünde komşu şoför, ayaklarının ucunda büyükçe bir sandukayla evlerinin önünde onları bekliyordu. Erkekler tabutu avluya taşıdılar. Şoför Seyyid'e büyükçe beyaz bir kumaş parçası uzattı. Seyyid, oğlunun iskelet kemiklerini birer birer alıp itinayla bu beyaz parçanın üzerine koymaya başladı. Emine ne yapacağını bilemez hâlde donuk bakışlarla onu izliyordu. İskelete ait olmadığını düşündüğü kısa kol kemiğini alırken bir an durakladı, sonra onu da ekleyip bez parçasına sarılı iskeleti yavaşça tabuta yerleştirdi.

Şoför, tabutu arabanın tavanındaki yüklüğe bağladıktan sonra Seyyid öne, Emine de arkaya oturdu. Elini gayri ihtiyari dışarıya sarkıttığını fark etmedi bile. Şoför, cenaze ve tabut taşımaya alışkındır. Bu merasime uygun bir âdeti yerine getirircesine, teybe bir kaset yerleştirip hareket etti, Kur'ân tilavetinin ılık sesi Emine'nin ruhunu okşamıştı. Şehirden

çıktıklarında şafak sökmek üzereydi. Arabadan yükselen Kur'ân sesi, şehrin lahuti sessizliğini okşayarak geçmişti.

Necef-i Eşref'e giden ana yola çıktıklarında ortalık iyice ağarmış, günün ilk ışıkları karşı tepelerden vurmaya başlamıştı. Güneşi gören Seyyid, yeni bir güne başlama lütfünü ondan esirgemeyen rabbine şükretti ve bugünün rahmet ve bereket dolu olmasını diledi içinden... Allah'ın takdirine razıydı, tam bir teslimiyetle "Allah'ım, oğlumun taksiratını başıyla ve onu cennetine al." dedi.

Günün ilk ışıklarıyla birlikte, Hz. Ali'nin türbesini yaya olarak ziyarete giden kalabalık grupları gördüler. Necef'e yaklaştıkça kalabalıklar kat kat büyüyordu. Her yaştan insan vardı aralarında... Kadınlar siyah çarşafı, erkekler de yalın ayaklarıyla dikkat çekiyordu. Ülkenin dört bir yanından Necef'e gelen Sünni-Şii bütün Müslümanlar, İmam Ali'nin türbesini ziyarete koşuyordu. Saddam döneminde türlü baskı ve zulümlerle engellenen halk, büyük bir coşkuyla Necef-i Eşref'e akın etmedeydi. Güneyden gelen Şia Müslümanları büyüklü küçüklü gruplar ve "deste"ler hâlinde mersiyeler okuyor, sinelerine vurarak "Haydar! Haydar!" feryatlarıyla gözyaşı döküyorlardı.

Amerikalı askerlerin beklediği ilk kontrol noktasında her şey normal görünüyordu. Şehre girmek isteyen arabalar uzun bir kuyruk oluşturmuştu. Amerikalı askerler kimlik ve bölge kontrolünden sonra araçlara geçiş izni veriyor, yayalara da dikkatle üst araması yapıyorlardı. İkinci kontrol noktasından geçmeleri daha fazla zamanlarını aldı. Nedeni de, şehirden aksi istikamete giden yayaların çıkmak istemeydi. Sokağa çıkma yasağından dolayı geceyi şehirde geçirmek zorunda kalan kalabalıklar, şimdi geri dönüyordu. Buna rağmen Necef gündüzleri de çok kalabalıktı.

Şehrin giriş noktasına vardıklarında güneş tepelerinde yükselmiş, neredeyse öğle olmuştu. Kərbela'dan Necef'e ka-

dar 75 kilometrelik yolu kat etmeleri tam 5 saatlerini almıştı. Yaz mevsimi olmadığı hâlde hava da pek sıcaktı. Seyyid ikide bir sarığını çıkarıp anlıdaki teri siliyor, Emine de sık sık çarşafını silkeleyip düzelterek biraz da olsa serinlemeye çalışıyordu. Hepsi terden sırsıklam vaziyetteydi.

Son kontrol noktasında, kırık dökük İngilizcesiyle Amerikalılara tercümanlık yapan bir Iraklının, kendi vatan-daşlarından biriyle tartışması dikkatlerini çekti. Önlerindeki arabada uzun bekleyişlerden sıkıldıkları her hâllerinden belli olan orta yaşlı kalın bıyıklı 5 erkek vardı. Kendi ülkelerinde ecnebi askerlerin kontrol ve arama yapmasına sinirlenen bu beş kişi, Amerikalı askerlerle sert bir şekilde tartışıyordu. Görüldüğü kadarıyla beşi de, işgal güçleri tarafından lağvedilen Irak devlet ordusuna mensup subaylardandı. Bütün imkânları ellerinden alınan ve ecnebi işgal güçleri tarafından bir günde lağvedilerek varlıkları yok sayılan Iraklı subayların bunu sindirebilmesi mümkün değildi. Amerikalı askerlerin nazik diktatörlüğü Iraklı Subayı ikna etmeye yetmiyordu, kendi ülkesinde ecnebi işgal güçleri tarafından aranmaktan hoşlanmadığını söylüyor ve Amerikalı işgalcilere duyduğu nefreti gizlemeye gerek görmüyordu. Seyyid olup bitenleri anlamak için araçtan indiği sırada tartışma alevlendi ve işgalci askerlerle Iraklı Subay arasında bir anda gerginlik büyüdü. Amerikalı askerler Iraklıyı zorla yere yatırdılar, hatta biri postalını ve silahını onun boynuna bastırarak kıpırdamasını engellerken diğeri de ellerini arkadan bağlamıştı.

Amerikalı askere küfürler yağdıran adamcağızın o sırada Saddam'ın günlerini mumla aradığını kestirebilmek zor değildi. Saddam döneminde çok güçlü konumda olan bu adam şimdi ülkesini işgal eden ecnebler karşısında tamamen çaresizdi ve olmadık hakaretlere maruz kalıyordu.

Araçta oturmuş, olup bitenleri donuk bakışlarla izleyen Emine çevresine karşı ilgisizdi. Tek düşündüğü şey, tabuttaki cesedi bir an önce usulüne uygun şekilde toprağa vermektir.

Sıra onlara geldiğinde Amerikalı asker, şoförden tabutu indirmesini istedi. Seyyid başını sallayarak onu onaylarken Emine de tabutun aranmasını izlemek için araçtan indi.

Silah intikalleri ve çalıntı eşyalar nedeniyle Amerikalılar bütün eşyaları ve tabutları dikkatle arıyorlardı. Her gün kut-sal şehre yüzlerce tabut getiriliyor, her gün yaşlı ailelere bu noktada arama yapmaktan sıkılıyorlardı.

Tabuttaki iskeleti gören Amerikan askeri hemen ta-butu kapatıp eliyle şoföre hareket etmesini işaret etti. Türbenin altın sarısı minaresinin güneş ışıkları altındaki yansıması, şehrin tozlu görüntüsü ve çölün bulanıklığını adeta ışığa boğuyordu. Türbeye giden uzun yolda kılığa yakalanan şehrin duvarlarındaki bildiri ve ilanların çeşitliliği şaşırtıcıydı. Sohbet, dua, taziye ve yardımlaşma toplantıları ilanlarının yanında kâfirlerle şeytani işgalcilere karşı savaşan İslam askerleri için dua çağrıları göze çarpıyordu. "İşgalciler ülkemizi terk edin", "İşgale hayır", "Saddam'a ölüm", "Baas Partisi'ne ölüm", "Müslümanlar birleşin", "Mezhepçiliye hayır, Kur'ân'da birleşelim." sloganları en dikkat çekici olanlarıydı.

Türbeye birkaç yüz metre kala, birkaç el silah sesi, ardından da büyük bir patlama duyuldu. Herkes bunun bir saldırı ya da bombalama eylemi olduğunu düşünerek paniklemiş, türbeye yakın insanlar sağa sola kaçışmaya başlamıştı. Çoğu da türbeye sığınabilmek için içeriye girmeye çalışıyordu. Bu sırada yolun ortasında aracın içinde bulunan Seyyid'in yapabileceği bir şey yoktu. Yanındaki şoför de paniklemişti, ne yapacağını bilemiyordu. Herkes bir tarafa kaçıyor, her kafadan bir ses çıkıyordu. Bütün bunlara kayıtsız kalan tek kişi Emine'ydi; etrafında olup bitenleri hiç umursamıyordu. Tek yaptığı hareket, elini ayırmadığı tabuttan bir anlığına ayırıp çarşafını düzeltmek oldu; sonra yine tabuta adeta eşine uzattı elini...

Irak işgale uğradığından beri ülkenin diğer şehirleri gibi Necef'te de hırsızlık, yağma ve talan vakaları başlamış, Irak'ı işgal eden Amerikan askerleri bu topraklarda henüz çok yeni olmalarına rağmen, halkın baskıları sonucu bu vakalarla ilgilenmek zorunda kalmışlardı. Irak'taki hırsızlık veya talanı umursadıklarından değil, işgal ettikleri bu topraklarda halkın gözüne şirin görünmek için yapıyorlardı bunu. Nitekim hırsızların türbeye sığındığını iddia ederek türbenin içine girmek istemiş, ama ecnebilerin bu kutsal mekâna giremeyeceğini söyleyen türbedarların tepkisiyle karşılaşmışlardı. Aslında türbedar haklıydı. Zaten bu nedenle işgal kuvvetleri komutanlığınca yayınlanan resmî bildirimlerde de Amerikan askerlerinin kutsal mekânlara girmelerinin yasak olduğu açıkça ilan edilmişti. Bu yasağa rağmen içeriye girmekte ısrar eden işgalci askerler, kendilerine direnen türbedarlardan birine ateş etmiş, sonra da karşı bir saldırıya uğrama korkusuyla hemen etrafta siper alıp içeriye el bombası atmışlardı. Oysa türbedarlar silahsızdı ve hepsi savunmasız sivillerdi. Durumun çok karmaşık olduğunu gören Seyyid, şoföre caddeyi geri dönmesini söyledi, yapabilecekleri başka bir şey yoktu. Şoför, ana baba gününe dönen caddede güçlüklerle öbür şeride geçebildi. Kutsal şehir şiddet ve saldırının pençesindeydi. Ortalık yatışınca kadar bir camide beklemekten başka çareleri yoktu. Akşam namazına doğru ortalık biraz sakinleşmişti. Namazdan önce cenazeyi kaldıramayacaklarını görünce, geceyi Necef'te geçirmeye karar verdiler.

Akşamüzeri İmam Ali'nin türbesine varmayı başardılar. Seyyid, şoförün parasını ödedi. Tabutu arabadan indiren şoför, Necef'ten hemen ayrılmış ve geri dönmüştü.

Amerikalı işgalci askerler gitmişti. Türbenin avlusunda kan lekeleri, duvarlarda da mermilerin açtığı delikler hemen göze çarpıyordu. Yaralılar en yakın hastaneye kaldırılmıştı. Türbeye koşan ahali matem içinde gözyaşları döküyor, dua

ve tazarruda bulunuyor ve teröristleri örgütleyen işgalcileri lanetliyorlardı. Seyyid abdest alırken yanındakilerin, işgalci güçleri lanetleyip onlara beddua ettiğini duydu; sesini çıkarmadı. Emine de türbenin sağ tarafında, kalın bir perde çekilerek kadınlara ayrılan bölüme gitmişti.

Her ikisi de, önlerinde uzun bir gece olduğunu ve ancak namazla, Kur'ân'la mersiyeyle geçirilmesi gerektiğini biliyordu. Seyyid'in sesi giderek türbenin duvarlarında çınlamaya başladı. Onun yanık sesiyle Kur'ân tilaveti herkesi göz yaşına boğmuştu. Gecenin 9'una doğru Emine de türbenin öbür tarafında dua ve namazla meşguldü. Kayınpederinin o gece gözüne uyku girmeyeceğinden emindi; sabaha kadar Kur'ân okuyup dua edecek ve oğlunun taksiratı için Yüce Allah'a istiğfarda bulunacaktı.

Seyyid'in sıcak sesini duyanlar onun etrafında toplanıp bağdaş kurdular, gelenler onlara katılıyor ve bu güzel sesi dinlemek için yanlarına oturuyordu. Seyyid o bölgede tanınan biriydi. Onun Kur'ân ve mersiye sesini kasetlerden duyanlar bu sesi tanımışlardı. 2. Fars Körfezi Savaşları'nda Güneyde başlayan 1991 kıyıamlarında o bölgedeki Şia Müslümanları Saddam'a karşı ayaklanmış ve Marksist Baas rejimiyle amansız çatışmalara girmişlerdi. Bu nedenle Saddam'ın Baas rejimi dinî toplantılar düzenlemeyi ve mersiye okumayı yasaklanmıştı; ama Müslüman halk bu yasağı dinlememiş ve Seyyid'in doldurduğu Kur'ân ve mersiye kasetleri daha fazla revaç bulmuştu. Onunla yakından tanışmak herkese nasip olmazdı. Şimdi kutsal Necef şehrinin bu hamasi sesini canlı olarak dinlemek onları coşturmuştu.

Bu sese âşık olanların oluşturduğu kalabalık hızla büyümüş, Seyyid, Hz. İmam Hüseyin mersiyesine başlayınca onu tanıyan türbedarlardan biri koşup bir mikrofon getirdi. Böylece şehrin ünlü sesini türbe ve yanındaki caminin minarelerinin hoparlörlerinden herkes duyabilecekti. Önce

bunun her zamanki gibi kasetten yayın olduğunu zanneden halk, Seyyid'in içeride olduğunu öğrenince türbeye koşmuştu. Onun yanık sesini yakından duyabilmek için toplanan kalabalık, avluya taşmıştı şimdi. Herkes ağlıyordu. İmam Hüseyin için ağlayan veya onun matemini başkalarına hissettirebilenler, ceddi Resulullah'ın da buyurmuş olduğu gibi ilahi rahmete şamil olacaktı.

Sağ tarafta, kadınlar bölümünde Emine'nin olduğu tarafta da durum aynıydı. Emine, kayınpederinin sesiyle göz yaşlarına boğulan kadınların bu yanık sesin sahibine duacı olduklarını ve ondan saygıyla söz ettiklerini görüyordu. Kimi de merakla perdeyi aralayıp Seyyid'i görmeye çalışıyordu.

Kadınlardan biri "Pekte yakışıklıymış." dedi. Doğruydu, merhum oğlu da babası gibi yakışıklı ve efendi tavırlıydı. Emine perde aralığından Seyyid'i görünce şaşırdı. Ağlıyordu! Onu ağlarken görmemişti hiç... Yanık sesiyle herkesi ağlatır, ama kendisi her zaman soğukkanlılığını korurdu.

Şimdi herkesten çok kendisi ağlıyordu...

Mersiye bitince erkekler ayağa kalkıp Seyyid'i kutladılar; kimi elini sıkıyor, kimi de kucaklaşıyordu. Onunla tanışmak büyük bir şerefti. Onun hâlâ hayatta olduğunu görmek, sevenlerini çok mutlu etmişti. Oğlunun vefat ettiğini duyanlar, cenaze merasimine katılmaya karar vermişlerdi.

Seyyid, oğluna ilahi rahmetin şamil olması ve onun salih kullarla cennete kabul edilmesi için sabaha kadar gözlerini kırpmadan Kur'ân okuyup namaz kıldı, bazen de mersiye okudu. Namaz vakti girdiğinde, yanında bekleyen kalabalık cemaate imamlık ederek sabah farizasını eda etti ve aynı kalabalıkla birlikte, oğlunun cenazesini kaldırmak için avluya çıktı. Kalabalık cemaat tabutu hemen omuzlayıp tekbir ve tehlillerle türbenin etrafında birkaç kez dolaştırdıktan sonra mezarlığa yöneldi.

Emine, o gece 1 saatliğine de olsa gözlerini yumup türbenin hemen kenarında biraz dinlenme fırsatı bulmuştu. Sabah namazından sonra eşinin tabutuna bir öpücük kondurup onunla vedalaşmış ve geleneğe uyararak, tabutu götüren cemaati seyrettikten sonra kayınpederinin dönmesini beklemek için tekrar içeri girmişti.

Cemaat, mezarlığın ana girişinde tabutu yere bırakıp cenaze namazını kıldıktan sonra, mezar kazıcı tarafından aceleyle kazılan kabirlerden birine defnetmişlerdi. Toplu mezar bulunduğu haberi duyulur duyulmaz, kabir kazıcılar sıkışmamak için önceden birkaç kabir hazırlıyordu. Buraya dünyanın dört bir tarafından cenazeler getirilir, yakınlarının "İlim Şehrinin Kapısı" olan İmam Ali'nin civarında defnedilmesini isterlerdi.

Cenazeyi defnettikten sonra Seyyid'le gelini Kerbela'ya doğru yola koyuldular. Gelirken olduğu gibi, dönerken de hiçbiri konuşmadı. Seyyid dua ve zikirle meşgulken Emine ne yapacağını bilememenin çaresizliğiyle düşüncelere dalmıştı. Fikirlerini toparlayamıyordu. Bir ara bir kum fırtınasına yakalandılar. Araçları güçlükle ilerlerken Seyyid, doğanın da onlarla birlikte yas tuttuğu hissine kapıldı.

2. Bölüm

İntihar mı, Yoksa Onurlu Ölüm mü?

Şia kelimesinin kökü Peygamber-i Ekrem'in (s.a.a) amcaoğlu Hz. Ali'nin "yarenleri"nden gelir. Kureyş kabilesinin büyüklerinden olan İmam Ali'nin babası Ebu Talip aynı zamanda Hz. Peygamber Efendimizin amcasıydı. Hz. Ebu Talip Mekke Müslümanlarının baskıda olduğu bir zamanda Peygamber'den yana tavır koymuş ve onu yiğitçe savunmuştu. Hz. Peygamber'e ilk vahiy nazil olduğunda İmam Ali sadece 10 yaşındaydı ve İslam'ı kabul eden ilk erkekti.

Amerikan 94. taburunun askerlerine konuşma yapmak için kürsüye çıkan adam, ünlü bir Müslüman dostu ve İslâm tutkunuydu. Görevli olarak geldiği Irak'ta, İslam ve Müslümanlar hakkında bildiklerini Amerikan askerlerine anlatmak istemiş, Amerikalı görevliler de kabul etmişti. Son günlerde Amerikalılardan rahatsız olan yerli halkın eleştiri ve kızgınlığı böylece bir nebze yatışabilir ve bu mukaddes mekânlarda çatışmalar azalabilirdi. En ön sırada oturan Amerikalı askerlerden biri olan Jimmy, kürsüdeki adamın bahsettiği şeyleri ilk defa duyuyordu; Şii, Sünni, Vahhabi, Baasçı, Kürt, Türkmen, laik ve dindar terimleri hakkında hiçbir fikri olmadığı gibi bunların ne anlama geldiğini de bilmiyordu. Onun ülkesinde önemseydiği tek şey, orada her-

kesin Amerikalı olması ve kendisini öncelikle "demokrat" şeklinde tanımlamasıydı.

Bu nedenle, şu anda içinde bulunduğu toprakları ve buraların insanını daha iyi tanımasını sağlayan kürsüdeki konuşmacıya içinden teşekkür etmek geldi, minnettar bakışlarla, dikkatle dinliyordu onu:

"...Arkadaşlar, biz Amerikalılar, İslâm ve Müslümanlar hakkında hiçbir şey bilmiyoruz aslında..." sözleriyle başlayan konuşmacı İslam Peygamberi'nin risaletle görevlendirilişini, ona ilk iman eden kadının, eşi Hatice, erkeğin de amcaoğlu Ali olduğunu, ilk iman eden sahabesinin pek sağlam insanlar olduğunu, ilk yıllarda çok sıkıntılar çektiklerini, Ali'nin Peygamberi savunmak için hayatını ortaya koyup ölüm döşğinde yatarak düşmanların planını suya düşürdüğünü, onun biricik kızıyla evlendiğini, Hasaneyn ve Zeyneb'in babası olduğunu anlattı. Hz. Ali'nin faziletlerinden söz etti, Gadir-i Hum'u anlattı, Ehlibeyt'i, Hz. Resulullah'ın vefatını, İmam Ali'nin yıllarca inzivasını, hilafet günlerini, savaşlarını, Muaviye ve avenesinin hilelerini anlattı ve 661'de Kufe Camii'nde şehit edildiğini söyledi.

Artık konuşamayacak kadar yorulmuştu. Dinleyicileri nezaketle selamlayıp inerken ayağa kalkıp onu alkışladılar. Toplantının dağılacağı sırada sahra telefonunu taşıyan aracın geldiği ve herkesin ücretsiz olarak yakınlarıyla konuşabileceği duyuruldu. Askerlerin tekrar sevinç içinde alkışını gören konuşmacı, ona teşekkür ettiklerini zannederek hepsine el salladı ve "Ne zaman isterseniz tekrar gelirim elbette." dedi; ama o hengâmede onu duyan bile olmadı.

Karargâh komutanlığı, Bağdat havaalanı yakınında seyyar bir telefon aracı yerleştirmiş, bu tır konteynerindeki telefon görüşmelerinin ücretsiz olduğunu duyurmuştu. Haberi duyan oraya koşuyordu. Bir saat kadar sonra Jimmy

ve önündeki 15 asker, telefon kabini önünde kuyruğa girmişti bile. Şu ahizeyi kaldırıp da on binlerce mil ötedeki yakınlarının sesini duymak onları mutlu ediyordu.

En ön sıradaki askerin konuşması çok kısa sürdü. Ahizeyi yavaşça bırakıp çıkarken, arkadaki asker aceleyle atılıp ahizeyi eline aldı. Ahizeyi bırakıp dönen asker, çok durgundu. Arkadaşlarının önünden geçerken onlara bakmadı bile, donuk bakışlarla amaçsız bir şekilde yürümeye devam etti. Yumrukları sıkılıydı, arkadaşlarının meraklı bakışları arasında silahı alıp kafasına dayadı ve hiç tereddüt etmeden ateş etti.

Beyni parçalanmış, cansız vücudu bir pelte gibi yere yığılmıştı.

Jimmy, bu ani intiharın nedenini anlamakta gecikmeyecekti. Taburda söylentiler çok çabuk yayılırdı. İntihar eden askerin yakın arkadaşlarından birinin dediğine göre, karısı ondan ayrılmış, boşanma davası açmış ve artık çocuğunu göremeyeceğini söylemişti.

Kısa bir şaşkınlıktan sonra bütün tabur oraya toplanmış ve sahra hastanesine kaldırılan arkadaşlarının peşi sıra hastaneye girmişlerdi. Herkes üzüntü ve dehşet içindeydi. Çok geçmeden tabur komutanı gelip herkesin görevinin başına dönmesini emretti.

Telefon etmekten vazgeçen Jimmy Ebu Garip üssünden dönen arkadaşlarının sohbetine katılmayı tercih etti.

Kaderin garip bir cilvesi, Irak'a adım attığı ilk gün onu iletişim ve haberleşme birliğine götürmüştü, orada göreve başlamıştı. Sıcak savaş ve çatışmalar arasında en rahat yer burasıydı. Annesiyle istediği zaman e mail aracılığıyla haberleşebiliyordu. Karargâhın bütün yazışma ve mektupları buradan Pentagon'a gönderiliyor, orada sınıflandırılıp kodlandıktan sonra gerekli adrese ulaştırılıyordu.

O akşam, karargâh komutanlarından biri ona resmî bir yazı getirdi ve Pentagon'a iletmesini istedi. Çok kısa bir metindi bu: "ABD 6. Ordu, 18. Tugayda görevli 23 yaşındaki er Hardy Cobirn; El-Rimadi yolunda teröristlerle çıkan bir çatışmada hayatını kaybetmiştir."

Jimmy bu yazıyı muhabere ettikten sonra, birkaç saat önce intihar eden askerin haberini ne zaman bildireceklerini sordu. Binbaşı hayretle Jimmy'e bakıp homurdandı:

— Demin gönderdin ya işte!

Jimmy gönderdiği yazıyı yeniden okudu. Askerin ismini bilmiyordu, ama bu askerin çatışmada öldüğü yazılmıştı. Demek ki intihar olayı tamamen örtbas ediliyordu burada! Onun paniklediğini gören binbaşı soğukkanlı bir sesle konuştu:

— Bak evlat, ordunun mantığı her zaman gerçeklerle bağdaşmaz. Bizim amacımız çok daha farklıdır!

Binbaşı haklıydı aslında. Amerika'nın Irak'ı işgalinde hangi hak, hangi mantıktan söz edilebilirdi? Oraya kimyasal ve nükleer silah bulmak için girdiklerini söylemiş; ama hiçbir şey bulamamışlardı. Buna rağmen işgali sürdürüyorlardı.

Bu, savaş mantığıydı işte; şeffaflık beklenemezdi böyle bir mantıktan. Komutanlığın yaptığı planları ancak böyle bir mantıkla uygulayabilmek mümkündü. Binbaşı kendinden emin şekilde ekledi:

— Biz buraya kazanmak için geldik asker! Kazandığımız zaman bu zaferin ödülü mükemmel bir barış ve demokrasi olacak!

Sonra da, tamamen haklı insanların edasıyla, daha biraz önce yaptığı sahtekârlığı aklamaya çalıştı:

— Bak asker... Bu kadar şerefli ve büyük bir gaye uğruna bazen küçük şeyleri feda etmek ve sır tutabilmek ge-

rekir. Bazı konular açığa çıkarsa ülkemiz için zararlı olabilir. Buradaki askerlerimizin morali, hatta Amerika halkının morali daima yüksek tutulmalıdır, moralimizi her zaman yüksek tutmalı ve küçük şeyler için asla bozmamalıyız!

Jimmy kulaklarına inanamıyordu. On ay boyunca Pentagon'a muhabere ettikleri asker ölümleri çatışma değil, intihar mıydı?! Merkez Komutanlığa gönderilen yazıların ne kadarı doğruydı acaba? Böyle bir konuda ordu nasıl yalan söyleyebilirdi? Irak'ta ölen asker sayısında da yalan söyleniyordu demek ki! "Teröristlerle çıkan çatışmalarda hayatını kaybeden kahraman askerlerimiz..." için ne demeliydi şimdi? Bütün gece boyunca bunları düşünüp durdu, o gece gözlerine uyku girmeyecekti.

Bu ağır yükün altında vicdanının ezildiğini düşünüyordu. Sıkıntısını annesiyle paylaşırsa rahatlayacağını düşündü. Ona mail atmak istedi, ama vazgeçti. Ne diyecekti annesine? Tereddüde kapıldığını mı? Yaptığı işe olan inancını yitirdiğini mi? Üstlerine olan güvenini kaybettiğini, ordunun itibarının beş paralık olduğunu mu? Hayır, bunu yapamazdı. Hem, ordunun "bazı gerekçeleri" gerçekten daha öncelikli değil miydi? Komutanı da aynı şeyi söylememiş miydi? Ordunun mantığı zaferdi ve bu da her şeyden önce gelirdi. Bu nedenle, içindeki fırtınaları "ordunun gerekçeleri"yle bastırıp "savaşta olma"nın zaruretlerini dikkate alarak vicdanının sesini bastırdı.

Kahvesini yudumlarırken daha soğukkanlıydı. Annesine mail yazmamakla iyi etmişti aslında. Ordunun bütün yazışmaları kontrol edildiğine göre annesi o maili alamayacak ya da daha kötü şeyler olacaktı.

Jimmy hem cesur hem vatanseverdi. Asker kökenli bir ailede büyümüş, gözünü açtığından beri askerî üniformalar görmüştü. Büyük babası, babası ve halası ordudaydı. Çocukluğu, onların cesaret ve kahramanlıklarını dinlemekle

geçmişti. Çocukken en sevdiği oyuncağı, Joe adını verdiği kurşun askerdi; Joe'nin ona şans getirdiğine inanır, onu yanından ayırmazdı. Cephede değil, yatakta eceliyle ölen büyükbabası Vietnam'da savaşmış kahraman bir askerdi. Onun anlattıkları hafızasına kazınmıştı adeta. O bir kahramandı. Onunla gurur duyar, gurur timsali olan büyükbabasının göğsündeki madalyaları hayranlıkla seyrederdi hep... Salonda büyükbabasının askerî üniformasıyla çektiği kocaman fotoğrafı her gördüğünde ona imrenir, büyüdüğünde onun gibi bir asker olmak isterdi. Babası da askerdi, öldükten sonra ona Somali'de savaşan ABD askerlerine verilen en üstün nişanı vermişlerdi. Babasının Amerikan bayrağına sarılı tabutu önünde durup, bir gün onun gibi vatan uğruna kahramanca çarpışacağına ve hayatı boyunca onu örnek alacağına yemin ettiğinde henüz 13 yaşındaydı.

Bu azmini hiç kaybetmemiş ve istihbarat teknisyeni diplomasını alır almaz orduya girip kadro olmuştu.

Aradan 4 yıl geçiyordu şimdi... Orduya girdiğinde 20 yaşındaydı.

Büyük bir gururla Irak Savaşı'na katılmış ve buraya gönüllü olarak gelmişti. Büyükbabası ve babasının izinden yürümek ve onların ülküsünü yaşatmak gurur veriyordu ona. Vatani "demokrasi" için savaşmaya göndermişti onu, böyle bir savaş elbette ki kutsal ve onur vericiydi. Jimmy bütün kalbiyle inanıyordu buna.

Ana Vatan

Seyyid'in Kerbela'daki evinde yine sessizlik hâkimdi. Ama bu, bekleyiştenden değil, acı ve kederden doğan bir sessizlikti şimdi. Sakin görünüşüne rağmen Seyyid'i ayakta tutan tek şey, sığındığı namaz ve ibadetleriydi. Başka bir huzur kaynağı yoktu artık.

Saddam'ın, Amerikalıların ilerlemesini durdurabilmek için bazı barajların kapaklarını tamamen açacağı söylentisi yayılmıştı şehirde... Bu durumda, Seyyid'in anavatanı olan ve yıllar önce firar ettiği El-Ahvar bölgesinin artık çoraklaşmış toprakları da eskisi gibi yemyeşil bir alana dönüşür müydü acaba? Hep oraya dönebileceğini ümit etmişti nedense... "Orada yeni bir hayat kurmak hiçte zor değil." diye düşünürdü. Anavatan nostaljisi iyice kabarmıştı şimdi. Oysa akla gelmedik acı ve zulümlere maruz bırakılıp sonunda kaçıp terk etmek zorunda kaldığı o belden nefret etmesi gerekirdi aslında. Bu gurbet acısı ve hasret, hayatın bir parçasıydı belki de... Ama aynı gurbetten hatıratında yer alanlar hep acı, üzüntü ve kederdi, oralardan bir tek tatlı anı yoktu belleğinde... Kara günler birbiri ardınca gelmiş, yüzü hiç gülmemişti. Şii olmak bütün hayatı boyunca acılı ve yaşlı olmak mıydı? Dünyaya gözlerini açtığı andan itibaren acı, elem ve endişeyle yaşamak mıydı?

Bir Seyyid, bir baba, bir eş ve aile reisi olarak görevlerini yerine getirmişti. Şimdi hatıralardan başka hiçbir şey kalmamıştı elinde. Evi, ocağı her zamankinden daha boş ve anlamsızdı şimdi. Ana vatanına, doğup büyüdüğü topraklara gitmek, orada yaşamak istiyordu artık. Onun asıl evi orasıydı, güneyin sulak toprakları...

Hem Seyyid hem El-İbadi kabilesinden olmak kolay değildi. Hem Hz. Peygamber soyundan ve hem de Irak'ın gelenek ve inançlarına bağlı, en onurlu ve en itibarlı kabilelerinden birine mensuptu. Irak topraklarında bu, "soyluluk" ve "beylik" demekti, o da birçokları gibi böyle unvanları yedeğinden çekebilirdi; ama bunu hiç yapmamış, hiç ihtiyaç duymamıştı. Onun kabilesi, dindar, geleneklerine bağlı ve vatanseverdi. Irak 1931'de bağımsızlığını kazandığında sevinçleri uzun sürmemiş, rejimi kuranlar mezhepçilik yaparak Şii halk üzerinde baskı kurmuştu. Bu, Irak'taki Sünni Müslümanları da rahatsız etmişti. Çünkü onlar Şii Müslümanlarla kardeş gibi yaşıyorlardı ve hiçbir sorunları yoktu. Rejimin bunu Sünnilik adına yapması Sünni Müslümanların da tepkisini çekmişti. Rejimin uyguladığı baskı ve ikinci sınıf vatandaş muamelesi sonucu Şii halkla rejim arasında uzun bir mücadele başlamış, bu durum Saddam'ın Baasçı dayatmalarıyla doruğa ulaşmıştı. Oysa ülke, daha önce Osmanlı toprakları dâhilinde iken bütün Müslümanlar, hatta azınlıklar, bir arada kardeşçe yaşıyordu. Ardından, Osmanlı'nın yıkılmasıyla Maveraünnehir bölgesinin tamamı İngilizlerin işgaline uğradığında yine aynı sorunlar yaşanmış, özellikle Seyyid'in ata yurdu olan güneyin sulak topraklarında yaşayan Şia Müslümanlar, İngilizlerle çetin ve kanlı savaflara girmişlerdi. Sünni bölgelerinde de İngilizlere karşı aynı şekilde direnişler başlamıştı. O günlerde güney halkının tek sloganı vardı: "İşgalci ecnebler önünde diz çökmeyecek, zalim yöneticilere asla boyun eğmeyeceğiz!"

Ve ülke, şimdi de Amerika tarafından işgal edilmeye başlanmıştı.

Seyyid, bu şartlar altında Kerbela'dan ayrılmış ve doğup büyüdüğü topraklara, ata yurduna doğru yola çıkmıştı.

Güneye doğru yol alan arabanın önündeki ilk şehir Nasıriye'ydi. Seyyid, toprak yolda ine kalka hareket eden arabada bu gerçeği fark etti: Ata yurduna gitme kararının nedeni, artık gayesizleşen hayatına bir gaye katmak, yaşamına bir hedef ve anlam verebilmektir. Böylece zihninin ve ruhunun huzur bulacağını düşünmüştü. Oğlunun ölümü, onun bekleyişi ile geçen son yılların bu acı bekleyişine daha büyük bir acıyla ansızın son vermişti. Rejiminin yıkılması da onun hayatına bir boşluk eklemişti.

Oysa... Onca baskı ve zulümden kurtulduğu için sevinmesi gerekirken, Amerikalıların işgaliyle, tuhaf bir boşluk duygusuna kapılmıştı. Bu nasıl bir kaderdi böyle? "Allah Allah..." diye düşündü içinden, "Zihnimizin sürekli bir şeylerle meşgul olması ve mücadele ruhumuzun diri kalması için Saddam gibi bir zalimin baskı ve zulümleri sürüp gitmeli miydi yani?" Bunu yadırgamıyordu aslında. Çünkü 30 yıllık Saddam yönetimi boyunca bir gün olsun baskıdan kurtulmamış, huzur görmemişlerdi.

Zikzaklı yol, kimi zaman tepelerden, kimi zaman hurmalıklar veya vahalardan geçiyor, her şey artık sona yaklaşan bir hayatı çağırıyordu. Her şey anlamsızlaşmıştı. Çok sayıda insan, Evliyaullah'ın türbelerini ziyaret için Necef'e doğru gidiyordu. Bir daha böyle bir merasime Necef'te şahit olabileceği aklından bile geçmezdi.

Şehrin merkezine vardıklarında saat öğleden sonranın 2'siydi. Yolculuk 4 saat sürmüştü. Önce, geceyi yol üzerindeki bir Hüseyiniye'de geçirmeyi düşünmüştü. Sabahleyin El-Ahvar'a gidecekti. Ama rahat yol almışlardı, vakit de

vardı; bu nedenle şoföre, ücret farkını ödeyerek El-Ahvar'a sürmesini söylemişti.

Önlerinde gümüşü andıran bir parlaklık vardı şimdi. Geniş ovanın girişinde Mücri El-Kebir Mahallesi vardı. Bütün mahalle, ot ve kamıştan yapılmış birkaç kulübeyle, toprak kerpiçten yapılmış döküntü evlerden ibaretti. Yaşlı adam, önündeki harabe manzarayı iç çekerek seyretti, insanın içini karartan bir çıplaklık ve harabe atmosferi vardı burada. Bir zamanlar yemyeşil olan bu topraklara gün ışığı, karşı tepelerdeki tuz yığınlarından aksediyor, gündüzün ortasında adeta bir gümüş tepsisini andırıyordu. On bir yıl önce yaşanan o büyük felaketten sonra Seyyid bir daha buralara gelmemişti.

Harabe evlerden birinin önünde oynayan çocuklar, bu sarıklı adamı o güne kadar hiç görmemişlerdi; kim olduğunu anlamaya çalışan çocuklara aldırılmamaya çalıştı. Ata yurdu-na gitmek için gelmişti buralara... Evine gitmek istiyordu. Çoktandır terk edilen bu diyarlarda hayat izleri görmek onu şaşırtmıştı. Şu çocuklar, buralarda hâla birilerinin yaşamakta olduğunu işaretliydi.

Şoförün parasını ödedikten sonra bavulunu alıp çocuklara doğru yürüdü. Doğa çoraklaşmış, her şey adeta ölmüş-tü, evinin yolunu bulması zordu.

Merakla kendisini izleyen çocuklara El-İbadi'ye nasıl gidebileceğini sordu. Çocuklar doğru tarafını gösterdiler. O tarafta ne yol, ne de bir iz vardı. Çorak düzlükte, yer yer çalılar vardı sadece, kimi çalıkların yanında, kalın tuz tabakası birikmiş, gün ışığı altında parlıyordu. Biraz ilerideki kamış ve hurma dallarından yapılmış derme çatma kulübeleri görünce evini tanıdı. Köyden geriye kalan tek şey bu kulübelerle, rüzgârın savurduğu çer çöplerin toplandığı iki kum tepesinden ibaretti. Köy halkının tek gelir kaynağı olan o hurma bahçelerinden birkaç yarı kuru ağaç kalmıştı sadece.

Biraz ileride bir adam, çocuklarının yardımıyla kamış ve hurma dallarından büyükçe bir kulübe yapmakla meşguldü. Kulübenin büyüklüğünden bunun kabile büyükleri adına vakfedilecek bir misafirhane olduğunu anlamıştı. Köye gelen misafirler burada ağırlanacak, kabilenin işleri burada görüşülecekti. Bütün bunlar, köyde hayatın yeniden başladığının olumlu işaretleriydi.

Sökmekte olan şafağın ilk ışıkları altında Seyyid'in yüzünü görebilmek, simasını seçebilmek kolayca mümkündü. Hem, kendine has yürüyüşüyle onu yüzlerce insanın arasından tanımak da işten değildi. Nitekim gençlerden biri koşarak yanına geldi ve neşeyle eline sarılıp öptü, başına koydu. Seyyid'in soran bakışlarından onu tanıyamadığını anlayıp adının Fâris olduğunu söyledi. Ferihat aşireti büyüklerinden şeyh Rıdvan'ın oğluydu. Seyyid'in reisi olduğu aşiretti bu. Fâris'in etrafında bekleyen yavrucaklar da çocuklarıydı.

— Hoş geldin Seyyid! Hepimizi pek sevindirdin. Buyur söyle bizim eve geçelim!

Fâris, saygıyla onu öne alıp büyük kulübenin hemen yanındaki kerpiçten yapılma evine götürdü.

Akşama doğru, Fâris'e çevreyi biraz dolaşmak istediğini söyledi. Yıllardır görmediği bu yerler çok değişmiş, koca köy adeta harabeye dönüşmüştü. Biraz aşağıda, bir zamanlar bu bölgenin tamamında ve her adımda görülebilen büyük bir su birikintisi vardı. Etrafında bol miktarda sazlık yükselmişti. Bu sazlıklar hem hayvanların yemini sağlıyor, hem de uzun ve sağlam kamışları kulübe yapmaya yarıyordu. Fâris'in söylediğine göre, Amerikalıların ilerlemesini engellemek isteyen Saddam barajların kapaklarını açınca bütün kanallar suyla dolmuş ve eskisi gibi bölgede küçük göller ve büyük su birikintileri oluşmaya başlamıştı:

— Yakındaki kanalların kapaklarını açtık; ama yıllardır suya hasret kalan çorak topraklar suyu adeta emdi bitirdi. Hâla sulama sıkıntısı var burada.

Seyyid bir taraftan Fâris'î dinlerken bir taraftan da eski evini bulmaya çalışıyordu. Küçük gölün aşağısında bir su birikintisi daha oluşmuş, etraftaki toprağı bayağı yumuşatmıştı. Yere bastıkça parmak uçlarının batan yumuşak toprakta serinlediğini hissediyordu. Bu sırada, su birikintisinin hemen yanındaki yeri tanıdı, onun eviydi bu! Ev demeye bin şahit lazımdı.

Akşam yemeği çok sade, ama ortam sınısıcaktı. Sofradaki yemekler yeni kurulan ordunun dağıttığı konserve­lerden ibaret olmasına rağmen Seyyid'e pek aşına bir tadı hatırlatıyordu. Dünyanın en uzak fabrikalarından çıksa bile bu konserve­leri El-Ahvar'da açtığınızda bu bölgeye has tadı veriyordu nedense! Ya da, köyünün hasretini çeken Seyyid'e öyle gelmişti.

Akşam yemeğinden sonra ona ayrılan odaya geçti. Pencereden dışarıya baktığında yıldızların bolluğundan göz­leri kamaşmıştı. Bu büyüleyici havada uyuyamazdı. Dışarıya çıkıp rastgele yürüdü. Yılların susuzluğuyla kurak ve çorak hâle gelen arazide yoldan eser kalmamıştı. Yine de kendi evini bulması zor olmadı. İçeriye girdi. Yıldızlarla dolu mehtapta başka ışığa gerek yoktu. Evin içini biliyordu zaten. Yılların yalayıp altını oyduğu duvarlardan birine yaslandı. Sırtındaki abayı çıkarıp özenle katladı, yere koyup üzerine oturdu. Sarığını çıkarıp, bir kenara bıraktı. Burası onun evi, oturduğu bu oda da, bir zamanlar kendi odasıydı! Mis gibi taze toprak ve çamur kokuyordu hâla! Başını kaldırıp gökteki yıldızlara baktı. İçinden Allah'a şükrediyordu. Tıpkı gençliğinde olduğu gibi, bakışlarını yıldızlara dikti ve dalıp gitti... O zamanlar işte, tam da burada oturur ve kâh yıldız­ları seyrederek kâh da onların etrafındaki büyük su birikinti-

lerine vuran büyüleyici akislerini izlerdi. O zamanlar bu su birikintilerine göl deniliyordu. Şimdi olduğu gibi sazlıklar, Papirüsler ve bataklık bitkileri olmadığından; gündüzleri gün ışığını yansıtır, geceleri de ay ışığında gümüş bir tepsi gibi parlar dururdu. Arapçası "Berke" olan bu kelime, aydınlık ve ışık anlamına geliyordu.

Yıllar önceydi... Bu gölün kenarında oturmuş etrafı seyrederken, yöre halkının "meşhur" dediği uzun kayıklardan birinin köye doğru geldiğini görmüştü... Kimi zaman uzun bir kamaş, kimi zaman da kısa kürekleri kullanıyorlardı. O günü unutmaması mümkün değildi. Kayıkta 3 kişi vardı, bir teğmen ve 2 asker... Ordu mensuplarını ilk görüşüydü bu... O güne kadar asker bile görmemişti. Nasriye yetkilileri, güneyin sulak bölgelerinde yaşayan köylerin devlete vergi ve haraç ödemediklerini orduya bildirmişti. Ordu da yerel halkın önde gelenlerine adamlarını göndermiş ve ellerinde ne varsa, gerekirse kadınlarının kollarındaki bilezikleri de orduya göndermelerini, aksi takdirde hem köylere baskın yapılacağını, hem de gençlerin tutuklanıp götürüleceğini duyurmuştu.

Seyyid zorbalık, baskı ve sömürü denilen şey ile ilk kez bu yolla tanışmıştı. Henüz çok gençti. Babası tarafından, onun halefi ilan edilmiş ve kabilenin başkanvekilliğinin yanında, Batı El-Ahvar bölgesi seyyidlerinin de reisi seçilmişti. Bu gelenek uyarınca Seyyid'in de oğullarından birini kendisinden sonra bu sorumlulukları üstlenmek üzere seçmesi ve cübbesini ona aktarması gerekiyordu. Bu, halkın dinî ve örfî sorunlarını çözebilecek biri olmalı, böylece sosyal ve ekonomik konularda da kabilenin akıl danışabileceği bir merci hâline gelmeliydi.

Köy okuluna o yıllarda mektep deniliyordu. Mektepte hem Kur'ân ve Arapça öğrenmiş hem sosyal bilgilerle matematik okumuştu. Mektebi bitirdikten sonra Nasriye'ye gitti. Yüksek

okulu Necef'te okuyabilmesi için orta tahsilini burada tamamlayacaktı. Necef'te yüksek ilahiyat okunuyordu. Burada Kur'ân bilimleri ve Nehcü'l-Belağa şerhini mükemmel şekilde öğrendikten sonra cübbe giyerek din adamı oluyorlardı.

Kabile geleneklerinde amcaoğluyla amcakızının nikâhı göklerde kıyılır, bu nedenle de amcakızıyla evlenmek tercih edilirdi. Seyyid de geleneklere uyararak amcasının kızlarından biri ile nikâhlanıp evlendi. Evlendiğinde 18 yaşındaydı. Nasriye ve Necef'te medrese eğitimi aldığında genç eşi onu yalnız bırakmamış, hep yanında olmuştu. Eşi de mektep bitirmişti, okuma yazması iyiydi. Seyyid'i çok seviyordu. Kısa zamanda, bir kabile başkanının eşi olmaya liyakat kazanabilmiş, büyük bir din adamının eşi olmanın sorumluluklarını da başarıyla yerine getirmişti. İlk çocukları erkekti. Onun dünyaya gelmesiyle birlikte evin neşesi artmış, henüz 20 yaşında olan Seyyid, bir halef tayin edebilme şansına kavuştuğu için pek mutlu olmuştu.

Ne var ki bu mutluluk uzun sürmeyecekti.

Cumhurbaşkanı Kasım'ın suikasta uğradığı 1962'den sonra Seyyid'in hayatı alt üst oldu. Bu olaydan 4 yıl önce, yani 1958'de Kral Faysal kanlı bir askerî darbeyle devrilmiş ve onun yerine, komünist olduğu söylenen bir darbeci subay geçip, iktidara el koymuştu. Ne var ki Bağdat'ta yönetimi ele geçiren merkez komiteden memnun olmayan Baas Partisi, giderek bu komiteden uzaklaşmaya başlamış ve devlet başkanını devirmeye karar vermişti. Krala yapılan suikastı Saddam Hüseyin adlı bir Baasçı subay tertiplemiş, suikastın başarısız olması üzerine Baasçı Suriye rejimine sığınmış, oradan da Mısır'a kaçmıştı. Bu olaydan sonra Baas Partisi'nin bütün üyeleri dağılmış, canlarının derdine düşmüşlerdi. Bu Baasçılardan biri de güneyin sulak bölgesine gidip El-İbadi kabilesine sığınmıştı. Basralıydı. Güneylilerin kendilerine sığınanları hayatları pahasına koruduklarını biliyordu. Hele

El-İbadi kabilesi bu konuda ün salmıştı. Kendilerine sığınanı mutlaka korur, taraflar arasında barış sağlamadıkça da geri vermezlerdi. Bunun için devleti bile defalarca karşlarına almaktan çekinmemişlerdi. Sığınmacıyı korumak, El-İbadi için namus ve onur meselesiydi; bunun çiğnenmesi demek bütün kabile fertlerinin şerefine leke sürmek demektir.

Sığınan kişi bir Baas mensubu olmasına ve Krala düzenlenen suikasta katılmakla suçlanmasına rağmen Seyyid'in babası onu geri vermemişti. Bu, kaçağın yerini öğrenen ordu subaylarını çok zor durumda bırakan bir gelişmeydi. Hatta durumu Nasriye'deki üst makamlarla görüşmüş ve El-İbadi kabilesinin elinden bir kaçağı almanın bütün bölgede kan dökülmesine neden olabileceğini söylemişlerdi. Ama Bağdat'tan gelen emir çok katıydı. Ne pahasına olursa olsun, zanlının tutuklanıp merkeze teslim edilmesinde ısrar ediliyordu. Kolluk kuvvetlerinin kabile gelenekleriyle devlet arasında sıkıştığını gören merkez, bu dosyayla "muhaberat"ın ilgilenmesine karar vermiş, dosya onlara intikal etmişti. "Muhaberat" Irak'ta rejim karşıtlarına acımasızlığıyla bilinen istihbarat teşkilatının adıydı. Zalim, zorba ve acımasız bir teşkilattı bu.

Muhaberat askerlerinin kayıktan inip köye girdikleri gün, Seyyid'in bu olayı babasından duyduğu ve ailesiyle birlikte Necef'ten henüz döndüğü gündü. "Muhaberat" memurları, karşısındakini saygılı davranmaya iten Seyyid'in babasıyla görüştüktan sonra bu işin barışçı yollarla çözülmesi gerektiğine ikna olmuş veya öyle görünmüşlerdi. Bu mesele Nasriye'de istihbaratın üst düzey yetkilileri ile görüşülerek halledilecekti. Onları dinleyen ve konuşmalarına şahit olan Seyyid tek kelime etmemiş, hiçbir müdahalede bulunmamıştı; zaten ne babasını ikna edebilirdi ne de muhaberatçıları. Çünkü biri kabile geleneklerine ölümüne bağlı, biri de iktidarın gözü kapalı adamıydı.

İlk başlarda saygılı ve dost görünen muhaberatçılar giderek tavırlarını değiştirip yaşlı din adamına baskı ve eziyetlere başladılar. İlk görüşmede, kabilenin geleneklerine saygı duyduklarını söyledikleri hâlde daha sonra, kabileye sığınan adamın geri verilmesini istemeye başlamışlardı. Dosyaya Bağdat'ın el koyduğunu ve bölgesel yetkililerin bu işe karışamayacağını söylüyorlardı.

Yaşlı din adamı ise kendisine sığınan birini teslim etmektense ölmeyi yeğlerdi. Bu nedenle, bu konu üst makamlarca halledilinceye kadar kendisini götürüp rehin olarak alıkoymalarını önerdi. Seyyid, babasının yerine onu rehin tutmalarını istediye de her iki taraf da bu öneriyi reddetti. Zaten resmî makamlar, kabile başkanından başkasını rehin kabul etmemişlerdi.

Babası muhaberat memurları tarafından götürülen Seyyid, aynı gece, firari Baascıyla görüşmek için onu sakladıkları kulübeye gitti. Ama adam yoktu! Hemen eve dönüp eşine sordu, ama o da hiçbir şey bilmiyordu. Komşuların da ondan haberleri yoktu; o gün onu kimse görmemişti. Seyyid adamakıllı tedirgin olmuştu... Babası bu adam için muhaberat tarafından rehin tutulmayı kabul edip emniyete teslim olmuştu, ama adam şimdi ortalıkta yoktu! Bu çok tehlikeli sonuçlara yol açabilecek bir gelişmeydi.

Sulak araziye dağılan kulübelerde 2 gün boyunca adamı aradı, ama yoktu; buhar olup uçmuştu sanki. Birkaç gün sonra, su sedlerinden birinin önünde sazlıklara takılan bir ceset bulunduğunu haber aldı.

Ne olduysa bundan sonra oldu. Felaketler birbirini kovalamaya başladı. Bütün ahali Seyyid'i doğruladığı hâlde, muhaberat onun bu sözüne inanmamıştı. Muhtemelen, kabile reisinin sıkıştırıldığını gören Baascı panikleyerek köyden kaçmış ve bölgeyi iyi tanımadığı, iyi yüzme de bilmediği için derin bir suya düşüp boğulmuştu.

Seyyid'in babasını geri almak için muhaberata gittiklerinde istihbarat bölge başkanı kabile büyüklerine inanmadığını söylemiş ve "Size nasıl inanabilirim ki?!" demişti. "Bu cenaze başka birine de ait olabilir. Sırf size sığınan birini teslim etmemek için başka birinin cenazesini getirmediğiniz ne malum? Bu bölgenin kabilelerinin, kendilerine sığınan birini geri vermemek için yapmayacakları şey yoktur, sizi iyi tanırım ben!"

Gardiyanlarda insaf diye bir şey yoktu. Yaşlı kabile reisini hapse atmış ve işkence yapmışlardı.

Bağdat, yerli halkın sözlerine inanmıyordu. Çok geçmeden yaşlı adam muhaberat canavarlarının elinde işkenceden öldü. Seyyid 1,5 yıl kabile reisinin vekili olarak orada kaldı, tahsiline ara vermekten başka çaresi yoktu.

Emine Kendi Ailesinin Yanına Dönüyor

Seyyid Güney'e gittiğinde, Emine de Bağdat'a, ailesinin yanına dönmeye karar vermişti. Kayınpederi gibi o da, uzun bekleyişlerden sonra gelen kaçınılmaz "boşluğa kapılma" duygusu ve çelişkiler yumağına kapılmıştı. Artık yapacağı hiçbir şey yoktu, gam ve keder içinde yaşayacaktı bundan sonra; ama bir sorunun cevabını çok merak ediyordu: Kocasını kim öldürmüştü? Bu soru bile onu boşluğun tehlikeli uçurumundan kurtarmaya yetmişti. Çünkü biraz daha düşünmesi hâlinde bunu başka sorular da izleyecekti: Neden, nasıl ve ne zaman öldürülmüştü? Nerede öldürmüşlerdi onu? Bütün bu sorular, içindeki intikam alevini de giderek körüklüyordu.

Taksiye dönüştürülen külüstür bir arabanın arka koltuğunda Bağdat'a giden yolda ilerlerken camdan dışarıdaki Amerikan askerlerini seyrediyordu. Amerikalı askerler saymakla bitmiyordu. Bu kadar çok asker neden gelmişti Irak'a? Onların çokluğundan ziyade, taşıdıkları ağır teçhizatlar dikkatini çekmişti hep. Bunca ağır şeyleri neden sürekli taşıyorlardı ki? Ülkesinin işgale uğradığı korkunç bir savaşın yeni başlamakta olduğunu aklından bile geçirmiyordu. Emine, Amerikalıların Irak'ta nükleer bomba aramaya ve diktatör Saddam'ı tutuklamaya geldiklerini zannediyordu. O

günlerde çoğu Iraklılar onun gibi düşünmedeydi. Ama şu Amerikalı askerlerin sayısı çok fazlaydı. Büyük bir orduyla gelmişlerdi Irak'a... Her taraf Amerikan askerleri kaynıyordu. Her yerde onlar vardı, zırhlı araçların arasında konvoy ve guruplar hâlinde dolaşıyorlardı. Hatta Fırat kıyılarında, çöl ve vahalarda bile kampları vardı.

Araç, top mermileriyle delik deşik olan toprak yolda düşse kalka sarsılarak ilerliyor, şoför ülkenin içinde bulunduğu durumdan yakınıyordu. Emine şoförü duysa da onu dinlemiyordu, daha çok, bakışlarını kendisinden ayırmayan yan taraftaki yolcuya dikkat ediyordu. 6 yıldır göremediği kocasının cesediyle karşılaşmak onu çok yıpratmıştı.

Geveze şoförün yanındaki yolcunun kıyafetinin düzgünlüğünden, tahsilli ve hâllice biri olduğu belliydi.

O günlerde Saddam'ın baskılarından kurtulmanın sevincini yaşayan halk, bir taraftan da ülkelerini yavaş yavaş işgal etmeye başlayan Amerikalılardan tedirginlik duymadığı. Neye sevinip neye üzüleceklerini bilemiyorlardı. Arama noktasında durduklarında şoför, yanındaki yolcuya bunu soruyordu:

— Ne dersin; şu bizi kurtarmaya gelenler, gerçekten bunun için mi buradalar? Daha fazla kalmazlar umarım...

— Bilmem ki... İçimde iyi bir his yok doğrusu... Saddam'dan kurtulduk derken şimdi daha beteri olabilir... Bunlar pek gideceğe benzemiyor buralardan...

Biraz durdu, bir an düşündükten sonra kendisinden emin bir sesle konuşmasını sürdürdü:

— Biz Iraklıların tek sorunu Saddam'dı. Bu diktatörden kurtulmayı hepimiz istiyorduk. Savaş başlayınca elimizin kolumuzun bağlandığını düşündük. Biri gelse de bizi kurtarsa diyorduk. İşte geldi ve elimizdeki kelepçeleri çözüp bizi serbest bıraktı bunlar. Ama gerçekten özgür müyüz şimdi?

Bu özgürlük değil ki; bunun adı kargaşa ve "hercümerç"tir, başıbozukluktur. Evet, şimdi konuşma özgürlüğümüz var, ama neye yarıyor bu özgürlük? Bizi dinleyen, derdimize kulak asan yok ki! Amerikalılardan bize hayır geleceğini sanmam; eğer samimi iseler bizi kendi hâlimize bırakıp gider ve burayı daha kötü bir hale getirmezler.

Şoför lafa girdi:

— Yahu, şu Saddam'ı bulsunlar da öyle gitsinler!.. Onu bulup hapse tıkmadan hiçbir şey düzelmez bu memlekette.

Emine'nin yanındaki adam alaycı bir gülümsemeyle söze karıştı:

— Siz öyle sanın... Zamanı gelince onu da yapacaklarından şüpheniz olmasın, ama onların zaten birlikte olduklarını ne çabuk unuttunuz? Saddam'ı kendileri gizlemiştir, bundan emin olabilirsiniz.

— Siz Amerikalıların samimi olmadıklarını mı söylüyorsunuz?

— Evet. Siz istediğiniz gibi düşünebilirsiniz. Bekleyin biraz bakalım, yakında her şey belli olur zaten. Ben ecnebilerin ülkemi işgal etmesinden rahatsızım, başıbozukluk istemem. Kim ister ki hem?

— Sen çok kötümserdin hemşerim.

— Haksız mıyım? Amerikalıların bizi Saddam belasından kurtardığı doğru, ama şimdi kamplara ayrıştırılan bu ülkede yönetimi kim ele alacak sizce?

Emine, yolcuların bu tartışmalarına karşı kayıtsız kalamıyordu. Yanındaki adamın kendisine sıkışık oturmasından çok, bu tartışmalar dikkatini çekmeye başlamıştı.

Bağdat'a yaklaştıklarında bir benzincinin önündeki kuyruk, şoförün sinirlenerek söylenmesine neden oldu:

— Sakin olun beyler! Bu kuyruk, Bağdat'ta benzin bulunmadığının habercisi!

Yolcuları indirir indirmez Kербela'ya dönmeк zorunda olduğundan, depoyu burada doldurmak mecburiyetindeydi. Burada biraz dinlenip bir çay içeceklerini düşünerek sevinen yolcular, bu haberden hiç memnun olmamışlardı. Bu, ülkede sıkıntıların artması demekti.

Yolcularla birlikte arabadan inen Emine, biraz serinlemek için ilerideki su deposuna yöneldi. Bu musluklu depolar, hayırsever Müslümanlar tarafından vakfedilmişti, yol boyunca sık sık bu hayrat depolarına rastlamak mümkündü. Ölülerinin hayrına bu depoları vakfedenler tarafından oraya dikilen bir taşın üzerine müteveffanın adı ve ölüm tarihi yazılır, suyu kullananların o ölünün ruhuna Fatıha okumaları kaydedilirdi. Emine, taşın üzerindeki yazıyı okuduğunda bunun bir Şia Müslümanın hayratı olduğunu anladı; çünkü: "Bu sudan içenler, Peygamber Efendimizin kutlu soyu Ehlibeyt'e Fatıha göndersin ve Kербela'da İmam Hüseyin'le evlatlarını susuz şehit eden melunları lanetlesin." yazılıydı. Deponun boş olduğunu fark edince etrafta onca su satıcısının neden dolaşıp durduğunu anladı. Yolcuların üzerlerine yürümesi ile birlikte, depoyu boşaltıp suyunu satışa çıkaran çapulcular kaçışmaya başlamıştı. Bu sırada, arabada yanına oturan yolcunun elinde bir şişe suyla kendisine doğru geldiğini gördü. Suyu ona uzattı. Emine önce almak istemediyse de susuzluğunu bastıramayacağını anlayarak kabul etmek zorunda kaldı. Adamın sucuya tam 1000 dinar ödediğini görünce hayretten küçük dilini yutacak gibi oldu. Bir şişe suya bu kadar para nasıl ödenirdi?!

Belki de adam, onun dikkatini çekmek için yapmıştı bunu. Adam, nazıkçe Emine'ye yaklaşarak onunla konuşmaya çalıştı, kim olduğunu, nereden gelip nereye gittiğini soruyordu. Neredeyse bütün yolcular, diktatör Saddam döneminde, bir veya birkaç yakınını kaybetmişti, herkes birbirinden kaybettiği yakınlarını soruyordu.

Emine kısa ve yuvarlak cevaplarla genç adamın sorularını geçiştirmeye çalıştı; ama o, vazgeçecek gibi değildi. Nezaketini koruyarak Emine'ye kur yapıyor, onu pek güzel bulduğunu söylüyordu. Yıllarca bu cümlelere yabancı kalmıştı. Önce soğuk davrandıysa da onun tatlı cümleleri giderek hoşuna gitmeye başladı. O sırada silah sesleri duyuldu. Sesler, arabaların kuyruğa girdiği taraftan geliyordu. Bu hengâme sırasında şoförün elindeki bidonla arabaya doğru gittiğini ve yolculara seslendiğini fark etti. Arabayı kuyruk dışında park edip uyanıklık yapmış ve bidonla aldığı benzi ni depoya doldurmuştu. Bir yandan bidonu tutarken, diğer yandan öfkeyle söylüyordu:

— Memleketin ne hale geldiğini görüyor musunuz Allah aşkına? Bir bidon benzin için saatlerce kuyrukta bekliyoruz! Üstüne üstlük kurşun da yiyoruz! Bir bidon benzine neredeyse bir servet ödedim be! Her tarafından petrol fişkıran bir ülkede olacak şey mi bu?!

Tahsilli adam onu onaylarcasına başını salladı:

— Ya!.. Hem, bir litre su, benzinden de pahalı! Hemen burnumuzun dibinde Fırat gibi koca bir ırmak varken hem de!

Araba uzaklaşırken, silah sesleri hâlâ duyuluyordu. Şoför açıkladı:

— Merak edilecek bir şey yok aslında... Kuyruğa girmek istemeyen şoförler, benzinciye korkutmak için havaya ateş ediyorlar. Akılları sıra uyanıklık yapıyor hınzırlar. Aceleleri varmış!.. Bizim acelemiz yok sanki!

Benzinciden biraz ileride duran Amerikalıların askerî konvoyu, silah seslerine aldırılmıyordu bile! Tahsilli adam dayanamadı:

— Şunlara bakın hele... Bizim sorunlarımız umurlarında bile değil... Hâlbuki benzincilere birer asker koyarak bu kargaşayı önleyebilirler en azından!

Şoför söylenerek aracı kullanırken Emine ile dışarıda tanışma fırsatı bulan yolcu, bu defa ileri giderek arabada onun elini tuttu. Emine iliklerine kadar öfkeyle titrediğini hissetti. Mahrem olmayan bir erkeğin ona bu şekilde ilk dokunuşu evliliğinden kısa bir süre önceydi, o sırada annesiyle birlikte yaşıyordu. Zaten evlendiği erkek bu yüzden onu terk edip kaçmış ve kocasını bir daha görmek nasip olmamıştı. Yıllar sonra cesedi bulunmuştu.

Annesi de hayatı boyunca aynı bedeli ödemek zorunda kalmıştı.

Emine, Çingenerin kaçınılmaz kaderinden kaçabilmek için çok çırpınmıştı aslında. Irak'ta yaşayan yerleşik göçmenlerin çoğu Müslüman olmuştu. Çingenerin makûs talihinden kurtulmak için onların kurallarını çiğnemiş ve tiyatrocu olmak için okula yazılmıştı. Diğer Çingenerler ise ya okula gitmez ya da devletin ensesi kalınlarına muhabbet tellallığı yapmak için kısa sürede okulu terk ederdi. Çingene kızları, âşık olamaz, eşlerini kendileri seçemezlerdi, bu onlara yaksaktı. Bir evlilik olacaksa, ancak reddedilemeyecek kadar güçlü ve nüfuz sahibi bir erkekle ve o istediği için olabilirdi. Genellikle güç ve nüfuz sahibi devlet memurları onlara âşık olur, gerçekte müşterileri olan bu adamlar hep kaba ve haşin davranırdı onlara. Hepsi zalim ve acımasızdı. İstedikleri kadını zorla elde ederlerdi. Bağdat'ta, evlerinin bulunduğu El-Hansâ Mahallesinde bir bakan, bir Çingene kızına tutulmuştu. Bir gün, kadıncağzı randevuya biraz gecikti diye, bakan olacak herif, herkesin önünde zavallı kadının saçlarını kazıtmış ve "Bu mahalleye ibret olsun." demişti. Ertesi gün yine sarhoş kafayla oraya gelip kızcağzı çağırtmış ve mahallenin tepkisini sormuştu. Sonra, mahalledeki bütün kadınları oraya toplatıp hepsinin saçını kazıtmış ve "Kimseyi sevgilime güldürtmem." demişti!!!

Bunlar, Saddam'ın Irak'ında olağan zulümlerdi.

Emine ne kadar dirense de, Çingene aşiretlerinin başına gelen felaketlerden kaçamadı. Tiyatrodayken, Seyyid'in oyuncu oğluna âşık oldu. Annesinin çalgına döneceğini bildiğinden bunu ondan gizledi. Hatta onu şüphelendirmemek için annesinin sık sık tertiplemediği gece eğlencelerine katılmak zorunda kaldı. Annesi, devlet yetkilileri için sık sık eğlence geceleri tertipler, bu eğlencelere nüfuzlu adamlar gelirdi. Emine, Çingenelerin birçok âdetine uymazdı, ama bazı geceler annesinin ısrarı sonucu alllı pullu elbiseler giyip elinde kırmızı bir mendil tutarak eğlencelere katılırdı.

Bir defasında özel olarak düzenlenen bu gece eğlencesine, İçişleri Bakanlığının üst düzey yetkililerinden ve Muhaberat memurlarından Vetban'la, beraberindeki kalabalık bir heyet katılmıştı. Gecenin mükemmel olması için annesi yetenekli Çingeneleri de çağırmıştı. Çalgıcı Çingeneler, hele ney ve flütçü olmadan eğlence tam olmazdı. Çalgıcılarla birlikte o gece Çingene gençlerinden oluşan bir koro da şarkı söylüyordu.

Bütün bunlar, devlet adamlarını memnun etmek için katlanılan mecburiyetlerdi.

Sarhoş misafirlerin gözlerinden irak durabilmek için bir köşeye sinmiş olan Emine, o gece her nasılsa tehlikeyi unutarak müziğin etkisine kapılıp oynamış, onu fark eden Vetban hemen masasından kalkıp sarhoş hâliyle sallanarak ona yaklaşıp elindeki kırmızı mendili almak istemişti.

Emine, büyük bir hata yaptığını ancak o sırada anladı. Sahnede oynayan kadınlardan birinin mendilini bir erkeğin alması demek, dans bittikten sonra o kadının o erkekle aynı masaya oturması demektir.

Bunun sonrası da zaten belliydi...

Emine işin bu noktaya geleceğini hiç tahmin etmemişti. Müzik bittikten sonra mecburen Vetban'ın masasına otur-

du, onun elini tutmasına ve alkol kokan nefesini ikide bir ensesinde hissettirmesine ses çıkaramadı. Tedirgin bakışlarını annesinden ayıramıyor ve bu korkunç durumdan kurtulabilecek bir fırsat kolluyordu. Nihayet bu fırsatı yakaladı ve o masadan kaçabildi. Çingene geleneklerine ve Vetban'ın öfkesine rağmen, gidip sevdiği gencin yanına oturdu!

Bu, onun dönüşü olmayan bir yola girmesi demektir. Vetban'ın hisşına uğrayacak ve bütün yakınlarının ortadan kaldırılmasına sebep olacaktır!..

5. Bölüm

Harabeye Dönen Mahalle

Araba camının arkasından seyrettiği işgal altındaki Bağdat, Emine'nin daha önce yaşadığı Bağdat'a hiç benze-miyordu. Buradan ayrıldığı 6 yıl zarfında şehir tanınma-yacak hale gelmiş, sürrealist bir atmosfere bürünmüştü. Amerikalıların varlığı bunu daha da koyulaştırıyordu. İki ay öncesine kadar kimsenin tasavvur bile edemeyeceği bir deği-şimdi bu. Değişmeyen tek şey, binaların mat sarımtırak ren-giydi. Onlarca yıl önce belediye bütün binaların bu renge bo-yanmasını zorunlu kılmıştı. Bu renkte neden ısrar edildiğini ise hiçbir zaman anlayamamıştı. Aslında çölü seven Arapların alışkın olduğu kum rengiydi bu. Kum, hayatın bir parçasıydı. Sürekli kum fırtınası yaşanırды buralarda; rüzgârın savurdu-ğu kumların camilerin mavi kubbeleriyle bembeyaz minare-lerine vurması alışlageldik manzaralardandı. Emine bu rengi hep ölüm rengi olarak tanıdı ve hiç sevmedi.

Şehir şimdi karalara bürünmüştü. Alışıldık bir durum değildi bu. Kadınların siyah çarşafı değil, duvarlara ve büyük binalara asılan kocaman siyah bezlerdi ilk dikkat çe-ken şey. Bu büyük bezlerin üzerine, Saddam döneminde öl-dürülen ya da kaybolup hâlâ bulunamayanların isimleri ya-zılıydı. Şimdi bunlara bir de Amerikalıların işgalinden sonra ölen ya da kayıp ilan edilenlerin uzun listeleri eklenmişti. En

ilginci de toplu mezarlarda bulunan cesetlerle ilgili isim ya da kayıtlardı. Saddam döneminde Irak rejimi İran'a saldırdığında da bu tür ilan ve listeler duvarlara asılırdı; ama bu yenileri çok farklıydı. Genellikle şahıs adları yerine falan kabile veya filan aşiretten ya da falan aileden "biri" diye yazılmıştı!

Bağdat'ın batısında, Saddam'a ait saraylardan birinin önündeki Amerikan askerleri ve araçlarının fazlalığı dikkat çekiyordu. Etrafı tel örgülerle çevrili ve önünde beton engeller bulunan sarayın önünden geçen araçlar, bu beton bariyerler nedeniyle hızlarını azaltmak zorunda kalıyorlardı. Düne kadar zalim Saddam'ın oturduğu sarayda şimdi ülkeyi işgal eden zalim Amerikalı yetkili ve komutanlar oturuyordu. Önde oturan şık giyimli yolcu eliyle Saddam'ın sarayını göstererek esefle başını salladı:

— Vay be!.. 9 Nisan'dan öncesine kadar böyle bir şeyi kimse tasavvur dahi edemezdi bu ülkede!

Büyükçe bir meydandan geçtikleri sırada, etrafı çeviren Amerikan tanklarını görünce, şık giyimli adam yine eski günleri hatırladı:

— Şuradaki kahvede akşamları arkadaşlarla oturur laflardık... Siyasetten bahsederken sesimizi kısar, etrafı kollardık. Eve dönerken yolda taksiye hızlı sürmesini tembihlerdik... Saddam'ın adamları bir lafımızı duyarda takip eder korkusuyla hani...

Şoför alaylı bir gülümsemeyle lafını kesti:

— Tam da adamına güvenmişsin birader! O şoförün sizi muhaberata götürmeyeceğinden nasıl emin oluyordunuz? Ucuz atlatmışsınız bence!

Haksız da değildi... Saddam döneminde şoförlerin çoğu istihbarata ispiyonculuk yapıyordu.

Muhaberat binasının önünden geçerken şoför bir şişe gazlı içecek açıp yudumladıktan sonra orada başına getiri-

lenleri anlatıp kalaylı bir küfür savurdu. Ardından, elindeki şişeyi öfkeyle binaya doğru fırlattıysa da, binanın önünden geçmekte olan bir Amerikan zırhlısına isabet etti.

O günlerde ülke büyük bir kaostun içinde olduğundan toplu taşıma araçlarının çoğu çalışmıyordu. Şoför, herkesi gidebileceği yere bırakabileceğini, ücretini de alacağını söyledi. Kabul etmekten başka çareleri yoktu. Emine, El-Hansâ Mahallesi'ne gitmek istediğini söyleyemezdi. Aksi takdirde onun Çingene olduğu anlaşılacaktı. Daha da kötüsü, Çingeneler Saddam döneminde rejimin işbirlikçileri olarak biliniyordu. Dünün işbirlikçileri ve bugünün "halk düşmanları"ydı onlar. Bu nedenle oraya yakın bir yerde inerek araçtan ayrıldı.

Hindistan'la Afganistan'dan göç eden Çingeneler iki kola ayrılmışlardı. Bir kısmı Mısır'a gitmiş, bu nedenle de Cipi olarak adlandırılmışlardı. Diğer kolu ise Irak ve İran üzerinden geçip Avrupa'ya gitmişti. Kimilerine göre de Çingeneler Orta Asyalıydı ve vatansızlık onların alın yazısıydı. Çünkü Hz. İsa'nın gerildiği çarmıhın çivilerini onlar temin etmiş, bu nedenle de ilahi bir cezaya çarptırılmışlardı.

Gittikleri diğer yerler gibi Irak'ta da toplum onları tamamen sindirememiş ve kabul görmemişlerdi. Müslüman olarak kabullenilmiş olmaları ise, yeniliklerde verilen bir fetva ile mümkün olabilmmişti ancak. Bu fetvada da dayanak olarak onların gittikleri ülkenin dinini kabullendikleri, bunu da gerçekten o dine inandıkları için değil, toplumda dışlanmamak amacıyla yaptıkları belirtilmişti.

Çingenelerin Bağdat'ta kendilerine mahsus bir mahalle ve gettoları vardı. Çingene kadınları rengârenk giysileri ve rahat tavırlarıyla kısa zamanda Bağdat'ta şarkıcıları ve oyuncularıyla ün salmışlardı. Bu nedenle de, Saddam Hüseyin döneminde şöhret ve refahın zirvesine ulaşmışlardı. Diktatör rejime ve bu rejimin adamlarına yakınlık göste-

rip onları alenen destekliyor, onlar için özel eğlence geceleri olan "sefa"lar tertipliyor; buna karşılık rejimin himayesinden yararlanıp iyi para kazanıyorlardı. Saddam İran'a saldırdığında bu Çingene tayfasının sergilediği sözde "milliyetçilik", Irak halkının midesini bulandırmıştı. Saddam diktatörü, savaş masrafları için halktan maddi yardımda bulunmalarını isteyince Çingeneler kollarındaki bileziklerle küpelerini orduya hediye etmek için sıraya girmişlerdi! Emine'lerin evinde de annesi ile babasının Saddam Hüseyin'le çektiği bir fotoğraf her zaman başköşede durur ve o fotoğrafla övünürlerdi.

Bağdat'ın Çingenelerinin yaşadığı El-Hansâ Mahallesi, şehrin en zengin ve müreffeh mahallelerinden biriydi. Çingeneler, yıllar içinde şehrin zenginlerine dönüşmüş, gece eğlencelerine yakışır villa ve konaklar yaptırmışlardı.

Saddam rejimi devrilince Çingeneler yükte hafif pahada ağır varlıklarını alarak ortalıktan kaybolmuş, o villa ve konaklar şimdi ülkenin dört bir yanından başkente akın eden savaşzedeler tarafından işgal edilerek adeta harabe karınca yuvalarına dönüşmüştü.

Saddam rejimi yıkılır yıkılmaz, bu rejimin en çok mağdur ettiği kesim olan Bağdat'ın fakir aileleri, adeta geçmişte uğradıkları adaletsizlik ve haksızlıkları telafi edercesine rejim ve işbirlikçilerinin bütün mal varlıklarına açgözlülükle saldırmışlardı. Bu intikamcı grupların saldırısına uğrayan ilk yerlerden biri de El-Hansâ Mahallesi olmuştu. Halk bu mahalleye girdiğinde, rejimin işbirlikçileri olan Çingeneler çoktan evlerini boşaltıp kaçmışlardı.

Emine, evlerinin önünden geçerken, bir an durup bakma arzusunu zorla bastırdı. Çünkü her an onu tanıyan birileri çıkabilir ya da takip ediliyor olabilirdi. Yılların hasretini bastırabilmek için, sokağın başından geri dönüp bir kez daha oradan geçti. Evlerinin önünde durup, çocukluğunu

geçirdiği, anılarla dolu bu yeri seyretmek istediği sırada iç-
riden çıkan biri onu fark etti. Bu yağma evlere konmak iste-
yenlerden biri olduğunu zannederek Emine'ye sertçe çıktı:

— Hey! Ne bakıyorsun öyle?! Buraların dolu olduğunu
görmüyor musun? Kendine kalacak başka bir yer ara! Haydi,
bakalım, toz ol buralardan! Bütün varlığını kaplayan hasret
ve huzur duygusu, birden yerini tedirginlik ve korkuya bı-
rakmıştı. Hızla oradan uzaklaşarak Bağdat'ın geniş caddele-
rine attı kendisini. Buraya ne diye gelmişti sanki?

Annesiyle babasının işkence altında öldürüldüğü bu
mahallenin görülecek, özlenecek nesi vardı?

Onun, bir başka gence gönlünü kaptırıp onunla evlene-
rek oralardan kaçtığını öğrenen Vetban önce babasını, sonra
da annesini gaddarca öldürmüştü. Önce tehdit etmiş, sonra
da onlara boykot uygulayarak gece eğlenceleri tertipleme-
lerini engellemişti. Bunların sonuç vermediğini görünce, iş-
kenceye başvurmuş, hem annesini hem babasını acımadan
işkenceyle öldürmüştü.

Emine bütün bu olanları çok sonradan öğrenmişti. Çün-
kü nereye gittiğinden kimseye söz etmemiş, ancak böylelik-
le hayatta kalabilmişti.

Ama annesi ile babası bir hiç uğruna; üstelik onca hiz-
met ettikleri rejimin adamı tarafından öldürülmüşlerdi!

Emine, bu acı hatıraları çağrıştıran mahallelerini neden
görmek istediğini bir türlü anlayamıyordu. Onu akli değil,
kalbi ve hisleri getirmişti oraya. Ama neden? Bir Çingene
olduğu için mi? Doğup büyüdüğü mahallenin anıları mı
çekmişti onu buralara? Bunu kendisi de bilmiyordu şimdi.
Hisleri aklına galebe çalmıştı işte. Belki de her Çingene gibi
onun da alın yazısı evinden barkından olmak, derbeder olup
sokaklarda sabahlamaktı. Bir şehirden diğerine, diyar diyar
dolaşıp durmak Çingenelerin kaderi değil miydi?

Akrabalarını bulabilmeyi çok istiyordu, ama nasıl? Halkın hışmından kurtulabilmek için Amerikalılara sığınmış olabilirler miydi? Gidip Amerikalılara sorsa mıydı acaba? Bunun pek akıllıca olmayacağını düşünerek vazgeçti. Birden, Güzel Sanatlar Okulu'na gitmek için karşı konulmaz bir his geçti içinden. Kendi sınıfını, oturduğu sırayı, özellikle de eşiyle tanıştığı tiyatro salonunu görmeliydi mutlaka!

Eşi... Sevgili kocası... Onu unuttuğunu sanıyordu hâlbuki... Oysa hiç de öyle değildi işte... Bilinçaltında hep o vardı. Bağdat caddelerini hızla geçerek Sanat Okulu'na doğru ilerlerken onunla karşılaşacağını, orada onunla buluşacağını düşünüyordu nedense. Belki de Yüce Allah, onu diriltip bir kez daha karşısına çıkarırdı orada! Aptalca da olsa, bu duygu hoşuna gidiyordu.

Bütün kamu binaları gibi Sanat Okulu da savaş zedelerinin işgaline uğramıştı. Sınıfını bulabilmek için savaş avaresi kalabalık ailelerin arasından güçlükle geçebildi. İçeriye baktığında kocasını bir kez daha gördü... Onun hemen yanında, sıranın üzerine oturmuş, neşeyle konuşuyordu. Ah!.. Ne mutlu anlardı onlar...

Tekrar tiyatro salonunun olduğu yere gitti. Koca salon-da iğne atacak yer yoktu. Savaştan kaçan sınırlı sakinleriyle dolup taşan tiyatro salonu, tıpkı filmlerdeki İkinci Dünya Savaşı sahnelerini hatırlatıyordu insana...

Şehirde kalabileceği bir yeri yoktu. Geceyi geçirmek için buradan iyisini bulamazdı aslında. Hemen kararını verip, orada yatacak bir yer aramaya başladı. Sandalyelerin altı ve arkası sökülmüş, yastık yerine kullanılır olmuştu. Burada bir kişi için bile yer yoktu aslında. Sahneye gözü ilişti... Dayanamadı... Gayriihtiyari basamakları tırmanıp sahneye çıktı, köşeye kıvrılıp duvara yaslandı. Bu sahnenin her karışığında onlarca tatlı hatırası vardı. Hayatının en mutlu anları burada geçmişti onun... En sevdiği klasikleri burada oy-

namıştı arkadaşlarıyla... En sevdiği rollerde Andrew Mc'la Şiyemen'di. Eşi, mükemmel bir oyuncu ve partnerdi. Birlikte salonu coşturur, seyircileri adeta büyülerdi ikisi de... Oyun tamamlanıp da son sahnede eşi onu kucakladığında mutluluktan kanatlanırdı adeta... Seyircilerin alkışları ise, her ikisinin de en büyük ödülü ve en gururlu anlarıydı.

Gece geç vakitlere kadar salona bakıp bütün hatıralarını bir kez daha yaşadı... Eşi ile birlikte oynadığı anlar defalarca bir film şeridi gibi geçti gözünün önünden... Aşklarına ilham kaynağı olan o sahneleri unutmaması mümkün müydü?

Bu tatlı anların en sonuncusunu da defalarca gözünün önünden geçirdikten sonra, ister istemez acı anılarla baş başa kaldı. Kahrolası Vetban'ı hiç görmeseydi keşke! O gecenin eğlencesine katıldığına bin pişmandı şimdi... Keşke o gece annesine her şeyi anlatıp, bir başkasını sevdiğini söyleseydi... Yapamamıştı işte... Sessizce oradan uzaklaşıp sevdiği gençle kaçarak Vetban alçağının elinden kurtulabileceğini düşünmüştü. Adam o gece zaten sarhoştü; ertesi gün onun her şeyi unutacağını sanmış, ama tam tersi olmuştu. Kaçmakla, kadın düşkünü o sarhoş adamın şehvetini daha da kırbaçlamış, herkesin korktuğu bir emniyet subayının atlatılma duygusuyla nasıl köpürüp öfkelenebileceğini hesaba katmamıştı. O gece kendisini atlatan kızın bir başkasıyla kaçtığını öğrenen Vetban adeta çılgına dönmüştü. Saddam'ın istihbarat subayını atlatmak bir Çingene kızının haddine miydi? Korkunç günler yaşatmıştı Emine'nin ailesine... Önceleri, onu ilk gördüğünde, Emine'nin de katılacağı bir eğlence gecesi düzenlemesini annesinden ısrarla istemiş, ama Emine her defasında bunu reddetmişti. Bunu yapamazdı; çünkü nişanlıydı ve nişanlısına ihanet edip başka bir erkekle kol kola olamazdı. Annesinin ısrarları da boşunaydı. Kızının nişanlısı olduğunu bilse de, bunu Vetban'a anlatabilmesi imkânsızdı. Emine bu yılışık adamın elinden

kurtulabilmek için nişanlısına, bir an önce evlenmeleri gerektiğini söylemiş ve onu ikna etmişti. Evlenmişlerdi sessizce... Ama Vetban Emine'nin yakasını bırakmamış ve her şeyi öğrenmişti. Daha da kötüsü, onun hakkında inceleme başlatıp dosyasına bakmış, rejime muhalif ve komünist olduğunu öğrendiğinde de nüfuzunu kullanarak hemen tutuklatarak işkence görmesini sağlamıştı.

Irak İçişleri Bakanlığı'nın işkenceyle ünlü görevlileri, genç adamın üzerine bir suç yıkıp sahte bir itiraf almayınca Vetban dosyaya bizzat el koyup genci karşısına almış ve Emine'yi boşamaması hâlinde her ikisini de öldüreceğini söylemişti. Kocasını kurnazca bir yola başvurarak "Emine'yi boşanmaya razı edebilirsem, kabul!" deyip serbest bırakmayı başarmıştı. Vetban onu salıvermeden önce sıkı sıkıya tembihlemişti:

— Bak, benim elimden kaçma şansın yok... İkinizi de yakarım, bunu biliyorsun... Hem, değer mi buna sence? O kız, alt tarafı bir Çingene! Bir Çingene'yle kim evlenir be? Sen onu bırak, kendine düzgün bir kız bul!

Akşama doğru kocası perişan bir hâlde eve geldiğinde hırsından saatlerce konuşamamış ve Vetban'a küfredip durmuştu. Düşündüğü tek şey Vetban'ın beynini parçalamak ve ondan kurtulmaktı; ama bu pek mantıklı değildi, çünkü imkânsızdı.

Epey düşündükten sonra kaçmaya karar verdiler. Aynı konumda olan baskı altındaki bir arkadaşıyla yurt dışına kaçacak, Emine'yi de babasının yanına gönderip orada saklanmasını sağlayacaktı. Babası da Kerbela'da bir nevi kaçak hayatı yaşıyordu zaten. Saddam'ın korkusundan hiçbir din adamı sohbet toplantıları yapamıyor, mersiye okuyamıyordu, hele Seyyidlere hiç göz açtırılmıyordu. Bu nedenle babası bir nevi inzivadaydı, gözlerden Irak, sessiz sedasız bir hayat yaşıyordu.

Vetban gerçeği öğrendiğinde artık çok geçti; her ikisi de kayıplara karışmıştı. Bunu sindirebilmek onun için imkânsızdı. İsminden bile herkesin titrediği Vetban gibi bir istihbarat subayı, çaylak bir genç tarafından nasıl atlatılabildi?! Hem de hiçbir iz bırakmadan! Yer yarılmış, içine girmişlerdi adeta. Bu, Emine'yi elinden kaçırmış olmaktan daha zor geliyordu ona. Emine'nin annesiyle babasına baskı yapmaya başladı, ama onlar kızlarının nerede olduğunu bilmiyorlardı gerçekten. Vetban onlara inanmıyor ve işkenceye devam ediyordu...

Sabaha doğru Emine hayallerinden sıyrıldı. Vetban'ın alçaklığını düşünerek sabahlamış, her karışında bin bir hatırası olan sahnede gözlerini kırpmadan sabahlamıştı. Biraz kendisine geldikten sonra Bağdat'tan ayrılmaya karar verdi. Burada bulabileceği kimse kalmamıştı. Bütün Çingenerler can korkusuyla başkenti terk edip dört bir yana dağılmışlardı. Burada bir dost veya tanıdık bulabilme şansı hiç yoktu. Dahası, her an tehlike altındaydı. Saddam'ı sevmeyenler, onun işbirlikçilerini yakaladıkları yerde öldürüyorlardı, Çingenerler de bu sınıfa dâhildi. Saddam'ın taraftarlarına da görünmemeliydi, çünkü onlar da Vetban'ın adamları olabiliyordu! Kayınpederi de Güney'e gitmiş, orada yaşamaya karar vermişti. Eşinin katillerini bulmak isteyen Emine için gidecek tek kişi vardı şimdi: Ahmet! Eşinin yurtdışına kaçmasına yardım eden bu komünist arkadaşından başka ona yardım edebilecek kimse yoktu. Ahmet onun hayata tutunmasına, kocasının nasıl öldürüldüğünü anlamasına yardımcı olabiliyordu.

Ahmet'in ailesinin Kuzey'e kaçtığını ve Kerkük'e 30 Km uzaklıktaki bir köyde saklandıklarını biliyordu, ama Ahmet'in de hâlâ yaşayıp yaşamadığından habersizdi. Altı yıl sürgünden sonra hâlâ hayatta mıydı acaba? Belki de, eşiyile birlikte ülkeye dönmemişti o?.. Bütün bunlara cevap bulabilmenin tek yolu, Ahmet'in ailesine gitmekti.

Kuzey'e, Kerkük'e giden yolla, Kerbela-Bağdat yolu arasında hiçbir fark yoktu. Yol boyunca Amerikan askerleri, zırlı araçlar, ziyaretgâhlara giden kalabalık gruplar ve Kerbela'da Fırat yerine, burada Dicle nehri boyunca yükselip ufukta uzanan hurma ağaçları... Emine otobüsün penceresinden etrafı seyrederken kocaman suni bir göl dikkatini çekti. Yarı çöl denilebilecek bu bölgede böyle bir gölün hiçbir yararı yoktu, bu bile Saddam rejiminin ne kadar kof bir yönetim aklına sahip olduğunu göstermeye yetiyordu. Saddam, sırf kendisine muhalif olan Güneylilerin yaşadığı El-Ahvar bölgesinin suyunu kesmek amacıyla, burada baraj yapacağını söyleyip nehir sularını bu verimsiz topraklara yönlendirmişti! Bu göl, büyüklüğü oranında yararsız ve ülke tarımına vurulmuş bir darbeydi. Oysa nehir yatağının değiştirilmesiyle ölüme terk edilen güneyin sulak topraklarının bu sular sayesinde ülke tarımına büyük katkı sağladığını bilmeyen yoktu. O topraklara dönerek yaşlı günlerinde hayata yeniden başlamayı göze alan kayınpederi Seyyid'i hatırladı, gözleri doldu. Bütün bu sıkıntılar ne zaman bitecek, ne zaman huzur yüzü göreceklerdi?

Bombardımanlardan mucize eseri ayakta kalan tabeladaki "Kerkük'e hoş geldiniz." yazısını görünce, yolculuğun sona ermek üzere olduğunu düşünerek rahatladı. Bir zamanlar cennet gibi olan koca Kerkük şimdi bir viraneye dönüşmüştü. Kuzeyin incisi olan Kerkük koca bir toprak yığını andırıyordu.

Irak'ta çoğunluğunu Kürt halkının oluşturduğu Kürdistan eyaletinin yakınlarında yer alan Kerkük, yüz yıllardan beridir Türkmenlerle Arapların ve az sayıda Kürtlerin bir arada barış içinde yaşadığı "Siyah altın"ın merkeziydi. Burası "Maveraünnehir" bölgesiydi aslında... Hz. Danyal Peygamber'in şehri olarak bilinen Kerkük'ün yerlileri arasındaki bir adı da Beytü'l-Mukaddes'tir. Burada birçok din

ve milliyetten insanlar bir zamanlar huzur içinde yaşarken petrolün bulunmasıyla birlikte ülkenin dört bir yanından bütün kavim ve kabileler buraya akın etti. Bu nedendir ki her anlaşma, ağırlama veya kıyamdan sonra bu şehirden büyük göçler ve kaçışlar da yaşandı. Uzun yıllar sürecinde, buranın asıl yerlileri olan Şia ve Sünni Türkmenlerle Keldani ve Aşuri Hıristiyanlar, az sayıdaki Araplar ve diğer kavimler, çeşitli saldırı, baskı ve şiddet sonucu buralardan göç edip başka yerlerde yaşamak zorunda bırakılacak ve hızla buraya yerleştirilen Kürtler, Sünnilik adına buraları ele geçireceklerdi. Ardından, 1960'lı yıllardan sonra devlet bu bölgeyi "Araplaştırma" adı altında yeni asimilasyon ve nüfus politikası uygulayacak, bu Araplaştırma politikası Saddam döneminde doruğa ulaşacaktı. İşte o dönemde, Kürtler bu bölgeden temizlenip geldikleri yerlere dönmeye zorlanacak ve yerli halkın ünlü deyişiyle "Dağlar Kürtlerin, ovalar Arapların" olacaktı. Bu tarihten sonra buraya daha ziyade Sünni kökenli Arap nüfus yerleştirildi. Güney ve merkez eyaletlerden Kuzeyin şehir, kasaba ve köylerine aktarılan bu Sünni kökenli ve Saddam yanlısı Araplar, Kuzey Irak'tan Türkiye'ye giden petrol hattı bölgesine yerleştirilmek suretiyle petrolün Türkiye'ye akışı garanti altına alınmak isteniyordu. Çünkü Kuzey Irak petroleri üzerinde öteden beri hak iddiasında bulunan ve Avrupalıların tahrikleri sonucu bu bölgede sürekli ayaklanmalar çıkarıp özerklik peşinde olan Kürtler petrol hattını her fırsatta bombalıyor ve akışa engel oluyorlardı. Amerika'nın Irak'ı işgaliyle birlikte, rejimin bu tedbirleri alt üst oldu. Kürtleri silahlandıran Amerikalılar onları tekrar ayaklandırdı ve Kürtler dağ ve tepeler üzerinden şehri top ve roket yağmuruna tuttular. Amerikan uçakları da "Teröristleri kovalama" bahanesiyle Kerkük'ü havadan bombardıman ettiler. Çok geçmeden, Amerikalılarla İngilizlerin yoğun destekleri sonucu şehir ayrılıkçı Kürtlerin

eline geçti, şehre giren saldırganlar katliam başlattılar, böylece Kerkük bir kez daha büyük göçlere şahit oldu.

Öğleden sonra Kerkük'e varmışlardı. Burada otobüsten inen Emine, bir taksi şoförüyle konuşarak kendisini Hamşe'ye ulaştırmasını istedi. Onun Kürt olmadığını gören şoför, şehri ele geçiren Kürtlere karşı dikkatli olmasını söyledi ve onların Araplara hiç iyi davranmadıklarını vurgulayarak bu yolculuktan vazgeçmesini öğütledi. Ama Emine'nin başka çaresi yoktu. 30 Km uzaklıktaki Hamşe'ye gidip Ahmet'in ailesini bulmak zorundaydı.

Buğday ve arpa başaklarının altın sarısı ile parlayan dağların aksine, Hamşe çorak, renksiz ve ölgün bir yerdi. Taksiden indiği sırada karşısına bir adam dikildi. Kırk yaşlarındaydı, pos bıyıkları, başında ince beyaz çizgili bağlaması olan siyah bir çefiye vardı. Yanındaki Kürt gençlerin hepsi çefiyeliydi. Birinin elinde kalaşnikof tüfeği vardı.

Kadının yalnız olduğunu fark eden önündeki adam saldırgan tavrını değiştirdi, Emine'ye yaklaşip nezaketli ama kuru bir ses tonuyla sordu:

— Burada birini mi arıyorsunuz hanımefendi?

— Evet, Temim ailesinden birini arıyorum.

Genç Kürt, çok kararlı ve caydırıcı bir ses tonuyla elini salladı:

— Buradakilerin hepsi defolup gitti! Aradıklarınızı, 5 km. ötedeki ordu kampında bulabilirsiniz! Biz buraya gelmeden önce hepsi kaçıp o kampa gitmiş!

Onun sert tavrı Emine'yi hiç etkilemedi, aynı kararlılıkla tekrar taksiye bindi ve şoföre, ordunun kurduğu sığınma kampına sürmesini söyledi.

Petrol boru hattının ters istikametine doğru ilerlerken şoför onu teselli etmeye çalışıyordu. Öfkeyle söylendi:

— O kürdün söylediğine inanmıyorum ben... Amerika-

lıları arkalarına alarak bütün buraları silah zoruyla ele geçirdiler, gitmek istemeyenleri ölümle tehdit ettiler. Araplarla Türkmenleri bu köyden zorla çıkardılar. Baksana, şimdi kimsecikler yok! Köy bomboş! Bunlar zorla ele geçirdiler buraları, milleti evinden barkından sürüp çıkardılar; buralara hayatlarını sürdürmeye değil, intikam almaya, ortalığı viran etmeye geldiler. Çünkü Araplarla Türkmenlerden nefret ediyor bunlar. Hâlbuki bu toprakların asıl sahipleri onlar, baksana buraları ne güzel ekip dikmişler... Bu Kürtleri Amerikalılar kıskırttı... Oysa bir arada, birlikte yaşayıp gidiyorduk ne güzel... Zavallı köylülere tarlalarının mahsulünü toplama fırsatı bile vermemişler baksana! Kürtler neden böyle yapıyor, anlayamıyorum ki!

Emine bu tür tartışmalardan oldu olası sıkılırdı. Sadece dinlerdi. Kampa vardıklarında içi sızladı. Keyvan adlı bu askerî kamp harabeye dönmüştü. Kürtlerin saldırıları karşısında çaresiz kalan halk buraya sığınmıştı. Kadın, erkek, çocuk... Hepsinin durumu içler acısıydı. Şoför içini dökecek birini arıyordu sanki:

— Şu kampın hâline bak... Saddam'ın orduları 11 Nisan'da bu karargâhı boşaltmadan önce burası çok sıkı korunurdu. Biz, yerliler bile buraya yaklaşamazdık, yasaktı. Birkaç hafta içinde koca karargâhın düştüğü hale bak!

Şoför haklıydı. Birkaç hafta öncesine kadar etrafında kuş uçurulmayan bu askerî karargâh şimdi yerinden yurdundan zorla sürülen ailelerin sığınağı ve evsiz barsız kalan köylülerin hayvanlarının barınağı olmuştu! Kampa çevrilen karargâhtaki sığınmacıların neredeyse hepsi Temim kabilesindendi. Emine ne yapacağını bilemeden sığınmacıların arasında yürüyor, etrafına bakıyordu. Kimle konuşabilirdi burada? Herkes acı bir yaşam kavgası veriyordu. Erkekler katırlara binmiş gidip geliyor, kadınlar ya kovalarla su taşıyor ya da çamaşır yıkıyordu. Çocuklar bombardıman ve

yangınlardan geriye kalan kırık cam ve harabeler arasında çıplak ayaklarla oyun oynuyorlardı. Hepsinin durumu içler acısıydı. Epey gezindikten sonra, bir kulübenin önünde yün eğiren yaşlı bir kadına yaklaşıp sordu:

— Affedersiniz nine! Temim Kabilesinin reisi buralarda mıdır?

Yaşlı kadının şaşkın ve soru dolu bakışları karşısında biraz açıklamada bulunma ihtiyacı hissetti:

— Şey... Kocamı tanır belki... Ona soracaklarım var da...
Yaşlı kadın işitmiyordu.

Gün batımına doğru, kampın ortalarında kurulan çadırın önünde merakla kendisini izleyen adamı fark etti. Konuşmak için ona doğru adım atınca, adam çadırdan içeriye girdi. Onu gören çocuklar oynamayı bırakmış, tanımadıkları bu yabancı kadının etrafında toplanmışlardı. Çadıra giren adam, yaşlı bir adamla birlikte dışarıya çıkıp Emine'yi gösterdi. Başındaki beyaz çizgili kırmızı çefiye, yaşlı adamın farklı bir konumda olduğunu anlamasına yetmişti:

— Hoş geldin kızım. Ben bu kabilenin reisiyim, senin için ne yapabilirim?

— Birini arıyorum... Ahmet... Ahmet Hurani... Altı yıl önce rahmetli kocamla Suriye'ye kaçmışlardı. Ailesi Hamşe'de yaşıyordu, sizin kabileden olduklarını biliyorum. Kocamı idam ettiler, ama Ahmet'in başına ne geldi, bilmem... Buralarda mıdır acaba?

Yaşlı adam başını salladı:

— Evet, kızım, burada hepsi; ama Ahmet'in bir sorunu vardı, onu halletmek için Kerkük'e gitti, dönmesi fazla sürmez... İstersen ailesinin yanına götürüyüm seni?

Ahmet'in annesi ile babasının kaldığı küçük barakaya girdiler, yaşlı kabile reisi onları tanıştırdıktan sonra bir köşeye bağdaş kurup titrek sesle anlatmaya başladı:

— Burada istediğın kadar kalabilırsın kızm. Biz aslen Ambar bölgesinin bedevileriyiz. Kabilemizin orada rahat bir yaşamı vardı, hem hayvancılık hem çiftçilik yapıyor, Allah'a şükür kimseye muhtaç olmadan yaşayıp gidiyorduk. Derken, bir gün devletin adamları gelip bizi oradan çıkar-dılar ve kuzeye gönderdiler... Buralara... 'Kuzeyin top-rakları çok verimlidir, istediğınız her şeyi eker, biçersiniz. Hayvanlarınız için de geniş meralar var' dediler... Bu top-rakların neden boş olduğunu sorduğumuzda da bize, yalan olduğunu sonradan öğrendiğımız bir hikâye uydurdular. Kürtlerin bütün köyleri boşalttıklarını ve devletle savaşmak için dağdaki silahlı peşmergelere katıldıklarını söylediler. İnan-dık... Çünkü Kürtlerin öteden beri Kuzey Irak'ta gözle-ri olduğunu ve petrol yatakları bulunan bu bölgeyi ele ge-çirip burada başlarına buyruk yaşamak istediklerini herkes bilir... Kürt devleti kuracağız, özerk olacağız deyip dururlar ya... Ama bütün bunların yalan olduğunu Kürtlerin dev-letle savaşa girmediğini, bilakis bir gün sorunlarını barışçı yollarla, müzakereyle çözmek, dertlerini anlatacak bir yet-kili bulmak istediklerini epey zaman sonra öğrendik. Oyun tam tersineymiş yani... Önce rejim saldırmış onlara, köyle-rini zorla boşalttırmış meğer... Neyse, biz o zamanlar bütün bunlardan habersizdik tabi... Devlet adamlarının sözüne inanıp buraya geldik ve Hamşe'ye yerleştik. Çiftçilik ve ge-çimimizi sürdürdük. Derken, ülkenin başka yerlerinden de çok sayıda aileler gelip buraya yerleştiler. Ahmet'le diğer birkaç komünist genç, bizim adımıza kefil olup aleyhte hiç-bir faaliyetimiz olmayacağına dair taahhütte bulundukla-rından, devlet bize hiç ilişmedi. Zaten devletle sorunumuz yoktu bizim. Ahmetler bazı kanun dışı şeyler yapıyordu, ama karışıp soran olmadı hiç... Devleti dinleyip buralara yerleştikten sonra devlet artık bizi sıkmamış, muhaberatın yersiz baskılarından her nasılsa tamamen kurtulmuştuk...

Bu topraklara tam 30 yılımızı verdik... Çiftçilik yaptık, gide-
rek durumumuz iyileşmeye başlayınca asıl mesleğimiz olan
hayvancılığa döndük. Böylece artık göçebelikten kurtulup
toprağa bağlandık ve yerleşik olduk. Bu yerleşik neslin ar-
tık eskisi gibi göçebelige, bedevi yaşama dönmesi müm-
kün değil... Ama şu Amerikalılar Saddam'la savaşıcakla-
rını söyleyerek gelip ülkeyi ele geçirince hayatımız alt üst
oldu... Buralarda huzur diye bir şey kalmadı. Hayatımızı
kararttılar. Ne güvenliğimiz var şimdi, ne de umudumuz...
Amerikalılar gelince Kürtler doldu buraya... Hepsi silahlı-
ydı... Kalabalık gruplar hâlinde gelip her yeri ele geçirdiler.
Onlarla konuşup derdimizi anlatmaya çalıştık, ama laf an-
latamadık. Buraların bir zamanlar kendilerine ait olduğunu
ve şimdi burada yaşamak istediklerini söylüyorlardı. Onlar
da bizim gibi, bir yere kadar haklılardı belki de. Bize biraz
süre tanımalarını, tarlalarımızdaki mahsulü kaldırmamıza
izin vermelerini istedik. Hatta mahsulümüzü gönül rızasıyla
onlarla bölüşeceğimizi söyledik. Ama dinlemediler, çok
düşmanca davrandılar, kindarca sürdüler bizi tarlalarımız-
dan... Şimdi bu karargâhtayız işte... Burada hiçbir şeyimiz
yok, her şeyimizi kaybettik. Devlet de kalmadı, hükümet
de... Bu nedenle Ahmed'i gönderdik... Hem İngilizce bi-
lir hem Kürtlerle arası iyidir onun... Kerkük'teki Amerikan
ordularının komutanıyla görüşecek. İnşallah hepimiz için
hayırlı olacak bir sonuç elde eder...

6. Bölüm

Suriye’de...

Gece yarısına doğru Ahmet Kerkük'ten dönmüştü. Evde, annesiyle babasından başka, kabile reisi ve bir de kadın misafiri vardı. Dışarıdaki çocuklar yabancı bir kadının onu aradığını söylediklerinde bunun Emine olabileceğini tahmin etmişti. Büyük hadiseler, devrimler, savaşlar ve sıkıntılar anında insanın 6. hissi daha güçlü oluyordu nedense. Şu birkaç hafta öncesine kadar görmekten ümidini kestiği birçok kişiyi görmesi mümkündü artık.

Alt üst olan perişan Irak'ta her an, her şey beklenebilirdi.

Eski okul arkadaşını gördüğünde onu başına basıp hasret gidermek istedi; ama annesi, babası ve kabile reisinin önünde bunun yanlış anlaşılacağını ve terbiyesizlik telakki edileceğini hatırlayarak vazgeçti. Emine'yi görür görmez kocasını kaybettiğini anlamıştı. Baştanbaza karalar giymesinden değil, ilk bakışta gözlerinden anlamıştı bunu. Şaşırıldığını söyleyemezdi, çünkü yakın arkadaşının fazla yaşamayacağını çok iyi biliyordu. Tıpkı, kendisinin de akranları kadar ömür sürdüremeyeceğini bildiği gibi...

Gaz lambasının zayıf ışığı altında Emine'nin gözlerinden süzülen yaşları gördü. Onu teselli edebilecek cümleler söyledi. Ne törenin, ne kabile adabının sırası değildi şimdi.

Kabile reisi kalkmaya hazırlanırken Ahmet biraz daha oturmasını rica edip anlatmaya başladı:

— Amerikalılar bizim belgelerimizi inceliyorlar şimdi. Ama Kürtler de belgeler getirmiş onlara; doğrusunu söylemek gerekirse o belgeler onların da Hamşe ve çevresindeki topraklarda hakları olduğunu gösteriyor. Hamşe'nin asıl sahibi onlar... Biz sonradan geldik buraya... Daha önce bize ait olmayan bir yerde nasıl hak iddia edebileceğimizi ben de bilemiyorum doğrusu...

Yaşlı adam sakin bir hareketle kalktı. Gözlerini belirsiz bir noktaya dikip derin bir ah çekti:

— Doğru dersin oğul... Doğru ama biz de mağdur duruma düştük şimdi... Lanet olası Saddam herkese zulmetti... Memleketi talan edip yağmaladı, bizi çok zor bir duruma düşürdü... Amerikalıların bu durumun içinden nasıl çıkacaklarını ve bu düğümü nasıl çözeceklerini bilmiyorum... Görelim bakalım neler olacak... Allah kerimdir elbet...

Mehtap ışığı pencereden odayı aydınlatıyor, hafif bir esinti içeriye vuruyordu. Arkadaşının evinde, harabe hâline gelmiş duvara yaslanan Emine, Ahmet'in her şeyi anlatmasını bekliyordu. Ahmet olup bitenleri anlatabilmek için kendisini zorluyordu:

— Bağdat'tan gizlice çıkıp Kuzey Irak Kürdistan eyaletine gittik, orada birkaç saat oyalandıktan sonra ülkenin dört bir yanından gelen kaçaklarla buluşmak üzere Habur nehri kıyısına gittik. Orada bir tekne bizi bekliyordu. Irak'tan kaçmak isteyenler burada toplanmıştı. Yanımıza hiçbir kimlik almadan külüstür tekneye binip nehri geçtik. On iki kişiydik. Herkesin elinde küçük bir valiz ya da birkaç zaruri eşyanın olduğu bohçası vardı. Nehrin karşı yakası Suriye topraklarıydı. Yanımızda hiçbir kimlik olmadığı hâlde sınır nöbetçisi geçmemize izin verdi. Her gün buradan birilerinin kaçak olarak ülkelerine girmesine alışmışlardı adeta.

Suriye'ye vardığımızda ilk işimiz saatlerimizi oraya göre ayarlamak ve cebimizdeki parayı Suriye parasına çevirmek oldu. Sonra, Kamışlı'ya gitmek üzere tren istasyonuna kadar yürüdük. Sınırdan yürüyerek yaklaşık bir saatlik bir mesafeydi. Sürgünde ve kaçak yaşayacağımız ülkenin nasıl bir yer olduğunu görmek için tren camından merakla dışarıyı seyreliyorduk. İkimizin de gözleri doldu, kendimizi tutamayıp ağlamaya başladık. Bir taraftan, başımıza gelen belalardan kurtulduğumuza seviniyor, diğer taraftan da vatanımızı ve sevdiklerimizi bırakmak zorunda kalmamıza üzülyorduk. Kara talih işte... Böyle çelişkili duygular yaşamaya alışkındık zaten. Şam yakınlarına vardığımızda kocana, oraya vardığımızda ne yapacağımızı sordum. "Varınca düşünürüz onu." dedi. Ben de onun gibi, Şam'a vardığımızda ne yapacağımızı bilmiyordum. Her şeyi kadere bırakmıştık.

Başkent'in güneyinde trenden indik. İndiğimiz istasyonunun adı "Kadem"miş. Peygamber Efendimiz, peygamber olmadan önce, çocukluk çağlarında amcasıyla bir ticaret gezisine katılıp Şam'a geldiğinde buraya ayak bastığı için bu ad verilmiş. Burası, Suriye'de en kutsal yer olarak kabul ediliyor. Bakalım biz nereye ayak basacak, nasıl bir kaderle karşılaşacaktık burada... Nereye gideceğimiz ve ne yapacağımız hakkında hiçbir fikrimiz yoktu. Tren garının karşısında otobüs ve minibüsler vardı. Muavinler bağırarak yolcu çağırırken bu araçların çok farklı yerlere gittiğini fark ettik. Birden "Elest-i Zeynep" diye bağıran bir muavinin sözü dikkatimizi çekti. Bu isim bizim için çok anlamlı ve tanıdıktı. Kocana baktım, başını sallayarak benimle aynı fikirde olduğunu ima etti. Otobüse bindiğimizde tıklım tıklım dolu olduğunu gördük. Bizim gibi vatanını terk edip gurbete kaçanların ne kadar fazla olduğunu ilk kez burada anladık.

Peygamber Efendimizin torunu ve İmam Hüseyin'in kız kardeşi Hz. Zeynep'in türbesi olan "Elest" bize çok şeyler

çağrıştırıyordu. Nereye gideceğimizi düşünürken bu kelime bütün kararsızlığımıza son vermiş, hiç tereddüt etmeden bu büyük kadının türbesine sığınmaya karar vermiştik. Biz çocukken Şam'a giden anne babalarla dedeler ve nineler, döndüklerinde ziyaret ettikleri yerleri anlatmakla bitirmez, onlara "zair" denirdi. Elest'i ziyarete gitmek çok önemliydi. Neredeyse herkes onları ziyaret eder, kutlardı. Bundan daha önemli olan tek ziyaret Kâbe'ye, hacca gitmekti. Hac bambaşka bir şeydi, Elest'le kıyaslanamayacak kadar büyük ve onurlu bir olaydı o zamanlar...

Çocukluğumuzda, hakkında onca hatırat duyarak büyüdüğümüz önemli türbelerden biri olan Elest'in adını duyar duymaz oraya gitmeye karar vermiştik.

Oraya vardığımızda iki ciddi sorunumuz olduğunu anladık: Para ve barınak! Para, geçimimiz için lazımdı, barınak da vazgeçemeyeceğimiz bir zaruretti... Bu ikisini de halledebilmenin tek yolu iş bulmak, çalışmaktı. Elest bizim gibi gariplerle doluydu, olmadık çileler çeken insanlar, en yakınlarındaki ilk türbe olan Elest'e sığınmışlardı. Kaderin çok ilginç cilveleri var gerçekten... O yıllarda ikimiz de komünistik ve bize kapısını açan tek yer, Allah Resulü'nün torunu olmuştu! Biz dinsizdik, ama dinin sancaktarlarından birinin himayesine girivermiştik. Daha da ilginç, bizim vatanımızı terk edip gurbet ellere düşmemizin nedeni de Hz. Zeynep ve onun yiğit kardeşi idi. Çünkü biz onların direnişine bakarak zulüm ve zorbalığın karşısına dikilmiş ve bu nedenle de vatanımızdan, evimizden barkımızdan olmuştuk.

Marksist'tik, ama İmam Hüseyin ve Hz. Zeyneb'in zorbalık karşısındaki dik duruşları bizi büyülüyordu doğrusu... Biz dine karşı iken, dinin öncülerinin kanatlarına sığınmıştık şimdi. Yiğit ve mücadeleci kadının mezarı bir adım ötemizdeydi işte.

Türbenin etrafı, küçük odacılarla çevriliydi. Kimsesiz ve bizim gibi gariplerin barınması için hayırsever dindar-

lar tarafından yapılmıştı. İlk birkaç geceyi odacıklardan birinde geçirdikten sonra türbenin karşısındaki bir binanın bodrum katındaki iki odalı bir evi kiraladık. Hemen para kazanmamız, iş bulmamız gerekiyordu. Bu da çok kolay oldu. Bu tür türbe mekânları yılın neredeyse her günü ziyaretçi kaynıyordu. Bunu fark edebilmek için bir köşeye oturup birkaç saat etrafı seyretmek yeterliydi. Dindar insanlar Peygamberlerinin torununun türbesini ziyaret edebilmek için dört bir yandan buraya akın ediyordu. Sadece Araplar değil, üstelik Pakistan, Hindistan, İran, Irak, Türkiye ve birçok Orta Asya ülkesinden Müslümanlar burayı ziyarete koşuyordu. Bunca insan bizim ekmek parası kazanmamızı da kolaylaştırdı. Onlara tespih ve topraktan mühürler satmaya başladık. Irak şivesiyle konuştuğumuzdan bizim tespih ve mühürlerimizin alıcısı daha fazlaydı, onları Kербela'dan getirip sattığımızı düşünüyor olmalıydılar. Bunu fark edince "Bunlar bizim diyarın mühürleri." diyerek satmaya başladım; ama işin doğrusu, türbenin biraz ötesindeki toptancılardan aldığım şeylerdi hepsi!

Kocanın çok akıllı olduğunu bilirsin. Bu işle fazla ilgilenmedi o, birkaç gün sonra kara kalemle portre çizip satmaya başladı. Gerçekten çok yetenekliydi, oyunculuğa girmeseydi mutlaka başarılı bir ressam olurdu. Bir kömür parçası veya kurşun kalemle harika bir portre çıkarıyordu. Çok da kârlı bir işti. Renkli resimlerden daha kârlı hem de! Onca Irak göçmeni arasında hayatta kalabilmek için çalışmak zorundaydık.

Elest'te kısa sürede işimiz tuttu, o portre çizip satıyor, ben de Irak'tan getirdiğim ziyaret hediyelikleri satıyordum.

Derken, Âşura günü gelip çattı..."

Ahmet "Âşura" kelimesini söylediğinde sesi titremişti. Bir an susup Emine'nin gözlerine baktı, gözlerinde acıma duygusu vardı. Âşura dediğinde, ağlamamak için kendisini

zor tutmuş, yüreğine bir ateş düşmüştü. Gözleri dolu doluydu. Allah'tan, Emine loş ışıktaki bunu fark edemedi. Ahmet, ellerini başının arkasına kenetleyip derin bir nefes aldıktan sonra sakin bir sesle anlatmaya devam etti:

“Bilirsin, 1977'den sonra Irak'ta Şiilerin Muharrem yasası tutması ve dinî programlar yapması yasaklanmıştı, o yıldan sonra, özgür bir şekilde yas merasimleri ve mersiye programlarına katılmak isteyen Iraklılar Muharrem ayında Elest'e akın etmeye başladılar. Buraya gelenlerin büyük bir çoğunluğu Âşura günü geliyordu. Böylece, Irak'ta yasaklanan Muharrem yasasını burada özgürce tutabiliyorlardı. Yas elbiseleri giyip mersiye okuyabiliyorlardı; sinelerine vurup Kербela şehitlerine gözyaşı döküyorlardı. O zamanlar ben, bu sesleri bir daha duymak istemiyordum...”

Ahmet yine sustu, gözleri dolmuş, boğazına bir şeyler düğümlemişti sanki. İçini çekerek konuşmasını sürdürdü:

— Hatta türbeye gelen yas gruplarının Elest türbesi etrafında dönerek ağıt okuduklarını hatırlamak bile ağır geliyordu bana... Mersiye okumaya ve sineler vurulmaya başlayınca sinirimden kan beynime sızıyor ve bütün vücudumu elektrik çarpıyordu sanki...

Buraya gelince Ahmet artık kendisini tutamayıp ağlamaya başladı. Gözyaşlarını Emine'den saklanmasının anlamı kalmamıştı. Kelimeler titreyerek dökülüyordu dudaklarından:

— Bu dinî merasimlere duyduğum nefretin nedeni, gördüğüm bir işkenceydi... Saddam'ın memurları beni yakaladıklarında günlerce sorguladılar. Sorguda istediklerini alamayınca vücuduma elektrik verdiler... Her tarafıma... Anlıyor musun?.. Böyle bir işkence her tutuklu yapıyor mu bilmem, ama beni sorgulayan herif makatıma elektrik verirken 'Oh olsun!' diye de bağıyordu. 'Demek komünistsin ha! Allahsız kâfir! Ben sana Allahsızlığın ne oldu-

ğunu göstereyim de gör!.. Ben seni adam etmesini bilirim! Allah'ımı seveceksin lan! Sen Müslüman bir ailenin çocuğu değil misin?!

Aklı sıra bana orada zorla Allah sevgisini kabul ettirmeye çalıştı... Bir taraftan bütün vücuduma elektrik verirken bir taraftan da bana yüksek sesle mersiye ve sinelere vurulan sesleri dinletiyordu. Sinezeni ile ritmik olarak elektrik veriyordu hem de... Elektriği her verişinde bütün vücudum kaskatı kesiliyor, kendimi her an kırılabilecek kupkuru bir eşya sanıyordum. İnanılmaz bir işkenceydi bu. Vücudum tepeden tırnağa aniden çarpılıyor, yanıp yakılıyor, çığlık atmaktan boğazım yırtılıyordu... Ama o aptal, bu şekilde hem beni cezalandırdığını, hem de bana dinimi sevmeyi öğrettiğini zannediyordu!..

Ahmet hücredeki o günleri yeniden yaşıyordu adeta... Kısa bir suskunluktan sonra gözlerini elinin tersiyle silip anlatmaya devam etti:

— Şam'da onca zamandan sonra mersiye ve sinezen seslerini duyduğumda işte o sahneleri çağrıştırdı bana... Ve birkaç kez olduğu gibi, birden sinir krizine girdim. Elimde değildi işte... Zaten o hücreden çıktıktan sonra her Âşura günü sinirlerim bozulur ve ikide bir bütün vücudumu titreme tutardı. Benim bu hâlimi görünce oradaki seyyar satıcı arkadaşlar kocanı çağırılmışlar. O benim durumumu biliyordu... Hemen beni oradan uzaklaştırdı. Mersiye sesinden uzakta oturup konuştu benimle. Bu hâlim, o işkencenin ruhunda açtığı derin yaranın eseriydi ve bundan hiçbir zaman kurtulamayacaktım.

Derken, bir gün kocana portresini çizdiren Iraklı bir zâir, Saddam'ın ülkeden kaçanlara ve rejim karşıtlarına genel af çıkardığını söyledi. Özellikle yurtdışına kaçanların ülkelerine geri dönebileceklerini bizzat Saddam açıklamış televizyonda... Birkaç gece, sabaha kadar oturup konuştuk

bunu... Dönmeyi çok istiyordu... Böyle bir af haberine ikimiz de şüpheyle bakıyorduk, Saddam'a güvenilemeyeceğini biliyorduk çünkü. Ama memleketi çok özlemiştik. Onu ikna etmeye çalıştım. "Bak." dedim, "Rejim, kendisi üzerindeki baskılardan yıldırı belki de... Uluslararası arenada giderek itibarsızlaştı Saddam... Şimdi bunu fark etti demek ki... Yeniden itibar kazanmaya çalışıyor bence... Akıllıca bir şey bu..." Beni dikkatle dinliyor, ama Saddam'a bir türlü güvenemiyordu. Ben geriye dönmeye kararlıydım ve onu da ikna etmeyi başardım sonunda. Nasılsa dönüş yolumuz Kürdistan eyaletinden geçiyordu, Kürtler Saddam'ın doğru söyleyip söylemediğini, bu haberlere güvenilip güvenilmeceğini bilirdi mutlaka.

Sonunda benimle birlikte memlekete dönmeyi kabul etti.

Dönüş yolu, geldiğimiz yoldu, bu nedenle zorlanmadık. Ama bu defa duygularımız çok farklıydı. Vatanimize geri dönüyorduk, hasret bitecek, sevdiğimizimize kavuşacak, vatanimizin havasını soluyabilecektik... Ülkeye ayak bastıktan sonra iki gün Süleymaniye'de kaldık. Diktatörün ne durumda olduğunu ve Bağdat'ta neler olup bittiğini öğrenmek için can atıyorduk. Ama 1991'e kadar Saddam'ın elinden kan ağlayan Kürtler de bu konuda pek fazla şey bilmiyordu. Kürtler Kuzey Irak'ı iyice ele geçirmiş ve burada bağımsız bir Kürt devleti ilan etmeye karar vermişlerdi. Bu nedenle olsa gerek, Bağdat'ta olup bitenlerle hiç ilgilenmiyor, Bağdat'ı umursamıyorlardı. Onca gücü ve silahı nereden bulmuşlardı? Kime ya da kimlere güvenerek özerklik istiyorlardı? Şaşırılmıştık.

Birçok kişi bizim gibi tereddüt içindeydi ve Saddam'a asla güvenilemeyeceğini söylüyorlardı. Ama biz, evimize dönmekte kararlıydık. O da kararını vermişti. "Birlikte kaçtık, birlikte döneceğiz Ahmet!" diyordu. Hemen yola çıkıp Hamşe'ye geldik. Ama burada sadece bir gece kaldık.

Seni o kadar özlemişti ki, sabah erkenden kalkıp Kербela'ya doğru yola koyuldu. O gece sabaha kadar seni anlattı bana. Babasını da pek özlemişti. Vetban alçağının size bir kötülük yapmasından korkuyordu. Sizi bulabilse, Kербela'dan uzaklaştıracaktı. Bu nedenle bir an önce size kavuşmak için sabırsızlanıyordu. Sizi çok merak ediyordu... Sabahın köründe yola koyuldu...

Ahmet yine sustu. Derin bir ah çekti. Sırtını duvara yaslayıp tekrar ağlamaya başladı. Çok üzüldüğü, çok büyük bir acı taşıdığı belliydi. Emine onun elinden tutup teselli etmek istedi. Âşura olayında olduğu gibi, şimdi de, en yakın arkadaşının ölümü nedeniyle onun böyle ağladığını düşündü. Ama Ahmet'in hıçkırarak söylediği son cümle Emine'yi beyninden vurulmuşa çevirdi:

— Ben öldürdüm onu!.. Ölümüne ben sebep oldum, ben!.. Onu geriye dönmesi için ikna etmemeliydim!

Sarsılan İnançlar

Silah arkadaşının, herkesin gözü önünde intihar ettiğine şahit olduğu günden beri Jimmy için hiçbir şey eskisi gibi değildi artık. Cevaplarını bulamadığı yığınlarca soru, zihnini kurt gibi kemiriyordu. Artık eskisi gibi her şeyden emin değildi. Birçok şey sarsılmıştı nedense. Askerlerin mektuplarını posta torbasına koymadan önce merakla açıp okuyor, yazılanların doğru mu, yalan mı olduğunu anlamaya çalışıyordu. Hatta bazı mektuplarda yazılan hadiselerin doğru olup olmadığını araştırıyor, arkadaşlarına sorular soruyordu. Hiçbir yararı olmasa da, üstlerine bile, olaylar ve haberler hakkında sorular sormaya başlamıştı. Nitekim bunlardan biride, Bağdat'a giderken düşen helikopterle ilgili haberdirdi. Bir Amerikan üssündeki askerleri Bağdat'a taşıyan helikopterin düşüş nedeni teknik arıza olarak açıklanmış ve elektrik kablolarına çarparak düştüğü kayıtlara geçmişti. Oysaki bu helikopterin yerli direnişçiler tarafından düşürüldüğünü üstteki bütün askerler biliyordu. Daha da kötüsü, bu saldırdı 15 asker öldüğü hâlde, 3 askerinin öldüğü açıklanmıştı!

Jimmy'nin psikolojisinin bozulduğunu gören komutanı onu sağlık kontrolü için tıp komitesine göndermek zorunda kalacaktı. Amerikan askerleri arasında intihar oranı ve

intihar girişimi giderek arttığından Bağdat'a bir tıp heyeti gönderilmişti. Amerika, askerler arasında ki intihar oranını düşürmek istiyordu. Bu komite gerekli görürse, ruhsal dengesi bozulan bir askeri Amerika'ya geri gönderebiliyor, izne çıkarıyor ya da psikolojik tedavi veya görev mahallini değiştirme gibi yollara başvurabiliyordu.

Tıp komitesi Ebu Gurayb karargâhındaydı. Burası daha önce büyük bir hapishaneydi, savaşın başladığı günlerde Amerika buraya çok sayıda asker yığmıştı. Jimmy tıp komitesine gönderildi ve buradaki psikolog tam 2 saat onunla konuştu. Oradan çıktığında hafiflediğini, rahatladığını hissetmiş, sırtından büyük bir yük kaldırılmıştı adeta. Şimdi kendisini daha iyi hissediyordu. İşyerindeki hâli ve komutanına karşı davranışında hızla iyileşme göze çarpıyordu. Üstleri, bu psikolojik seansların ona çok iyi geldiğine inanmış, Yarbay da aynı kanaate varmıştı. Jimmy'nin iyileştiğinden kimsenin şüphesi yoktu.

Ne var ki tıp komitesinin Jimmy hakkındaki 3 sayfalık raporu birkaç gün sonra açıklandığında şaşıracaktlardı; raporda şöyle deniliyordu: "Vatanı için hayatını feda eden babasını daima örnek almış, onu kahramanı edinmiş hassas ruhlu idealist bir asker... Bu inanç ve ideallerinden vazgeçmek istemiyor, ancak hâlihazırda askerî kural ve disiplinlere uyabilecek durumda bulunmamaktadır. İki hafta izne ayrılıp ve evine gönderilmesi ve izinden sonra görev mahallinin değiştirilip insani hizmetlere verilmesi tavsiye olunur..."

Jimmy'e izin haberini veren subay, onu teselli etmeye çalışmıştı. Savaşla ilgili sorunların yorumu üzerine kafa yormayı daha sonraya bırakıp hemen bilgisayarın başına geçti ve izine geleceği haberini annesine maille bildirdi. O sırada Kaliforniya eyaletine bağlı Heelz'de gece yarısı olduğunu ve annesinin mesajı ancak ertesi gün okuyabileceğini biliyordu, ama sabaha kadar bekleyememişti işte. Annesi ertesi gün

maili okur okumaz cevap yazdı, o gün havaalanında olacağını ve uçağın inişini sabırsızlıkla bekleyeceğini söylüyordu.

Ancak, savaştan dönen askerlerle ilgili işlemlerin bu kadar uzun süreceğini hesaplayamayan annesi ancak salonda yetişebildi ona, hasretle sarılıp kucaklaştılar. Jimmy evden gideli henüz 3 ay olsa da savaş dönemi ile barış dönemi çok farklı şeylerdi.

Jimmy eve gelir gelmez araştırmalarına başladı. Bir savaş dulu olan annesine şimdi sorduğu sorular, orduya katılmadan önce sorduklarından çok farklıydı. Annesinden, babasının orduya girişinden ölümüne kadar neler yaptığını soruyor; her şeyi en ince ayrıntılarına kadar anlatmasını istiyordu. Sonunda, nicedir zihnini meşgul edip duran şeyi de sordu:

— Babamın cesaretinden şüphe ettiğin oldu mu hiç?

Annesi bu sorudan çok rahatsız olmuştu. Eliyle duvardaki panoya asılı madalyaları göstererek:

— Bunları görmüyor musun? dedi. Spor madalyası mı bunlar?!

Jimmy, annesini üzmemiştii aslında. Bu soruyu neden sorduğunu açıklamasının daha kötü olacağını düşünerek özür dileyip annesinin gönlünü aldı. Ama bütün bu madalyalarla nişanların arkasında pekâlâ, cesarettten başka nedenlerin de yatıyor olabileceğini düşünmekten kendisini alamıyordu nedense...

Eve döndüğü günden beri, üste intihar eden askerin annesi ile konuşma arzusu, içini gıdıklıyordu. Bunu yapmaya hakkı olup olmadığından da emin değildi üstelik. Hem, bunu ne diye soracaktı ona? Merakını yenemedi ve ikinci gün kararını verdi:

— Anne bugün bir arkadaşımı görmeye gideceğim, geç kalırsam meraklanma.

Araba, intihar eden asker Hardy Coborn'un evinin önünde durduğunda iyice heyecanlanmıştı. Kapıyı Hardy'nin annesi açtı, onu güler yüzle karşılayıp içeriye aldı. Oturma salonunda Hardy'nin büyük bir fotoğrafı asılıydı. Yakışıklı askerin çocuğumsu gülümsemesi Jimmy'i alt üst etmişti.

"Hayata bu kadar içtenlikle gülümseyen insanlar neden intihar ederler ki?" diye düşünürken Hardy'nin annesinin sorusuyla kendisine geldi:

— Saldırı sırasında sen de onunla mıydın?

Jimmy afallamıştı. Ne saldırısından söz ediyordu? Birden kendisini toparlayıp, karargâhta kendisine yazdırılan metni hatırladı. Kadıncağıza oğlunun bir düşman saldırısında hayatını kaybettiği söylenmişti. Gerçeği söylerse kadıncağızın hayatı alt üst olabilirdi. Kendisini zorlayarak:

— Evet! diyebilirdi sadece. Evet... Evet...

Başka ne diyebilirdi ki? Kendi eliyle gönderilen yazıda tam olarak neler yazdığını hatırlamaya çalışıyordu şimdi. Ustaca bir soruyla bunu da öğrenebilirdi.

— Eee... Size neler olduğunu söylemişlerdir sanırım!..

— Evet... Karargâhın aniden saldırıya uğradığını söylediler. Saddam'ın öldürülen iki oğlunun intikamını almak için saldırmışlar... Şu Iraklılar ne kadar kindarmış meğer...

Yaşlı annenin gözleri dolmuştu. Derin bir iç çekti:

— Ama benim oğlumun ne suçu vardı? Onu niçin öldürdüler?.. İnsaf mı bu? Cenazesini toprağa verdikten sonra eve döndüğümde posta kutusunda bir zarf gördüm. Onun mektubuymuş ve tam da defnedildiği gün elime ulaşmıştı! Öbür dünyadan bir hediye gibi geldi bana... O kadar sevindim ki, anlatamam... Tıpkı eski günlerde olduğu gibi... Evliliğinden önce birlikte koşuya çıktığımızda olduğu gibi birden uzanıp elimi tutmuştu sanki! Ana-oğul pek düşkündük birbirimize... Başkaca kimsemiz yoktu ki... Mektubu

öpüp koklayarak açtım. Her satırında evladımın izi vardı, onun elleri değmişti bu mektuba...

Kadıncağız çok duygulanmıştı. Mendiliyle gözlerini silip konuşmasını sürdürdü:

— Tuhaf bir mektuptu. Pek çok şeyden söz ediyordu. Ama cümleler kopuk ve birbirinden ilgisizdi. Kafası çok karışık olmalı bunları yazarken... Düşüncelerinin dağınık olduğunu hissettim. Ama Irak'ta havaların çok sıcak olduğunu da yazıyordu, bu dağınıklık o bunaltıcı sıcakların eseri olmalıydı... Artık askerî bir üsse çevrilen o hapishaneye elektrik çekilir çekilmez klima sistemi kurulacağını yazıyordu... Ah!.. O klima altında serin bir nefes almak kismet olmadı yavruma!

Kadıncağız geliniyle torunundan hiç söz etmiyordu. Belli ki Hardy, askere gitmeden önce, eşi ile arasındaki anlaşmazlıkları anlatmıştı ona... Gelinini hatırlamak bile canını sıkıyordu şimdi. Ama oğlunun silah arkadaşına her şeyi anlatmak istiyordu:

— Irak'a savaşa gitmeden birkaç ay önce ondan ayrılmak istediğini söylemiş... Bir askerle evlendiğine pişman olduğunu, kocasının ikide bir cepheye gönderilmesinden bıktığını söylemiş... Hardy Irak'a gittikten sonra araları iyice açıldı... Bebeğini dünyaya getirdikten sonra sadece bir kez uğradı bana!

Jimmy, bu talihsiz askerın mezarını ziyaret etmek istiyordu şimdi. Bunu memnuniyetle karşılayan kadın küçük kasabada evin hemen yakınındaki mezarlığa götürdü onu. Mezar taşındaki yazıyı okuyunca tüyleri ürperdi: "Vatanı uğruna öldü!"

Bayan Coborn bütün kasaba halkının, oğluyla iftihar ettiğini ve vatan uğruna canını veren Hardy'nin kasabanın gururu olduğunu söyledi. Kadıncağızın yarasını deşmek

istemeyen Jimmy, Hardy'nin eşi ile çocuğu hakkında soru sormaktan vazgeçti, bir "kahraman"ın hatırasının bıraktığı izlere çizikler düşürmenin hiçbir anlamı yoktu. Tam ayrılacağı sırada kadıncağzın söylediği son cümleler Jimmy'yi can evinden vurdu:

— Iraklılar çok iyi eğitilmiş savaşçılar olmalı... Bir kurşunla, tam şakağından vurmuşlar... Keskin nişancılar... Namluyu şakağına dayamış da ateş etmişler sanki!..

— Eee... Evet... Haklısınız... Gerçekten öyle... Haberi kim verdi size sahi?

— Savaş ailelerini hazırlama grubu.

Jimmy eve dönerken yol boyunca düşünüp durdu. Bu zavallı kadın gerçeği öğrenecek olursa nasıl bir tepki verirdi acaba? Kasabalıların bu "milli kahraman" için besledikleri duyguları bir anda nasıl kaybedebileceklerini düşünmek bile Jimmy'nin tüylerini ürpertmeye yetti. Yaslı kadın buna dayanamaz, oracıkta öldürdü. Hardy de bu durumda iki kez ölmüş olurdu; bir kez Irak'ta, bir kez de kasabalıların kalbinde...

Jimmy eve geldiğinden beri hiç konuşmuyordu. Annesi bunun nedenini sormaya cesaret edemiyordu nedense... Savaş, insanların olup bitenlere kayıtsız kalmasına imkân tanımıyordu; savaşa giden insanların hâl ve davranışları çok çabuk değişiyordu. Jimmy normalde konuşkan biri değildi zaten. Ama bütün gün boyunca tek kelime bile etmemesi, onda çok büyük bir değişikliğin habercisiydi. O gün eve döndüğünden bu yana sadece bir soru sormuştu:

— Anne, sen şu 'Savaş ailelerini hazırlama grubu'nu tanıyor musun?

— Tabii... Temsilcileri Bayan Fully bugünlerde bize de uğrayacak sanırım. Senin eve geleceğini de o haber verdi zaten. Muhtemelen, sen gitmeden önce bir kez daha gelecektir bize.

Savaş ailelerini hazırlama grubunun gelmesini sabırsızlıkla beklerken Jimmy'nin yegâne meşgalesi televizyon seyretmek oldu. Onunla tanışmak için sabırsızlanıyordu, soracağı pek çok şey vardı ona.

İşte bu günlerden birinde, bir sabahleyin haber programını dinlerken televizyonda Birleşmiş Milletlerin yayınladığı bir bildiri dikkatini çekti. Amerikalı uzmanlarla birlikte aylar süren arama ve araştırmalara rağmen Irak'ta kitle imha silahına rastlanmadığı bildiriliyordu. Annesinin haberi duyar duymaz gösterdiği tepki ilginçti:

— Ne demek şimdi bu? Mutlaka Saddam bir yerlere gizlemiştir onları!

Jimmy neye uğradığını şaşırmişti. Eli titriyordu. Kahve fincanını düşürecekti neredeyse. Yine Amerikalılarla Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın çelişkili açıklamalarıyla karşı karşıya kalmıştı. Sandalyesinden kalkıp sinirli adımlarla odanın içinde dolaşmaya başladı. Annesi tedirgin olmuştu:

— Neyin var senin?

— Neyim mi var? Daha ne olsun anne?! Duymadın mı? Birleşmiş Milletler, Irak'ta kitle imha silahı olmadığını söylüyor, baksana! Yani biz Irak'ta boş yere savaşıyor ve bir hiç uğruna ölüyoruz demektir bu!

— Öyle şey olur mu hiç oğlum? Baban bir hiç uğruna mı öldü yani? Koca Amerika devleti kendi askerlerini pisipisine ölüme mi gönderiyor? Sonra da onların ölmesini keyifle seyredip ölenlere madalya mı takıyor? Ah!.. Neyin var senin oğlum? Ne oldu sana böyle?!

Annesini üzmemimişti. Hemen kendisini toparlamaya çalıştı:

— Yok anne, yok bir şeyim... Özür dilerim.

Annesi haklıydı; Saddam Hüseyin bir gün saklandığı fare deliğinden çıkarılıp yakayı ele verecek ve bütün caniler gibi o da yaptığının bedelini ödeyecekti.

Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın bildirisi türlü yorumlara neden olmuştu. Jimmy bütün gün televizyonun başında oturup bir kanaldan diğerine bakarak haberleri ve yorumları izliyordu. Bu arada birbiriyle hiç bağdaşmayan yorumlar ve fon müzikleri de dikkatini çekmişti. Medya, toplumu bir şeyler duymaya alıştıran gibiydi. Nitekim gece yarısına doğru Amerikalı uzmanlar da B.M.T.'nin bildirisini doğruladılar: "... Bugüne kadar yapılan arama ve incelemelerde Irak'ta hiç bir kitle imha silahına rastlanmamıştır..."

Annesini uyandırıp bu haberi vermek istedi, ama dertlerini paylaşmasının ne yararı vardır ki? Gerçekleri değiştirmesi mümkün değildi ki...

Bahçeye çıktı. Biraz hava alırsa sinirlerinin yatışacağını düşünmüştü. Biraz yürüdükten sonra içeriye girdi, salonu adımlamaya başladı. Tekrar dışarıya çıktı. Ne yapacağını bilemiyordu. Şaşkına dönmüştü... Var olduğu iddia edilen nükleer silahlar da bulunmadığına göre, Irak'ı neden işgal etmişlerdi peki?!!

Bayan Fully ertesi gün sabahın erken saatlerinde oradaydı. O gün çok yoğun olacağını biliyordu; o bölgede uğraması gereken bir kaç asker daha vardı ve hepsini bu akşam bitirmeyi umuyordu:

— Ben Fully! Savaş Ailelerini Hazırlama Grubu'nun temsilcisiyim. Sizinle tanıştığıma sevindim. Nasılsınız?

— Teşekkür ederim hanımefendi. Annem geleceğinizi söylemişti...

Bayan Fully, salondaki koltuklardan birine gömülerek kahvesini yudumlarırken Jimmy'nin sorularını dinliyordu:

— Pardon hanımefendi, siz aileleri neye hazırlıyorsunuz?

Doğrusu beklenmedik bir soruydu bu. Karşısında açık sözlü ve meraklı bir asker vardı:

— Eee... Şey... Oğullarını savaşa gönderen aileler, aslında kendilerini birçok şeye hazırlamalı tabi... Görev değişikliği, yer değişikliği, rütbesinin yükselmesi -tabi eğer rütbeli ise- ve benzer şeyler işte... Ailesine bütün bunları bildirmeniz gerekiyor. Bu arada, savaş bu; askerin başına bir şey gelir veya bir sorun çıkarsa ailesinin bunu da hemen öğrenmeye hakkı var tabi ki!

Jimmy lafı uzatmak ve Bayan Fully'nin vaktini almak istemiyordu. Göz ucuyla annesine baktı. Televizyondaki habere odaklanan kadıncağz onları duymuyordu bile, Jimmy istediğini sorabilirdi şimdi:

— Arkadaşlardan birinin annesini gördüm. Oğlunun savaş kahramanı olduğunu sanıyordu. Hâlbuki gözlerimin önünde intihar etti o çocuk... Annesine neden gerçeği söylemediniz?

Bayan Fully afallamıştı. Hafifçe öksürerek kendisini toparlamaya çalıştı:

— Buna hazır olduğunda öğrenecek tabi... Bizim gruptan birinin şu anda onu gerçekleri duymaya hazırladığından eminim.

— Ama... Gerçeği bilmese daha iyi... Ne olur, gerçeği söylemeyin ona, onun da kasaba halkının da kahramanını elinden almayın. Onunla gurur duyuyor hepsi... Bu mutluluklarını lütfen bozmayın.

Bu sırada televizyondan verilen bir haberde Bağdat yakınlarında Amerikalı bir askerin "savaş dışı bir nedenle" hayatını kaybettiği söyleniyordu. Jimmy üzgün bakışlarla Bayan Fully'i süzerek "Bu da şahsın kendi isteğiyle ölüm örneklerinden biri sizce" dedi. Sözlerin de ince bir sitem vardı. Kısa bir sessizlikten sonra ekledi:

— Irak'ta konvansiyonel olmayan silahlar var diyerek bu ülkeye girdik ve halkına saldırdık. Şimdi ortada böyle bir

silah bulunmadığı resmen açıklandığına göre neden hâlâ Irak'tayız? Niçin bu savaşı sürdürmekte ısrar ediyoruz?

Salon birden sessizliğe gömüldü. Annesi televizyonun sesini kısmış, onların konuşmalarına kulak kabartmaya başlamıştı. Bayan Fully hiç ummadığı bir soru karşısında ne diyeceğini şaşırılmıştı. Bir şeyler söylemeye çalıştıysa da beceremedi. Böyle bir soruya hiç hazırlıklı değildi. Buraya, her şeyin yolunda olup olmadığını öğrenmeye gelmişti sadece; savaş hakkında ne diyebilirdi ki? Üstelik bu savaş daha yeni başlamıştı, nasıl ve ne zaman biteceğini nereden bilebilirdi ki? Hemen toparlanıp ayağa kalktı; uğraması gereken epey izinli asker olduğunu söyleyerek alelacele dış kapıya doğru yürüdü. Jimmy, onun tam çıkarken annesinin kulağına eğilip, "Yakında tekrar uğrayacağım size." dediğini duydu.

Jimmy'nin Irak'a dönmesine daha 4 gün vardı. Az uyuyor, sürekli düşünüyordu; Bağdat'taki durumunu ve yaptıklarını hatırlamaya çalışarak doğru bir analizde bulunmaya çalışıyordu. Karargâh olarak kullandıkları Saddam'ın ünlü Ebu Gurayb Hapishanesi, şimdi kendilerinin zindanına dönüşmüştü. Bu geçici mekân gece gündüz sürekli top ve havan mermilerinin altında inliyor, kimse Ebu Gurayb'dan dışarıya adımını atamıyordu. Tuhaf bir durumdu; mahpuslar gibi Amerikalı askerler de biraz hava almak ve volta atmak için avluya çıktıklarında duvarlara yaklaşmamaya özen gösteriyorlardı. Her an bir roket veya top mermisinin şarapnel parçalarından birinin azizliğine uğramak mümkündü. Çok zaruri olmadıkça kimse bu hapishane duvarlarının ötesine çıkmak istemiyordu! Koca hapishane, tek sığınaklarıydı onların. Yerli direnişçilerin top mermileri ve kurşunları dışında, dışarıdan içeriye izinsiz giren bir başka misafir de, kaçak içki sandıklarıydı. Bu buhranlı saatlere tahammül edemeyen Amerikalı askerler içki ile kendilerini avutmaya çalışıyor, ama alkol onların zayıf sınırlarını daha fazla yıpratıyordu.

Jimmy masa başında çalıştığı için top ve mermi seslerinden uzakta olsa da, gözlerinin önünde intihar eden silah arkadaşının kafasına sıkıldığı o kurşunun tok sesi sürekli kulaklarında çınlamaya devam ediyordu. Yatağında gözlerine bir türlü uyku girmiyordu. 24 saat açık duran televizyonun karşısında oturduğu kanepede uyuyup kalıyordu.

Evinde geçirdiği son gece televizyondaki bir program dikkatini çekti. Tıpkı onun gibi izinleri bittiği için yarın Irak'a dönecek olan bir grup askerle röportaj yapılıyordu. Yarın hepsiyle havaalanında karşılaşacaktı. Askerlerden biri muhabirin sorularını cevaplarırken çok soğukkanlı ve kendinden emin görünüyordu:

— Yarın savaşa geri döneceksin, korkuyor musun?

Asker, duygularını söylemekten utanmamıştı:

— Korkmamak mümkün mü? Korku bizim hayatta kalmamıza yardım eden tek şey orada!.. Sağlığımızı korkmamıza borçluyuz; evet, hayatta kalmamızı korkumuza borçluyuz hepimiz! Korku sayesinde, ne yapmamız gerektiğini daha kolay anlayabiliyoruz. Savaşta korkmak iyidir, korkan sağ kalır. Aksi takdirde, aptalca bir cesarete kalkışmak postu deldirmekle sonuçlanabilir. Her taraf tehlike çünkü... Kısacası biraz korkmak hepimize faydalıdır, hem; bu korkuyu düşmana aktarabilmek için önce onu tatmanız gerekir değil mi?

Bunu söyleyince bir kahkaha patlatıp parmağını şakağına dayadı:

— Oralarda kendinize hâkim olmak ve korkmak en akılcı davranıştır, yoksa duygularınızla hareket ederseniz, farkında olmadan kendi ellerinizle silahınızı kendi kafanıza dayamanız işten bile değildir!

8. Bölüm

Dostlarını Bekleyen Hur

"...Bu yörede halk arasında tuhaf efsaneler anlatılır. Bu efsanelerden birinde, şeytanın inanan insanları yoldan çıkarabilmek için her yola başvurduğu söylenir. Bunun için mesela ya insana suyu keser ya da suyu öylesine boca eder ki, insanı sel götürür! Bu nedenledir ki Yüce Allah göklere yağmur yağdırmasını emrettiğinde şeytanlar bazen su kapaklarını tamamen açar ve yeryüzünde seller oluşturup insanların ölmesine neden olurlar.

Irak'ta El-Ahvar adlı bölge hakkında anlatılan efsane böyle başlar işte... Şeytanların bu oyunları sonucu, inananların El-Ahvar mıntıkasında toplandığı söylenir. Hepsisi burada bir araya gelerek tam 40 gün namaz kılıp dua etmiş ve göğün sularını ele geçiren şeytanların şerrinden onları kurtarması için Allah'a yakarmışlar. Yüce Allah, onların dileğini kabul etmek için bir şart koşmuş; "Benden başkasına ibadet etmeyecek, benden başkasından talepte bulunmayacaksınız." demiş ve bu inancı yitirmemelerini istemiş. Verdikleri bu sözden caymaları hâlinde onlara sel göndereceği uyarısında bulunmuş. İnananlar bu şartı kabul edip söz verince, Yüce Allah meleklerini gönderip şeytanları subaşlarından kovdurmuş. Ama zamanla insanlar, Allah'a verdikleri bu sözü unutmuşlar, sözlerini tutmaları ve ahitlerine vefa

göstermeleri için kendilerine gönderilen Nuh Peygamber'in uyarılarını da dinlememişler. Bunun üzerine Yüce Allah meleklerine gökyüzünün musluklarını açıp yeryüzünü sele boğmalarını emretmiş. Melekler hemen bu emri yerine getirmiş ve bütün yeryüzü sular altında kalmış; Hz. Nuh'un gemisine binen birkaç kişi dışında kimse sağ kalmamış. Yüce Allah, Hz. Nuh'un uyarılarını dinleyen müminlere mükâfat olarak yeryüzünün cenneti sayılan "El-Ahvar" adlı sulak ve yemyeşil ovayı onlara vermiş..."

Faris; bir köşede sessizce durmuş, Seyyid'in anlattığı bu efsaneyi dinliyordu. Yaşlı adamın etrafını saran çocuklar, onun anlattığı efsaneyi zevkle dinlemişlerdi. Seyyid'in sustuğunu görünce ona doğru ilerledi. Önünde uzun bir yol vardı ve bir an önce yola çıkmaları gerekiyordu. Bütün belge ve evrakları topladığını söyleyerek yaşlı adamdan arabaya binmesini rica etti.

Seyyid, Faris'le ailesini görmek için oraya gelmişti. Şimdi, birlikte Nasiriye'ye dönüyorlardı. Seyyid El-Ahvar'da yerleşim şartları elverinceye kadar Nasiriye'de kalacak ve ilk fırsatta yine onların yanına dönecekti.

Nasiriye'ye vardıklarında Seyyid'i Hüseyiniye'nin önünde indirdi, elini öpüp onun hayır duasını aldı, Yüce Allah'tan kendisine yardımcı olup doğru yolda adımlarını sabit kılması için niyazda bulunmuştu. Fâris, Yüce Yaratıcı'nın hiçbir kulunu darda bırakmayacağına inanan sağlam bir mümindir. Kul Allah'ı ansındı yeter ki... Çünkü pek merhametli olan Yüce Allah, kendisini yürekte çağırıp ve samimiyetle O'na sığınan kulunun mutlaka imdadına yetişirdi.

Bir zamanlar hilafetin merkezi olan Bağdat'a varması tam 7 saat sürdü.

Halk arasında anlatılan bir hikâyeye göre Halife Mansur bu bölgeye geldiğinde; "Buralar kimin mülkü?" diye sor-

muş, sorduğu adam sadece Farsça konuşmasını bildiğinden "Allah'ın mülkü." anlamına gelen "Bağdat" demiş ve ondan sonra bu beldenin adı Bağdat olarak kalmış. Halife burayı pek beğendiğinden Kufe'deki hilafet merkezini buraya intikal ettirip başkent yapmış ve Dicle nehri kıyısında büyük bir bağ ve bahçeyi andıran bu güzel yere bugünkü Bağdat'ı kurmuş.

Burası ilk günlerde halifenin özel karargâhı ve ordularının eğitim merkezi iken, görevlilerin beğenisini kazandığından kısa sürede ülkenin dört bir yanından buraya akın eden halk Bağdat'ı büyük bir yerleşim merkezine dönüştürmüştü. Dört bir yanı büyük duvarlarla çevrili şehrin, şimdi kendisinden eser kalmayan büyük bir kulesi ile 4 giriş kapısı varmış. Bu kapılar büyük işgallerle kanlı savaşlara şahit olmuş... Şehri yöneten zalimlerle zorbalardan elinden kaçıp kurtulmak isteyen nice mazlumlar bu kapılardan geçip giderek terk-i diyar etmiş...

Güney kapısından şehre giren Fâris, buraya her gelişinde kaldığı pansiyona gitti. Tahsil için yurtdışına gittiği ve döndüğü yıllarda havaalanına gitmeden önce bu pansiyonda kalırdı.

Akşam üzeri gün batımına doğru biraz dinlendikten sonra şehri dolaşmaya çıktı. Pansiyon sahibi sokağa çıkmamasını, Amerikalıların geceleri sokağa çıkma yasağı koyduklarını ve şehirde artık can güvenliği kalmadığını söylediye de biraz hava alıp hemen döneceğini söyleyerek pansiyondan ayrıldı. Heyecandan ne yapacağını bilemiyordu. Yarın, Güneyin sulak arazilerinin sorununu çözebilecek kişilerle görüşecek ve doğup büyüdüğü bu toprakların geleceğini savunacaktı. Bunun için sulama mühendisi olmuş ve bölge halkının temsilcisi olarak Bağdat'a gönderilmişti zaten. Halkının güvenini boşa çıkarmayacak ve o arazileri sonuna kadar savunacaktı.

Pansiyondan sokağa çıktığında hafif bir esinti ruhunu okşadı. Buna gerçekten ihtiyacı vardı. Ferahlamıştı. Hayatında ilk kez Bağdat'ta havayı solumaktan zevk alıyor ve her nefesle adeta kendisinden geçiyordu. Bir ömür sonra özgürlük ve hürriyeti yaşayabilmek bu olmalıydı. Özgür bir nefes bile haz veriyordu insana!

Sokaklar bomboştu, acele adımlarla evlerine ulaşmaya çalışan birkaç kişiden başka kimsecikler yoktu ortalıkta. Evlerin pencerelerinden vuran ışık, sokakta yönünü bulmasına yardımcı oluyordu. Amerika savaş uçaklarının ağır bombardımanları sonucu başkent Bağdat'ta elektrikler kesildiğinden geceleri sokaklar zifiri karanlığa gömülüyordu. O kadar yürüdüğü hâlde, kenarda park eden bir iki arabadan başka araç da göremedi ortalıkta. Bu sırada bir apartmandan çıkan çarşafli bir kadını fark etti, geceleri sokağa çıkma yaşağını bildiğinden olacak, acele ve telaşlı adımlarla ilerideki dört yola doğru yürümeye başladı. İşte tam o sırada, karşı yönde park eden bir araba, farlarını yakarak hareket edip kadının önünde durdu. Arabadan inen iki kişinin ellerinde kalaşnikof silahları vardı, kadını zorla arabaya bindirmek istiyorlardı. Her şey o kadar hızlı gelişmişti ki Faris önce ne yapacağını şaşırılmıştı. Kadının feryatları üzerine kendisini toparlayıp hemen yardıma koştu. İri kıyım saldırganlardan biri elindeki tüfeğin dipçığı ile Fâris'in göğsüne sertçe vurarak bağırdı:

— Seni ilgilendirmeyen işlere karışma aptal!

Fâris yediği darbeyle yere yığılırken silahlı saldırganlar, zavallı kadının çılgınlıklarına aldırmadan zorla araca bindirip oradan uzaklaştılar. Yerde acıyla inlerken, kadıncağızın giderek uzaklaşan feryatları kulaklarını tırmalıyordu. Bütün gücünü toplayarak ayağa kalkıp, arabanın gittiği istikamete doğru koşmaya başladığında hemen ileride duran Amerikalı askerlerin devriye aracını gördü. Hemen elini sallayıp aracı

durdurarak iyi İngilizcesiyle olanları özetledi, yanlarından geçen aracın bir kadını kaçırdığını ve yardıma ihtiyacı olduğunu anlatarak aracı takip etmelerini rica etti. Amerikalılar onu dinleliyordu bile! Alaycı bakışlarla onu süzdükten sonra yollarına devam ettiler. Fâris neye uğradığını şaşırmişti, bu kadar insani bir konuda Amerikalıların umursamaz davranacağına inanmak istemiyordu. Peşlerinden koşup durmaları için yalvardı. Ama zırhlı araç çoktan uzaklaşmış ve karanlıkta kaybolup gitmişti. Göğsü çok acıyordu. Bu bitap hâliyle daha fazla koşması imkânsızdı.

Midani aşiretine mensup olanlar, darda kalanların yardımına koşmayı kutsal bir görev bilirdilerdi. Hele bir kadının kaçırılmasına engel olamamak ve onu silahlı eşkıyaların ellerine bırakmak Fâris'e çok ağır gelmişti. Büyük bir günah duygusunun altında ezilerek pansiyona döndü. Olup bitenleri anlattığında pansiyon sahibi hiç şaşırmadı, ülke işgale uğradığından beri şehirde asayiş kalmadığını ve bu tür olayların artık rutin hale geldiğini söyleyerek ekledi:

— Ben sizi uyarmıştım ama dinlemediniz... Bu şehirde kanun kalmadı... Artık orman kanunu geçerli burada. Herkeste silah var, saldırı ve tecavüz günlük vaka hâline geldi. Silahlı eşkıyalar istediklerini yapıyorlar. Gündüzün ortasında kadınlarla çocukları kaçırıyor, tecavüz ediyorlar... Bu silahlı eşkıyalara kim ne yapabilir ki? Bu şehirde herkes sadece canının derdinde. Herkes kendi başının çaresine bakmak zorunda... Ne dinî kurallara, ne hükümet kanunlarına aldırın var... Saddam alçağı, kendisi ile birlikte bu ülkenin bütün ahlaki değerlerini de uçuruma yuvarladı!..

— Ya Amerikalılar? Onlar neden bu olaylara hiç müdahale etmiyor peki?

Pansiyon sahibi "Bilmem" dercesine omuzlarını salladı. Bunu herkes soruyor ve kimse geçerli bir cevap bulamıyordu. Fâris odasına dönerken "Amerikalıların bu vahşilik-

lere seyirci kalmalarının mutlaka bir nedeni olmalı.” diye düşünüyordu.

Ertesi gün erkenden uyandı. Kahvaltısını yaptıktan sonra çantasını alıp Amerikan kuvvetlerinin merkez karargâhına yollandı. Dün gece yaşadığı olayı hâlâ unutamamış ve o şoku üzerinden atamamıştı. Ama bugün çok önemli bir iş için gelmişti buraya. Bütün dikkatini toplamak zorundaydı.

Amerikalıların merkezî karargâh olarak kullandıkları El-Reşid oteli şehrin en işlek caddelerinden birindeydi. Fâris arabasını pansiyonun önüne park edip buraya yürüyerek gelmişti. Kapıda sıkıca arandıktan sonra ziyaret sebebini soran tercümanla iyi bir İngilizce ile konuşunca bizzat Amerikalı asker kendisiyle ilgilendi.

Fâris, Bağdat’a gelmesinin nedenini anlattı. Sesinde, ülkesinin milli çıkarlarını düşünen insanlara has bir ton ve duruşunda göze çarpan bir vakar vardı. Amerikalı asker onu 2. kattaki İnsani Hizmetler sorumlusu Albaya yönlendirdi.

İngilizcesini öven Albaya soru sorma fırsatı vermeden hemen konuya girip sulak bölgenin sorunlarını anlatmaya başladı. Albay kendisini dikkatle dinlerken o aralıksız bölge halkının sorunlarını ve çiğnenen kanuni haklarını anlatıp durdu:

— Bu sulak araziler yaklaşık 20 bin km²'lik bir vaha teşkil eder. Dicle ile Fırat nehirlerinin birleştiği noktada yer aldığından her iki nehrin suyundan faydalanan bu tarım arazisinde şimdi nehirden de, sudan da eser kalmadığından koca bölge kurak ve çorak bir toprağa dönüştü. Bir tek ağacın kalmadığı, bir serçenin bile artık ötmediği kupkuru bir alan... Göz alabildiğine ölü topraklar ve kocaman bir kara çamur deryası kaldı geriye... Düşünebiliyor musunuz; 10 yıl öncesine kadar burası bir cennetti Mezopotamya'nın göbeği, binlerce yıllık Maadların kültür merkezi burası... Iraklıların sulak topraklar, göller bölgesi ve “sazlıklar” diye

öve öve bitiremediği araziler... Medeni çağın Buhtünnasr'ı olarak isimlendirilen Saddam Hüseyin'in verdiği bir kararla bu verimli topraklar öldürüldü! İncil'in müfessirleri Âdem'le Havva'nın ağacının hâlâ bu beldede Maverâünnehir'de olduğuna inanırlar. Bu ağacın biraz ötesinde "Zaviye" denilen Hurü'l-Karneyn, yani cennet musluğu yer alır. Dicle ile Fırat'ın birleşip Şattülarap Irmağını oluşturduğu yerdir burası. Binlerce yıllık bir medeniyetin beşiği olan bu noktada, Tevrat'ı yeniden yazan İbrani asıllı kutsal kadın Azra'nın türbesi vardır. Daha önceleri, dört bir yandan gelen binlerce Yahudi, bu bilge kadının türbesini ziyaret için buraya akın ederdi. Birleşmiş Milletlerin Doğayı Koruma Bürosu her yıl Saddam'a heyet gönderir ve bu sulak bölgenin kurutulma politikasından vazgeçilmesini ister, Saddam da her defasında onları boş vaatlerle geriye gönderip, bildiğini yapmaya devam ederdi. Saddam'ın gerekçesi "Milli çıkarlar, doğanın çıkarlarından önde gelir." şeklindeydi! Bu zihniyet sonucu, binlerce yılda oluşan bütün güzellik ve verilen bütün emekler, on yıl zarfında Saddam'ın eliyle buhar olup uçtu! Neden biliyor musunuz? O bölge Saddam'a karşı olduğundan!.. Saddam, kendisine muhalif olanların kökünü kurutacağını diyerek doğanın kökünü kuruttu. Bu bölgenin halkını göçe zorlayıp bölgeyi boşaltırsa, rejim karşıtlarını kolayca yok edebileceğini hesaplamıştı. Birleşmiş Milletler'in gönderdiği yetkililer bu bölgeyi kuraklaştırmaktan vazgeçmesini istediklerinde Saddam onlara ne cevap verdi biliyor musunuz? Bu bölgeyi kurutması hâlinde oradan bol miktarda petrol çıkarılacağını söyledi! Oysa petrol uzmanları bunun tam tersini söylüyordu! Bilim adamları, bu bölgenin kurutulması hâlinde etraftaki petrol yataklarının da verimlilik kapasitesinin düşeceğini ispatlamışlardı.

Birleşmiş Milletler Çevreyi Koruma ve Doğayı Güzelleştirme uzmanlarının raporlarında bu proje şiddetle eleş-

tiriliyor ve bölgenin kurutulmasının, tarihin en büyük doğa faciasına yol açacağı ve doğayı koruma projelerine büyük bir darbe vuracağı hatırlatılıyordu.

Amerikalılar, Irak'ın "cennet bahçeleri" olarak tanımladıkları bu bölgenin korunmasını istiyorlardı. Washington'daki "Irak Kurumu" bünyesinde oluşturulan "uzman mühendisler ve araştırmacılar grubu" bu bölgenin kuraklıktan kurtarılıp eski hâline getirilmesi için son günlerde bir proje oluşturup bunu kongreye de sundular. "Yeniden Cennet" ya da "Adn Diriliyor" adı verilen bu projenin uygulanması onaylandı, savaş durumunda olunması bile bunu değiştiremez.

Fâris son cümlesini öylesine vurgulamış ve heyecanlanmıştı ki güler yüzle kendisini dinleyen Albay, onun alay ettiğini düşündü bir an. Bunu fark eden Fâris, çok konuştuğu ve kendisine konuşma fırsatı vermediği için Albay'dan özür dedi. Albay yerinden doğrulunca Fâris konuşmanın sona erdiğini ve Albay'ın kendisine teşekkür ederek onu uğurlayacağını zannetti. Ama Albay onu yandaki odaya alarak büyük masanın üzerine bir harita açtı. El-Ahvar Bölgesi'nin haritasıydı bu. Fâris, Albay'ı ikna etmiş olduğunu anladı; hatta Amerikalıların bu bölgeye gerçekten önem verdiklerinden de emin olmuştu şimdi. Albay, Amerikalı çevrecilerle sulama mühendislerinden oluşan bir grup bilim adamının, bu bölgenin son durumunu incelemek üzere yakında Irak'a geleceğini söyledi. Bu grup Birleşmiş Milletler Çevreyi Koruma ve Doğayı Güzelleştirme uzmanlarıyla birlikte çalışacaktı; bütün işlemler tamamlanmıştı ve şimdi Pentagon'dan yeşil ışık bekleniyordu.

Bu, mükemmel bir haberdir!

Fâris oradan ayrılırken Albay, gitmeden önce Bağdat'taki Birleşmiş Milletler temsilciliğine de uğramasını tavsiye etti. Uzun zamandır o sulak bölge ile yakından ilgilenen Birleşmiş Milletler uzmanları ile irtibat kurması yararlı ola-

caktı. Albay'la vedalaşırken bu irtibat konusunu da netleştirmek istedi:

— Bölgeye gelecek olan heyet, bölgenin yerli halkından biriyle muhatap olmalıdır. Böyle bir konuda yine eski rejim adamlarından biri ile görüşür ve işi ona havale ederseniz sonuç alamazsınız.

— Sizin düşündüğünüz biri var mı?

Elbette ki vardı. Ama telefon hatları imha olduğundan Fâris, heyetin irtibat kuracağı kişiyi bulabileceği yerin adresini verdi:

— Bilim adamları heyetine, o bölgedeki Hüseyiniye'ye gitmelerini söyleyin. Orada aradıkları özellikteki adamı bulacaklardır.

Görüşme 1 saatten fazla sürmüştü, ama başarılı olmuştu. Amerikalıların karargâhının hemen yakınında bulunan Birleşmiş Milletler karargâhına da uğrayarak bu başarıyı pekiştirmeye karar verdi.

Bina, hemen bitişikteydi, Birleşmiş Milletler'in mavi bayrağı yüzlerce metre mesafeden kolayca fark edilebilirdi.

Giriş kapısında hiçbir kontrol ve arama yoktu. Herkese açtıktı burası. Amerikalıların karargâhı ile karşılaştırılamayacak kadar rahat ve serbestti. Üstelik buraya müracaat edenlerin sayısı pek azdı. İçerideki görevliler, binalarını bugün değiştireceklerini ve yetkililerin bununla uğraştığını söylediler.

Fâris zor bir seçimle karşı karşıya kalmıştı. Yarına kadar orada kalıp Birleşmiş Milletler temsilcileri ile görüşebilir ya da El-Ahvar'a dönüp onların gelmesini bekleyip orada da aynı görüşmeyi yapabiliirdi. Güzel haberi Seyyid'e bir an önce ulaştırabilmek için sabırsızlanıyordu, bu nedenle hemen dönmeye karar verdi. Pansiyona dönüp hesabını kapattı, pansiyon müdürüne Amerikalıları övmekle bitireme-

di. Bu güzel haberi bir an önce Seyyid'e ulaştırabilmek için arabasına atlayıp yola çıktı.

Yol boyunca Amerikan askerlerinin konvoylarına neşyle el sallayıp selamlaştı. Ülkesinde ecnebilerin bulunmasından hoşnut olmasa da, Albay'ın tutumu onu pek mutlu etmişti.

Güneş batmak üzereyken Nasırıye'ye vardı. Seyyid, mersiyeyi henüz tamamlamış, cemaat dağılmaya başlamıştı. Fâris, kalabalığı güçlkle yarararak heyecanla içeriye girdi. Yaşlı Seyyid her zamanki gibi bağdaş kurup oturmuş, önündeki rahlede Kur'ân okumakla meşguldü. Saygıyla eğilip elini öptükten sonra yanına oturup olanları anlattı, Seyyid'i bölge halkının temsilcisi olarak tanıttığını eklemeyi de unutmadı. Onu sakin bir şekilde dinleyen Seyyid, bu başarısını kutladı:

— Aferin oğul. Allah razı olsun, iyi bir iş başardın.

Seyyid'in bu görevi başarıyla sonuçlandırıdığını söylemesi onun için yeterliydi.

İnceleme heyetinin Hüseyniye'ye gelmesini söylemişti, ama Hüseyniye binası daha tamamlanmamıştı bile! Bir an önce hareket edip gerekli hazırlıkları tamamlamalıydı, gelecek olan Birleşmiş Milletler heyetini o ağırlayacaktı çünkü.

Hiç vakit kaybetmeden tekrar yola çıkıp Hur'a gitti, Hüseyniye'nin tamamlanması için hazırlıklara başladı. Birleşmiş Milletler heyeti burada ağırlanacaktı. Yöredeki herkese haber verip yardım istedi. Buradaki çiftçiler, ekim ve biçim zamanı birbirlerinin yardımına koşar, mahsulü birlikte toplardı; paraya ihtiyacı olana yardım edilir, ihtiyacının mutlaka giderilmesi sağlanırdı. Haber kısa sürede bütün aşirette yayılmış ve Midani aşireti birkaç gün içinde orada toplanmıştı. Şimdi Hur'da büyük bir kalabalık vardı. Gelenlerin çoğu, Nasırıye'ye göç etmek zorunda kalan Hurlulardı, yıllardır terk edilmeye yüz tutan ana yurtlarını

yeniden mamur hale getirebilmek için herkes kolları sıvamış, oraya koşmuştu.

Öğleden sonra saat 16 sularında Seyyid Hur'a yakın bir yerde araçtan inip yürümeye başladı. Dört bir taraftan koşup gelen Hurlular harıl harıl çalışıyor, misafirlerin kalacağı Hüseyniye binasını tamamlamaya çalışıyorlardı. Herkesin yüzü gülüyordu. Birleşmiş Milletler uzmanlarının oraya geleceği haberi, bütün ümitlerini yeniden yeşertmişti. Seyyid bir şey söylemese de Fâris, onun bu saatte Hur'a gelmesinin, herkese bir moral kaynağı olacağını biliyordu. Seyyid'in akşam namazını onlarla birlikte kılması bu ümit dolu insanlara verilebilecek en güzel hediye idi. Muhtemelen geceyi de kendi evinde geçirecek ve Nasıriye'ye dönmeyecekti. Heyecanla eve gidip eşine haber verdi. Kabilenin büyüğü o gece onlara misafir olacaktı. Misafirhanenin tamamlanması için çalışanları da Seyyid'le birlikte akşam yemeğine davet etmişti.

Akşam yemeğini, inşaatı tamamlanan Hüseyniye'de yediler. Hüseyniye artık yabancı misafirleri ağırlamaya hazırdı. Yemekten sonra, bölgenin sevilen âlimi Seyyid, kısa bir konuşma yaptı; herkese teşekkür ettikten sonra El-Ahvar'ın eski günlerine dönmesi, bu toprakların yeniden hayat bulması için dua etti.

Dostun Anısına

Yatsı namazından sonra misafirhaneden ayrılan Seyyid, kendi evine doğru yürüdü. Karanlığa rağmen, yıllardır terk ettiği evini kolayca bulmuştu. İçeriye girip etrafa bakındı, öldürücü kuraklığa rağmen mucize eseri hayatta kalan yegâne hurma ağacına yaslanıp oturdu. Her zaman yaptığı gibi gözlerini gökyüzüne çevirip yıldızlara bakmaya başladı. Eşini kaybettiği gece de aynı yıldızlar vardı orada... Tıpkı şimdi olduğu gibi, o gece de bütün ovayı aydınlığa boğmuşlardı...

Saddam'ın İran'a karşı başlattığı saldırıların doruğa çıktığı 1983 Temmuzunun ortalarıydı. İki yıl önce Saddam'ın başlattığı bu çılgın savaşın nereye varacağını ve nasıl son bulacağını usta stratejistler bile kestiremiyordu. Bir gün, akşama doğru motorlu bir kayıktan 3 üniformalı indi. Biri subay, ikisi erdi. Bütün Hur bölgesinde tam bir dehşet havası estirdiler. Göller bölgesine sığınan firari askerleri arıyorlardı.

Seyyid'in defalarca karşılaştığı bir sahneydi bu. Kabile reisi olarak öne çıktı ve tepeden turnağa silahlı olan o askerlerle konuştu. Herkesi misafirhanenin önünde toplanmaya mecbur eden üç askeri ikna edebilmek için dökmediği dil kalmadı. Olumlu bir konuşma olmuştu. Askerler sıraya dizdikleri erkekleri teker teker dikkatle denetliyor, aralarında asker kaçacağı olup olmadığını kontrol ediyorlardı. Hiçbir ka-

çak asker bulunmamıştı burada. Buna rağmen askerler ısrarla aramaya devam ediyorlardı. Her zamanki gibi bunun da halktan haraç toplamak için bir bahane olduğunu zanneden yerliler bütün paralarını getirip bu üç askere vermiş, hatta kadınların kollarındaki bilezikler bile çıkarılmıştı. Ama El-Ahvar halkı bu defa durumun çok ciddi olduğunu farkında bile değildi. Nitekim birkaç gün sonra Nasıriye'deki merkez komutanlıkta, bütün firari askerlerin Hur El-İbadi bölgesinde saklandığı konuşulmaya başlanmıştı. Oysa burada bir tek firari bile yoktu. Bölgeyi didik didik arayan askerler de görmüştü bunu. Seyyid, o güne kadar kendisinden yalan duyulmadığını ve söylediklerine inanmalarını istediye de askerler inatla ayak direktler; firarilerin burada olduğunu ve bulup ortaya çıkarmamaları hâlinde bütün Hur'u ateşe vereceklerini tekrarlayıp durdular. Birkaç saat geçmeden tehditlerini gerçekleştirip Hur'u ateşe verdiler! Temmuz sıcağı, alevlerin hızla yayılmasına neden oldu. Bir tek firari bile bulamayan Saddam'ın askerleri her tarafı ateşe verdikten sonra motorlu kayığa binip uzaklaşırken erkekler yangını söndürmeye çalıştılar. Temmuz sıcağında kuruyan otlarla sazlıkları bir anda yutan yangın, çoğu otla kamıştan yapılan evleri de sarmaya başlamıştı. Panikleyen herkes gibi Seyyid'in eşi de dışarıya fırlamış ve çığlıklar içinde yardım isteyen komşusunun yardımına koşmuştu. O sırada tamamen tutuşan bir hurma kütüğü, zavallı kadının üzerine düşmüştü. Kovalarla su taşıyıp yangının daha fazla yayılmasını engellemeye çalışan halk, o hengâmede kadıncağızın durumunu fark edinceye kadar vücudunun yarısı yanmış, çok ağır yaralar almıştı. Seyyid abasını üzerine atıp en yakın hastaneye ulaştırıncaya kadar saatler geçmişti.

Doktorlar, Seyyid'le çıldırmaq üzere olan oğluna, yanıkların çok derin olduğunu ve hastanın durumunun ümit verici olmadığını söylemişlerdi. Bir hafta içinde bütün vü-

cudu iltihapla kaplanan zavallı kadın acılar içinde ölmüştü. Bütün halkı gibi Seyyid'in de ocağına ateş düşmüş, çocuk gibi ağlamıştı o gün...

Masum kadıncağızın cenazesi bir şehit gibi kaldırılmış, o feci günü hiç kimse unutmamıştı. Herkes tarafından pek sevilip sayılan bu yiğit kadının cenazesine El-Ahvar bölgesinde katılmayan kimse kalmamış, naaşı Necef-i Eşref'e defnedilmişti.

10. Bölüm

Ecnebinin Vefası...

Bir taraftan diktatör rejiminin yıkılması, diğer taraftan bölgenin en çok sevilen âlimi Seyyid'in tekrar aralarına dönmüş olması Nasıriye halkını sevince boğmuştu. Doğup büyüdüğü Hur topraklarının adeta simgesi hâline gelen bu yaşlı âlimin, tekrar Hur'a yerleşinceye kadar onlara misafir olması Nasıriyeliler için büyük bir şerefti. Her gece mersiye okuyor, onun mersiyesini dinlemeye gelenler sokağa taşıyordu. Giderek büyüyen kalabalık, hiçbir kapalı mekâna sığmaz olmuştu. Hüseyniye'nin avlusundan sokağa taşan kalabalıklar eski günlerin hatıralarını canlandırıyordu adeta.

Fâris'in başkentten dönüşünün üzerinden 5 gün geçmişti ki bu büyük mersiye programlarından birinde, Amerikalılarla Birleşmiş Milletler uzmanlarından oluşan heyetin şehre geldiğini haber aldı. Heyet, Hüseyniye'yi kolaylıkla bulacak ve buraya gelecekti. Sokağa taşan kalabalığın ortasında herkes gibi yere oturarak mersiye dinleyen Fâris, bir taraftan da gelen araçlara bakıyor, heyetin gelmesini bekliyordu. Birleşmiş Milletler armalı aracı görür görmez yerinden doğruldu, gözyaşlarını silmeye çalışarak araca koştu. Araçtan inen yabancı misafirlerin şaşkın bakışları arasında, ağlayarak hepsi ile teker teker tokalaştı. Bunlar sevinç gözyaşlarıydı.

Gelenler arasında 4 Amerikalı da vardı. Üçü sivil, biri askerdi. Jimmy adlı asker, sivil Amerikalılara eskortluk ediyordu.

Onlar selamlaşıp tanışırken mersiye sona ermişti. Kalabalık yavaş yavaş dağılmaya başladı. Yabancı bir heyetin şehre geleceğinden haberdar olanlar merakla toplanmış, onların sorunlarını dinlemeye gelen bu yabancıları minnettar bir gülümsemeye izliyorlardı.

Heyet, kalabalığın arasından geçip Hüseyiniye'nin kapısına vardığında Fâris nazik bir şekilde onlardan ayakkabılarını çıkarmalarını istedi:

— Burası bizim için temiz tutulması gereken kutsal bir mekân...

Yabancı misafirler anlayışlı davranarak hemen ayakkabılarını çıkarıp içeriye girmişti. Sadece Jimmy dışarıda kalmış ve Hüseyiniye'nin kapısında dikilerek beklemeyi tercih etmişti.

Fâris, onlara Seyyid'i tanıttı:

— Seyyid Bey... Bizim büyüğümüz ve Fericat Kabilesi'nin reisidir; Hur El-İbadi'de de yaşar... Burası kurutulmadan önce 15 bin kişinin yaşadığı en büyük Hur -ada- olarak bilinir. Daha önce Bağdat'ta Albay'a da anlattığım gibi burada tek muhatabımız Seyyid efendidir.

Heyetteki herkes, yaşlı Seyyid'i saygıyla selamladı, buradaki en nüfuzlu adamın kendilerini karşılamış olması onları çok sevindirmişti. Bu mesai birlikteliğinin her iki taraf için de faydalı sonuçlar getirmesi temennisiyle Seyyid'le el sıkıştılar.

Seyyid Hüseyiniye'de kalmış, inceleme heyeti Hur bölgesine doğru yola çıkmıştı. Yolculuk 20 dakika kadar sürecekti. Fâris, lüks arabanın en arka koltuğuna sıkışarak onlara eşlik etmişti.

Heyettekileri misafirhaneye yerleştirdikten sonra hemen evine gidip eşi ile konuştu:

— Birleşmiş Milletler heyeti geldi hanım! Hepsini burada şimdi... Onlara iyi bir akşam yemeği hazırlamamız gerekiyor. G6reyim seni!

Heyet için kalacak yer hazırlanmış ve hepsini yeni inşa edilen misafirhaneye yerleştirilmişti; ama bu kadar misafiri için akşam yemeği verileceğini kimse akıl edememişti. Ama bu da sorun değildi. Bütün kabileler gibi Fericat kabilesi de b6yle durumlarda el ele verir ve gerekeni yapardı. Misafiri, her M6sl6man için kutsal bir emanet demekti. Misafiri en iyi şekilde ağırlamak onlar için bir onurdu. Bütün kuraklığa rağmen h6l6 g6meyip orada kalan aileler hemen bir araya gelip varlarını yoklarını F6ris'in evine d6km6şlerdi. Onlar için pahalıya patlasa da hemen bir koyun kesmiş ve Jimmy de d6hil olmak 6zere heyetteki misafirlerden, kurban kazanının 6zerinden geçmesini rica etmişlerdi. Bu, bir dostluk ve iyilik temennisi sayılıyordu. Heyetteki ecnebler bu ilginç gelenekleri pek sıcak karşılamışlardı. Çok samimi bir ortamdı... Koca bir kazan dolusu pilav ve kokusu iştahları kabartan 6zel baharatlı bir et yemeği pişirilmif, F6ris'in eşine, b6t6n komşular yardım etmişti. Akşamleyin b6y6k bir sofraya açıldı, sadece erkekler bu sofrada oturmuş, kadınlar ise başka bir yerde kendilerine sofraya kurmuşlardı. Diğer kabilelerin b6y6kleri de haberi duyar duymaz koşup gelmişti.

Yemekten sonra misafirlere semaverde demlenmiş çay dağıtırken, eşinin kapı arasından onu çağırdığını fark etti. Misafirler için 6zel bir yemek hazırlamıştı: "Misafiri ekmeği!" F6ris, eşinin bu nazik hareketi karşısında duğgulandı. Buralarda misafire yapılacak en g6zel ikram "misafiri ekmeği" denilen 6zel bir ekme t6r6yd6, ızgarada yavaş yavaş pişirilen balıkla yenilen ekme, yıllar 6ncesine kadar kabilelerin vazgeçilmez adetlerindendi. Kuraklıkla birlikte birçok

şey gibi bu güzel adet de uygulanamaz olmuştı. Karısı bu kadar kısa zamanda bütün bunları nasıl hazırlayabilmişti? Hiçbir şey sormadan tepsileri alıp eşine teşekkür etti.

Misafirlere ikram ederken bunun bir gelenek olduğunu söylemeden edemedi:

— Bizim burada "misafir ekmeği" denir buna... Sütlü piring unuyla yapılır ve sac üzerinde pişirilir... Bizim en lüks ikramımız da diyebilirsiniz.

Bu fakir halkın ellerindeki her şeyi kendileri ile paylaştığını gören heyettekiler duygulanmışlardı.

Geceyi, kamışlara dayanan küçük sedirlerin üzerinde yatarak geçirdiler. Elektrik olmadığından, yemekte yakılan gaz ve lüks lambaları, sofraya ile birlikte hemen toplanmış ve yatacakları sedirler gösterilmişti. Çünkü yarın sabah erkenden uyanıp incelemelerine başlamak zorundaydılar. Bu zor coğrafyadan bir an önce ayrılmaları kendi lehlerine olacaktı.

Kendi kulübesinde dinlenmeye çekilen Fâris, misafirlerinin rahat bir uyku çekebilmesini temenni ediyordu. Onların bir ihtiyacı olursa karşılayacak ve sabaha kadar gözlerini kırpmayacaktı. Misafirperverliğin gereği idi bu. Gözüne uyku girmiyordu. Misafirlerini yoklamak için dışarıya çıktığında, ayakta bekleyen bir gölgeyi fark etti. Amerikalı asker Jimmy'di bu. Silahının parlak yansıması uzaktan rahatça fark edilmesini sağlıyordu. Kısa bir tereddüitten sonra yaklaşmış selam verdi:

— Hazır olda durmaya gerek yok ki... Ama askerlik işte, ne yaparsın... Ben de askerlik yaptım, emirlere itaatin ne olduğunu bilirim.

— Ben böyle rahatım, sorun yok...

— İnsan yatağını değiştirdince rahat uyuyamıyor. Seni de uyku tutmadı besbelli.

— Bir de başka bir ülkenin topraklarında olmak var...

t.me/caferilikcom

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

Vatan hasreti... Anlarsın...

— Anlamaz mıyım?.. Zor valla...

Jimmy sustu, Fâris'in tam kulübesine döneceği sırada arkasından seslendi:

— Şu Nasriye'deki büyük salondaki merasim neydi öyle? Neden herkes ağlayıp göğsüne vuruyordu?

Fâris geriye dönüp Jimmy'nin yanına oturdu. Meraklı misafirinin bu sorusuna cevap vermemesi yakışık almazdı. Yarın erkenden uyanıp bölgeyi dolaşacakları için ona kısa bir cevap vermesi yeterli olacaktı:

— Biz Müslümanız ve Ehlibeyt'i seven Şiileriz. O gördüğün Hz. İmam Hüseyin'in şehadeti nedeni ile onu anma programıdır. Mersiye diyoruz buna... O salonun adı da "Hüseyniye"dir.

— Göğsünüze neden vuruyorsunuz? Ritmik ve hep birlikte...

Fâris gülümsedi:

— Sembolik bir matem ritüeli... İslâm dini için kendisini feda eden İmam Hüseyin'i anıyor ve anısını diri tutuyoruz. Çünkü o, unutulmaması gereken bir İslâm sembolüdür. Büyük bir İslam şehididir. Hem, onun yolunda yürümek zordur... O gözyaşları, aynı zamanda günahlarımızın affı içindir de... Şehit, Allah katında pek yüce bir konuma sahiptir bizce.

Jimmy'i, düşünceleriyle baş başa bırakıp odasına çekildi.

Günün ilk ışıklarıyla birlikte uyandılar, kahvaltıdan sonra arazi jiplerine binip Hur'un tuzlu çatlak yollarında bölgeyi dolaşmaya başladılar.

Güneye, iki büyük nehrin birleştiği El-Kurna bölgesine doğru gidiyorlardı. Her taraf çamur, harabe ve terk edilmişlik kokuyordu. Birleşmiş Milletler heyetinin elinde bölge harritası vardı. Bütün bölgenin terk edildiği ortadaydı, arazi kuraklıktan çatlak çatlak olmuştu, etrafta bölük pörçük kamyon-

tan kulübeler vardı ve tamamı yanmış ya da yıkılıp gitmişti. Köyler tam bir harabeydi. El-İşaki, Ebu Şibat, El-Sebağîye, el Kerfiye vb. terk edilmiş köyler, insanın içini sızlatıyordu. Burası, Saddam'ın bölgeyi kurutmak ve Fırat'ın yatağını değiştirmek için kazdırdığı 150 km'lik uzun kanalın başladığı yerd. Yıllar önce başlatılan bu projenin yanında, birçok baraj da yapılmış, ama barajlar hep gereksiz bölgelere inşa edilmişti. Saddam'ın adamları, o günlerde "Ana Savaş" ve "Lidere Bağlılık" adlı iki hareket başlatarak Güney bölgesini kurutup ölüme terk edecek bu kanalları kazmış ve şimdi çamurla harabeden ibaret olan bu acı eseri yaratmışlardı. Nehir yatağının değişmesi ile birlikte, sazlıklar arasında yuva yapan milyonlarca kuş da göç etmek zorunda kalmıştı. Günün birinde nehrin ana yatağına döneceği umuduyla evlerini barklarını terk edip giden Mad soyunun son kabilesi Midani'ler gibi tıpkı...

Çevre ve yaşam konulu bir araştırmada, bölge insanların yaşam tarzları, gelenekleri ve karakteristik yapılarının göz ardı edilmesi imkânsızdır. Bu nedenle Fâris de rastladıkları köy ve harabe yerine gelen diğer yerleşim birimlerinin geçmişi anlatmaya başladı onlara. Bazı yerlerde birkaç kişinin hâlâ göç etmediğini gördüğünde de bunları oranın yerli halkına anlattırıyor ve söylenenleri Birleşmiş Milletler heyetine kendisi tercüme ediyordu.

Metruk hale gelmiş otlak kamışlardan yapılmış kulübesini onarmaya çalışan 50 yaşlarındaki kır saçlı Ebu Ahmet onları görünce içini dökmüştü:

— Biz El-Mursi köyünde yaşıyorduk; 4 mandayla 6 ineğimiz, bir de kayığımız vardı. Hem ava gider hem balığa çıkardık, köyümüzün etrafında av hayvanları da boldu. Mevsimi geldiğinde de pirinç ekerdik. 1991'de Saddam'ın adamları gelip bizi silah zoruyla köyümüzden çıkardılar, köyümüzü ateşe verdiler. Amcaoğullarımdan tam 16'sını öl-

dürdüler. Otuza yakın aile, canımızı zor kurtardık. Kayıklara binip Nasıriye'ye kaçtık, yabancıların Saddam'ı devirdiğini duyunca tekrar köylerimize döndük.

Biraz ötede El-Gassam köyü vardı. Bir zamanlar 3 bin kişinin yaşadığı köyde şimdi sadece 250 kişi kalmıştı. Birkaç kamıştan kulübe, harabeye dönüşmüş birkaç toprak ev, çamurlara uzanmış bir kaç manda, başıboş dolaşan bir-iki inekle keçi ve annelerinin eteklerine yapışarak gelenleri seyreden yarı çıplak ve aç çocuklar; insan izi taşıyan köylerdeki ortak manzaraydı. Yıkık duvarlarını sıvamak için çamur ayaklayan yaşlı Yasin dede biraz ötede çürümeye yüz tutan köhne kayığı göstererek mırıldandı:

— Hepsi bu! Koca köyden geriye kalan bir tek ben ve şu kayak!.. Saddam'ın devrildiğini duyduğumuzda gençlerimiz, Fırat önüne vurulan setleri patlattılar. Cahillik işte... Her tarafı sel bastı. Şu köşe bucaktaki birkaç tutam ot onun eseri...

Bölgedeki bazı aileler, bu sel üzerine, ottan kulübe-ler yerine daha dayanıklı evler yapmış, bu da Birleşmiş Milletler heyetinin endişesini artırmıştı. Heyetteki bir uzman şöyle diyordu:

— Bu sel, bölgedeki eko sistemi alt üst etmiş, sulak araziler, gölcükler ve kamışlıklar giderek yok olacak. Bu da, geçimini avcılık ve balıkçılıkla sağlayan bu insanların başka geçim yolları bulmak zorunda kalacakları anlamına geliyor.

Heyettekilerden biri, köy sakinlerinin ne zaman geri döneceklerini sorduğunda yaşlı adam hiç tereddüt etmeden "Su geldiğinde!" dedi, "Su gelirse hayat da gelir!" Sonra derin bir iç geçirerek uzaklara bakıp mırıldanırcasına konuştu:

— Ah!.. O günleri bir daha görecek miyiz acaba? 80 yaşıma bastım artık... Buralarda eskiden olduğu gibi göller, sazlıklar, yemyeşil otlaklar olacak mı yine? Fakirdik, ama

mutlu ve özgür yaşıyorduk... Basit kulübelerde geçiyordu hayatımız... Kayıklara atlayıp göle açılır ve balık avlardık. Kimi zaman yaban ördekleri vururduk. Tarlalarımıza giren yaban domuzlarını vurup köpeklerimize, tazılarımıza yedirirdik. Akşam olunca bütün köy halkı meydanda toplanırdık. Kimin yarım kalan bir işi varsa el ele verip yardım eder ve tamamlardık. Her hafta şenlik düzenler, halay çeker, türküler söyledik topluca... Yaşlılarımız, çocuklarla gençleri toplar, gerçek hayat hikâyeleri veya masallar anlatırlardı. Ah!.. O günleri bir daha görecek miyiz? Kim bilir?

Heyet üyeleri bunun sadece bir günlük bir gezi olacağını sanıyordu. Sadece genel bir tur atıp bölge hakkında bir kanaat edinecek daha sonra birkaç gezi daha düzenleyip etraflıca incelemeler yapacaklardı. Bölgede değişen ekolojik şartlarını detaylı öğrenebilmek için bazen burada uzun süre kalmaları da gerekebilirdi. Havada uçuşan birkaç göçmen kuşu, bunun habercisiydi zaten.

Öğle üzeri Fâris, Birleşmiş Milletler heyetini Nasıriye'ye götürdü. Günlerden Cumaydı ve şehir halkı Cuma namazına hazırlanıyordu. Hüseyiniye'nin önünde ve avlusunda büyük bir kalabalık oluşmuştu. Bir o kadarı da içerideydi. Fâris, Birleşmiş Milletler heyetinin Bağdat'a dönmeden önce buraya uğramasının gerekli olduğunu biliyordu. Misafirlerinden ayakkabılarını çıkarmalarını rica etti ve ayakkabılığı gösterdi. M-16 piyade tüfeğiyle kapıda bekleyen Jimmy dışındaki herkesi, Hüseyiniye'ye aldı.

Hüseyiniye tıklım tıklım doluydu, Cuma namazında yer bulmak için erken gelenler, sünnet namazları kılmakla meşguldü. Kapının önünde birikenler gürültüye neden oluyordu. Seyyid'in gelip gelmediğinden emin olmak için misafirlerinden ayrılmak zorunda kalan Fâris, çok geçmeden dönmüş ve oturmalarını söylemişti. Seyyid içerideydi:

— Namazdan sonra Seyyid sizinle görüŖecek!

BirleŖmiŖ Milletler heyeti, geniŖ salonu dolduran İnan halılarının üzerine oturarak merakla etrafı seyretmeye baŖladı. İlk kez bir Hüseyiniye'ye geldikleri belli oluyordu. Abbasi dönemi mimarisiyle, sütunlardaki süslü yazılar hepsini büyülemişti. Fâris açıklamada bulundu:

— Bunlar bizim kutsal kitabımız Kur'ân-ı Kerim'den seçilen ayetler ve Peygamberimizin hadisleridir. Duvarları, tavanı, kubbeyi ve sütunları ayetler ve hadislerle süslemek adettendir. Ŗu ilerdeki de minberdir. Seyyid, namazdan önce ve sonra orada hutbe okuyacak ve cemaate konuşacak. Mersiyeyi de orada okur. Minber ve mihrabın üst tarafında Esmâü'l-Hüsna yazılıdır.

Onların merakını giderdikten sonra, Jimmy'e uğramak için dışarıya çıktı. Jimmy, kapı aralığında merakla içeriği izliyordu. Biraz da onunla konuşup, merakını gidermesine yardımcı oldu. Bir mühendisten çok turist rehberi gibi davrandığını hissetti:

— Hüseyiniyeler de cami ve mescitler gibi, namaz kılan ve mersiye okunan mekânlardır. Seyyid her gün buraya gelip namaz kıldırır ve namazdan sonra da halkın dini, sosyal ve hukuki sorularını cevaplar, sorunlarını halletmelerine yardımcı olur. Bugün Cuma olduğundan burası her zamankinden daha kalabalık. Seyyid bugün humus gelirlerini yoksullar arasında paylaşacaktır.

Bu sırada Seyyid'in adamlarından biri gelip, kulağına bir şeyler fısıldadı. Jimmy'den özür dileyerek içeriye giren Fâris, tarihî binayı hayranlıkla seyreden heyetin yanına giderek Seyyid'in kendilerini çağırıldığını söyledi. İçerideki küçük bir kapıdan, hoca odasına geçtiler. Bağdaş kurarak yere oturmuş olan Seyyid, onları tebessümle karşılayarak, yanında yer gösterdi. Yerde oturmaya alışkın olmayan misafirler için kalın minderler getirilmişti.

Birleşmiş Milletler heyeti, Fâris'in tercümanlığıyla, gezi boyunca gördüklerini, intibalarını ve Bağdat'taki resmî makamlardan neler isteyeceklerini Seyyid'e kısaca anlattılar. Yaşlı din adamı onları güleç yüzle dinliyor ve sık sık memnuniyetini göstererek başını sallıyordu. Heyettekiler, önlerinde uzun ve zor bir süreç olduğunu ve çok çalışmaları gerektiğini eklemeyi de ihmal etmediler. Seyyid, heyettekilere teşekkür edip, onlara elinden gelen yardımı yapmaya hazır olduğunu söyledi. Heyet başkanı, ondan Midanilerin reisi olarak Bağdat'a gelip görüşmelere katılmasını rica etti; onu bölge temsilcisi olarak Birleşmiş Milletler Irak başkanına tanıtmak istiyordu. İçeride ve dışarıda bekleyen kalabalık, onun bu yöre halkı tarafından ne kadar çok sevildiğini göstermeye yetiyordu.

Seyyid onları kırmadan, ülkenin köklü değişikliklere şahit olduğu bu kritik süreçte halkı yalnız bırakamayacağını, burada ciddi ölçüde dinî ve sosyal sorumlulukları bulunduğunu özetledikten sonra, Fâris'in kendisinin vekili olduğunu ve onun adına bütün görüşmelere katılabileceğini söyledi. İlk fırsatta Bağdat'a geleceğini ve orada Birleşmiş Milletler temsilciliğini ziyaret edeceğini eklemeyi de unutmadı.

Sözlerini bitirdikten sonra ayağa kalkıp, arkasındaki kütüphane rafında duran küçük bir kutuyu aldı, içinden 4 tane yüzük çıkarıp Birleşmiş Milletler temsilcilerine uzattı. Fâris açıklamada bulundu:

— Bunlar Seyyid'in size hediyesi... El-Ahvar bölgesinin yeniden hayata kavuşması yolunda çektiğiniz zahmetlerden dolayı size teşekkür ediyor.

Yaşlı adam gülümseyerek her birine birer yüzük uzattı. Taşları zümrüttü, bu yüzüğün sağ elin yüzük parmağına veya serçe parmağına takılmasının sünnet olduğunu söyledi ve Hüseyniye'nin çıkışına kadar misafirlerini uğurladı. Kapıda bekleyen Jimmy'i fark edince gülümseyerek yaklaş-

masını istedi. Jimmy'nin elini şefkatle sıktıktan sonra sağ elindeki yüzüğünü çıkarıp Jimmy'nin parmağına taktı. Çok değerli bir burak taşı yüzüğüydü bu. Jimmy çok şaşırmişti, ne diyeceğini bilemiyordu. Yüzünden tebessümü eksik olmayan yaşlı adama, içten bir tebessümle karşılık verdi.

Onlar uzaklaşırken ezan sesi duyulmaya başladı. Hüseyiniye'de Cuma kılmaya gelen kalabalık çoktan avluyu doldurup sokaklara taşmıştı.

Fâris, Jimmy'le vedalaşırken yarım kalan sohbetlerini hatırladı:

— Bağdat'a geldiğimde humsun ne olduğunu anlatacağım sana, söz!

Pazartesi günü Bağdat'ta görüşmek üzere vedalaştılar.

Kalbinin Sesi ve Rüya

Jimmy yol boyunca, yaşlı adamın hediye ettiği yüzükten gözünü ayıramadı. Şimdiye kadar hiç yüzüğü olmamış ve kimse ona böyle bir hediye vermemişti. Bu hediye, bir çocuk gibi sevindirmişti onu. Yakut renkli yüzük taşının bir ayna gibi kendi yüzünü yansıttığını görünce şaşkınlığı daha da arttı.

Uzun yolculuk, diğerleri gibi Jimmy’i de çok yormuştu. Ayaküstü bir şeyler atıştırdıktan sonra yatağına uzanıp gözlerini yumdu. Yorgunluktan hemen uyuyuvermişti. O gece gördüğü rüyayı hayatı boyunca unutmayacaktı. Oysa pek az rüya görür ve gördüğü rüyayı da bölük pörçük hatırlardı. Ertesi sabah uyandığında, gördüğü rüyayı bütün ayrıntılarıyla hatırladığını fark ederek şaşırıldı. Parmağındaki burak taşlı yüzüğe baktı. Bu yüzüğü taktığı andan itibaren, hele dün gece gördüğü rüyadan sonra içini tuhaf bir his kaplamıştı. Ona huzur veren bir histi bu.

Dün gece karargâha vardıklarında nöbetçi subay, komutanın kendisini görmek istediğini söylemişti. Çok yorgun olduğundan, hemen yatıp uyumuş, sabahleyin ilk işi komutana gitmek olmuştu. Birleşmiş Milletler binasında göreve başladığından beri bütün günü burada geçiyordu. Birleşmiş Milletler görevlileri dışarıya veya göreve git-

tiklerinde Jimmy onlara eşlik ediyor, aslında korumacılık yapıyordu. Bu, teamüllerde olmayan bir uygulamaydı, Birleşmiş Milletler yetkilileri de buna gerek olmadığını defalarca söylemişlerdi. Ama Amerikalı makamlar, bölgenin tehlikeli olduğunu belirtmiş ve onların korumasız çıkılmalarını önemle vurgulamışlardı.

Komutanın yaveri, Jimmy'ye bir psikolojik testten daha geçmesi gerektiğini söyleyince tuhafına gitti. Bu testi "Wolter Ride" adlı Psikolojik Davranışlar Özel Komisyonu yapacaktı.

Amerika'da görüştüğü Bayan Fully'nin azizliğine uğramıştı. Fully, onların evinden ayrıldıktan sonra sekreterine telefon edip o günkü bütün görüşmelerini iptal ettirmiş ve hemen bürosuna kapanıp Jimmy hakkında Pentagon'a özel bir rapor yazmıştı. Raporda Jimmy'nin inançlarında sarsılma yaşadığını ve bunun davranışlarına da yansıdığını belirtiyordu. Daha da önemlisi bu genç asker, savaşı sorgulamaya ve bu savaşın nedenlerini merak etmeye başlamıştı. Kafasındaki sorulara mantıklı bir cevap bulamaması hâlinde savaşa katılması güçleşecek, hatta savaşmayı reddedecekti. Bayan Fully bu açıklamalardan sonra, Jimmy'nin derhal ordudan ayrılması gerektiği tavsiyesinde bulunmuştu. Bu rapor karargâh komutanlığına ulaşıncaya kadar, Jimmy'nin Amerika'ya geri dönmesi için gerekli işlemler başlamıştı bile! Ne var ki bütün bunlara rağmen Bağdat'taki karargâh komutanlığı, onun bir dizi testten geçirilmesini istemişti. "Bağdat'ta görev yapan Amerikalı askerler üzerinde savaşın etkileri"ni inceleyen özel bir komisyon bu testleri uygulayacak ve Jimmy ancak bundan sonra evine dönebilecekti.

Karargâh komutanlığında 3 gün oyalanan Jimmy, bu komisyon tarafından defalarca müşavere ve müşahedeye çağrıldı, ama savaşın onun üzerinde yarattığı psikolojik tahripler ve depresyonlar hakkında belli bir sonuç çıkaramadı-

lar. Çünkü bu asker gerçek anlamda bir savaşla hiç karşılaşmamıştı. Savaş adına gördüğü her şey, karargâha dışarıdan düşen birkaç şarapnel parçasıyla, konvoy hareketi sırasında uzaktan araçlara sıkılan bir kaç el ateş sesiydi.

Bu asker sıcak çatışmaya hiç girmemişti ve aslında savaşla pek ilgisi yoktu. Bu nedenle de Irak'taki Amerikalı askerlerin %17'sinde görülen savaş travması ve bunun neticesi olan depresyon ve ruhsal bozukluklardan hiçbiri Jimmy'de rastlanmamıştı. Komisyon raporunda şu tespite yer verildi:

"...Hiç bir sıcak çatışmaya girmediği ve bir intihar dışında hiçbir silah arkadaşının çatışma sırasında ölümüne bile şahit olmadığı için kendisinde savaş travmasının izlerine veya savaşa girmekten doğan depresyonlara rastlanmadı; ancak, bir arkadaşının intiharına şahit olması nedeniyle duygusal sarsıntı geçirdiğinden, evine döner dönmez psikolojik tedavi ve destek görmesi önemle tavsiye olunur..."

Komisyon üyelerinden bazıları bunun önemli olmadığını ve söz konusu askerin Irak'ta kalması gerektiğini söylese de, Jimmy'nin Amerika'ya, evine dönmesini uygun görenler daha fazlaydı.

Amerika'ya dönmesine karar verilmişti.

Jimmy, haberi aldığı anda hiç umursamadı. Evine döneceğine sevinmemişti bile! Davranışlarına bahane uydurmak veya komisyona çağrıldığı için davranışını değiştirmek gibi bir huyu yoktu. Dürüst ve doğal olmayı severdi. Komisyon üyeleri karşısında da aynı tavrı göstermiş ve nedenini hiç sorgulamadan onların sorduğu bütün sorulara net cevaplar vermişti. Bundan sonra ne olacaksa olsun, onun için fark etmezdi, bu nedenle de komutanları ne derse hiç umursamadan onları yerine getiriyordu. Bu anlamsız savaşın onunla hiçbir ilgisi yoktu artık. Bu, Jimmy'nin iradesi dışında başla-

tılmış bir savaşı, bu savaşı sevmiyordu ve son vermek için de onun elinden gelen bir şey söz konusu değildi. O, sadece bir seyirciden ibaretti. Bu durumda bu savaşı buradan, Bağdat'tan seyretmekle Kaliforniya'dan seyretmek arasında ne fark vardı?

Çok özel durumlar dışında, Amerika'ya dönüş ancak belli aralıklarla mümkündü. Bu nedenle komutanı, oradaki son iki gününü Birleşmiş Milletler binasında, onlara yardımcı olarak geçirmesini istedi.

Jimmy, bir gece önce gördüğü rüyayı o gecede gördü. Hem de tıpatıp aynıyla! Bütün detaylarını da hatırlayarak!.. Bu normal bir şey değildi, olup biteni anlamaya çalışıyor, ama o rüyayı unutamıyordu. Öğleden sonra Birleşmiş Milletler binasından içeriye girerken, aynı rüyayı bir kez daha görmesi hâlinde bunun peşini bırakmamaya karar vermişti.

Ve... O gece yine, üçüncü kez aynı rüyayı görünce kararlılıkla yatağından doğruldu. Bu işin içinde bir iş vardı. Alelacele kahvaltısını yapıp binadaki Birleşmiş Milletler görevlisinden izin istedi. Orada yapacağı belli bir vazifesi yoktu zaten, bu nedenle de hemen izin kâğıdı imzalandı, hatta kendisine bir de Birleşmiş Milletler armalı araç verildiğinde Jimmy'nin keyfine diyecek kalmamıştı.

Nasırıye yolunu biliyordu. Başkasına ihtiyaç duymadan yolu tek başına alabilirdi. Yol boyunca rüyasını düşündü, ama bütün bunların ne demek olduğu hakkında hiçbir fikri yoktu.

Güneye doğru ilerlerken o fakir köyleri bir kez daha görme fırsatını yakalamıştı. Çamurdan yapılma evler ve kamışlardan örülen kulübeleri bile harabeye dönmüş olan bu köyler tepeden tırnağa yoksulluğu haykırıyordu. Uçsuz bucaksız kuru arazide göze çarpan tek tük kulübeler insana yalnızlığı çağırıyordu. Nadiren görülen yeşil bir ağaç veya birkaç çalı bu ruhsuz manzaraya az da olsa renk katıyordu.

Bu bozkırı andıran yerlerde ottan kamıştan yapılma derme çatma kulübelerde yaşayan insanların hayatı koyun, keçi, inek ve mandalarla iç içeydi. En çok da, derilerinin rengi çobanların giysisini andıran çamurlara ulaşmış mandalar göze çarpıyordu her yerde. Bu muntıkada kadınlar ya tek başınaydı ya da gruplar hâlinde görülebiliyordu; erkeğiyle birlikte bir kadını görmek pek nadir rastlanan bir durumdu.

Jimmy Güney Irak'taki erkeklerin nerede olduğunu, başlarına ne geldiğini çok merak ediyordu. Muhtemelen 1991 ayaklanmasında Saddam tarafından öldürülmüşlerdi. Amerika'nın ele geçirdiği bu ülke hakkında çok şeyler duymuştu. Özellikle Saddam'ın paranoyak kişiliği hakkında epey şeyler söyleniyordu. Savaş yanlısı bu çılgın adam, devrimden hemen sonra ordusunun dağıldığını görerek zayıf bulduğu İran'a saldırmış, İran'la baş edemeyince de Kuveyt'e girmişti. Kuveyt'in işgali üzerine başlayan Fars Körfezi Savaşı Saddam'ın ağır yenilgisi ve Amerika liderliğindeki batılı güçlerin galibiyetiyle sonuçlanmıştı. Güney Irak'taki isyanlar işte bu hezimetten hemen sonra başlamış ve diktatör Saddam tarafından tam bir acımasızlıkla bastırılmıştı.

Öğleden sonra Nasıriye kentine vardığında hava sıcaklığı 50 dereceyi buluyordu. Sokaklar ıssızdı. Fırat sahilini boyunca uzayıp giden geniş yolun kenarındaki kulübe ve derme çatma lokantalardan balık ve tuz kokusu yayılıyordu etrafa. Ağır top atışları ve kızgın güneş, asfaltı iyice yıpratmıştı. Adını şehrin büyük şairlerinden alan El-Hobbugi Meydanı'nın tam ortasında, bu şairin heykeli dikilmişti. Saddam'ın kendisinden başkasının heykelinin dikilmesine izin vermiş olması şaşırtıcıydı. Mağaza duvarlarına yapıştırılan farklı din adamlarının fotoğrafları dikkatini çekti. Şehrin neredeyse her yerinde göze çarpan bildiri ve ilanlarla, pankart ve bez afişlerin çokluğu da ilginçti. Arapça bilmese de,

bunların diktatör Saddam aleyhine yazı ve sloganlar içerdiğini tahmin etmek zor değildi.

Bu şehirde yolu bulabilmek onun için kolaydı, Hüsey-niye'nin önündeki ağaçları hatırlıyordu. Arabasını Hüsey-niye'nin önüne park ettiğinde avludaki hareketlilik dikkatini çekti. Daha öncekinden farklı bir şeydi bu. Kadınlarla çocuk-lar da orada toplanmıştı ve her zaman ki gibi kadınlar yine siyah çarşaflar giymişti. Ama erkeklerle çocukların giysileri renkliydi; beyaz ve kırmızı çefiyeler, açık, koyu kahverengi veya siyah abâlar hep yeni ve tertemizdi. Bütün bunlar bir bayram veya kutlamanın göstergesiydi. Avludaki kalabalığın arasından geçip Hüseyniye'ye girme konusunda tereddüde kapılmıştı. Bir eğlence veya kutlama gününde Seyyid'in kendisini görmek istemeyebileceğini düşünüyordu. Tam o sırada hademelerden biri onu tanıyarak yanına yaklaştı:

— Hoş geldiniz! Buyurun, Seyyid içerde sizi bekliyor.

Jimmy şaşkınlığını gizleyemedi. Geleceğini daha önce kimseye söylemediği hâlde yaşlı adam onu neden bekliyordu? Hademenin açıklaması içini rahatlatı:

— Sizi burada görünce gidip Seyyid'e haber verdim, o da içeriye almamı söyledi. Buyurmaz mısınız?

Silahını kapıdaki nöbetçiye teslim etti, ayakkabısını çıkardı ve kalabalığın arasından geçip Hüseyniye'ye girdi. İçerde her yaştan insan vardı. Yaşlı adamın küçük odasına girdiklerinde onu sıcak karşıladı, ayağa kalkıp kucakladı ve yer minderine buyur etti.

Beyaz sakallı, siyah abalı yaşlı Seyyid'in İngilizce konuştuğunu gören Jimmy çok şaşırmıştı. Yaşlı adam gülümseyerek sohbeti başlattı:

— Bugün hep gözümlü seçirip durdu... Nedenini biliyor musunuz? Bizim kültür ve geleneğimizde bunun bir yorumu vardır.

Daha önceki konuşmaları Fâris çevirmişti. Ama Seyyid

meramını gayet güzel anlatabilecek kadar İngilizce konuşabiliyordu:

— Ne diyordum? Evet, gözün seğirmesi, bir misafirin geleceğine işarettir bizde... Bak, sen geldin işte!

Jimmy inanılmaz bir huzur duyuyordu burada. Kendisini çok rahat hissediyordu. Hiç tereddüt etmeden içini açtı:

— Üç gündür her gece aynı rüyayı görüyorum. Buraya onun için geldim. Bana hediye ettiğiniz yüzükle bir ilgisi olduğunu hissediyorum.

Son cümlesini söylerken sağ elini uzatıp parmağındaki yüzüğü gösterdi. Yaşlı adam merakla sordu:

— Hayırdır inşallah... Rüyada ne gördünüz?

— Perişan bir haldeydim... Başıma geleceğini bildiğim bir felaketten kaçıp kurtulmak için çırpınıyor, dolambaçlarla dolu yolları geçiyordum. Bitecek gibi değildi. Sıkıntıdan boğulacak gibiydim. Birden siyah, simsiyah sakallı ve beyaz giysili bir adam çıktı karşıma ve gülümseyerek sordu:

— Korkuyorsun değil mi?

— Evet! Korktuğum belli olmuyor mu zaten?!

— Nerede olduğunu biliyor musun?'

— Hayır.

'Burası onun şehri!.. Bu da onun evi.'

Sonra, evin önünde yatan bir hayvanı gösteriyor bana:

— Bu da onun devesi.

Ben, evin önünde sakın sakın uyuyan deveye bakarken o adam eliyle beni içeriye buyur ediyor:

— Buyurun! Sizi bekliyor.

Hiç tereddüt etmeden içeriye giriyorum. Anlatılamayacak kadar nurlu bir yüz çıkıyor karşıma... Gayriihtiyari ona doğru ilerliyorum. Bana çok sıcak davranıyor ve yanına oturmamı istiyor. Şefkatle elimi tutuyor. O sırada elime bir nur

akıyor, oradan koluma ve sonra da kalbime doluyor. Tarifi imkânsız bir haz duyuyor ve rahatlıyorum; mutluluk ve huzurun doruğu bir duygu... Anlatamam...

Yaşlı adamın meraklı bakışları altında, parmağındaki yüzüğü sevgiyle okşadı. Sesi hüzün doluydu:

— İşte burada rüyadan uyanıyorum ve uyanır uyanmaz büyük bir hasret ve keder çöküyor üzerime... Tekrar o rüya-ya geri dönebilmek için canımı vermeye hazır olduğum bir hasret duygusu yaşıyorum.

Seyyid sakin bir sesle sordu:

— Son günlerde canınızı sıkan bir şey mi var?

— Evet.

— Bak evladım; biz Müslümanız... Cebrail aleyhisselâm, bir defasında Peygamber Efendimize gelerek yüzüğü sağ elinin parmağına takmasını ve taşını da kırmızı akik tercih etmesini, amcaoğluna da aynı tavsiyede bulunmasını söylemiş.

Jimmy merakla atıldı:

— Kırmızı akik mi? O ne?

— İnen vahiyden sonra Peygamber Efendimize aynı soruyu Hz. Ali de soruyor, Arapçası "elyen" olan bu ismin ne anlama geldiğini Peygamberimiz şöyle açıklıyor: 'Elyen, Yemen'de bir dağın adıdır. Bu dağ Yüce Allah'ın birliğine, benim son Peygamber ve senin de imam ve veli olduğuna şahadet getirmiştir. Ehlibeyt'imın senin evlatların arasından süreceğini, seni izleyenlerin cennete gireceğini, sana düşman olanların cehenneme gönderileceğini ikrar etmiştir.

Jimmy, hiç tanımadığı bir dünyaya dalmış gibiydi. Duydukları onu başka bir âleme götürmüştü sanki. Rüyasının esrarengiz bir tabiri olacağını düşünürken, karşısına kelime-i şahadet ve İslam ritüelleri çıkmıştı! Sustu. Olup biteni anlamaya çalışıyordu. İster istemez parmağındaki yüzüğe bakıp mırıldandı:

— Nasıl da parlıyor!..

— Evet... Bu parlaklık Hz. Musa'nın yadigâdır. Sina Dağı'nda Yüce Allah'la konuştuğunda çehresi nurlanmış, yere baktığında bu nur yeryüzünde ilk baktığı Elyen Dağı'na yansımış ve şu parmağındaki kızıl akik oluşmuş derler... Bunun farkına varan Hz. Musa, Yüce Allah'ın iradesine teslimiyetle O'na şükretmiştir. Bu olayı öğrendiği zaman İmam Ali de, Yüce Allah'a yakararak bu taşı taşıyanları koruması için dua etmiştir.

Seyyid, sözlerini tamamladıktan sonra Jimmy'den parmağındaki yüzüğü istedi. Yüzüğü alıp taşıyı güneş ışığına doğru tuttu ve bir şey ararcasına dikkatle baktı. Yüzüğü tekrar Jimmy'e uzatırken sıcak sıcak gülmüsyordu:

— Gördüğün rüyanın tabiri işte bu evlat!.. Bu yüzüğü takan, ilahi nura şamil olur, Yüce Yaradan ona bereketler yağdırır. Hadi kalk bakalım. Bugün Gadir-i Hum bayramı. Sen de bize katıl.

Seyyid küçük odasından büyük salona girince gürültü aniden kesildi. Bütün gözler ona çevrildi. Yaşlı din adamına yük olduğunu ve onu rahatsız edebileceğini düşünen Jimmy, sessiz ve ağır adımlarla onu izliyordu. Ülkelerini işgal eden ordunun bir askeri, üstelik Hıristiyan bir askeri bu Müslümanlar, aralarında neden görmek istesinlerdi ki? Hem de dinî bir bayram kutlamasında! Ama biraz daha düşününce, oradakilerin kendisine böyle bakmadığını anladı, fikri değişti. Öyle ya; bugün bayramdı ve bayram sevinci herkesle paylaşıldı; hele dostlarla! Ama Jimmy onların dostu muydu? Bunu bilemiyordu işte! Ona soracak olsalar, buna dünden razıydı. Bu samimi insanlarla dost olmaktan daha güzel ne olabilirdi? Ama onlar da böyle mi düşünüyor-du acaba? Onlar da Jimmy'i kendilerinden biri olarak kabul-lenip aralarına almak ister miydi? Bunun böyle olmasını o kadar çok istiyordu ki!

Seyyid, Hüseyiniye'nin kapısına kadar gitti ve avludan sokağa taşan kalabalığa seslendi:

— Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla hepinizi selamlıyorum. Bayramınız kutlu olsun! İnşallah her yıl bu bayramlarda buluşur ve sevincimizi paylaşıyoruz. O'nun sevgili Peygamberi ve mübarek Ehlibeyt'inin sünnetini yaşamak bizler için saadettir. Yeni bir dönem var önümüzde... Umarım geçmişte yaşadığımız acılar geride kalır ve bir daha tekrarlanmaz. Yüce Allah'a hamdeder ve O'ndan mağfiret dileriz. Yüce Kur'ân'ın son ayetini hiçbir zaman unutmadan, yüce dinimizi daima ayakta tutma yolunda çaba göstermeyi bizlere nasip etsin inşallah! Maide Suresi'nin 3. ayetinde şöyle buyurmaktadır:

“Bugün dininizi kemale erdirdim ve size nimetimi tamamladım, sizin için en iyi din olan İslâm'ı seçtim...”

Seyyid, sözlerini tamamladıktan sonra ellerini semaya kaldırıp dua etti, dua tamamlandıktan sonra, ahirete intikal eden bütün Müslümanlar için Fatiha okunmasını istedi. Kalabalık cemaat, ellerini açıp Fatiha okuduktan sonra geleneğe uygun şekilde ellerini yüzlerine sürdüler. Bu sırada kadınların bulunduğu taraftan aniden yükselen helhele sesleri Jimmy'yi yerinden sıçrattı, etrafa hâkim olan manevi atmosfer, bir anda yerini neşe ve şenliğe bırakmıştı.

Seyyid'in adamları, büyük tepsiler içinde halka ikrama başladılar, soğuk şerbet ve kek dağıtıyorlardı. Hele çocukların sevincine diyecek yoktu. Seyyid'in yanına koşup elini öpüyor ve ondan bayram şekeri alıyorlardı.

Bu tür gelenekleri çok seven Jimmy, bir taraftan şerbetini yudumlarken bir taraftan da merakla kalabalığı izliyordu. Çocuklar şerbetle keki hızla midelerine indirirken bayramlık elbiselerini kirlettiklerinin farkında bile değillerdi.

Seyyid, onca kalabalığa rağmen Jimmy'yi ihmal etmiyor ve arada bir onunla da ilgileniyordu.

O sırada Fâris de çıkagelmişti. Seyyid'le bayramlaştıktan sonra Jimmy'yi fark edip tokalaştı, samimiyetle sarılıp onu gördüğüne memnun olduğunu söyledi. Çok sıcakkanlı ve samimiydi, gecikmesinin nedenini hararetle anlatmaya başladı:

— Küçük bir sorun çıktı, bir süre gölet bölgesinde takılıp kaldığım için geciktim. El-Ahvar, yani göller ve göletler bölgesi benim her şeyim sayılır! Sahi, senin ne işin var burada? Heyetle mi geldiniz?

— Yok... Önemli bir şey değil... Birkaç gündür aynı rüyayı görüyordum, Seyyid'e gelip rüyamı tabir etmesini istedim.

— İyi yapmışsın. Rüya tabiri Irak halkının kültürünün bir parçasıdır, biz rüyaya çok önem veririz.

— Biliyorum, bu yüzden buraya geldim zaten.

Fâris gülerek bir şeyi hatırladı:

— Sahi geçen Pazartesi seni Birleşmiş Milletler binasında bulamadım. Humus meselesini anlatacaktım sana.

— Doğru, ben o gün bizim komutanlıktaydım.

— Başka bir güne kaldı desene...

Kutlamalar iki saat sürmüş, akşam olmuştu. Bağdat'ın aksine, Nasıriye'de hiç olay çıkmamış, patlama da olmamıştı. Şehir halkı arasından seçilen gönüllüler, şehrin güvenliğini sağlıyor, özellikle elektrik trafoları ve su tesislerini koruyorlardı. Kadınlarla çocuklar, havanın kararması üzerine evlerine gitmek üzere Hüseyniye'den ayrılırken binanın ışıkları yandı. Erkeklerin çoğu abdest tazelemek ve akşam namazını Hüseyniye'de kılmak için hazırlanıyordu. Jimmy'yi de içeriye davet ettiler. Silahı hâlâ nöbetçi hademedeydi. Seyyid'in yanındaki küçük odada dinlenen Jimmy yorgunluğunu atabilmek için yerdeki mindere uzandı. Kafasındaki sorulara hâlâ cevap bulamamış ve rüyasının etkisinden sıyrılamamıştı. Yan odadan Seyyid'in sesi geliyordu. Önce

yavaşken, giderek yükselmeye ve daha da ritmik olmaya başlamıştı. Mersiye okuyordu; düzenli bir şekilde duyulan seslerden, onu dinleyenlerin sinelerine vurdukları anlaşılıyordu. Seyyid'in bas tonundaki sesi gerçekten fevkaladeydi.

Seyyid'in sesi giderek çok hüzünlü ve trajik bir hal almış, salondan ağlama sesleri yükselmeye başlamıştı. Jimmy merakını yenemeyip salona gitti, kapının önünde durup içerdeki kalabalığa baktı. Seyyid yüksekçe bir yerde oturmuş çok acıklı bir sesle mersiye okuyor, cemaat göz yaşları içinde onu dinliyordu. Herkes bağdaş kurarak yerde oturmuştu.

Fâris'i fark etti, o da diğerleri gibi yaşlı gözlerle, ritmik şekilde göğsüne vuruyordu. Bir mühendisi bu hâlde gördüğüne inanamıyordu. Avrupa'nın en iyi üniversitelerinden birinde okumuştı, doğup büyüdüğü toprakları mamur hale getirme azmindeydi. Geleceğe dair çok büyük planları vardı. Ama burada kalabalığın arasında oturmuş, herkes gibi göğsüne vurarak ağlıyordu! Dünya işleri için bunca coşku ve hareketle koşturan bu genç mühendisin şimdi tam bir mümin gibi maneviyata dalmış olmasını görmek Jimmy'i şaşkına çevirmişti. Seyyid'in kendisinden geçercesine okuduğu mersiye'nin etkisiyle sinelerine vuran kalabalığı seyreden Jimmy, bu kadar köklü inanca sahip olanların kendilerini hem sosyal hem manevi yaşama ne kadar kolayca adanmış olduklarını şimdi daha iyi anlıyordu. Müslümanlar dünyayla ahireti bir arada yaşıyorlardı!

Onları seyrederken, rüyasının etkisinden giderek sıyrılmaya başladığını hayretle fark etti. Rüyasını Seyyid'e anlattığı ve onun tabirini dinlediği için mi huzur bulmuştu acaba? Bunu anlayamıyordu; ama yaşlı adamın Arapça olarak okuduklarından hiçbir şey anlamamasına rağmen, bu yanık ve samimi sesin, ruhunu okşadığını ve içinde çok güzel duygular depreştirdiğini görüyordu. Bu ruh hâli, giderek rüyasının yarattığı psikolojik etkinin yerini almaya başlamıştı.

Sabahın erken saatlerinde, müezzinin yanık sesiyle uyandı. Ezan okunuyordu. O rüyayı artık görmemişti. Şimdi kendisini çok iyi hissediyordu.

Hüseyniye salonuna girdiğinde cemaatin namaz kıldığını gördü. Önderinde Seyyid vardı. Sessizce odasına dönüp yaşlı adamın namazı bitirmesini bekledi. Her şeyi ona anlatıp buradan ayrılacaktı.

Namaz bittikten sonra cemaat dağılmış, Seyyid eline aldığı tespihle zikre başlamıştı. Büyük bir teslimiyetle dua ediyordu. Şafak sökmek üzereydi.

Gidip Seyyid'in yanına oturdu ve duasını bitirmesini bekledi. Yaşlı adam duasını bitirdikten sonra onu tebessümle selamlayınca, içini döktü; niceden beridir kafasını kurcalayan soruları, fark etmeye başladığı gerçekleri ve içindeki tedirginlikleri ona anlatmaya başladı:

— Sevgili Seyyid, dün size rüyamı anlattığımda içimi sıkıan tedirginliklerin olup olmadığını sormuştunuz. Evet, var... İçimde bir acı var, vicdanım rahat değil. Bu durum canımı çok, ama çok sıkıyor.

— Peki, belli bir nedeni de var mı bunun?

— Var tabii... Bu savaşı doğru bulmuyorum... Benim ne işim var Irak'ta? Burada olmam için hiçbir neden bulamıyorum. Diğer arkadaşlarım da öyle... Neden buradayız biz? Bu ülkede bizim ne işimiz var?

Seyyid şaşırmıştı. Bu duyarlı askerin sıkıntıları ve ruhsal rahatsızlıkları hakkında düşünmediği tek nokta buydu: İşgal psikolojisi!

— Haklısın evlat! Savaşın mantıklı bir delili olamaz ki zaten... Ancak savunmanın mantıklı bir açıklaması olabilir; bu nedenle, mantığa dayalı açıklamaları olan savaşlar pek azdır.

— Evet, ama insaf değil bu... Beni buraya yasak silahlar var diye gönderiyorlar, ama burada yasak silah falan bula-

mıyoruz ve kalmaya devam ediyoruz!...

— Haklısın... Hayat böyle adaletsizliklerle dolu... Bu, adil olmayan savaşların ilki olmadığı gibi, sonuncusu da olmayacak.

— Olabilir... Ama bu adaletsizliği ben kabullenemiyorum.

— Bu gidişle çok daha kötü adaletsizliklere hazırlıklı olmalısın.

— Nasıl yani? Bana bir şey anlatmaya çalışıyor gibisin!

— Daha da kötü şeyler olacağını anlatmaya çalışıyorum... İnsanların tahammül edemeyeceği şeyler... Güpegündüz, dünyanın gözleri önünde çok kötü şeyler gelecek insanların başına... Ve bir gün Yüce Allah merhamet edecek ve Hz. Mehdi'yi gönderecek insanlığa...

Seyyid, Mehdi adını söylediğinde elini başının üzerine koydu.

Jimmy, onun bir an susmasıyla birlikte düşüncelere daldı. Seyyid **"Allah'ım! Hz. Mehdi'nin zuhurunu çabuklaştır."** diye mırıldanıyordu.

Bu sırada Seyyid'in adamlarından biri elinde bir tepsi ile çay getirdi. Seyyid Jimmy'e döndü:

— Siz çayınızı içip dinleninceye kadar ben dönerim. Hur mıntıkasında Fâris beni bekliyor, öğle namazından önce dönerim.

— Ben de size katılsam?

— Tabii ki... Buyur o zaman!

Yol boyunca Seyyid, Fâris'in Hur bölgesiyle çevresi hakkında anlattığı sorunları aktardı Jimmy'e... Fâris burada çok ciddi sorunlarla uğraşıyordu. Geçen akşam Hüseyiniye'de karşılaşmışlardı, ama o kalabalık ve hengâmede, uğraştığı sorunları anlatacak vakit bulama-

miştı. Bölgenin su sorunu konusunda epey sorun vardı. Meşgalesi Fâris'ten daha az olmayan Seyyid, onu en kısa zamanda gidip göreceğine söz vermişti.

Birleşmiş Milletler jipinin geçtiği kurak ve çorak topraklar, beyaz bir örtüyle kaplıydı. Jimmy bu örtünün ne olduğunu biliyordu.

Seyyid, epeydir kullanılmayıp bir köşede çürümeye terk edilen bir kayığı gösterdi:

— Bak, görüyor musun? Bu kum tepelerinin tamamı bir zamanlar göl ve gölet bölgesiydi... Her yer su kaplıydı ve yemyeşildi. Ancak bu kayıklarla dolaşabiliyordu buralarda. Saddam nehir yatağını değiştirerek buraları kuruttu, bu bölgenin hayatını çaldı. Yüce Allah, suyu, yaşamın ana maddesi olarak tanımlar ve **“Her şeyi suyla dirilttik.”** buyurur, 'O hâlde şu insanlar neden hâlâ Allah'a iman etmezler?' Bu ayet Enbiya Suresi'nin otuzuncu ayetidir ve bizim suyla sınavımızı anlatmaktadır... İşte bizim burada, bir zamanlar cenneti andıran bu bölgede sular çekildikçe yerlerini minik birikintilere bıraktı. Kavurucu güneşin altında onlar da çabucak kuruyup gitti ve şu gördüğün tuz örtüsü kaldı geriye.

Seyyid, yerli halkın göller bölgesi olarak isimlendirdiği bu bölgeyi anlattı Jimmy'e... Burası, iki büyük nehrin kollarının birleştiği yerdı. Bu nedenle, Şattü'l-Arap olarak da biliniyordu; ama şimdi su seviyesi o kadar alçalmıştı ki, deniz suyu nehir yatağına giriyordu. Bu da, tatlı su dengesini değiştirdiğinden, kısa sürede bölgenin eko sistemi alt üst olmuş, bir zamanlar cenneti andıran bölge şimdi çöle dönmüştü. Seyyid derin bir ah çekti:

— Bir taraftan kuraklık, bir taraftan kızgın güneş, bütün su birikintilerini kuruttu gitti!”

— Dün gece tuttuğunuz yas bunun için miydi?

Seyyid gülümsedi:

— Hayır, dünkü yasımızın nedeni bu değil; çok daha farklı bir şey...

— Şaşırıydım doğrusu... Tatlı ve şerbet dağıtılınca eğlence ve şenlik olacağını sandım... Ama sonra yine herkes ağladı...

— Haklısın; ama bu bir gönül borcu gibi... Her toplantıda Hz. Hüseyin ile yarenlerini anmak geliyor içimizden... Ona derin bir gönül borcumuz var... Onun şehadeti ruhumuzun derinliklerinde iz bırakmış bir kere...

— Neden?

— Çünkü bizim için şehit oldu o... İslâm dininin korunması için hayatını verdi. Onun fedakârlığı olmasaydı bugün İslâm dini ne hâllere düşerdi, kim bilir?

Jimmy şaşkınlığını gizleyemedi:

— Siz bütün hayatınızı ona yas tutarak geçiriyorsunuz galiba... Mademki İslâm dini onun sayesinde diri kalmış... o zaman ona teşekkür etmenin başka bir yolunu bulsanız!..

— O da olacak... Hz. Mehdi geldiğinde inşallah... Allah onun zuhurunu çabuklaştırsın.

— Sahi, kimdir bu Mehdi? Ne zaman gelecek peki?

— Zulüm doruğa çıktığında... İnsanlar çaresiz kaldığında gelecek o...

Jimmy bu inancı iyice merak etmeye başlamıştı.

Fâris, misafirhane olarak hazırlanan yerde, bölgenin önde gelenleri ile birlikte, Seyyid'i bekliyordu. Ocakta çay da hazırdaydı. Jimmy'yi onlara tanıtırken Seyyid'in bir arkadaşı olduğunu söyledi. İşgal ordusunun askeri, onların huzurunu kaçırabilirdi.

Kısa selamlaşmalardan sonra Seyyid, oradakilerle birlikte büyük kulübeye geçti. Jimmy de bir köşeye çekilip sadece kamışlarla örülerek yapılan bu büyük binayı yapanların hüner ve sanatını hayranlıkla seyretmeye başladı.

Fâris, hemen konuya girdi. Dünyanın dört bir yanından gelen bilim adamları bu bölgeye büyük bir ilgi duymadaydı:

— Bu da, bu bölgenin dünya çapında çok önemli bir konumda olduğunu gösteriyor. Herkes burası için endişeli şimdi... Daha dün Amerikalı bir STK heyeti buradaydı. Buranın ekolojik sisteminin yeniden düzelmesi için ellerinden geleni yapmaya söz verdiler. Herkes bu konuda hemfikir: Uluslararası bir girişim olmadan ve Mad kabilesi tekrar buralara dönmeden bu toprakların yeniden hayat bulması mümkün değil. Yerli halkın buraları terk edip civar köy ve kasabalara yerleşerek yaşam tarzlarını değiştirmeleri bunu zorlaştırıyor... Uluslararası çabaları da boşa çıkarıyor.

Fâris, odadakilerden birine bakışlarını dikti. Seyyid'i te-dirgin eden konuya onun devam etmesini istiyordu. Adam hemen söze başladı:

— Hur'a geldiğimde bir misafir evi yapayım dedim... Şuradan buradan topladığım kuru kamışlar yetmedi; arkaların atık çamurlarıyla kerpiç yapıp öyle tamamlayabildim ancak... Yeterli olmadığını biliyorum. Böyle bir ev buralarda çok dayanmaz... Zemin zaten tuz kaplı... Ama elden ne gelir?

Fâris, Seyyid'in çayını tazelerken köye dönen iki kişiyi anlattı:

— Sekiz yıllık sürgünden sonra döndüler... Burada ev yapmak için Nasiriye'den kiremit ve kalas getirmişlerdi. Çok para ödemişler tabii... Neredeyse bütün var-yoklarını. Ama o kiremit ev 2 gün sonra başlarına yıkıldı. Bir çocuk öldü, evdekilerin çoğu yaralı ve şimdi hastanede yatıyorlar...

Ortalık bir anda büyük bir sessizliğe gömüldü. Jimmy, sorunun zannettiğinden daha ciddi olduğunu fark etmişti. Fâris, üzgün bir sesle kaldığı yerden konuşmasını sürdürdü:

— "Mad"lar olarak da bilinen ve Mezopotamya'nın bin-

lerce yıllık sakinleri olan Madoğulları kamış ve sazlıklardan örülme kulübelerde yaşamak zorunda... Bu bizim kaderimiz belki... Eski yaşamımıza geri dönmek ve buraya yeniden hayat vermek zorundayız. Bunun için de nehir sularının asıl yataklarına dönmesi lazım, ancak o zaman buralar eskiden olduğu gibi göletlerle dolu bir bölgeye dönüşebilecektir. Bu bölgeye ait olan o nehirlerin suları yine buraya akmalı!

Durup etrafındakilere baktı. Bakışlarıyla adeta kendisine yardımcı olmalarını ister gibiydi. Çünkü bu, hepsinin sorunu, hepsinin bekasıyla ilgili bir durumdu. Ses tonu ciddileşmişti:

— Bakın... Saddam rejiminin nehir yataklarını değiştirerek kurduğu barajlarla kanallar, bizim sorunumuzun sadece küçük bir kısmı... Asıl sorun büyük barajlarla, Saddam'ın öve öve bitiremediği o üçüncü suni nehir... Bu nehir, diğer 2 nehirden geriye kalan bütün suları kendi yatağında toplayarak Basra'ya gidip oradan Fars Körfezi'ne dökülüyor. Asıl sorun işte bu! Baraj ve kanalları yıkıp, suyun asıl yatağına dönmesi için ne yapsak yapalım, yararı yok. El-Ahvar bölgesinin eski hâline dönmesini istiyorsak hepimiz el ele vermek ve uluslararası yardımları buraya getirmek zorundayız. Geçenlerde Bağdat'a gittiğimde Amerikalıların uydudan çektikleri görüntüleri gördüm. Türkiye'nin yaptığı barajlar da Dicle ve Fırat'ın Irak'a akan hacminin azalmasına neden oluyor. Yani bu, uluslararası bir sorun olmuş artık. Ben de, eski yaşamımıza dönebilmeniz için çok fazla zaman harcayacağımızdan endişeliyim. Ama eğer o şartları yeniden sağlamak istiyorsak köylerdeki insanların evlerine barklarına geri dönmelerini sağlamak zorundayız. Bağdat'ta görüştüğüm bütün bilim adamlarının görüşü de bu zaten. Halkın buradan göçmesine engel olmalıyız. Başka yerlere gidip başka yaşam tarzlarına alı-

şırlarsa buraya dönmezler artık. Ümit verici bir şey daha var; buraya gelen Birleşmiş Milletler bilim adamları, bu bölgenin eski doğasına kavuşması için ellerinden geleni yapacaklarına söz verdiler. Burayı kendi toprakları gibi sevdiler, bu nedenle de buraları uluslararası sit alanı ilan edecekler. Bu durum da dünya kamuoyunun ilgisini çekebilir, Amerika gibi zengin ülkelerin buradaki doğal yaşamın korunma masraflarını üstlenmesini sağlayabiliriz.

Fâris, sade bir dille meseleyi anlatmış ve muhataplarının sorunu anlamasını sağlamıştı. Meselenin ne olduğunu bilmeyen Jimmy bile Fâris'in azimli ve heyecanlı konuşmasından etkilenmişti.

Seyyid, çocuklarını kaybeden aileye uğramak için ayağa kalktı. Diğerleri de ona katıldılar. Seyyid'in ardı sıra yavaş adımlarla yürüyen Jimmy, onun ölüme terk edilen bu toprakları kederli bakışlarla süzmesine şaşırılmıştı. Seyyid adeta doğal yaşamın yasını tutuyor gibiydi.

Cahil ve geri kalmış olduğunu zannettiği bu insanların bu kadar bilge, hassas ve tabiata düşkün olduklarını, gözleriyle görmese inanmazdı. Amerika, Müslüman ülkeleri kendi toplumuna ve dünyaya geri kalmış toplumlar olarak tanıtmakla çağın en büyük yalanını söylüyordu aslında.

Nasriye'ye vardıklarında Hüseyiniye'nin önündeki kalabalık Jimmy'nin dikkatini çekti. Dinî ve sosyal sorularının cevabını bulabilmek ya da Seyyid'e danışmak için onu bekliyorlardı. Jimmy görevliye emanet ettiği silahını alıp Bağdat'a dönmek zorundaydı. Seyyid'le vedalaşmıştı. Yaşlı adam, bir an önce yardım ulaşmazsa Midani kabilenin felaketle karşı karşıya geleceğini anlatmıştı ona. Sonra da o tok sesiyle: "Yüce Allah'ın bize yardım edeceğinden şüphem yok." demişti, "O, pek merhametlidir, elbet bir kapı açar kullarına!"

Seyyid'in son cümlesini bir türlü unutamıyordu. Babasının 13 Mart 1993'te Somali'ye gittiği gün kendisine söylediklerine ne kadar da benziyordu bu cümleler! Henüz çocuktu, ama babasının eğilip onunla vedalaşırken söylediği o son cümle hâlâ kulaklarında çınlıyordu:

— Yoksulluğun pençesinde kıvranan fakir insanlara yardım etmeye gidiyorum oğlum! Kendine iyi bak, e mi?!

Hüseyniye'den uzaklaşırken, cemaat namazına başlayan Seyyid'le adamlarına son bir kez baktı. İçinde bulunduğu durumu şimdi daha iyi anlayabiliyordu. Bu onun savaşı değildi, o hâlde o da babası gibi yoksul ve yardıma muhtaç olanların yanında yer alacaktı.

Amerika'ya dönecek olursa ne yapacaktı? Günlerini nasıl geçireceğini bile bilmiyordu. Bütün gün oturup kendi devleti tarafından nasıl kandırıldığını düşünmekten ve televizyonun başına dikilip, ülkesinin Irak hakkında halka telkin ettiği yalanları dinleyip sinirlenmekten başka ne yapabilirdi ki?

Gözlerinin önünde intihar eden silah arkadaşını hatırladı. Bir anda nasıl da cansız bir şekilde yere yığılivermişti zavallı!.. Kendisini onun yerine koydu; sahi, onun yerinde olmak istemez miydi?

Bu çılgın düşünceler zihnini yoruyordu.

Yarın kışlaya gidip evine dönmek için kendisini görevli subaya tanıtmaya ne olurdu? Başına gelebilecek en kötü şey, askerî mahkemeye çıkarılmaktı. Olsundu! O da bunu istiyordu zaten! Böylece onlara, hem bu çirkin savaş hakkında düşündüklerini anlatır hem neden bu ülkede kalmak istediğini söyleyip rahatlardı!

Hüseyniye'nin yakınında yolun kenarında öylece durduğunun farkında bile değildi.

Namazdan sonra onu fark eden Seyyid, yanına gidip konuştu; Jimmy'nin kafası çok karıştı:

— İyi görünmüyorsun evlat! Canın pek sıkkın, kafan karmakarışık gibi... Önemli bir kararın eşiğindesin sanki...

— Doğru... Çok zor bir karar bu... Kafam karmakarışık.

Seyyid gülümseyerek oturmasını söyledi, sonra da, rahlenin üzerindeki Kur'an'ı eline alıp Jimmy'e baktı:

— Endişelenecek hiçbir şey yok aslında. Yüce yaratıcı bu gibi durumlarda karar vermemizi kolaylaştırmıştır. O, bütün kullarının iyiliğini ve hayrını ister. En iyisi, karar veremediğin bu tür önemli yol ayrımalarında, O'na danışmak! Biz Müslümanlar buna "istihareye başvurmak" deriz.

Elindeki Kur'ân'ı saygıyla öpüp başına koyduktan sonra Besmele getirip rastgele açtı ve sağ sayfadaki ilk 6 ayeti saydıktan sonra yedinci ayeti yüksek sesle okudu ve Jimmy için İngilizceye çevirdi:

— Talak Suresi'nin 3. ayeti denk geldi. Bak, şöyle bu yuruyor:

"...Ve onu hesaba katmadığı bir yönden rızıklandırır. Kim de Allah'a tevekkül ederse, Allah ona yeter. Elbette ki Allah, kendi emrini yerine getirip gerçekleştirendir. Allah her şey için bir ölçü kılmıştır."

Rahman Allah'ın ayeti, Jimmy'nin ruhuna işlemiş, ona hiç ummadığı bir huzur ve özgüven vermişti. O güne kadar hiç tatmadığı bir duygu kapladı içini. Şimdi çok daha cesur ve güçlü hissediyordu kendisini. Artık askerî emirlere kolayca karşı durabilirdi.

Akşama doğru, Seyyid'in yanına gidip, verdiği kararı anlattı ona. Yaşlı din adamı onu dikkatle dinledikten sonra bir süre düşünceye daldı. Kendisini ilgilendirmeyen askerî konulara girmek istemiyordu. Çok ciddi bir karardı bu. Ama genç adamın böyle bir karar vermesi Seyyid'i sevindirmişti. Çünkü tamamen insanca ve onurlu bir karardı bu. Jimmy, bu insanların misafirlerine gösterdikleri saygıya hayrandı,

buralarda hiç kimse, misafirini sorgulamıyor, bunu saygısızlık telakki ediyordu.

Yatağına uzanırken, kısa sürede karşılaştığı beklenmedik olayları düşünmeye başladı. Parmağından çıkarmamaya özen gösterdiği şu yüzük, Hüseyiniye'de şahit olduğu bayram ve yas merasimleri, yeryüzünde bitmek tükenmek bilmeyen haksızlıklar, canilikler, adaletsizlikler... Ve... Bir gün dünyayı bütün bu zulüm ve adaletsizlikten temizleyecek olan o insan... İsmi hatırlayamadı... Ama önemi yoktu bunun... Önemli olan, şu yeryüzünde ne zulümler ve ne haksızlıklar işlendiğini biliyor ve bunları yaşıyor olmasıydı. İşte bu nedenle Irak'ta kalmaya ve o kurtarıcıyı burada beklemeye karar vermişti. Çünkü burada da çok büyük zulümlere maruz kalan bir halk vardı ve onu burada görebileceğini, onunla burada karşılaşabileceğini umuyordu.

Düşmanla Birlikte

Emine, Hamşe'de fazla kalmadı. Çünkü Ahmet'in ailesinin bu şartlar altında onun kalabileceği münasip bir yer bulmaya çalışırken sıkıntıya düşmelerini istemiyor, onlara yük olmaktan da rahatsız oluyordu. Bu nedenle, 1 hafta sonra, tıpkı öğrencilik yıllarında olduğu gibi güzel sanatlar okulu, tiyatro binasının karşısındaki kafede buluşmak için randevulaşmışlardı. Hem, bu bir haftalık süreçte, Ahmet sürgün problemleri ile ilgilenip işlerini yoluna koyma fırsatı bulabilecekti. Seyyid'e nasıl başsağlığında bulunacaklarına Bağdat'ta karar verecek, bu konuyu orada oturup konuşacaklardı. Zaten bugünlerde Irak'ta yaşlı olmayan bir tek aile bile yoktu. Herkes ya bir yakınını kaybetmiş ya da yakınlarından biri kayıplar listesine yazılmıştı. Böyle bir ortamda, hele Seyyid gibi birine taziyeye gitmek hiç de zor değildi.

Dönüşte Emine, eşinin nasıl idam edildiğini düşünüp durdu. Bunu düşünmeden edemiyordu. Hiçbirine ikna olmadığı hâlde, bütün ihtimalleri birer birer düşünmüş, ama içinden çıkamamıştı. Ahmet, sadece kocasının sürgün günleri ve o zor yolculuklarını anlatmıştı ona.

Bağdat'a vardığında yine ortada kalmıştı. Burada kalabileceği hiç bir akrabası yoktu. Cebinde biraz parası vardı, ama güvenlikten eser kalmayan bu koca şehirde bir kadının

tek başına bir otel odasında kalması çılgınlıktı. Hem, boş yere para harcamaya ne gerek vardı? Elindeki parayı dikkatli harcamak zorundaydı.

Önce istihbarat binasının olduğu yere gitmeliydi. "Muhaberat"a gitmesini Ahmet tavsiye etmişti. Çünkü bir yakınımı kaybeden ya da izini bulamayan aileler oraya başvuruyordu. Aileler, kaybolan yakınları hakkında bir bilgi bulabilmek için istihbarat binasındaki bütün kapıları çalıyor, küçük bir ize rastlayabilmek için kapıları aşındırıyorlardı. Kayıp yakınları ölmüş müydü, zindanlarda mıydı? Başına ne gelmişti? Bir tek iz bulabilmek için çırpınıyorlardı, bir adres, bir isim veya bir belge her şeyi ortaya çıkarabilirdi. İstihbarat binasının önündeki uzun kuyruğu görünce afalladı. Binanın girişine asılan büyük bir listede, idamlıklar veya idam edilenlerin adı ve tarihi yazılmıştı. Listenin önünde toplanan mahşerî kalabalıkta bir kadın Emine'ye yaklaşip gözyaşları içinde dert yandı. Uzun süredir haber alamadığı oğlunu arıyordu. İsmi listede yoktu. O gün, sadece birkaç isim yazılmıştı listeye. Kadının söylediğine göre, binanın bodrum katında bulunan birkaç cesedin adı ve fotoğrafından başka hiçbir duyuru yoktu.

Emine bununla yetinemezdi. Kalabalığı zorla yarıp listenin asılı olduğu panonun önünde durdu. Mahşerî kalabalığa rağmen içinden bir his, bunu yapmasını söylüyordu. Listeyi gözleri ile görecek, kocasının adının orada yazılı olup olmadığından emin olacaktı. Listeyi dikkatli okuyunca bütün hayalleri yıkıldı. Bir an dizinin bağı çözülecekmiş gibi oldu. Oysa Bağdat'a kadar büyük bir ümitle gelmiş, boş yere hayaller kurmuştu. Kalabalığın arasından güçlükle sıyrılıp kendisini kaldırıma attı. Ne biçim bir listeydi bu? Kocasını, burada yazılan tarihten çok önce ve Kербela'da öldürülmüştü. Kim tarafından, neden ve nasıl öldürüldüğü hakkında ise tek kelime yazılmamıştı. Ne biçim bir istihbarattı bu?

Ümitsizliğe kapılmıştı, gözleri doldu. Ama hayır, yılmayacak ve kocasının nasıl ve neden öldürüldüğünü mutlaka öğrenecekti. Onun için bu sıkıntılara katlanmaya değerdi elbet.

Birkaç adım atmadan, bir anda binanın önünden kopan yaygara ile irkildi. Kalabalık bir anda birbirine girmiş, ortalık ana baba gününe dönmüştü. Merakla binanın önüne seğırtti. Saddam dönemi gardiyanlarından biri halkın eline geçmiş, linç ediliyordu! İşkence görenlerden biri onu tanımış ve hemen üstüne çullanıp vurmaya başlamış, öfkeli kalabalık da ona katılmıştı. Kaybolan yakınlarını aramaya gelen kalabalık bütün öfkesini ondan çıkarıyordu şimdi. Emine canhıraş feryatlara daha fazla dayanamayıp hızla oradan uzaklaştı. Kusmamak için kendisini zor tutuyor, hıçkırarak ağlıyordu. Bunca vahşet, bunca kin ve nefret onun için anlaşılabilir gibi değildi. İnsanlar bu kadar vahşi olamazdı. Kin, nefret ve intikam duygusu, onları o işkenceciyle aynı seviyeye indirmişti işte! Cani de olsa, kimseye böyle davranılmamalıydı. Bir an, acı mıydı o işkenceciye.

Acı çığlıklar hâlâ kulaklarını tırmalıyordu.

Koşar adımlarla oradan uzaklaşmaya çalışırken çarşafını düzeltmediğinin ve birkaç kez tökezlediğinin farkına bile varmadı.

Şahit olduğu sahne, sinirlerini alt üst etmişti. Üstünü başını düzelterek hâli yoktu. Nereye gittiğini bile bilmiyordu. Birden, beyninde şimşek çakmışçasına durdu.

O adam, sakın kocasının katili olmasındı?!

Nasıl da acı mıydı o alçağa... Ama öyle olmayabilirdi de... Kısa bir duraklamadan sonra kendisini topladı. Bu saçma fikirlerle kafasında yer vermemeli, soğukkanlılığını korumalıydı.

Birden, o daha dünyaya gelmeden önce 1958 Temmuz'unda halk tarafından linç edilen genç kralla ailesinin fotoğrafları geldi gözünün önüne... Bu vahşetin fotoğrafla-

rını okulda, ders kitaplarının sayfalarında görmüştü. Biraz önce şahit olduğu vahşete ne kadar da benziyordu aslında... Bu da, Saddam tarafından her yıl kutlanan "Temmuz Devrimi"ne halkın gösterdiği bir tepki türüydü belki de... 14 Temmuz günü hem diktatörle ailesi, hem de onun "Devrim Konseyi" üyelerinin bir günde tutuklanıp hapse atılacağını ya da yer yarılıp içine geçmişçesine, buhar olup havaya uçmuşçasına bir anda kaybolacaklarını kim tasavvur edebilirdi? O gün yaşanmasaydı, aynı kadro yine 14 Temmuz'da tören kıtasının anlı şanlı yürüyüşünü kibirle seyredecek ve kralın devrilişini kahkahalarla kutlayacaklardı. Kralın devrilmesi, Saddam'a iktidarın yolunu açmış, kısa zamanda o da bir diktatöre dönüşmüştü.

Emine, Dicle'nin kıyısına vardığında dudaklarında acı bir tebessüm vardı. İçindeki fırtına biraz olsun dinmişti.

Okul kitaplarında "Temmuz Tanrısı" Destanı geçirdi. Destana göre, Maveraünnehir'in bu efsanevi kahramanı her yıl, yaz mevsiminin sonunda özel bir törenle ölür, onun ölümü, hasat mevsiminin son bulması anlamına gelirdi. Ertesi yıl bahar mevsimiyle birlikte yeşerip tomurcuklanan ağaçlar, onun tekrar dirilmesi demektir ve ölümle hayat arasında dönüp duran bu çark eski Bâbil medeniyetinin en belirgin özelliği olarak bilinirdi. Şimdi Dicle nehrinin sakin sularını seyrederken bu çarkın kanlı bir dönüşüm sergilediğini düşündü. Bu, bütün dünyada geçerli bir kural mıydı acaba? Bilemiyordu... Bildiği, Fransa devriminin de Temmuz ayında gerçekleştiği idi. Her ikisinin de aynı zamanda gerçekleşmiş olması, Saddam rejimini bu ikisi arasında ilinti kurmaya ve birini diğerine benzetmeye itmişti.

Irak'ta da Temmuz ayında bir dizi olaylar gerçekleşmiş ve Babil efsanesindeki Temmuz Tanrısı'nın bahar dirilişinin unutulmasına neden olmuştu. Çünkü hayat ve neşe, yerini kan ve şiddete bırakmıştı.

17 Temmuz 1968'de Saddam Hüseyin, ülkenin 2 numaralı adamı olmuş ve iktidar koltuğunun hemen yanı başına çöreklenivermişti. İlk icraatı, kendi arkadaşlarını birkaç günde idam ettirmek oldu! Sağ bırakılıp da darağacına gönderilmeyenleri ise, Irak halkı arasında daha sonraları "Temmuz Kapısı" adı verilecek olan bir kapıdan çıkaracak ve saraydan kovacaktı.

16 Temmuz 1969'da yani sadece 1 yıl sonra Saddam bir darbeyle Cumhurbaşkanı'nı devirecek ve kendisini Irak'ın mutlak lideri ilan edecekti. Ertesi gün, Baas Partisi'ndeki en yakın arkadaşlarını yine bu partinin mahkemesine çıkaracak ve hepsini teker teker idam ettirecekti! Suçları, mutlak lidere tam anlamıyla bağlı olmamaktı ve kendi elleriyle iktidara taşıdıkları Saddam adlı en yakın arkadaşları çekmişti iplerini!!

Saddam da Temmuz ayına ilahi bir ay olarak baktı, o da Temmuz'u kutsallaştırdı. O kadar ki; Fransızlar tarafından Bağdat yakınlarına inşa edilen nükleer reaktöre de Temmuz adını verdi! Bu reaktör de, Irak-İran savaşını fırsat bilen İsraili pilotlar tarafından bombalanacak ve ne hikmetse, İsrail'in "Babil" adını verdiği bu operasyon da yine 1981'in "Temmuz"lu günlerinden birinde gerçekleştirilecekti. Bu operasyon için seçilen isim, Babil şehrinde ziyade, İncil'den alınan bir ilhamdı. Nitekim daha sonra İsrail tarafından yapılan açıklamada İncil'in şu satırlarına gönderme yapılacaktı: *"...Ve o, kuzey tarafından eve kadar bana eşlik etti. İşte orada, bazı kadınların Temmuz'a ağladıklarını gördüm..."*

Birden, Amerika'nın bağımsızlık günününün 4 Temmuz olduğunu hatırladı! Saddam'ın ortadan kaldırdığı efsanevi Temmuz Tanrısı, Amerikalılar tarafından tekrar geri getirilip mahsul ve bahar yeşilliği bu ülkeye geri mi dönecekti yoksa? Bu kan ve vahşet dolu uğursuzluklar bir gün bitecek miydi gerçekten? Mümkün müydü acaba?

Bu düşüncelerle yürüyerek Harun er-Reşid Caddesi'ne varmıştı. Harun er-Reşid, Iraklılar tarafından "Fatih" olarak adlandırılan Ebu Cafer el-Mansur'un halefi ve 8. yüzyılda Bağdat şehrini kuran adamdı. Ama şimdiki Bağdat, o dönemin Bağdat'ından çok farklıydı.

Burası o "güvenli belde", yani "Medinetü's-Selam" değildi artık. O anlı şanlı tarihten hiçbir eser kalmamıştı.

Bütün debdebesini kaybeden şu büyük cadde gibi tıpkı! Bir zamanlar şehrin elit tabakasının uğrak yerleri olan ve istiklal savaşından sonra yeni aydınların mekânı olarak ünlenen şu "İngiliz sömürsünden geriye kalan yegâne olumlu miras" konumundaki Bağdat kahvehanelerinin yerinde yerler esiyordu şimdi...

Zaten Saddam döneminde ülkede aydın kalmamış, hepsi ya sindirilmiş ya da ortadan kaldırılmıştı. Bu nedenle bu mekânlar giderek rejimin işbirlikçilerinin mekânına dönüşmüş, aşağılık insanlar buralara iğrenç eğlence yerleri kurmuştu.

Dicle kıyıları boyunca uzanan Harun er-Reşid Caddesi Emine için birçok anıyı çağırıyordu. Ahmet'le 1 hafta sonra burada buluşacaktı; "Ez-Zehravi Kahvehanesi"nde... Okul yıllarında, tiyatro bölümündeki arkadaşlarıyla sık sık oturdukları yerdi burası. Burada eski arkadaşlarından birini bulabilmeyi ummuştu. Zavallı kocasının başına gelenler hakkında yeni bir şeyler öğrenebilirdi belki... Güneş batmak üzere olduğu hâlde, şimdi bir avuç çapulcunun eline geçmiş olan bu güvenliksiz şehirde geceyi nerede geçireceğini hiç düşünmüyordu. Sahil boyunca uzun aralıklarla Dicle kenarında boy atan hurma ağaçları ve giderek lahuti bir kızılığa bürünen evlerin tepesinden aşağıya süzölmeye başlayan güneş, yerini karanlığa bırakmaya başlamıştı.

Adımlarını hızlandırdı. Aradığı kahvehane yüz metre kadar ilerideydi. Kahveye girdiğinde şaşırıldı; müşteriler eskisinden çok farklıydı.

Bir zamanlar sadece üniversite gençlerinin mekânı olan bu kahvehanede şimdi her sınıf ve her yaştan insan vardı; "Olacak o kadar... Savaş hâli işte." diye düşündü. Biraz ileride, arkadaşları ve eşiyle her zaman oturdukları masaya baktı, başkaları oturuyordu şimdi. Birden, kahvede kendisinden başka kadın olmadığını fark etti. Yol boyunca kahvelerden hiçbirinde kadına rastlamadığını ancak o sırada hatırladı. Bu şehir ne kadar da değişmişti gerçekten! İhtiyatlı adımlarla terasa doğru yürüdü. İçerideki herkesi dikkatle süzmüş, ama tanıdık birine rastlamamıştı. Kahve önündeki küçük masalar, umursamaz bir şekilde nargilesini fokurdatan müşterilerle doluydu.

Bu sırada, çay doldurmakta olan kahveci onu fark etti. Elini önlüğüyle kurulaıp Emine'ye yaklaşırken neşeyle gülümsüyordu. Emine çarşafı olmasına rağmen Emir onu hemen tanımıştı. Sıcak bir şekilde selamlaştılar. Emir, onu bir gün burada tekrar görmeyi beklediğini söylüyordu. Burası eski arkadaşlarının en sık uğradığı yerdi çünkü.

İki eski arkadaş, samimi bir sohbe başlamıştı. Emine, okul arkadaşlarını sordu. O zamanlar onların da belli bir grubu vardı, hep birlikte ders çalışır, birlikte gezerlerdi. Emir, grubun dağıldığını, herkesin bir tarafa gittiğini söyledi. Kimi kaçmış, kimi idam edilmiş, kimi de kayıplara karışmıştı. Emir ağlamamak için kendini zor tutuyordu. Titrek bir sesle Emine'den eşini sordu. Emine Kербela'daki toplu mezarı anlattı... Ağladı...

Emir bir sandalye çekip oturmasını söyledi. Kahvedeki erkeklerin aralarında bir kadını görmekten hoşlanmadıklarını biliyordu, ama oturdu. Gidebileceği başka bir yer yoktu zaten. Emir bir çırpıda ocağın başına geçip demli bir çay getirdi:

— Sütü kahve ve kapuçinoyu tercih ettiğini biliyorum; ama bugünlerde kıtlık var biliyorsun. Onları bulmak zor artık.

Milli ieeğimiz çay ile yetinmek zorundayız. Demli ayı da severdin sen, değil mi?

Emine teŖekkür ederek ayı aldı.

Emir, karŖısındaki sandalyeye iliŖip konuŖmaya baŖladı:

— Bütün bunlar hep Ŗu petrol yüzünden... "Petrol karŖılıđında gıda" politikası, memleketi bu noktaya getirdi iŖte! İthal ürünleri tüketmeye nasıl da alıŖtırmıŖlardı bizi... Hiç olmasın daha iyi bence!

Emir hararetle bir Ŗekilde ülkenin içine düŖtüđü kaosu anlatırken Emine onu dinlemiyordu aslında. Okul arkadaşlarının baŖına gelenleri düşünüyordu. Onlardan hiçbiri yoktu burada. Emir de, eŖinin baŖına gelenler hakkında ona bilgi verebilecek arkadaşlarının nerede olduğundan bile habersizdi. Burada daha fazla oyalanmasının anlamı yoktu. Gitmeye hazırlanırken Emir onu gideceği yere bırakmayı önerdi. Gülümseyerek, Ŗehre yeni geldiğini, kalacak yeri olmadığını, dün geceyi tiyatro binasında geçirdiğini, ama o berbat yerde kalamayacağını anlattı. Bu gece baŖını sokabilecek güvenli bir yer bulabilirse Bağdat'ta birkaç gün daha kalmayı düşündüğünü söyledi. Oteller hiç tekin değildi bugünlerde. Emir de aynı fikirde olduğunu söyledi:

— Merak etme, sana kalabileceğin güvenli bir yer bulacağım. Bu saatte tek baŖına dıŖarıya ıkman bile tehlikeli. Bekle, üzerimi deđiŖtirip hemen geliyorum!

Emir, onun teŖekkür etmesine fırsat vermeden hızlı adımlarla bahçeye çıktı, keyifle nargilesini tüttüren müŖterilerine, kahveyi kapatmak istediğini söyledi. Oradan, teras-takilere bağırmayı da ihmal etmedi:

— Kapatıyoruz beyler! Haydi bakalım, herkes evine!

Ŗehrin tam ortasında yer alan eski El-ReŖid Askeri Üssüne vardıklarında karanlık basmıŖtı. Bu eski üs, adeta bir Ŗehir gibiydi. Saddam devrildikten sonra üsteki subaylar

kaçmış, bütün üsse halk yerleşmişti. Altı bin kişi yaşıyordu burada! Saddam döneminde burası, onun en çok övüldüğü askerî üslerinden biriydi. Amerika'nın hava saldırılarından sonra tam bir harabeye dönüşen binaların duvarlarında tank mermileri ve kurşun delikleri vardı. Kimi binalar, hâlâ büyük bir yangının izlerini taşıyordu. Bu lüks binalarda bir zamanlar ordunun üst rütbeli subayları otururdu. En şık binalar ise, Saddam'ın istihbarat memurlarına ait olanlardı. "Muhaberat" denilen gizli servisin her binası gibi buralar da o dönemin en korkulan ve en kasvetli yerleri olarak bilinir, kimse bu binaların yakınından bile geçmek istemezdi.

Üstten içeriye girdiklerinde, Emine gördüğü manzara karşısında afalladı. Daha birkaç ay öncesine kadar şehrin en modern ve en lüks yeri olan bu üs, şimdi tam bir harabeye dönmüştü, her taraftan açlık ve yoksulluk yağıyordu adeta. Millî Tiyatro binasıyla, Ahmet'in kaldığı kampa benziyordu tıpkı. Emir açıklamaya çalıştı:

— O şatafatlı üstün eser kalmadı artık. 30 bin kilometrekarelik bu üs, şimdi ülkenin dört bir yanından gelen savaşzedeler ve avarelerle dolu... Çoğu da Güneyin El-Ahvar bölgesinden gelen köylüler...

Emine, çefiyeli erkeklerle yarı çıplak hâlde oynayan çocukları ve etrafta başıboş gezinen mandaları gördüğünde bunu anlamıştı zaten. Her tarafından yoksulluğun döküldüğü bu garibanların Güneyli olduğu bir bakışta belli oluyordu. Elllerinde tespih, sigara tütürerek sohbet eden erkeklerin, yoksulluk, göç ve gurbetten yakındıklarını anlamak zor değildi. Emir'in sesiyle kendisine geldi:

— Savaştan sonra Irak'a giren işgalci güçler, üssün boşalması üzerine buraya hücum edip silahları yağmalayanları ele geçirmek için burayı bastılar. Amerikalı işgalcilerin amacı, direniş güçlerinin eline silah geçmesini engellemektir. Bu büyük üssün teröristlerin eline geçtiğini iddia ederek burayı basıp şu gördüğün garibanlara olmadık eziyetler ettiler.

Elektrikler sürekli kesiliyordu. Üssü barınak olarak seçen savaş avareleri gaz lambası, el feneri ve mum ışığında oturmak zorundaydı. Loş ışıkta ilerleyerek Emir'in kaldığı binanın önüne geldiler.

Sıvası parçalanmış duvarlar Amerikan uçaklarının ağır bombardımanın izlerini taşıyordu. Emir cebinden çıkardığı anahtarla kapılardan birini açıp içeriye girdi. Oda zifiri karanlıktı, el yordamıyla bulduğu gaz lambasını yakıp Emine'yi içeriye çağırdı. Odanın ortasında eski bir masa vardı, sade eşyalarla döşeli bu oda, Emine'nin umduğundan daha berbattı, ama geceyi burada geçirmek zorundaydı. Emir mahcup bir şekilde başını öne eğdi:

— Ben burada yaşıyorum; berbat bir yer, ama başka çarem yok. Sen rahatına bak. Ben hafta sonuna kadar bu yakınlardaki bir arkadaşımda kalacağım. Banyo şurası, tuvalet de bitişiğinde. Haydi, sen dinlen biraz, Allah rahatlık versin!

Emir anahtarı ona bırakıp aceleyle oradan ayrıldı. Emine'nin dinlenmeye çok ihtiyacı vardı. Geceleri uygulanan sokağa çıkma yasağına yakalanmamak için insanlar telaşla koşturuyordu. Emine gaz lambasının loş ışığında odanın içine göz gezdirdi: Askerî bir ranza, yırtık bir döşekle eski bir yorgan, devlet dairelerindeki benzer metal bir dolap ve yıllardır temizlik yüzü görmemiş ahşap döşeme! Banyoya girdiğinde, lavabodaki hamam böcekleri içini korkuyla ürpertti. Yüzünü buruşturarak kapıyı kapatıp ranzaya oturdu. Hamam böceklerine rağmen burada sabahlamak zorundaydı. Berbattı, ama hiç yoktan da iyiydi!

Çok sıcak ve yorucu bir gün geçirmişti. Temmuz ayında Bağdat'ta sıcaklık 50 dereceyi bulurdu. Emine, o sıcakta birde çarşaf giymek zorunda olduğundan kavurucu sıcaktan büsbütün bunalmıştı. Duş almak istedi, ama sular kesikti. Savaş, elektrik gibi su sistemlerini de felce uğratmıştı demek ki. Duş almaktan vazgeçip ranzaya uzandı, dinlenmeye

çok ihtiyacı vardı. O gün yaşadığı sıkıntılı saatler bir film şeridi gibi gözlerinin önünden geçmeye başladı, tam uykuya dalacağı sırada kapının arkasından bir ses duydu. Biri kapıyı açmaya çalışıyordu. Emir geri mi dönmüştü yoksa?! Birden kapı açıldı, karşısında dev cüsseli bir çarşafly vardı! Odanın karanlığında yüzünü seçmek mümkün değildi. Emine dehşetle yerinden sıçradı:

— Kimsin sen?!

— Uzun zamandır seni bekliyordum güzelim!

Korkudan titremeye başladı. Bu alaycı ve uğursuz ses Vetban'ındı!

Ne yapacağını bilemiyordu. Korkudan, olduğu yerde çakılıp kalmıştı. Bağırarak istedi, ama dili tutulmuştu. Korku ve panikten, bütün vücudunu tepeden tırnağa ter basmıştı. Vetban kapıyı kilitlerken, o ümitsiz bakışlarla kaçacak bir yer aradı. Yararı yoktu. Burada kapana kısılmıştı. Kendisini ranzanın üzerine attı. Vetban üzerindeki kadın çarşafını sıyırıp yere atarken elindeki içki şişesini Emine'ye doğru saldı. Sarhoştı, yalpalıyordu:

— Gördün mü, bak! Yine karşılaştık seninle! Kaderden kimse kaçamaz. Alnımıza yazılmış bu... Devran dönse bile, bizim kaderimiz değişmiyor. Tekrar karşılaşmamız göklerde yazılmış baksana! Kimse değiştiremez bunu!

Yalpalayarak masaya yaklaştı, masadaki gaz lambasını alıp Emine'nin yüzüne doğru tuttu.

— Hâlâ çok güzelsin!..

Emine de göz ucuyla Vetban'a baktı. Bıyığı yoktu! Bunu görünce kendisine güveni biraz arttı. Vetban, bir zamanlar erkeklik şerefi olarak tanımladığı bıyığını kesmiş, çarşı pazarda çarşaf giyerek kadın kıyafetiyle dolaşmaya başlamıştı demek ki!

— Ne o? Titriyor musun güzelim? Beni beklemiyordun besbelli! Sakin ol, dur bakalım, seninle işimiz var daha... İstemesen de, bir süre birlikteyiz...

Vahşi bir kahkaha attı. Emine "Bu herif tam bir hayvan!" diye düşündü içinden. Her zamanki gibi zafer sarhoşu ve fatih bir komutan edalarındaydı.

— Eveet... Emine hanım... Birbirimize anlatacak çok şeyimiz var. Önce şu ansızın kayboluşundan başlayalım istersen. O gün nasıl kayboldun öyle birden bire? Bütün Bağdat'ı alt üst ettiğim hâlde bulamadım seni.

Sesinin tonu değişmişti. Şaşkınlık ve merakı yüzünden okunuyordu, yılan gibi fısıldarcasına sordu:

— Bağdat avucumun içindeydi benim... Nasıl kaçtın öyle? Bunu nasıl becerdin?

Emine, Bağdat'tan kaçmasının onu nasıl çılgına çevirdiğini hayretle görüyordu. Vetban tam bir hayvandı zaten, şimdi ise deli danaya dönmüştü. Bir zamanlar kimsenin karşısında oturup konuşmaya bile cüret edemediği bu adam bir Çingene kızının oyununa gelmiş olmasını yıllardır sindirememiş ve bu kinden kurtulamamıştı. Eşinin katilini merak etmiyordu artık. Belki de şu Vetban vahşisiydi eşini hunharca öldüren? Neden olmasındı? Ondan her şey beklenirdi.

Sahi, Vetban onu burada nasıl bulabilmişti?

Emir?!..

Yıllardır tanıdığı ve pek güvendiği okul arkadaşı Emir onun adamı mıydı yani? Tevekkeli değil, burada hiç oturmamış ve aceleyle çıkıp gitmişti.

Vetban onu şöyle bir süzdükten sonra:

— Ne düşündüğünü biliyorum! dedi. Emir benim adamım! Günün birinde senin o lanet olası kahveye uğrayacağını biliyordum. Seni unutacağımı mı sandın? Emir'e seni görür görmez bana haber vermesini tembihlemiştim. Ama seni bu kadar erken görebileceğimi de sanmıyordum doğrusu... Evet, burası benim yeni evim! Berbat, ama bu kargaşa ve kriz ortamında buna da katlanacağız!

Emine, yıllardır tanıştığı Emir'in Saddam rejimine muhbirlik yaptığına bir türlü inanmak istemiyordu. İlercesine, nefretle sordu:

— Emir senin adamın mış ha?!

— Evet! Ne sandın? Hâlâ bana sadık olanlar var. Kimi de bugünden itibaren bana sadık olacak!

Mağrur bir kahkaha attı:

— Sen! Evet, sen mesela!

Kahkahası, odayı titretiyordu. Gök gürültüsü gibiydi. Ama uzun sürmedi. Sessizlik, yine odaya hâkim oldu.

Emine korku ve dehşetle ranzanın kenarına ilişmiş, o gece başına gelebileceklerin korkusuyla titrerken, masa kenarındaki sandalyeye oturan Vetban gözlerini ondan ayırmıyordu.

Emine'nin içinden geçenleri okurcasına konuştu:

— Sana dokunmayacağım bugün! Rahatça yatıp uyuyabilirsin. Ben şurada, yerde yatacağım.

Kalkıp gardıroptan bir battaniye çıkardı, katlayıp yere serdi ve elbiselerini çıkarmaya başladı. Emine onu görmemek için yüzünü elleriyle kapatmış, duvara doğru dönmüştü. Vetban alaylı bir sesle güldü:

— Alışırısın buna... Bana bir an önce alışman lehine olacak!

Sonra battaniyenin üzerine uzanıp ekledi:

— Tecavüz, bizim sorgulama yöntemlerimizden biridir sadece! Rahat ol, seni sorgulamayacağım!

Emine cevap vermedi; ama elinde olmadan sordu:

— Kocamı nasıl öldürdünüz?

Vetban ona bakmadan karşılık verdi:

— Ben de bunu soracaktım sana! Kocan olacak o herif öldü mü?

Emine olduğu yerde kıvrılıp uyumaya çalıştı, ama gözlerine uyku girmiyordu. Hayatını zindan eden bu adamla nasıl bir odaya kısılmıştı? Buna hâlâ inanamıyordu. Aslında, kocasının nasıl öldürüldüğünü o veya onun yakınlarından birinden sormayı düşünmüştü. Ama o da bilmediğini söylüyordu işte.

Dışarıda büyük bir gürültü ve kargaşa vardı. Avareler kampında olağan gürültülerdi bunlar; ama bu gürültüde uyuyabilmek imkânsızdı.

Vetban'ı da uyku tutmamıştı. Ayağa kalkıp pencere kenarına gitti, raftan bir bardak alıp sandalyesine oturdu. İçki ile doldurduğu bardağı Emine'ye uzattı:

— Bunu senin şerefine içiyorum! Tekrar görüşmemizin şerefine!

Bardağını bir dikişte bitirip tekrar doldurdu. Emine, sert kokusundan viskiyi tanımıştı. Vetban'ın elindeki şişeyi görünce o gece başına gelebilecekleri düşünmek bile istememişti. Vetban içtiği zaman tamamen hayvanlaşıyordu. Şimdiye kadar kendisine saldırmaması bile zaten bir mucizeydi. Annesinin düzenlediği partilerde buna defalarca şahit olmuş, onun alkol karşısında ne kadar zayıf olduğunu görmüştü.

Şişe boşalmak üzereydi. Sıkıntılarını, endişelerini ve arzularını anlatan Vetban giderek öfkelenmeye ve Amerikalılara küfretmeye başlamıştı.

— Şerefsizler!.. Hepsini geldikleri gibi geri göndereceğiz! Buraya ayak bastıklarına bin pişman olacaklar! Bağdat daha düşmüş değil! Tıpkı tarihte onca saldırı karşısında düşmediği gibi... Bu şehir tarih boyunca hiç düşmana teslim olmadı; direndi ve direnecek!

Şişe boşaldıkça adamın dili de pelteleşiyordu. Emine hiç karşılık vermeden dinliyordu sadece. Vetban eski heybetini ve gücünü adamakıllı yitirmiş gibi görünüyordu. Yine de ona acımadı.

Sarhoş adam, aniden ayağa fırlayıp dimdik durmaya çalıştı ve "Yaşasın Saddam!" diye bağırdıktan sonra istiklal marşını okumaya başladı. Emine komşuların onun sesini duymaması için dua ediyordu. Yoksa rezil olacaktı. Ama adam kısa bir süre sonra sustu. Yere oturmak isterken kafasını masanın sivri köşesine çarptı. Pek gururlu olduğundan, hiç sesini çıkarmadı. Bir an masaya baktıktan sonra başındaki kanı silip masayı hızla duvara doğru itti, yerdeki küçük kilimi öfkeyle kenara sıyrıp ahşap zeminde, ilk bakışta hiç belli olmayan yuvarlak bir manivelayı çevirdi.

Emine'nin şaşkın bakışları arasında aşağıya doğru küçük bir kapı açıldı!. Vetban el feneriyle dar merdivenden aşağıya indi. Karanlıkta hiçbir şey göremeyen Emine, her an başına bir şeyler gelebileceği korkusuyla yerinden kıpırdamıyordu.

Kulağına bazı sesler geldi.

Bir teybin düğmelerinin sesi idi bu.

Birden, canhıraş bir feryat yükseldi. Teypten geliyordu. Biri, dayanılmaz feryatlar içinde, yalvarıyor ve kendisine artık işkence edilmemesini istiyordu. Emine neye uğradığını şaşırmişti.

Vetban onu da böyle yalvartmak mı istiyordu yoksa? Yerinden doğrulup ses çıkarmamaya çalışarak, bodruma açılan kapıdan aşağıya baktı. Teypten gelen işkence seslerini dinleyen Vetban kendisinden geçmiş gibiydi; delice kahkaha atıyor, zevkle teybi dinliyordu.

Vetban'ın psikopat gülüşleri ve teypten gelen canhıraş feryatlara daha fazla dayanamayan Emine kendinden geçip olduğu yere yığıldı. Bu dayanılmaz durum 2 saat kadar sürdükten sonra birden bütün sesler kesildi. Kendisini toparlayan Emine, eğilip tekrar aşağıya baktığında Vetban'ın sızdığını gördü. Yüksek sesle horlamaya başlamıştı.

Günün ilk ışıklarıyla birlikte kendisine gelen adam, hızla merdivenlerden çıkıp etrafa bakındı. Emine'yi odada görünce şaşkınlığını gizleyemedi:

— Aa! Sen kaçmamışsın! Hâlâ buradasın ha?! Güzel! Aklın başına gelmiş demek ki! Dedim ya, benim elimden kaçış yok! Unut bunu! Bağdat düşmüş olabilir, ama ben hâlâ ayaktaım. Ben yıkılmam! İstediğim her şeyi elde ederim. Bak, sen de buradasın işte!

Gece boyunca uyumadığı ve içkiyi fazla kaçırdığı için de, boğazı kuruduğu hâlde tok ve kendisinden emin bir sesle konuşuyordu. Emine'nin şaşkın bakışları arasında tekrar bodruma indi. Buradan kaçmayı düşünemezdi. Zaten Bağdat'ın her yerinde Vetban'ın adamlarının olduğunu biliyordu. Bu koca şehirde gidecek, kalacak hiç kimsesi yoktu ki! Nereye gidebilirdi?

Birkaç dakika sonra Vetban elindeki kahve otomatığıyla döndü, otomatik kahve makinesinin buharı tütüyordu. Vetban Emine'ye 2 fincan getirip kahveleri koymasını söyledi.

Kahvelerini yudumlarken her biri, kendisini bekleyenlerin ne olabileceğini düşünüyordu. Emine, kocasının ölümü hakkında hâlâ doğru düzgün bilgi toplayamamıştı. Ama şimdi bunu düşünmenin hiç sırası değildi. Vetban da onun bu zayıf noktasını fark etmiş, onunla fare gibi oynamaya başlamıştı. Bu nedenle ona daha fazla baskı yapmıyordu zaten. Bunca ayrılıktan sonra Vetban bunu doğal karşılıyordu çünkü.

Bütün cesaretini toplayıp Vetban'a yüklendi:

— Seni ele vereceğimden korkmuyor musun?

Vetban bir cadaloz gibi kıkırdayarak güldü:

— Nasıl yapacaksın bunu? Sen de aynı tehlike ile karşı karşıya değil misin? Çingene olduğun anlaşılırsa başına neler getireceklerini bilmiyor musun? Çingenelere neler yaptıklarını duymadın galiba... Yakaladıklarını ya linç etti-

ler ya da dayak altında sakat bıraktılar... Hele kadınları... Güpegündüz halkın gözü önünde olmadık küfürlerle "Kötü kadın!" diye yaftalıyorlar! Seni bu kadar çabuk kaybetmek istemem doğrusu!

Emine hiçbir şey söylemeden kahvesini yudumladı. Herif haklıydı. Çok zor durumda olduğunu kendisi de biliyordu. O bir Çingene'ydi. Çingeneler Saddam'ın işbirlikçisi olarak tanındığından, halk onlara düşman gibi davranıyor ve onları cezalandırıyordu. Vetban vahşi bir kahkaha attı:

— İkimizin de kaderi aynı şimdi! İkimizde birer kaçak ve serseriyiz! Kapana kısılmış durumdayız yani!

Ortalık iyice ışırken Emine bu hunhar katil ruhlu adamın yüzüne baktı. Onu ilk defa gündüz gözüyle görüyordu. Nefret ve kinle dolu yüreği, yüzüne hiç yansımıyordu! Ne kadar da masum bir görünüşü vardı!

Önemli bir işi olduğunu söyleyerek dışarıya çıkması gerektiğini hatırlattı. Ona güvenmezse peşine birini takabileceğini söyledi. Ama Vetban onun hiç ummadığı bir şey yaparak, umursamazca başını sallayıp gidebileceğini işaret etti.

Şehrin sokakları giderek sıkıyönetimin sessizliğinden sıyrılıp gürültülü bir güne başlamaya hazırlanıyordu. Yollar giderek kalabalıklaşıyordu. Dicle nehri inanılmaz bir umursamazlıkla akmaya devam ediyordu; şu kan ve nefret dolu kirli şehirde, olanların farkına bile varmadan süzülüp akması imrendirici gelmişti ona. Dicle nehri binlerce yıldır böyle yaşayıp gidiyordu.

Ez-Zehravi kahvehanesine yaklaştığında etraftaki kalabalık dikkatini çekti. Günün bu saatinde ne kalabalıktıydı bu? Yaklaşıp sordu, nehirde bir ceset bulunmuştu. İçgüdüğü onu cesede yaklaştırdı, yüzüne baktığında hafif bir çılgılık atıp ürperdi.

Emir'di bu!

Onunla tartışmaya gelmiş, cesediyle karşılaşmıştı! Korku ve dehşetten dizleri titremeye başladı. Ne olmuştu ona acaba? İnsanlar meraklarını giderdikten sonra kalabalık dağılmaya başlamıştı. Polis çağıran bile yoktu. Hangi polisi çağıracaklardı? Şehirde ne devlet kalmıştı, ne düzen!.. Hiçbir şey kalmamıştı geriye! Cinayet ve kanunsuzluk hiç bu kadar kolay hale gelmemişti bu şehirde.

Geriyeye dönüp amaçsız adımlarla yürümeye başladı. Nereye gittiğini kendisi de bilmiyordu. Güneye giderse Seyyid de pek sevinir, gelinini yanında görmek onu mutlu ederdi. Ama Vetban'ın o vahşi bakışlarını unutamıyordu. Kaçmaya kalkışırsa başına kötü şeyler geleceğini söyleyerek tehdit etmişti onu.

Vetban'dan korkulurdu... Yapmayacağı hiçbir kötülük yoktu. Mutlaka onun peşine birini takmıştı. Birden durup arkasını döndü. Birkaç adım ötesinde biri vardı işte! Vetban'ın adamı olmadığı ne malumdu? Hem zavallı Emir'i daha dün gece öldüren de mutlaka oydu. Ondan başkası kim olabilirdi? Sırf Emine'nin yerini öğrenmek için onu öldürmüş olmalıydı. Saddam'ın istihbarat örgütü olan "Muhaberat"çıların hepsi böyleydi: Taş kalpli, cani ve sinsisi!

Gün boyunca ne yapacağını düşündü. Bu düşünceler, Emir'in beklenmedik ölümü karşısında yaşadığı şoku atlatmasına yardımcı olmuştu.

Emir'in ölümüne üzülmeli miydi yoksa "Hain bir muhbir geberdi." diyerek sevinmeli miydi?

Bilemiyordu. Olan olmuştu bir kere. Şimdi onu bekleyen acımasız gardiyanla ne yapacağını düşünmeliydi aslında!

Vetban tekrar bodrum kata inmişti. Orada kendisini daha mutlu ve daha güvende hissediyordu. O masum yüzüne rağmen, işkence ve eziyetten zevk aldığına inanmak zor-

du. Güvenlik diye bir şeyin kalmadığı bugünlerde bu bodrum odası kadar hiç bir yer güven ve mutluluk vermiyordu ona.

Emine onun kadın çarşafıyla dışarıya çıkıp çarşı pazarında dolaşmasına şaşırıyordu. Bu adam yakalanmaktan korkmuyor muydu? Kendisini çok iyi gizlediği bir gerçektir. Aşırı dindar kadınlar gibi, yüzünü, hatta gözünü bile çarşafın altına gizliyor ve sadece tek gözü görülebiliyordu.

Bodrum katı merasimi, onun için adeta günlük tekrarlanan dinî veya askerî bir tören gibiydi. Her gece, aynı saatlerde bir şişe viskiyle bodruma inip kaseti açar, yalvarma ve işkence seslerini zevkle dinleyip Amerikalılara küfrederek şişeyi bitirdi.

Vetban'ın yasaklamasına rağmen bir gün merakını yenemeyip bodruma indi. Mobilya takımından başka şeyler de vardı... Korkunç bir yerdi burası! İşkence aletleri içini ürpertti. Duvara çivilenen halkalardan zincirler, kalın ipler sallanıyordu. Duvardaki kancalara iliştirilen elektrik kabloları, ince ipler ve elektrikli sandalye, çok ürperticiydi. Burası işkence odasıydı! Duymakla görmek arasında ne kadar fark olduğunu şimdi anlıyordu.

Elektrikli sandalyeye baktı... Kocasını bir an onun üzerinde düşündü. Ağır işkenceler altında inleyen hâli geldi gözlerinin önüne. Daha fazla dayanamadı. Gözyaşları içinde merdivenleri tırmanıp yukarıya çıktı. Kocasını da bu odaya mı getirmişlerdi acaba?

Vetban geldiğinde soruyu değiştirdi:

— Kocamın ölümü hakkında neler biliyorsun?

Vetban bu soruyu bekliyormuşçasına bir rahatlıkla viskisini doldurup sandalyesine yayıldı ve gözlerini tavana dikerek anlatmaya başladı:

— Beni atlatmak cesarete sahip olmadığından adım gibi emindim; ama bunu yaptı! Çünkü ölümü göze alacak kadar seviyordu seni... "Ölürüm, ama Emine'yi sana bırakmam!"

diyordu. Ben de hem işkence yaptım hem de tehditlerde bulundum. İkinizi de öldüreceğimi söyleyince, senin yaşamaman için boşanmaya razı oldu. Başkasının eşine el sürmeyeceğimi sen de bilirsin; sadece benim olmalıydın. Onun eşi olmana tahammül edemezdim. Serbest bırakırsam hemen seni boşayacağına söz verdi. Ben de bıraktım. İzletiyordum, ama bir yolunu bulup kaçmayı başardı işte! Birdenbire ikiniz de kayboldunuz. Onun Şam'a kaçtığını öğrenmiştim. Ama senin nerede olduğunu bilmiyordum. Annenle baban da bilmiyordu. Bilseler sorguda mutlaka konuşurlardı. 27 Mart 2002'de Saddam genel af ilan ederek hem arananları hem bütün mahpusları affetti ve mahkeme kararıyla beraatlarını duyurdu. Ben de bir adamımı görevlendirerek bu haberi duymasını ve geri dönmesini sağladım.

Vetban, bardağını tekrar doldurduktan sonra kaldığı yerden devam etti:

— Irak topraklarına adımını atar atmaz izlettirmeye başladım. Beni sana götüreceğinden emindim. Bir adamım, onun bütün hareketlerini rapor ediyor ve nereye gittiğini bana bildiriyordu. Kerbela'ya gitti, ama orada yoktun. Sana iyice yaklaştığımı düşünüyordum. Ama ondan sonra muhbirimim de izini kaybettim. Ondan da haber yoktu, o da bir anda sırra kadem basmıştı! Olup bitenleri öğrenmek için çok uğraştım. Kerbela'daki Muhaberat'a, seni ve onu bulmaları için talimat gönderdim. Ama samanlıkta iğne aramak gibi bir şeydi bu. Bütün kadınların kara çarşaf giydiği Kerbela gibi 250 bin nüfuslu bir şehirde bir kadını nasıl bulacaklardı! Adamlarım çok uğraştı, ama izinini bulamadılar. Memleket Amerika'nın işgaline uğrayınca senin mutlaka Bağdat'a geleceğini düşündüm. Muhbirimim ansızın kaybolmasıyla, kocanın kaybolması arasında bir ilişki olabilirdi. Gidebileceğini düşündüğüm her yere adamlarımı saldırm, çok aradım ve sonunda senin izini bulmayı başardım.

Vetban, artık konuşamayacak kadar sarhoş olmuştu. Bütün merakına rağmen, Emine'nin onu konuşturabilmesi imkânsızdı artık.

Sabah erkenden uyandı, Vetban olduğu yerde sızıp kalmıştı. Emine'nin kamptakilerle haşır neşir olmamasını tembihlemiş, tehdit etmişti. Bu nedenle çok zaruri olmadıkça dışarıya çıkmıyordu. Alışverişe gittiği saatler dışında bütün gününü neredeyse pencerenin önünde geçiriyor, kampa gelen yeni ailelerin koşuşturmalarını izliyordu. Her gün sayıları artıyordu. Kalabalık nüfuslu aileler ve beraberlerinde getirip bahçeye saldıkları mandalar, hepsinin Güneyli olduğunu söylüyordu. Bu yoksul ve perişan insanların neden Bağdat'a göçtüklerini bir türlü anlayamıyordu. Çoğu da, kayınpederinin memleketi olan El-Ahvar bölgesinin sakinleriydi.

Bir gün kayınpederinin sesini duyunca dayanamadı; her şeyi göze alıp, sesin geldiği yan taraftaki bloka gitti. Seyyid'in sesinin geldiği odaya girdiğinde, mersiye'nin teypten okunduğunu anladı. Etrafındaki çocukları yatıştırmaya çalışan bir kadındı dinleyen... Emine'yi yanına oturtup nereden geldiklerini ve neden göç ettiklerini anlatıp içini döktü. Mersiye'yi dinleyince Emine'nin morali düzelmiş, adeta yepyeni bir enerjiyle dolmuştu. Hemen o gece geri vereceğini söyleyerek kaseti ödünç aldı. Mersiye'yi sevdiğini söylemiş, Seyyid'in akrabası olduğundan hiç söz etmemeye özen göstermişti.

Hemen eve gidip bodruma indi ve kaseti teybe koyup gözyaşları içinde dinlemeye başladı. Hayatında bu kadar içten ve bu kadar uzun süre ağladığını hatırlamıyordu. Saatlerce, doyasıya ağlamak, içini boşaltmak istiyordu. Kayınpederinin yanık sesini dinlerken, genç yaşta yitirdiği kocasını hatırlıyordu. Yine derin düşüncelere dalmıştı. Kocasının kayboluşu, öldürülüşü, kendisinin bu avare hâli... Esir gibiydi burada, ama buna tahammül etmekten başka çaresi de yoktu.

Akşama doğru eve dönen Vetban, onun özel mekânına girildiğini görüp bir de mersiye sesini duyunca kontrolünü kaybetti. Bir çırpıda merdivenlerden indi ve hışımla teybi masadan alıp yere fırlattı. Ses kesilmişti. Aynı öfkeyle Emine'nin üzerine yürüyüp suratına iki tokat yaptırdı:

— Benden izin almadan buraya girme demedim mi sana? Mersiye de dinliyorsun üstelik ha?! Bu kaseti nereden aldın? Komşularla görüşmemeni tembihlemedim mi? Ben olmadığımda sakın buraya inmemeni söylemedim mi?!

Emine'nin verebilecek hiçbir cevabı yoktu. Sustu. Güçlülükle ayakta durmaya çalıştı. Yediği tokat onu sersemletmişti. Vetban, teybi yerden aldı, kaset yuvasını düzelttikten sonra teybi masanın üzerine koyup öfkeli bakışlarla Emine'yi süzmeye başladı. Onu teslim olmaya mecbur edecek bir yol aradığı belliydi:

— Demek oturup ağlamak istiyorsun, öyle mi? İyi!.. O zaman sana doyasıya ağlayacağın bir şey dinleteyim ben!

Kasetlerden birini alıp teybe koydu, zevkle sırtarak teybi çalıştırdı. Emine şok olmuştu. İşkence altındaki kocasının sesiydi bu! Olduğu yerde donup kalmıştı adeta... Kurbanının yalvarışlarını zevkle dinleyen Vetban adeta kendisinden geçmiş, sarhoş gibi olmuştu. Büyük bir hazla dinlediği teybin sesini sonuna kadar açtı. Duvarlar, pencereler çınlıyordu şimdi. Kocasının teypteki sesine, Emine'nin yalvarışları da eklenmişti. Bu işkenceye bir son vermesi ve teybi kapatması için yalvarıyor, ama Vetban onu da yalvarabilmekten zevk alıyordu. Bu hasta ruhlu adamın elinden ne zaman kurtulacaktı?!

Ümit Işığı

Hafta sonuydu. Emine, Bağdat'ta Ahmet'le görüşeceği günü iple çekiyordu. Vetban tarafından öldürülmeden önce Emir'in çalıştığı Ez-Zehravi Kahvehanesi'nde buluşacaklardı. Emir öldürülünce, Ahmet'le haberleşebileceği tek aracıyı kaybetmişti. Günü belli, ama saati belli olmayan buluşmada Ahmed'i kaçırmamak için o gün erkenden cellâdının elinden kurtulup kendisini dışarıya attı. Kampın girişinde bir grup kavga ediyordu. Her gün karşılaştığı bir şeydi bu. Yeni gelenlerle, buraya yerleşenler arasında genellikle kavga çıkarıldı. Bu devlet binası daha önce gelen göçmenlerle dolmuştu, yeni bir göçmen aileye burada yer yoktu gerçekten.

Kamptaki göçmenler, bir kabile reisinin de yardımıyla buraya belli bir düzen getirmiş ve kapıya nöbetçi koymuşlardı. Böylece diğer avarelerin kampa girişini engelliyorlardı. Ama kapının önüne dikilen genç baba, arkasındaki ailesini göstererek bekçiyi ikna etmeye çalışırken, bekçi ısrarla onların kampa girmesini engelliyordu:

— Git kardeşim! Burada yer yok, gidin başka bir yer bulun kendinize! Yahu burada bir tek boş oda bile yok diyorum. Anlamıyor musun be adam?!

— Bak, eşimin kucağında bebeği var, kundaktaki bebeğe acı bari!.. Dün gece çalmadığımız kapı kalmadı, yer

bulamayınca geceyi parkta geçirmek zorunda kaldık... Şu el kadar bebekle! Anlıyor musun? Allah'tan, kış değil! Yoksa ne olurdu hâlimiz?

Bu sırada kalabalıktakilerden biri bağırmaya başladı:

— Yakalayın! Ben bu adamı tanıyorum! Çingene o! Vurun! Kaçırmanın sakın alçağı!

Herkes afallamıştı. Birkaç kişi olayın farkına varıp davranıncaya kadar yabancı adamlarla eşi çoktan sıvışmıştı!

Emine gördüğü manzara karşısında ne yapacağını şaşırıldı. Dizlerinin bağı çözülmüştü. Ya onun da bir Çingene olduğunu anlasalardı?! Ağlamaya başladı. Can havliyle kaçan o ebeveynle kundaktaki yavrucağa değil, kendi hâline ağlıyordu. Ya onu da tanıyan biri çıkarsa! Başına gelecekleri ancak Allah bilirdi! Korkudan bütün vücudu titremeye başladı. Vetban bu nedenle onu defalarca uyarılmış ve dışarıya çıkarsa başına gelebilecekleri söylemişti. Bebeğini alıp kaçan o kadıncağız, Emine gibi yapayalnız değildi ki! Bağdat sokaklarında tek başına hayatta kalabilmesi bu şartlarda mümkün değildi. Kaçamazdı... Vetban'la adamlarını atlatsa bile, her an birileri onun Çingene olduğunu fark edip üzerine çullanabilirdi. Saddam'ın zulümlerinden olmadık eziyetler çeken bu halk, onun destekçisi olarak bilinen Çingeneleri bulduğunda linç ediyor, yıllarca biriken hınçlarını onlardan alıyordu. Halkın gözünde, onlarla Muhaberatçıların hiçbir farkı yoktu.

Ahmet'le buluşacağını hatırlayarak rahatladı. Ahmet onu koruyabilirdi. Adımlarını iyice hızlandırdı.

Kahvehanenin önünde durup etrafına bakındı. Birkaç gün önce muhbirin cesedinin bulunduğu kıyının biraz ötesinde Ahmed'i görünce rahatladı. Elini sallayarak Ahmed'i çağırdı. Şimdi kendisine olan güvenini tekrar kazanmıştı. Terasa yürüdüler ve bir masanın başına oturdular. Yanında Ahmet olmasa burada oturması imkânsızdı.

Önce Ahmet'in sorunlarını konuştular. Hiçbiri çözülmemişti:

— Kabilemiz hâlâ perişan! Hiçbir sorunu çözülemedi. Amerikalılar savaş avareleriyle pek ilgilenmiyorlar. Umurlarında bile değil!.. Allah verse de, kış mevsiminden önce, şu kalacağımız yer meselesi bir çözülsün! Soğuklar bastırsa hâlimiz yaman!

Emine bütün göçebelere aynı şeyi duymuştu. Kış mevsimi, kalacak yeri olmayan savaş avarelerinin korkulu rüyasıydı.

Emine, Vetban'dan söz etmedi. Kampta başını sokabilecek bir yer bulduğunu ve avarelerin çok kötü şartlarda yaşadıklarını anlattı sadece. Yeni garson siparişe geldiğinde Emine bir çay istedi, sonra da Emir'in başına gelenleri anlattı. Ahmet Emir'i hatırlıyordu. Buraya sık geldiğinden onu unutmaması imkânsızdı. Onun başına geleni duyduğunda hiç şaşırmadı. Tutuklandıkları günü anlatırken yüzünün rengi değişmişti:

— Burada, içeride kocanla oturmuş çay içiyorduk. Yüzünü çefiyeye kapatan bir adam, yanındaki iki muhaberatçıyla bize doğru geldi. Korkmaya başlamıştık. Gelip tam önümüzde durdular ve: "Eller yukarı!" dediler. Garsonu çok beklediydik, ama nedense hiç gelmedi. Sonunda kahvenin sahibi getirdi çaylarımızı. Berbat bir gündü. O garson alçağı sattı bizi sanırım... Ölmesine sevindim doğrusu!

Sonra, Ahmet'in mersiye dinlerken sınırlarının bozulup kriz geçirmesini konuştular. Emine onu Seyyid'e götürmeyi teklif etti:

— Güneye gidip Seyyid'i görmek istiyorum. İstersen sen de gel. Onun seni iyileştirecek bir yol bulacağından eminim.

— Seninki, perhize lahana turşusu gibi bir öneri!.. Teşekkür ederim, ben bir yolunu bulurum. Bu acıdan kurtulmanın bir yolu vardır elbet. Şimdilik kocanla birlikte ça-

lıştığımız tiyatro oyununu sahnelemek istiyorum. Zaman ayırmak istiyorum buna... Ne de olsa mesleğim bu benim... Tiyatroyu çok seviyorum.

— İyi, ama oyunu nerede sahneye koyacaksın? Devlet Tiyatrosu savaş avarelerinin sığınağı olmuş. Sanırım diğer tiyatro binaları da avarelerle doludur.

— El-Fünun Tiyatro binasına bir göz atalım mı? Ne dersin?

Emine bu öneriyi kabul etti. Vetban belasından kurtulmak ve başkentte kendisine bir meşgale bulmak onun için de faydalıydı aslında. Tiyatro, acı hatıralarını zihninde canlandırırca da hâlâ onun en sevdiği işti. Hatta yaşadığı ruhsal işken- celerin tedavisi için mükemmel bir terapi bile olabilirdi bu.

Ahmet uzun süredir görmediği şehrin sokaklarında yürürken, nerede olduğunun farkında bile olmadan sadece şehri seyrediyordu. Devriye gezen Amerikalıları görmek onu çok rahatsız ediyordu. O bir komünistti ve kapitalist bir devletin okyanus ötesinden gelip ülkesini işgal etmesinden, üstelik bunu da "Irak'ı özgürlüğe kavuşturup kurtarmak" şeklinde lanse etmesinden öfke duyuyordu. Ama elinden hiçbir şey gelmiyor olması, duyduğu acı ve öfkeyi daha da artırıyordu. Sürgünden döndüğüne pişmandı şimdi.

El-Fünun Tiyatrosu'nun önüne geldiklerinde, hayretten dona kaldı. Şehrin en güzel binalarından biri olan Osmanlı döneminden kalma yüz yıllık tarihî bina, bombardımanlar altında tam bir harabeye dönmüştü!

— Bu ülkenin tarihî ve sanat eserlerini neden bombalamış bunlar? Keşke avareler tarafından barınağa dönüşseydi... Bu hâli içler acısı gerçekten!

Emine'nin de içi acıdı:

— İşgalciler önce ülkenin kültürel miraslarını hedef almış besbelli... Baksana, ne kadar müze varsa hepsini yağ-

malayıp Amerika'ya götürdüler. Kütüphanelerimizin içini boşalttıktan sonra ateşe verdiler. Bütün bakanlıkları talan edip yıktular. Bunlar bizi kurtarmaya değil, köklerimizi kurutmaya gelmişler aslında! Bu bir facia!

Ahmet viraneye dönen binaya baktı:

— Ne pahasına olursa olsun burayı yeniden düzelteceğim. Diğer binalar için hiçbir şey yapamayız; onca avarenin kalabileceği başka bir barınak yok. Ama burayı yeniden onarıp eski hâline getirebiliriz. Tek ihtiyacımız olan şey, para...

Durup biraz düşündü. Acı acı gülümsedi:

— Ne kadar acı değil mi? Bunun için ülkenin yeni yöneticilerine, yani işgalci Amerikalılara el açmamız gerek!

Ertesi gün aynı kahvede buluşmak üzere ayrıldılar.

Emine, başındaki Vetban belasını hepten unutmuştu. Ona ne diyecekti şimdi? Sabahleyin evden ayrılırken, sürgünden dönen Ahmet'le buluşacağını söylememişti. Buna sinirleneceğini biliyordu çünkü. Eve geldiğinde, nedense, korkmuyordu artık.

Vetban her zamankinden daha öfkeliydi. Ahmet'le buluşmasını öğrendiği her hâlimden belli oluyordu. Bağırıp çağırmaya ve tehditler savurmaya başlayınca Emine'nin bütün korkuları geri dönmüştü:

— Benden habersiz ne işler çeviriyorsun sen? Onunla görüşeceğini neden söylemedin bana? Neden?!

Emine ne diyeceğini şaşırılmıştı. Bu kadar kısa sürede, her şeyi nasıl öğrenmişti bu adam? Onun hâlâ çok güçlü olduğuna ve her şeyi yapabileceğine inanmıştı artık. Emine onun karşısında bir köleydi adeta.

Susmaktan başka çaresi yoktu. Ahmet'le birlikte gerçekleştirmeyi planladıkları tiyatro projesinden hiç söz etmemek en doğrusuydu.

Kader Arkadaşı

Ahmet, Kazımeyn şehrinde bir pansiyon odası kiralamıştı. Buranın Ehlibeyt dostlarının mahallesi olduğunu bilmiyordu. Ama ezandan sonra, siyah sancaklı minarelerden yükselen mersiyeleri duyunca bir Şii mahallesinde olduğunu anladı. Her namazdan sonra minarelerden yükselen ezan sesleri onun krizini tetikliyor, vücudu kaskatı kesiliyordu. Pansiyon bulmak çok zor olduğundan buna katlanmaktan başka çaresi yoktu. Belki de bütün bunlar onun direncini artıracaktı, kim bilir?

Emine, onun krize yakalandığında nasıl kaskatı kesildiğini ve sınırlarının bozulduğunu görmüştü. Bir arkadaşlarını görmeye ya da tiyatro binasının onarımı için Amerikalı yetkililerden yardım istemeye gittiklerinde birkaç kez sınırları bozulmuş ve bağırıp çağırılmıştı. Elinde değildi. Sinir nöbetlerine yakalanıyordu birdenbire... Böyle bir hayata katlanmak, Ahmet için çok zor olmalıydı. Bir mersiye kaseti, Ahmet'in kaskatı kesilmesine ve krize girmesine yetiyordu. Defalarca Seyyid'le görüşmesini tavsiye etmişti:

— Senin mutlaka Seyyid'i görmen lazım! demişti... Onun duası seni iyileştirebilir. Böyle şeylere inanmadığımı biliyorum. Ben de inanmıyorum; ama seni iyileştirebileceğinden

eminim. Ruh sağlığı bozulan birçok adamın onun duasıyla iyileŖtiđine defalarca Ŗahit oldum ben. Gitmende ne zarar var?

Ahmet her defasında aynı cevabı vermiŖti:

— BoŖ versene Emine! Ben böyle saçmalıklara inanmam. Bence bunlar Ŗarlatanlık sadece! Dua nasıl iyileŖtirir-miŖ bir hastalığı?! Sen nasıl inanırsın buna?

— O zaman neden bir psikoloğa gitmiyorsun? Hep böyle yaŖayacak değilsin ya?!

Sonunda Ahmet doktora gitmeyi kabul etti. Sinir hastalıkları hastanesi, Dicle kıyısının sol tarafındaydı. Halk buraya "Tımarhane" diyordu. Biri oraya gitse ya "deli" gözüyle bakar ya da "zavallı" diyerek acırdı herkes. Tahsilli ve aydın bir genç olan Ahmet bu tür yargıları ciddiye almazdı.

Emine ile birlikte hastaneye girdiklerinde, gördüğü kalabalık karŖısında ŖaŖırdı. Saddam döneminin olmadık zulümlerinin mağdurları ne kadar da çoktu!

Uzun bir kuyruğa girdiler. Ahmet acı acı gülümsedi:

— Bu ülkede, en az bir ferdinin ruh sağlığı bozulmamıŖ bir tek aile bile yoktur bence...

Saatler sonra sıra onlara geldi. Ahmet, sıkıntısını anlattı. Onu dikkatle dinleyen doktor, bir kaç sorudan sonra Ŗyle dedi:

— Her Ŗeyden nce, Ŗunu bilmenizi isterim, buraya her gün sizinkine benzer Ŗikyetlerle gelen yüzlerce hasta var. Bu, sadece size has bir vaka değil. İyileŖmeniz için uzun bir tedavi sürecine ihtiyacımız var, güçlü ve sabırlı olmalısınız. Haftada bir gün bana gelin, tedaviye hemen baŖlayalım. Psikolojinizin düzelmesinin tek yolu bu.

Ahmet ikna olmamıŖtı. "Uzun bir tedavi süresi" de ne demekti?

Amerikalı sivil ve sosyal yaŖam yetkililerinin yerleŖtiđi Filistin Oteli'nin 2. katında Ahmet'in Amerikalılara tiyatro

binasının inşası ve tiyatronun günlük yaşamdaki gerekliliğini nasıl hararetle anlattığını gören Emine de aynı kanaate varacaktı. Ahmet için gerekli olan şey “Uzun süreli bir psikolojik tedavi” değil, “tiyatro”ydü! Çünkü tercih değil, bir inanç, bir aşkı bu! Ahmet’in uzun süreli bir psikolojik tedavi için o hastanenin koridorlarını aşındırmaya niyetli olmadığı ortadaydı.

Uzun ısrarlardan sonra kültürel girişimlerden sorumlu olan Amerikalı yetkiliyi ikna etmeyi başardılar. Samimi ve sıcakkanlı birine benziyordu. Elinden geleni yapacağına dair söz verdi:

— Ülkenin yeniden onarımı konusunda alınacak ilk kararda, bu iş için de bütçe ayıracağız. Tiyatronun yeniden yapılması için elimden geleni yapacağım. Buna öncelik vereceğiz, söz!

Aynı yetkiliye defalarca gittikleri hâlde hiçbir gelişme olmaması Ahmed’i çileden çıkarmıştı. Boş vaatlerle oyalandıklarını düşünüyordu. Daha da kötüsü, oyunu sahneyeleyebilecek arkadaşlarından hiç birini bulamamış olmasıydı. Bulabildikleri ile bunu başarmak ise imkânsızdı. Bu da, onun baş ağrılarını artırmış, sinirlerini iyice bozmuştu. Bir gün dayanamayacağını anladı:

— Emine; şu senin kayınpederin var ya... Seyyid’i diyorum... Sen haklısın belki de... Ona da bir gitsem diyorum. Bakarsın işe yarar, kim bilir?

Ahmet’in bu kararına sevinmişti. Vetban’ın eziyetlerinden bıkmıştı artık. Ondan kurtulabilmek için fırsat arıyordu. Herif bütün gün sanki onu izliyor, yaptığı her şeyi biliyordu. Seyyid’i görmeye gideceğini söylediğinde Vetban yine her şeyden haberdardı!

— Ahmet’le gideceksin, değil mi?

Bu adam şeytanın ta kendisiydi. Bütün bunları nasıl bi-

lebiliyordu acaba? Bütün zamanını casuslukla geçirmekten bıkmıyor muydu?!

— Gitmene izin veriyorum, ama 2-3 gün sonra dönmen şartıyla! Yokluğuna dayanmam, bilirsin! O arkadaşına da benden bahsedeyim deme sakın. Beni atlatmayı da aklından geçirme, seni nerede bulabileceğimi biliyorum çünkü!

Düğün

Ordudan firar eden Jimmy, vaktinin çoğunu El-Ahvar bölgesinde, Seyyid'in bulunduğu Hur El-İbadi Hüseyniye'sinde geçiriyordu. Fâris, çalışmaları hakkında onu bilgilendiriyor, göller bölgesi ile ilgili Bağdat yolculuklarının sonuçlarını sürekli onunla paylaşıyordu. Bir süre sonra bu bölgenin ve Midaniler Kabilesi'nin sorunlarını bütün incelikleriyle öğrenmişti. Babasının Somali'de yaptığı gibi o da, kendisini insanlara yardım etmeye adanmıştı şimdi. Elindeki Birleşmiş Milletler aracılığıyla birlikte Fâris'in hizmetindeydi adeta. Birlikte çevre köylere gidiyor, ahalinin ihtiyaçlarını soruyor ve evlerini boşaltmamalarını, başka yerlere göçmemelerini tavsiye ediyorlardı.

Jimmy tam bir gönül adamı olmuştu. Gece gündüz yorulmak bilmeden koşturuyor, El-Ahvar bölgesinin ihyası ve göller mıntokasının eski hâline dönmesi için Fâris'in yaptığı bütün çalışmalara katılıyordu. Onunla sürekli Bağdat'a gidiyor, işgal güçlerinden hangi komutanla görüşmesinin daha yararlı olacağını ona söylüyordu.

Ağustos ayıydı. Göçmen kuşlar, nefes tazelemek ve biraz dinlenmek için göller bölgesine iniyor, ama bu kurak bölgeden hemen ayrılmak zorunda kalıyorlardı. Bir zamanlar yemyeşil bir cenneti andıran bu bölge, şimdi kurak ve

çoraktı. Fâris, El-Ahvar bölgesinden her yıl 150'den fazla kuş türünün göçtüğünü söylemişti. Jimmy de bu göçmen kuşları defalarca görmüştü. Yollarda nadide kuş türlerinin tuzlu su birikintilerinde nasıl çırpınıp can verdiklerine birçok kez kendisi de şahit olmuştu. Fâris, bir kuş uzmanı gibi konuşuyor; yıllar önce buralarda sazlıklar veya ağaç dallarında yuva yapan nadir kuş türlerinin yuvalarından artık eser kalmadığını anlatıyordu. Çünkü ekolojik yapısı bozulan bu bölgedeki özel bitki yapısı yok olmaya yüz tutmuş, kuşların yaşam alanı kuru bir cehenneme çevrilmişti.

Jimmy Hüseyiye'de bir taraftan kafasını dinlerken, bir taraftan da buradaki Şia Müslümanların yaşam tarzı ve geleneklerini yakından gözlemliyordu. Bu ahalinin Seyyid'e olan derin sevgi ve bağlılığı onu çok etkiliyordu. Kabile başkanları ve aşiret reisleri bile onun bir dediğini iki etmiyordu.

Dinî ibadet ve merasimlerin yapıldığı Hüseyiye, bir vaaz ve hutbe mekânından çok, tam karınca yuvasını andırıyordu. Her yaştan insanlar, Seyyid'i görmek için buraya akın ediyor, onun hayır duasını alıyor ve her konuda ona akıl danışıyorlardı. Yaşlılığına rağmen o da, hepsiyle teker teker ilgileniyor, yorulmak nedir bilmiyordu. Jimmy onun bu mütevazı hâlini takdir ediyor, etrafında olup bitenleri büyük bir saygı ve merakla izliyordu. Amerikan ordusundan ayrıldığı günden beri kendisini bu toplumun bir ferdi gibi hissediyordu. Seyyid her zaman ona yakındı; İslâm dini ve Müslümanlık hakkındaki bütün sorularını samimiyetle cevaplıyor, bıkmadan usanmadan onu dinliyordu.

Bir gün Hur bölgesinden döndüğü sırada, Hüseyiye'ye girdiğinde, bir köşede oturan genç bir kız dikkatini çekti. Güzelliğinden çok, hüznü ve yaşlı gözleri dikkat çekiyordu. Gözyaşları dinmek bilmiyordu nedense. Bakışları karşılaştığında Jimmy onun gözlerinde, o güne kadar kimsede görmediği bir hüznü ve keder fark etti. Onu bu kadar derinden et-

kileyen şey neydi acaba? Niçin sürekli ağlıyordu? Bir yakınına ya da yakınlarını kaybetmiş olmalıydı. Buralarda sıkça karşılaşılan bir durumdu. O hâlde Seyyid'in yanında ne arıyordu?

Jimmy, bu sel gibi akan gözyaşlarının nedenini öğrenebilmek için Seyyid'in son ziyaretçisinin de gitmesini bekledi. Genç kız, hâlâ salonun köşesinde oturmuş ağlıyordu!

Seyyid'e o kızı göstererek neden sürekli gözyaşı döktüğünü sordu. Seyyid'in cevabı karşısında sarsıldı:

— Tecavüz etmişler.

Yaşlı din adamı bunu söylerken öfkeden sesi titriyordu. Jimmy onu hiç böyle görmemişti. En sıkıntılı zamanlarda bile sakin ve güler yüzlü olan Seyyid, kaşlarını çatmış, adeta içine kapanmıştı.

— Çok kötü bir devirde yaşıyoruz Jimmy! İnsanlık ve şeref bitmek üzere...

— Onun için hiçbir şey yapamaz mısınız?

— Allah'tan ona sabır vermesini dilemek ve dua etmekten başka ne gelir elimden?

— Neden ailesine, anne babasına söylemiyorsunuz? Onlar yardım edemez mi? Kimsesi yok mu?

— Var. Ama sorun da bu zaten.

Jimmy bu cevap karşısında afalladı. Ne demekti bu? Yaşlı din adamı üzgün bakışlarla onu süzdükten sonra derin bir iç çekti. Akşam vakti girmek üzereydi. Sarığını çıkarıp kollarını sıvadı, abdest almak için ayağa kalktı. Jimmy'nin sessiz bir merakla kendisini izlediğini görünce açıkladı:

— Yanlış duymadın evlat, asıl sorun ailesi! Ana babası!.. Tecavüz bizim inanç ve geleneklerimizde çok ağır bir olaydır. Tahammül edilemez, affedilemez bir şeydir. Kurbanın ailesi onu affetmez. Bu, hem kendisi hem ailesi hem kabile için büyük bir leke ve utançtır. Bu leke, ancak o kızıdan kurtulmakla temizlenir.

— Ama... Onun bir suçu yok ki!.. Zaten zorla tecavüz olmuş, bunu o istememiş ki...

— Haklısın. Ama ailesi bu kara lekeyi hep taşıyacak. Bu leke temizleninceye kadar o aileye de, o kıza da huzur yok maalesef...

— Nasıl yani? Kızcağınızı öldürecekler mi? Çözüm yolu bu mu?

— Evlenirse kurtulur.

— Tecavüz edenle mi?

— Başkasıyla da evlenebilir. Birinin onu nikâhlanması ve eş olarak kabullenmesi lazım.

Müezzinin gür sesi, salonu çınlatırken, abdest almak için acele eden Seyyid'i izledi.

Kızcağızın orada bulunmasının nedenini anlamıştı. Seyyid'den yardım istiyordu. Namazdan sonra Hüseyiniye boşalmış, herkes evine gitmişti. Ama kimsesi olmayan kız hâlâ oradaydı. Seyyid ona bekleme odasında yatmasını söylemişti. Jimmy o gece bir türlü uyuyamadı. Zavallı kızın ağlama sesi sabaha kadar kesilmedi, bu sese kayıtsız kalamayan Jimmy de bir an olsun gözlerini yumamamıştı.

O kıza çok acıyordu. Onun bu kadar acı çekmesine dayanamazdı.

Onun kısıp kısıp hıçkırıklarıyla birlikte Jimmy de sabaha kadar gözlerini kırpmadı. Sabah ezanıyla birlikte Seyyid uyanıp abdest almış, namaza durmuştu. Jimmy onun namazını bitirmesini bekledi. Namazını bitirip selam verdikten sonra ellerini kaldırıp dua etti; sonra da tespihini alıp zikre başladı. Bu sırada bir kenarda kendisini izleyen Jimmy'yi fark edince eliyle yanına gelmesini işaret etti. Jimmy yanına oturunca, Seyyid sırtını duvara yaslayıp Jimmy'yi süzdü. Onun aklından geçenleri okumuş gibiydi, Jimmy kararlı bir sesle tane tane konuştu:

— Onunla ben evlenebilir miyim?

Bu beklenmedik soru karşısında irkilen Seyyid, şaşkınlıkla Jimmy'e baktı. Bir süre sessizce onu süzdükten sonra:

— Evlenebilirsin tabii! dedi. Ama bunun için, önce İslâm dinini kabul etmen ve Müslüman olman lazım.

— Olurum!

— !?

Yaşlı adam onun bu kararlı tavrından hem hoşlanmış hem şaşırmıştı.

— Aferin evlat! Allah razı olsun senden. Gerçekten altın gibi bir kalbin var senin. Rabbim doğru yoldan ayırmasın!

Jimmy'e İslâm dinine girmenin kurallarını öğretti. Önce yıkanıp boy abdesti almalıydı. İslâm, temizlik diniydi, kişinin hem ruhu hem bedeni temiz olmalıydı. Seyyid biraz beklemesini söyleyip, kızın kaldığı bekleme odasının kapısını tıklattı. Sonra yavaşça kapıyı açtı. Biçare kızcağız hâlâ aynı köşede büzülüp oturmuştu. Ona, bir yabancıyla, hatta bir ecnebi ile evlenip evlenmeyeceğini sordu. Kızcağız "Evet" dercesine başını salladı, hatta yüzündeki keder dağılmış, bir an gülümser gibi olmuştu. Seyyid, onların nikâhını kıymak için vekâlet istedi ve söylediklerini tekrarlamasını vurguladı. Kızcağız tekrarlamış, nikâh akdi okunmuştu.

Jimmy bu tür şeylere alışık değildi, zaten tecrübesi de yoktu. Seyyid'in okuduğu dua cümlelerinden sonra onunla birlikte salona döndü. Seyyid onu yanına oturttuktan sonra açıkladı:

— Müslüman olmanın ilk şartı, kelime-i şahadet getirmendir. Anlamı, Yüce Allah'ın bir olduğuna, Hz. Muhammed'in de onun son peygamberi olduğuna inandığını ikrar etmektir. Şimdi, tekrarla bakalım:

— Eşhedü enla ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden Resulullah!

Bu cümleleri tekrarlamakta bir an güçlük çekse de, tekrarlamış ve Müslüman olmuştu. Seyyid onu kutlayıp tebrik etti, sonra da Hüseyiniye'deki iki yakınını çağırarak nikâh şahitliği yapmalarını istedi.

— Evet, Jimmy, hayırlı olsun! Hem Müslüman oldun hem evleniyorsun, bak! Eee, söyle bakalım, kızımıza mihir olarak ne vereceksin?

— O da ne?

— Evlilik hediyesi!

Şaşırıldı. Bunu hiç düşünmemişti doğrusu! Seyyid, mihrîyenin farz olduğunu, ama kadının razı olması hâlinde, basit bir şey de olabileceğini söyledi. Jimmy parmağındaki yüzüğe baktı. Bu yüzüğü çok seviyordu ve eşine hediye etmeyi de çok isterdi. Ama Seyyid'in hediyesiydi bu... Onun yüzüğe baktığını gören Seyyid müdahale etti:

— Yok, bunu düşünme. Sana hayır ve bereket getirecek o yüzüğü sakın yanından ayırma.

— Ama başka verebileceğim hiçbir şey yok ki! Bir tek silahım var, onu da ilk fırsatta orduya teslim etmem lazım. Zaten Amerika'ya dönmeyi düşünmüyorum. İleride çalışıp para kazanacak olursam ona güzel bir düşün hediyesi alacağıma söz veriyorum.

Seyyid, iki şahidin huzurunda onların nikâhını kıyarken "Bu ikisini Yüce Allah'ın huzurunda karı-koca ilan ediyorum, şahit misiniz?" diye sordu, şahitler "evet" dediler. Bu durum 3 kez tekrarlandıktan sonra Seyyid onların el ele tutuşmasını istedi ve "Hayırlı olsun!" dedi, "Sizi karı koca ilan ediyorum, Allah mutluluk versin, bir yastıkta kocayın inşallah! Şimdi, ahiretteki sevdiklerinizi de sevindirmek için birer Fatiha da onlara okuyun."

Fatihalar okundu; şahitler, yeni evli çifti kutlayıp oradan ayrıldılar. Jimmy iki mutluluğu bir arada yaşıyordu şim-

di; hem Müslüman olmuş, hem de evlenmişti. Üstelik aynı günde! İslâm dininin bu kadar sade ve gösterişsiz olması çok hoşuna gitmişti. Bir gusül almış, kelime-i şahadeti getirdikten sonra Müslüman olmuştu. Akabinde, eşinin rızası ve iki kişinin şahitliğiyle nikâh kıyıp evlenmişti! Bu kolay yaşamı, insanlar neden onca zorlaştırıyordu sanki!

Bekleme odasının kapısını tıklatıp içeriye girdi. O hüzün ve keder dolu gözlerinin içi gülüyordu. Bundan daha büyük bir mutluluk düşünebilir miydi? Amerika'daki annesi, onun evlendiğini duyarsa nasıl bir tepki verirdi acaba?

Jimmy çok mutluydu. Dünden beri sadece birkaç dakika yüzünü görebildiği eşinin gözlerinin içinin güldüğünü görmek ne kadar güzel bir duyguydu.

Hüseyniye'nin önünde duran araba, onları Fâris'in evine götürmek için bekliyordu. Fâris'in onları birkaç gece evinde ağırlayacağını ve bunu can-u gönülden yapacağını çok iyi biliyordu. Bu güzel haberle Fâris'i gafil avlayacak, ona büyük bir sürpriz yapacaktı.

Biraz ileride onları uğurlamaya gelen Seyyid, mutlu ve mesut bir yaşam sürdürmeleri için dua ediyordu. Bu sırada ansızın, elinde kocaman bir hançerle ortaya çıkan pala bıyıklı iri kıyım bir adam, geline saldırdı. Bu yörede erkeklerin çoğunda böyle hançerler olurdu. Zavallı kızcağız tam arabaya bineceği sırada üzerine saldıran adam, ani darbelerle onu birkaç yerinden bıçakladı. Kızcağız kaçmaya kalktıysa da yararı yoktu. Jimmy kendisini toparlar toparlamaz soluğu genç kızın yanında aldı. Ama her şey birkaç saniyede olup bitmiş, genç kız yediği beş bıçak darbesiyle kanlar içinde yere serilmişti. Jimmy, daha konuşma fırsatı bile bulamadığı eşine sarıldı, kanlar içinde can çekişiyordu. Saldırgan çok soğukkanlıydı. Eli bile titremeden cinayet işlemişti. Kaçmıyordu da! Soğukkanlı adımlarla Jimmy'nin şaşkın bakışları arasında Seyyid'e doğru ilerledi. Seyyid'in karşısına

gelince durdu, herkesin duyacağı kadar yüksek sesle tane tane konuşmaya başladı:

— Bu kara lekeyi ailemin ve kabilemin alnından temizledim. Allah-u Ekber! Bundan sonra başkalarının önünde boynu bükük durmayacağız. Artık başımız dik, alnımız açık!

Jimmy yaşlı gözlerle, eşine baktı. Artık nefes almıyordu. Kızcağızın birkaç dakika önceki mutlu tebessümü hâlâ yüzünden okunabiliyordu.

Saldırgan, kızın babasıydı. Namusunu temizlemek için kızının peşine düşmüş, Hüseyiniye’de kan dökmek için dışarı çıkmasını beklemişti. Hüseyiniye’den bir Amerikalı işgal askeriyle birlikte çıktığını görünce de, kızının bir ecnebi askerin metresi olduğunu zannederek gözünü kırpmadan onu öldürmüştü.

Seyyid, kendi kızının katili olduğu hâlde “Haysiyetini temizlemiş olmanın rehavetiyle” durup kendisine bakan öfkeli babaya ne diyeceğini bilemiyordu. Onun karşısında öylece dikildiğini görünce, kaşlarını çatıp çıkışmadan edemedi:

— Demek şerefini temizledin ha?! Ne duruyorsun öyleyse, haydi kabilene dön ve bu zaferini gururla anlat onlara! Ama kızının şu Amerikalı askerle evlendiğini, askerin biraz önce Müslüman olduğunu henüz bilmiyorsun sanırım! Biraz sabırlı olsan bunu öğrenecek ve elini, kendi evladının kanına boyamış olmayacaktın!

Adam aldırma bile. Aynı soğukkanlı ve kendisinden emin adımlarla Hüseyiniye’den çıkıp gitti. Hiçbir şey olmamıştı sanki! Giderken, kızının cansız vücudunu kollarında tutan Jimmy’nin önünde bir an durdu. Jimmy’le göz göze geldiler, kısa bir duraklamadan sonra hiçbir şey demeden zavallı kızının cansız yüzüne tükürerek oradan uzaklaştı. Jimmy hâlâ olup bitenlere bir anlam veremiyor, kaskatı kesilmiş hâliyle kucağındaki masum eşini seyrediyordu.

Nasriye'yle Hur arasındaki 15 dakikalık mesafe bitecek gibi değildi. Jimmy aracı süratli sürüyor, ağlamamak için kendisini zor tutuyordu. Fâris her günkü gibi çevre köylere başvurmak üzere evden ayrılacağı sırada, Jimmy'nin aracını fark edip durmuştu. Aracı kapı önünde park eden Jimmy çok keyifsiz hatta pek üzgün görünüyordu. Fâris neler olduğunu sorunca Jimmy her şeyi anlattı, artık ağlamaması mümkün değildi:

— Hepsi benim yüzümden oldu. Onun ölümünden ben sorumluyum! Babası onu benimle görünce yanlış anladı... Üzerimde Amerikan ordusunun üniformasını görünce onu benim metresim zannetti!

Fâris'e içini dökünce biraz rahatlatmıştı. Ondan eğer mümkünse kendisine elbise vermesini istedi:

— Bu lanet üniformayı giymeyeceğim artık! Hem, ben ordudan kaçmış bir askerim, üstelik artık Müslüman oldum ve bu ülkenin insanları gibi yaşamak istiyorum. Bu üniformayla hiçbir ilgim yok artık!

Fâris onu içeriye aldı. Jimmy dışarıya çıktığında başında kırmızılı beyazlı bir çefiye ve sırtında bir Arap fıstanı vardı. Fâris, sadece özel merasimlerde giydiği tek yeni elbisesini vermişti dostuna. İki arkadaşın boyları da, bedenleri de birbir uyuyordu. Fâris'in getirdiği ince aba da Jimmy'e pek yakışmıştı doğrusu. İlk kez aba giyiyordu:

— Nasılım sence?

— Güzel! Yakıştı doğrusu. Birde bıyık koyarsan tam burallılara benzeyeceksin valla!

— Benim sizden ne farkım var ki zaten? Biraz tenim beyaz... Siz bana göre biraz esmersiniz o kadar! Bu güneşin altında ben de yanarım zaten. Bıyık dediğin ne ki, sakal da bırakacağım ben!

Fâris sevgiyle baktı ona. Jimmy samimi ve dürüsttü, çok iyi bir arkadaşlık kurmuşlardı. Ona içini açabilir, her şeyini konuşabilirdi. Avludaki masaya oturdular ve Fâris'in eşinin getirdiği demlenmiş çayı yudumlayarak koyu bir sohbe başladı:

— Jimmy, alınma ama senin şu Amerikalılar sabrını taşırmaya başladı artık. Defalarca Birleşmiş Milletler grupları gelip gitti, hep vaatlerde bulundular, ama verdikleri sözlerin birini bile tutmadılar. Onların vaatlerine kanarak buraya geri dönen kabile fertleri, birer birer yine burayı terk etmeye başladı. Gelecek kışa kadar kimse kalmaz burada artık... Amerikalılar bu göller bölgesi için kıllarını bile kıpırdatmıyorlar. Bu emsalsiz doğayı ölüme terk ettiler, yazık! Bir rapor hazırladım, buranın ekolojik dengesinin bozulduğunu ve göçmen kuşların, burada mola vermeye alışan türlerin ölmeye başladığını yazdım raporda. Çünkü seninkiler, hayvanların yaşamına verdikleri kadar, bu bölgenin zavallı insanların yaşamına değer vermiyorlar.

Jimmy elini sallayarak itiraz etti:

— Onlardan "seninkiler" diye söz etme. Ben onlardan değilim artık, ben bu ülkenin insanlarıyım, sizin yanınızdayım. Ya Birleşmiş Milletler! Onlar da mı hiçbir şey yapmıyor?

— Birleşmiş Milletler görevlileri bazı incelemeler yaptıktan sonra ciddi projeler hazırlayıp sorunu çözmeye çalıştılar; ama bu projelerin hayata geçirilmesi için Amerika'nın gerekli harcamaları karşılaması gerek.

— Bak Fâris, senden bir şey isteyeceğim; Birleşmiş Milletler görevlilerini görmeye gittiğinde şu arabayı da götürüp teslim eder misin onlara? Epeydir geri vermek istiyorum; ama fırsat olmadı. Onların iyi niyetini kötüye kullandığını düşünmelerini istemiyorum.

— Yarın giderim.

— Çok iyi olur arabayı Bağdat'a götür ve Birleşmiş Milletler binasının garajına bırak. Benim için çok önemli bu.

— Tabi canım! Lafı mı olur, yarın hallederim onu!

Ertesi gün birlikte Nasıriye'ye gidip Seyyid'i gördüler. Fâris oradan her geçtiğinde mutlaka Seyyid'e uğrar, böylece hem onun hayır duasını almış, hem de göller bölgesi projesinin son durumundan onu haberdar etmiş olurdu.

Yaşlı adam Jimmy'i Iraklıların giydiği yerel giysiler içinde görünce gülümsedi:

— Çok değişmişsin, neredeyse tanıyamayacaktım seni.

— Bu elbiselerin içinde kendimi daha rahat hissediyorum. Kendimi bu halkın bir parçası olarak görmek çok mutlu ediyor beni.

Bir gece önce yaşadıkları dehşet olayı hatırlayınca neşeleri bozuldu. Fâris bu tür olaylardan öteden beri nefret ederdi:

— Ülkemizde hâlâ böyle cahil ve vahşi cinayetlerin işlenmesi kanıma dokunuyor. Tam bir vahşet bu! Hele bir babanın kendi evladını öldürdüğü hâlde yargı önüne çıkarılmaması büyük rezalet! Bu ülkede bir an önce milli bir hükümet kurulmalı.

Göçmen Dostlar Gönül Ehlini Yalnız Bırakıyor

Birleşmiş Milletler çalışanları Bağdat'ın ünlü otellerinden "Kanal Plaza"ya yerleşmiş ve bürolarını buraya taşımışlardı. 19 Ağustos 2013 günü öğleden sonrasına kadar her şey normal ve sakindi.

O gün öğleden sonra saat 15 sularında patlak veren bir olay her şeyi alt üst etti.

Beton mikseri binaya yaklaştığında kimsenin dikkatini çekmemişti. Araç hızla binaya daldı.

Korkunç patlama bütün Bağdat'ta duyulmuştu.

Haber kısa zamanda etrafa yayıldı. Radyo ve televizyonlar yayınlarını kesip haberi verdiklerinde Nasıriye'de monoton bir gün yaşanıyordu. Seyyid odasında dinlenmeye çekilmiş, Jimmy de Fâris'ten aldığı İngilizce Kur'ân'ı dikkatle okuyarak derin bir tefekküre dalmıştı.

Hüseyniye'nin hademelerinden biri haberi duyar duymaz Seyyid'in odasına koştu. Olup biteni bir solukta anlatmıştı. Seyyid, Jimmy'i çağırmasını söyledi. Jimmy içeriye girdiğinde Seyyid sakin bir tonla sordu:

— Fâris bugün Bağdat'a gidecekti değil mi?

— Evet, göller bölgesinin bozulan ekolojisi ile ilgili

bir rapor hazırlamış, onu Birleşmiş Milletler yetkililerine götürdü. Amerikalıları bütçe için ikna etmeye çalışacak. Adamların umurunda değil ki.

— Birleşmiş Milletler binası bombalı saldırıya uğramış... İntihar eylemi...

— Aman Allah'ım! Fâris de oraya gidecekti bugün! Bende ki Birleşmiş Milletler aracını oradaki yetkililere teslim edecekti!

Birden, bir ölüm sessizliği çöktü oraya... Hepsini tuhaf bir ürperti sarmıştı.

Fâris'in başına bir şey gelmiş miydi acaba?

Soğukkanlı görünmesine rağmen, Seyyid'in içi içini yiyordu. Jimmy ne yapacağını bilemez bir hâlde sınırlı adımlarla avluda dolaşıp duruyor, ikide bir "Allah kahretsin!" diyordu. Bu olay her şeyi alt üst edebilir, zaten gergin olan ortamı tam bir kaosa çevirebilirdi.

— Seyyid, bu şehirde uydu yayını yapan bir televizyon yok mu?

Seyyid, adamlarından birini çağırıp onu, yakındaki bir kahveye götürmesini söyledi.

Bağdat'taki patlama haberi kısa sürede bütün ülkede duyulmuştu. Televizyonların başında haberi izleyen halkın tedirginliği artıyordu. Jimmy, Seyyid'in adamıyla birlikte bir kahvede oturup haberleri izlemeye başladı, arkadaşı, haberleri ona tercüme ediyordu. Patlamada onlarca kişi ölmüş, yüzlercesi de yaralanmıştı. Yardım ekipleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği'nce Bağdat'a gönderilen özel görevli Demileo'nun cesedini arıyorlardı. Patlamadan sadece bir kişi sağ kurtulmuştu, o da yaralı ve baygın olduğundan, henüz kimliği tespit edilememişti.

Olayın teferruatı hakkında kimse bir şey bilmiyordu.

Birleşmiş Milletler Teşkilatı 20 yıla yakındır Irak'la il-

gileniyordu. Birleşmiş Milletleri'n İrak'la yakından ilgilenmesi, Saddam'ın İran'a saldırdığı döneme uzuyordu. Her savaşta olduğu gibi bu savaşta da ateşkes ilan edildiğinde Birleşmiş Milletler devreye giriyor ve yaptırım ya da uygulama garantisine bakmaksızın bir bildiri yayınlıyordu. Bir başka görevi de savaş avareleriyle ilgilenmek, onların sorunlarını gidermek ve hapishanelerin vaziyetini yakından incelemektir. Bu nedenlerden dolayı, İrak'ta sürekli ikamet etmesi gereken yetkililer için Bağdat'ta bir bina kiralamışlardı.

Saddam'ın İran'la baş edemeyince Kuveyt'e saldırıp bu ülkenin bankalarını yağmalaması ve bunun üzerine Amerika'nın Saddam'ı cezalandırmak için İrak'a saldırarak ünlü 2. Fars Körfezi savaşını başlatması, Birleşmiş Milletleri'n İrak'taki çalışmalarını kat kat artırmasına neden oldu. Amerika'nın Birleşmiş Milletler aracılığıyla İrak'a uyguladığı yıkıcı yaptırımları beraberinde getiren 666. no'lu Birleşmiş Milletler bildirisi İrak halkının diri diri mezara gömülmesi demektir. Uluslararası baskılar artınca Birleşmiş Milletler geri adım atmak zorunda kalacak ve "gıda karşılığında petrol" deklarasyonunu kabul ederek öldürücü boyutlara varan yaptırımları kısmen kaldıracaktı.

Bu gelişmelerden sonra İrak'taki kitle imha silahları konusunda bu ülkeye daha sık gidip gelmeye başlayan üst düzey Birleşmiş Milletler yetkilileri, Saddam rejiminden rüşvet aldıkları ve onunla işbirliği yaptıkları için İrak halkının öfkelerini kazanmıştı. Ama yine de bu halk Birleşmiş Milletler için hâlâ bir tehdit teşkil etmiyordu.

Bir gün Saddam'ın medyasında önemsiz gibi görünen küçük bir haber yer aldı. Yaptırımların kaldırılmasını isteyen genç bir İraklı, bunu protesto amacıyla bıçaklı olarak Birleşmiş Milletler binasına girmiş, görevliler tarafından fark edilerek tutuklanmıştı.

Saddam'ın medyası bu küçük haberi büyük bir algı operasyonuna dönüştürmeyi başaracaktı.

İşgalden 2 ay önce Iraklı bir genç, konvansiyonel olmayan silahları araştıran bir Birleşmiş Milletler aracının önüne atlamış; Saddam istihbaratının bültenlerinde bu olay "Birleşmiş Milletler yetkililerine düzenlenmiş organize bir saldırı" olarak geçerken gencin aslında Saddam'ın Muhaberatçılarının elinden kaçtığı ve Birleşmiş Milletlerden siyasi sığınma istediği anlaşılmıştı.

Irak'ta görev yapan Birleşmiş Milletler yetkilileri hiçbir zaman kendilerini tehdit altında hissetmediler, Irak halkının hiçbir zaman onlarla sorunu olmadı, hep korumasız dolaştılar, her yere istedikleri gibi gidip gelebildiler. Şehrin doğusunda, sessiz ve sakin bir bölgede bir otel binasında kalan Birleşmiş Milletler çalışanları bir tek defa bile kimse tarafından rahatsız edilmemiş, konvansiyon ve bildiri maddelerinin uygulanıp uygulanmadığını kontrol edip raporlar hazırlamışlardı.

Evet, Birleşmiş Milletler'in Irak'taki son 30 yılı kısaca böyleydi ve halktan hiçbir tepki görmemişlerdi.

O zaman, bu kanlı saldırı neyin nesiydi acaba?

Bu işin arkasında kimler vardı ve ne yapmak istiyorlardı?

Jimmy, olup bitenleri anlamakta güçlük çekiyordu. Saatler geçmesine rağmen Fâris'ten bir haber alamamışlardı. El-Ahvar mıntıkası diken üstündeydi adeta. Jimmy, arkadaşının akıbetini gazetelerden ya da 3. şahıslardan öğrenmek niyetinde değildi. Seyyid'in de yardımıyla bir araç ayarlayıp Bağdat'a doğru yola çıktı. Seyyid, gelişmelerden kendisini de haberdar etmesini tembihlemişti.

Gece yaralarına doğru haber bültenlerinde Birleşmiş Milletler özel temsilcisinin patlamada öldüğü açıklandı. Ama 22 ölünün kimliği hâlâ tespit edilememiş ve 60 yaralının isimleri açıklanmamıştı.

Jimmy Birleşmiş Milletler binasına vardığında karşısında tam bir virane buldu, koca bina paramparça olmuş, bir toprak ve beton yığına dönmüştü. Yaralılarla cesetlerin Bağdat Devlet Hastanesi'ne kaldırıldığını öğrenince soluğu orada aldı.

Yaralıları teker teker ziyaret ettikten sonra endişesi daha da arttı, nabızı şiddetlenmişti.

Fâris, yaralıların arasında değildi.

O hâlde?

Sakın?!!

Morga koştu. Merdivenleri ikişer üçer atladığının farkında bile değildi. Fâris'i, orada, uzun bir çekmece içinde düşünmek bile istemiyor, ama eli kolu bağlı da bekleyemiyordu. Sevgili arkadaşının burada olmaması için dua etmeye başladı.

Morg görevlisi çekmeceye benzeyen raylı tabutların kapağını birer birer açarken Jimmy'nin içini garip bir duygu sardı. Birden, iliklerine kadar donduğunu hissetti.

Karşısında Fâris'in cansız vücudu vardı! Ağır yaralar ve eziklerine rağmen, arkadaşını hemen tanımıştı. Dili tutuldu. Ayakta duracak mecali yoktu. Ağlamak istedi, ağlayamadı...

Yanıdaki şoförün de yardımıyla gerekli işlemleri tamamlayıp cesedi teslim aldılar. Sabahın erken saatlerinde tabutu arabaya yükleyip yola çıktılar.

Seyyid, arabanın üzerindeki tabutu görünce her şeyi anlamıştı. Din adamları bu tür şeylere alışık ve hazırlıklıydı. Fâris'in sağ salim evine dönmesi ve çoluk çocuğuna kavuşması için o gece sabaha kadar dua etmişti.

Ama kaderi değiştirmeye kimsenin gücü yetmiyordu işte.

Jimmy tabutu indirdiğinde Seyyid'le göz göze geldi. Yaşlı adam onu teselli etmesi gerektiğini biliyordu. Elini

omzuna koyup "Olacağı buymuş evlat! Allah rahmet eylesin!" dedi.

Sonra arabaya bindi. Birlikte Hur bölgesine doğru yola koyuldular.

Seyyid, Fâris'in eşine hiçbir şey söylememiştir. Henüz haberler net değildi zaten. Acı tahminlerle onun canını sıkmanın da anlamı yoktu. Zaten kadıncağız, Bağdat'taki patlamayı duymuştu. Kocasının Bağdat'a her gidişinde Birleşmiş Milletler binasına uğradığını da bildiğinden, her acı haberi duymaya hazırdı şimdi. Arabanın üzerindeki tabutu gördüğünde her şeyi anladı. Çocuklarına sarılıp ağlamaya başladı. Hâlâ Hur'dan göçmeyen birkaç komşusu onun feryadına koşup matemine ortak oldular.

Fâris'in cenazesini Seyyid yıkadı. Göller bölgesinden getirilen suyla yıkanmasına önem vermiş, kefenledikten sonra cemaatin önüne geçip mezarlığa doğru yürümüştü. Bir zamanlar göllerin çevirdiği küçük mezarlık, şimdi bir çölün ortasında duruyordu! Seyyid cenaze namazını kıldırdıktan sonra Fâris'i toprağa verdiler. Mezar başında bir süre Kur'ân okuduktan sonra, Fâris'in dul eşiyle yetimlerini teselli eden komşuları, onlara eşlik ettiler. Jimmy, gözyaşları içinde Seyyid'e gidip, Nasiriye'ye dönmeyeceğini ve birkaç gün Fâris'in evinde kalacağını, onun ailesini yalnız bırakmayacağını söyledi. Onun tamamen iyi niyetle bunu söylediğini bilen Seyyid, Amerika'da normal olan bu davranışın burada yanlış anlaşılabilirliğini, zaten mahrem olmayan bir kadınla aynı evde kalmasının dinen caiz de olmadığını hatırlatarak onu Nasiriye'ye dönmeye ikna etti.

Jimmy hayatının en acı gününü yaşıyordu. Birkaç günlük arayla hem eşini, hem de Irak'taki en yakın ve en samimi arkadaşını kaybetmişti. Ama hayat zaten böyle bir şeydi işte... Seyyid, kadere boyun eğmek ve Hakk'ın takdirine rıza

göstermekten başka çare olmadığını anlattı, Jimmy'yi teselli etmeye çalıştı; ona, Kur'ân okumasını ve Allah'ı anmasını tavsiye etti.

Jimmy, her iki acı olaydan da kendisini sorumlu tutuyor ve "Bütün bunlara ben sebep oldum." diyordu.

Seyyid, İngilizce Kur'an'ı Jimmy'nin eline tutuşturup "Senin merhemin bunda." dedi, "Oku, okudukça rahatlayacaksın."

Jimmy Kur'ân'ı açtı. Okuduğu ilk ayet, bütün acılarını dindirmişti:

"Kalpler, ancak Allah'ı anmakla tatmin olup huzur bulur..."!!

Gözyaşlarını tutamadı...

Kurtuluş Çabası

Bağdat'tan yeni dönmüştü. Fâris öldükten sonra onun yarım bıraktığı işi tamamlayacağına söz vermiş, bu amaçla defalarca Bağdat'a gidip oradaki ABD'li yetkililere kendisini bir STK üyesi olarak tanıtip göller bölgesinin dosyasını takip etmişti.

Hüseyniye'nin bekleme odasında birbirine çok benzeyen iki kişi dikkatini çekti. Kardeş olmalıydılar. Biri ağlıyor, diğeri de ondan uzak durmaya çalışarak küs olduklarını belli ediyordu. Aile sorunuymuş besbelli... Seyyid'in davetiyle, onun odasına girdiler. 15 dakika sonra dışarıya çıktıklarında her ikisinin de yüzü gülüyordu. Sıra, Seyyid'in kendilerini çağırmasını bekleyen orta yaşlı bir çiftiydi. İçeriye girerken, Hüseyniye'de Arap giysileri içindeki Amerikalıya merakla baktılar. Seyyid, onların da derdini dinliyordu demek ki!

Jimmy, onların meraklı bakışlarına aldırmadan, Seyyid'in yardımcısına o iki kardeşi sordu:

— Küs gibiydiler... Neden?

— Miras kavgası... Babalarından kalan mirası paylaşamamışlar, ama Seyyid ikisini de ikna edip barıştırdı.

Jimmy bu yaşlı adamı çok seviyordu. Hele halkın sorunlarını çözmede bu kadar başarılı olması ona duyduğu saygıyı kat kat artırıyordu. Ona gelip de sorununu çözmeyen kimse

yoktu ki! Keşke Birleşmiş Milletler binasına bombayla dalan o şoför'de, bu kanlı eyleme kalkışmadan önce Seyyid'le görüşebilseydi, kesinlikle fikrini değiştirir ve anlaşmazlığı varsa müzakere yoluyla çözmeyi denerdi.

Jimmy'nin bir türlü anlayamadığı bir şey de intihar eylemiydi! Bir insan hemcinslerini öldürmek için kendisini nasıl öldürebilirdi? Onca canı neden ölümün kucağına atardı bir insan? Bunu düşündükçe kafası daha da karışıyor, işin içinden çıkamıyordu.

Bunu mutlaka Seyyid'e açmalı ve onun bu konuda neler düşündüğünü öğrenmeliydi.

Seyyid'in odasında iki genç vardı, bunlardan biri genç bir kadındı. Çıkarken eğilip Seyyid'in elini öpmesi Jimmy'yi şaşırttı. Çünkü o güne kadar hiç bir kadına bu izni vermeyen Seyyid, genç kadını şefkatle bağrına basıp alnından öpmüştü. Onun şaşkınlığını fark eden Seyyid, Jimmy'e seslendi:

— Gel Jimmy! Bu, benim gelinim Emine!

Jimmy saygıyla Emine'yi selamlarken Müslümanların geleneklerine dikkat göstermiş ve çoğunlukla unuttuğu için yaptığı hatayı şimdi tekrarlamayarak Emine ile tokalaşmak için elini uzatmamıştı. Emine de ona selam vererek yanındaki genci tanıştırdı:

— Ahmet Bey... Seyyid'in oğlu, merhum kocamın arkadaşı olur kendisi...

Jimmy, ilk kez karşılaştığı Ahmet'le selamlaştı. Seyyid gülümseyerek Ahmed'e baktı:

— Rahmetli oğlum sizden söz etmişti bana.

Sonra, onları evine davet etti, Jimmy'e de misafirlere yolu gösterip yardımcı olmasını söyledi. Jimmy artık Seyyid'in en yakınlarından biri olmuş, hatta aileden biri hâline gelmişti. Bir an önce Hur'a dönmesi gerektiğinden, Seyyid'e yaklaşıp alçak sesle konuştu:

— Amerikalılar Bağdat'tan birkaç kamyon mısır göndermiş bize. El-Ahvar bölgesine ekilmesi için... Mısırın fazla suya ihtiyaç duymadığını ve köylülerin de ekim ve bakım işlerini kolaylıkla öğreneceklerini söylediler.

Seyyid'in yüzü buruştu. Bunları duyduğuna hiç sevinmemişti:

— Mısır mı? Neden mısır? Biz öteden beri pirinç ektik, buraların tek ürünü pirinçtir. Onu eker, onunla da besleniriz. Bizim mısırla ne işimiz var?

Durdu, kısa bir suskunluktan sonra gözünü uzaklara dikerek ağır ağır konuştu:

— Bu işte bir bit yeniği olmasın? Amerikalıların El-Ahvar bölgesi için başka bir planı var galiba...

Kendisini merakla dinleyenlere baktı. Herkes susuyor, ne diyeceğini bilemiyordu.

Yaşlı adam, göller bölgesinin sorunlarını özetledikten sonra Fâris'le Jimmy'nin bu konuda çektikleri sıkıntıları anlattı. Onun kısık bir sesle anlattığı bu acı hikâyeye herkesi etkilemişti.

Ahmet Jimmy'nin kim olduğunu öğrenince neşeyle tekrar elini uzattı:

— Bravo doğrusu! Sizi kutlarım! Bu insanlar için çok büyük bir fedakârlıkta bulunmuşsunuz.

Sonra da Seyyid'e kendi sorununu anlattı ve mersiye sesinin sınırlarını nasıl etkilediğini açıkladı. Sözlerini bitirdikten sonra, Seyyid'e dediklerini Jimmy için de tercüme etti.

Seyyid:

— Âşura günü geldiğinde törenlere katılmayı tavsiye ederim. Fırsat buldukça Kur'ân oku; Allah'a sığın. Sıkıntıların böylelikle son bulur ancak.

Ahmet başını salladı:

— Benim sorunum da bu zaten. Mersiye sesi rahatsız ediyor beni.

— Haklısın. Ama bir acı, bazen bir diğer acının ilacıdır evlat!

Ahmet gidince Jimmy merakla sordu:

— Allah sizin dualarınızı neden kabul etmedi? Onca duanız neden karşılık bulmadı?

— Allah duayı karşılıksız bırakmaz evlat, ama sorun, Ahmet'te; Allah'a inanmıyor... Duanın etkisi, ancak ona inanan için geçerlidir. Ahmet Allah'a inanmıyor... Tıpkı benim oğlum gibi o da inançsız!

Bunu deyince, ellerini kaldırıp oğlu ve Ahmet için istiğfar etti:

— Ahmet inanmıyorsa neden size gelmiş peki?

— Emine getirmiştir... Kendi kararı olduğunu sanmam.

— Aşura'da törenlerden söz ettiniz. Ne törenidir bu?

— Aşura günü geldiğinde göreceksin bunu.

18. Bölüm

Oğlunun Hatırası

Seyyid bir gece Hur bölgesine gidip orada, kendi kulübesinde yalnız kalmayı çok istiyordu. Oğlunun en yakın arkadaşını ve gelinini görmek onu duygulandırmıştı. Böyle zamanlarda yalnız kalıp hatıralara dalmayı pek severdi. O geceyi geçirmek üzere Hur bölgesindeki harabe evine gitti, bir köşeye kıvrılıp hatıralarıyla baş başa kaldı. Gökyüzü yıldızlarla süslenmiş uçsuz bucaksız bir halıyı andırıyordu. Mehtapta parlayan tuz lekeleri, bir zamanlar mehtabın altında gümüş gibi parlayan göllerle göletlerin, etrafı sazlıklarla çevrili yemyeşil sulak Hur'un acı izleriydi.

Bu manzaralar ebediyen kalacaktı. İnsanlar gidiciydi, acılar bir gün mutlaka son bulacak, zalimlerin zulmü elbet yanlarına kâr kalmayıp bedellerini ödetecekti onlara...

Herkes gidecek, ama şu yıldızlar, şu topraklar hiç değişmeden, hız kesmeden kalmaya devam edecekti.

Yıllar önce bu evin kapısının Muhaberat memurları tarafından hızla çalındığı günü hatırladı. Oğlunu arıyorlardı. "Annesi öldükten sonra, ondan başka kimsem kalmadı." demişti onlara.

Doğruydu da... Oğlu, onun her şeyiydi. Annesi öldüğünde sadece 12 yaşında, sessiz bir çocuktü. Seyyid bütün zamanını ona ayırmış, onunla ilgilenmişti. Nasırıye'de, ken-

di okuduğu ilkokula göndermişti onu. Hiçbir zaman babasının izinden yürümek, onun yerini almak istememişti. Oysa Seyyid'in en büyük arzusu onun Necef'te; ilahiyat dersleri alması ve törenle sarığını giyip abasını kuşanarak saygın ve bilgili bir din adamı olmasıydı. O ise buna hep karşı çıkmış ve aslında direnemediği bir gerçeğe isyan edecek hale gelip komünist olmuştu. Saddam döneminde en büyük suçtu bu! Bir gün, onun Güneydeki bir komünist örgüte üye olduğunu öğrendiğinde hayatı alt üst olmuştu. O güne kadar Saddam rejimi ile karşı karşıya gelmemek için elinden geleni yapmıştı; ama artık bu hiçbir işe yaramayacaktı. Çünkü bu örgüt yasadışıydı ve üyeleri aranıyordu. Ele geçirildiklerinde ağır işkencelerden sonra dilleri kesiliyordu. Komünistlerin dilini kesmek, Saddam rejiminin sık uyguladığı bir yöntemdi. Böylece Marksist-Leninist fikirlerinin propagandasını yapamayacak ve benzerlerine de ibret olacaktı. Oğlunu bu siyasi fikirlerden kurtarabilmek için verdiği emekler boşa çıkmıştı. Bir gencin o yaşlarda komünizme ilgi duyma sebeplerini düşündüğünde hep kendisini suçlu buluyor, bunun günahı altında ezildiğini hissediyordu.

Oğlu bir Âşura günü tutuklanmıştı. Mersiyeler okunup ağıtların yakıldığı sırada yakalamışlardı onu.

Saddam döneminde Muharrem ayı matemleri ve mersiye merasimleri yasaktı. Rejim bazen gevşek tutsa da, bu yaşağı hiç kaldırmamıştı. Çünkü Saddam'a göre Hz. Hüseyin'in yasının tutulması sadece yastan ibaret değil, aynı zamanda mevcut zalim iktidarlara karşı da bir başkaldırı mesajıydı. Bu nedenle mersiye ve Muharrem matemleri genellikle rejimin gözünden Irak yerlerde ve gizlice yapılırdı; ama o yıl nedense Kербela'daki güvenlik makamları Muharrem matemleri için gerekli izinleri vermiş, haberi duyan halk hemen şehrin meydanını doldurup yas merasimini başlatmıştı. Meydan, şehrin yerli halkıyla dört bir yandan yaya olarak Kербela'ya

gelen İmam Hüseyin âşıklarıyla dolmuştu. Yüzlerce kilometrelik yollardan gelenler vardı. Bu, büyük bir onur ve sevgi gösterisiydi aslında. O yörede herkes hayatında en az bir kez Kerbela'ya yaya gitmişti.

Muharrem merasimlerinin olmazsa olmazlarından biri taziye gösterileriydi. Seyyid gür sesiyle mersiye okurken, minik oğlu da, Hz. Ali Asgar'ın rolünü ifa ederdi. Büyüdüğünde rolleri de değişti, bazen birkaç rolü birden oynadı. Hatta gösterilerde kadın oyuncu oynamadığından, çarşaf giyerek Hz. Zeyneb'in Kerbela'da yaşadıklarını canlandırmaya çalışıyordu.

Bütün bunlar onda zulme karşı isyan ve başkaldırı hislerini güçlendirmiş, bu hisler hiçbir zaman yakasını bırakmamıştı.

Babası ve diğer Şiiler, bir gün ortaya çıkıp zalimlerden hesap soracak ve dünyaya adaleti yayacak Hz. Mehdi'nin zurehunu beklese de, o daha somut ve daha elle tutulur bir devrimin peşindeydi. Odasının duvarları Che Guavera'nın fotoğraflarıyla doluydu; çünkü o adalet, eşitlik ve emek için savaşmış ve bu yolda hayatını vermiş bir devrimciydi.

Seyyid oğlunu suçlayamıyordu bir türlü... Âşura merasimleri bir taraftan onda devrimci bir ruh yaratıp zulme ve haksızlığa isyan etmesine neden olmuş, diğer taraftan da ona oyunculuk sanatını sevdirmişti. Zaten lise diplomasını alır almaz ilk işi Bağdat'a gidip Tiyatro Fakültesi Dramatik Sanatlar bölümüne yazılmak olmuştu.

Başarılı bir öğrenciydi. Derslerinin yanı sıra gizlice Komünist Parti'ye üye olmuş ve kısa zamanda başkentteki en faal isimler arasına girmişti.

Bütün bunlardan habersiz olan Seyyid, bir gün Hur'da kapısının önüne dikilen Muhaberat ajanlarını gördüğünde her şeyi anladı. Onlarla saatlerce konuştu. Oğlunun neler-

le meşgul olduğu hakkında hiç bir bilgisi olmadığını, zaten fikirleri örtüşmediği için pek muhabbet edemediklerini anlattı. Geçen gece ansızın çıkagelip helalleşmiş ve neden helalleştiğini, nereye gittiğini söylemeden kaybolmuştu.

Onun bütün bildiği bunlardan ibaretti.

O, her zamanki gibi doğru söylemiş ve Muhaberatçılar da, her zaman yaptıkları gibi, inanmamışlardı. Giderek kuraklaşsa da, bu göller bölgesi, kaçaklar için mükemmel bir sığınaktı. Hükümetten kaçanların çoğu bu bölgeye gelirdi. Çünkü Midanioğulları aşireti, kendilerine sığınan birini asla teslim etmez, bunun için her şeyi göze alırlardı. Zaten bölgenin coğrafi yapısı da saklanmak isteyen firariler için mükemmeldi.

Seyyid'in açıklamaları da, iyi niyetliliği de işe yaramamış ve Saddam'ın memurları, köylülerin öfkeli bakışları arasında kulübeleri bir kez daha ateşe vererek oradan uzaklaşmışlardı. Ertesi gün Seyyid, İmam Hüseyin'in türbesine kapanıp orada inzivaya çekilmişti.

Olanlardan kendisini sorumlu tutuyor, sürekli kendisini suçluyordu. Oğlunu iyi yetiştirememiş, farkında olmadan onu komünistlerin kucağına itmişti. Şimdi onun nerede olduğunu bile bilmiyordu. O, bir kaçaktı artık. Saddam döneminde bu tür maceralar hep kanlı ve acı bir sonla biterdi. Komünizm, Saddam'ın en büyük düşmanıydı.

Hapiste

Kavurucu güneşin altında parlayan tuz örtüleri, Hur'un bunaltıcı sıcaklığını daha da dayanılmaz hale getiriyordu. Ama Amerikalılar bundan hiç de rahatsız gibi görünmüyorlardı. Bu sabah kamyonlarla getirdikleri mısırı bölge halkına dağıtıyorlardı. Bölgedeki yoksul halkın bu insani girişimi olumlu karşılayacağından emin olan işgalcilerin başındaki subay sempatik davranmaya çalışıyordu:

— Sizin aslında pirinç ektiğinizi biliyoruz. Ama elimizde sadece mısır var, şimdilik bununla yetinirseniz buralardan göç etmenize gerek kalmaz. Gerisini sonra düşünürüz.

Jimmy, mısır çuvallarını indiren askerlere yardım ederken, hızla gelen bir araç, tozu toprağı birbirine katarak önünde durdu. Arabadan inen, Hüseyiniye'nin bekçisi ve Seyyid'in yardımcısıydı; nefes nefese konuştu:

— Jimmy! Seyyid'i tutukladılar! Amerikalılar Seyyid'i tutuklayıp götürdüler!

Etraftakiler Seyyid'in tutuklandığını öğrenince oraya toplanmış ve her kafadan bir ses çıkmaya başlamıştı. Bunca gürültü arasında sağlıklı düşünebilmek mümkün değildi. Önce olup bitenleri tam olarak öğrenmeliydi.

Amerika Deniz Kuvvetleri'ne ait piyade birlikleri silahlı olarak Hüseyiniye'ye girmek istemiş, kendilerine mani

olmak isteyen nöbetçilere, ellerindeki arama iznini göstermişlerdi. Bunda bir yanlışlık olduğunu ve bu mekânın dinî bir toplanma yeri olduğunu, burada namaz kılınıp dua edildiğini, böyle bir yerde terörist bulunamayacağını, buraya baskın yapıp aranmasının halkın üzerinde çok kötü etkiler yaratacağını anlatmaya çalışanlara, bunu bildiklerini ve Hüseyin'in sorumlusu olan Seyyid hakkında tutuklama emri aldıklarını söyleyerek zorla içeriye girmek istemişlerdi. Olayı anlatan Seyyid'in yaveri, "Onlara, durumu Seyyid'e bildirmem gerektiğini söyledim, aramızda tartışma başladı." dedi ve ekledi:

"Seyyid'e haber vermek için önden gittim, ama Amerikan askerleri beklemediler, postalları ve silahlarıyla içeriye girip Hüseyin'in kutsallığını hiçe saydılar. Öfkeli halkın şaşkın bakışları arasında, namaza hazırlanmakta olan Seyyid'in üzerine yürüdüler, engel olmaya çalıştım; yine dinlemediler. Seyyid onları görünce neler olduğunu sordu, anlattığımda, Amerikalı subaya dönüp:

— Bir yanlışlık olmalı, dedi. Burayı aradığınızdan emin misiniz?

— Evet, adres doğru. Görevimiz sizi tutuklamak ve burayı aramak. Kendi rızanızla gelmezseniz zorla götürmek zorundayız!

Sonra da yanındaki askerlere dönüp her tarafı dikkatle aramalarını emretti. Seyyid soğukkanlılığını koruyarak sordu:

— Ne aradığınızı öğrenebilir miyim?

— Silah ve para!

Seyyid tam cevap vereceği sırada askerlerden biri bağırdı:

— Komutanım burada hem silah hem de para var!

Seyyid'in odasındaki dolapta, Jimmy'nin emanet bıraktığı silahıyla birkaç deste para vardı. Amerikalı subay Seyyid'e serzenişle baktı!

— Buranın bir ibadet mahalli olduğunu söylüyorsunuz, ama odanızda silah var.

— O silah bana ait değil.

— Olabilir. Ama sizin odanızdan çıktı işte!

Seyyid, silahın Jimmye ait olduğunu şimdilik söyleyemezdi. Onun başına iş açılmasını istemiyordu.

— Beni nereye götüreceğinizi sorabilir miyim?

Bir asker, kuru bir ses tonuyla cevap verdi:

— Gittiğinde öğrenirsin ihtiyar!

Askerler Seyyid'i askerî bir araca bindirip Nasriye'den ayrıldılar..." Yaver konuşmaktan yorulmuştu. Oturup biraz dinlendi. Jimmy ona bir bardak su uzatıp sordu:

— Nereye götürdüklerini söylemediler mi?

— Hayır.

Seyyid gibi ünlü ve nüfuzlu bir din adamının tutuklama emrini ancak Bağdat'daki Amerikan birlikleri komutanı verebilirdi. Yine de, Nasriye'den ayrılırken, şehrin dışındaki Birleşmiş Milletler karargâhlarından birine girip kendisinin bir STK üyesi olduğunu söyledi:

— Yaklaşık 1 saat kadar önce tutuklanan Müslüman bir din adamını sormaya geldim. Sizin haberiniz var mı?

Birleşmiş Milletler binası önündeki Amerikalı nöbetçi hiç tereddütsüz cevap verdi:

— Bizde öyle biri yok.

Jimmy, Hüseyiye'nin bekçisini de yanına alarak Bağdat'a doğru yola çıktı.

Son günlerde Amerikalı askerlere, belirsiz yerlerden, belirsiz kişilerce ateş edilmeye başlanmıştı. Bu durum birkaç kez tekrarlandığından, Amerikalı kuvvetlerin komutanı bunu organize bir direniş olarak tanımlamış ve daha fazla yaygın hale gelmeden hemen gerekli tedbirleri alıp

misillemeye geçmişti. İlk emir, şüpheli görülen herkesin derhal tutuklanıp sorgulanması, özellikle devrik hükümete çalışan istihbaratçı ve güvenlikçilerin ele geçirilip komutanlığa getirilmesiydi.

Bu tutuklamalardan birinde Nasiriye'li bir direnişçi, silahı Nasiriye'deki birinden temin ettiğini söylemişti. O günlerde Irak'ın her yerinde silah alışverişi yapılıyor, güpegündüz, kahvelerin önünde silah satılıyordu. Amerikan kuvvetlerinin Bağdat genel komutanı bunun tedirginlik verici bir durum olduğunun farkındaydı. Halk hızla silahlanıyordu. Nasiriye'li direnişçi, silah için ödediği parayı da "humus" gelirlerinden temin ettiğini belirtince Amerikalı komutan iyice paniklemişti.

Irak'ı işgal eden Amerikan birlikleri, bu ülkenin sosyal, kültürel ve etnik yapısı hakkında hiçbir şey bilmiyorlardı. Araplar, Kürtler, Türkmenler, Şiiler, Sünniler ve dinî azınlıklar hakkında bilgilendirilmeden kendilerini Irak halkının ensesinde bulmuşlardı.

Direnişçinin silahını "humus" ödeneğinden aldığını duyan Bağdat kuvvetleri komutanı, bu "hums"un ne olduğunu, nereden temin edilip nasıl harcandığını öğrenmek için hemen Nasiriye'ye gitmiş, burada yaptığı kısa bir araştırmada halkın "humus" denilen bir dinî vergiyi Hüseyniye'deki Seyyid adlı bir din adamına verdiklerini ve onun da bu parayı gerekli yerlere harcadığını öğrenmiş, bu nedenle de Seyyid'in tutuklanmasını ve bütün mal varlığına el konulması direktifini vermişti.

Jimmy Bağdat'a ulaştığında saat gece yarısını gösteriyordu. Telaş ve heyecandan, yolda biraz durup dinlenmeyi akıl edememişti. Seyyid'e çok saygı duyuyor, bu yaşlı adamı çok seviyordu. Onun başına bir şey gelmemesi için dua edip duruyordu. Bu acı olaydan da kendisini sorumlu tutuyor, çok büyük bir vicdan azabı çekiyordu. Silahını

Seyyid'e emanet bırakmamış olsa, zavallı adamın başına bunlar gelmeyecekti.

Bu vicdan azabı içini kemirip duruyordu.

Bağdat sokaklarında, nereye gideceğini bilmeden dolaşp duruyorlardı. Bir polis karakolu görünce hemen inip sordu:

— Buraya yaşlı bir din adamı getirildi mi?

— Hayır.

Onun Amerikalı olduğunu anlayan nezaretçi bir onbaşı yanına yaklaştı:

— Aradığın adamın izini bulmak istiyorsan Red Falcon Askerî Karargâhı'na git.

Sevinçle araca atlayıp yola koyuldular. Hüseyiniye'nin bekçisi, Bağdat sokaklarını avucunun içi gibi biliyordu. Sıkıyönetim kanunları uygulandığından, bütün yollar ıssız ve bomboştu. Sabaha doğru Red Falcon Karargâhı'na vardılar. Nöbetçi, buranın sadece mahkûmların intikaliyle ilgilendiğini ve son günlerde hiç bir mahkûm getirilmediğini söyledi. Jimmy, kendisinin insan hakları komisyonu görevlilerinden olduğunu söyleyince, aradığı kişiyi itilaf kuvvetleri komutanlığında bulabileceğini açıklamıştı. İtilaf kuvvetleri komutanlığının önünü çevreleyen kalın tel örgülerin arkasında büyük bir kalabalık vardı. Burası, Filistin Oteli'nin hemen bitişiğiydi ve Irak'ı işgal eden itilaf devletlerinin ortak komutanları buradaydı. Burada Jimmy'i tanıyan birileri çıkabilirdi. Eliyle sakallarını yokladı. Bayağı uzanmıştı. Üzerinde de yerli halkın giydiği uzun arap entarisıyla, arkadaşlarının bile ilk bakışta onu tanıyabilmesi zordu. Bütün riski göze alarak komutanlık odasına girdi:

— Ben Kızılhaç Komitesi üyesiyim. Dün Nasıriye'de tutulanıp buraya getirilen yaşlı bir din adamını arıyorum.

Nöbetçi subay aradıkları kişinin adını bir kâğıda yazıp odadan ayrıldı. Çok geçmeden geriye dönmüştü:

— Kusura bakmayın, bizim listemizde böyle bir isim yok. Üzgünüm.

— Nasıl olur? Dün Amerikalı askerler tutuklamış kendisini... Nasırıye'de...

— Üzgünüm, ama bizde böyle biri yok.

Oradan ayrıldılar. Jimmy'nin canı pek sıkılmıştı. Nereye gideceğini, Seyyid'i nerede arayacağını bilemiyordu. Onun tutuklanmasından kendisini sorumlu tutuyor, bu nedenle de onu kurtarması gerekenin de kendisi olduğunu düşünüyordu. Ama bu çaresizlik, onu kahrediyordu. Birden, aklına, Ahmet'leri bulabileceği yer geldi. Yanındaki Hüseyiniye'nin bekçisine döndü:

— Ez-Zehravi kahvehanesinin nerede olduğunu biliyor musun?

— Evet...

— Haydi bakalım, gaza bas o zaman!

Ahmet, Bağdat'a gelirse onu bu kahvede bulabileceğini söylemişti.

Kahvede etrafına bakınırken Ahmet'in terasta oturduğunu gördü. Bir tanıdıkla karşılaşabilmek ne kadarda güzeldi. İki arkadaş gibi kucaklaştılar. Jimmy'nin anlattıkları Ahmet'i şaşırtmış, Seyyid'in tutuklanmasına çok üzülmüştü. Onun tutuklanabileceğini aklından bile geçiremezdi.

Karıncaıyı bile incitmeyen o yaşlı adamı, neden tutuklamıştı Amerikalılar?

— Halk, işgalci Amerikalılara karşı çok öfkeli aslında... Çarşı pazardaki homurdanmaların asıl nedeni bu... Amerikalılar hepimizi düşman ve potansiyel birer terörist gibi görüyorlar. Sonra da bu halkın onlara direnmesine ve her geçen gün onlardan daha fazla nefret eder hale gelmesine şaşıyorlar. Bu halk onlara neden güvensin Allah aşkına? Onlar verdikleri hangi sözü tuttular? Hani Irak'a demokrasi

ve özgürlük getireceklerdi? Demokrasi bu mu? Özgürlük bu mu? Seyyid gibi, karıncayı incitmeyen yaşlı bir adamı bile yaka paça tutuklayıp götürmüşler işte!

Jimmy onu haklı buluyordu:

— Dediklerinin hepsi doğru. Ben de Amerikan ordusunda görev yaptım. Belli ki işgal ordusu paniklemiş... Bizim orduda buna "Caydırıcı Önlemler" denir. Amerika ordusu, işgal ettiği bir ülkenin insanlarının kendisine güvenmeyeceğini bildiğinden herkesi potansiyel düşman olarak görür ve ilk direniş kıvılcımlarıyla panikleyip herkesi tutuklamaya başlar. Bu tutuklamaların amacı halkı sindirmek, caydırmaktır. Böylece, muhtemel direnişleri durdurabileceklerini zannederler.

Bu sırada Emine'de çıkagelmişti. Kayınpederinin tutuklandığını öğrenince açılmaya başladı. Onun soğukkanlı ve durgun görünüşünün arkasında çok sevecen ve latif bir kişiliği olduğunu biliyordu. Böyle bir olay Seyyid'i sarsabilirdi. Hüseyiniye'nin bekçisi ayrılmak için izin istedi, Nasriye'ye dönmesi gerekiyordu. Ama Jimmy, Seyyid'i kurtarmadan dönmek niyetinde değildi. Hüseyiniye'nin bekçisi, Seyyid'den yakında iyi haberler alma umuduyla onlarla vedalaştı.

Jimmy, Ahmet ve Emine, Seyyid'i bulabilmek için Bağdat'ın altını üstüne getirme pahasına işe koyuldular. Uluslararası Kızılhaç örgütü, yeni gelen Amerikan işgal birlikleri tarafından tutuklanan Iraklı vatandaşların sayısının her geçen gün arttığını söylüyordu. Bu durumda onların yaptığı, samanlıkta iğne aramaktan başka bir şey değildi.

İnsan hakları binasına da uğradılar, ama sonuç yine aynıydı. Ahmet, konuştukları yetkiliye sitem edercesine "Yer yarılıp da bu adamı yutmadı ya? Bir yerlerde olmalı, değil mi?!" diye çakışmadan edememişti.

Emine'nin tavsiyesiyle kabile ve aşiret reislerine gittiler. Onların Amerikalılar arasındaki nüfuzu nedeniyle,

Seyyid hakkında bir iz bulabilme şansları daha çoktu, ama yine eli boş döndüler.

O gece Ahmet'le aynı odada uyuyan Jimmy, genç adamın yakalandığı nöbete şahit oldu. Buna üzülmekten başka elinden hiç bir şey gelmemesi canını sıkımişti. İşgale uğrayan Irak halkının mağduriyetleri hakkında bildiklerinin ne kadar az olduğunu o gece anladı.

Bu halk çok büyük ve çok boyutlu bir zulümle boğuşmadaydı. Bir taraftan Saddam'ın, diğer taraftan da Amerikalı işgalcilerin zulmü inanılmaz boyutlardaydı. Bunlara şahit olmak, onun gerginliğini artırıyor, içini yakıyordu. Bu ülkenin gerçeklerine şahit olmak ve buna dayanabilmek bile çok zordu ve ağır bedeller ödetiyordu.

Ahmet, durumunun gittikçe kötüleştiğini söyledi. Seyyid'in duası ise yarar diye Nasriye'ye de gitmiş, ama o da fayda etmemişti. Bunun, komünist ve inançsız olmasından kaynaklandığına şüphesi yoktu artık. Ama bu tür şeylere de inancı kalmamıştı hiç.

Jimmy, Amerikalı psikologlara görünmesini tavsiye etti:

— Orduda iyi psikologlar var, istersen seni muayene etmelerini sağlarım.

— Bunu denedim. Ama uzun süreli tedavilerden söz ediyorlar. Bu acıyı, psikolojik yöntemlerin çözebileceğini sanmıyorum. Mutlaka daha kısa ve etkili bir çaresi vardır... Ne yazık ki henüz bu çareyi bulabilmiş değilim.

Nasriye'den döndüklerinden beri Emine sürekli Seyyid'in önerisini hatırlatıyor ve Aşura'nın yakın olduğunu söylüyordu. Ama Ahmet buna sadece gülüp geçebilirdi. Aşura'nın, onu iyileştirmesi mümkün olamazdı ki. Hem, bu yöntem, onun sorununu daha da artırmaktan başka işe yaramazdı. Bir gün Emine yine ısrar edince güldü:

— Sen beni kısa yoldan öldürmek istiyorsun galiba!

Ebu Gurayb Hapishanesi

Seyyid'in başına gelenler kısa zamanda Güney bölgesinde de duyulmuş, El-Reşid Kampındakilerin kulağına da gitmişti.

Buradaki kabile reislerinden biri, Seyyid'in izini bulabilmek için epey uğraşmış, ama o da bir sonuç alamamıştı. Emine bunu bir mersiye duymuştu. O kabile reisinin evinde okunan bir mersiye programında yediden yetmişe herkesin Seyyid'i konuştuğuna şahit olmuştu.

Vetban, günlerdir neyin peşinde olduğunu sorunca ona her şeyi anlattı.

— Ne yani, Amerikalı bir asker mi Seyyid'i bulmak için yardım ediyor size?!

Jimmy den ilk kez söz ediyordu Vetban'a. Bir süredir onun günlük hayata da, hemen yanı başındaki insanların içler acısı durumuna da ilgisiz durması Emine'yi tedirgin etmeye başlamıştı. Jimmy'yi sorması, durumun giderek daha da kötüleştiğinin habercisiydi. Bu nedenle hiç bir şey söylemeyiip susmayı tercih etti. Gardiyanının daha fazla bilgi edinmesini istemiyordu. Ama Vetban yumruğunu öfkeyle masaya vurup bağırdı:

— Susma öyle! Her şeyi anlatmanı istiyorum! Kahvelerdeki buluşmalarınızı, şehrin hapishanelerini tek tek do-

laşmanızı; karakollardan Kızılhaç örgütüne, şu Amerikalı alçakların karargâhlarına gitmelerinize varıncaya kadar her şeyi bilmek istiyorum! Sen bir şeyler çeviriyorsun, farkındayım! Yalan söylemeyi de hiç deneme, eninde sonunda her şeyi öğreneceğimi bilirsin!

Vetban hâlâ onu izletiyor, her şeyi öğrenmek istiyordu. Olup bitenleri ondan gizlemesi mümkün değildi. Bir taraftan da, epeydir her şeye kayıtsız kalan Vetban'ın birdenbire mesleğinin eski alışkanlıklarına dönüp hastalık derecesine varan bir sorgulayıcılıkla heyecan ve telaş göstermesinin nedenini de bir türlü anlayamıyordu. Bu, fırtına öncesi sessizlik demektir. Onu daha fazla pirelendirmemek için her şeyi anlatmak en iyisiydi. Ama Vetban Jimmy'nin Amerikalı olduğunu, ordudan firar edip İslâm dinine girdiğini ve Irak halkına yardım için elinden geleni yaptığını duyduğunda hayretten gözleri fal taşı gibi açılmıştı.

— Vay canına demek öyle ha?!!

Şaşkınlığını gizleyemeyen Vetban, kaşlarını çatıp düşünmeye başlamıştı. Bu olumlu bir işaretti, fırtınayı kazasız belasız atlatan Emine derin bir nefes aldı.

Birkaç gün sonra kampa döndüğü sırada etraftaki hareketlilik dikkatini çekti. Bu olağanüstü hareketlilik ve sevincin nedenini sorduğunda kapıdaki nöbetçi heyecanla anlatmaya başladı:

— Bugün sabahleyin bir Seyyid geldi buraya. Çok sevilen, önemli biriymiş! El-Ahvarlılar onu görünce adeta bayram ettiler!

Emine duyduklarına inanamıyordu. Sakın, Seyyid olmasındı?!

Nöbetçinin son cümleleri onu sevince boğmaya yetmişti:

— Hapisteymiş... Bugün salıvermişler... El-Ahvarlılar onu görünce pek coştular; gerçekten görmeye değerdi!

Evet! Kayınpederi serbest bırakılmıştı!

Hangi blokta olduğunu öğrenir öğrenmez oraya seğirtti. Vetban'ın ne diyeceği umurunda değildi artık. Gidip kayın-pederini görecek ve elini öpüp sevincini onunla paylaşacaktı.

Seyyid'i gördüğünde göz yaşlarını tutamadı. Etrafını saran Güneyliler onun elini öpüp hayır duasını alabilmek için sıraya girmişlerdi. Kimse, başına gelenler hakkında soru sormuyordu ona. Ama Emine onun geliniydi; kayınpederin başına neler geldiğini, neden tutuklanıp götürüldüğünü öğrenmek istiyordu. Yine de, herkes gibi susup kendisinin anlatmasını bekledi.

Şehir içi taksilere benzeyen sarı çizgili beyaz bir araçla getirmişlerdi onu. Belli etmemeye çalışsa da, durumunun hiç de iyi olmadığı ve çok eziyet gördüğü belliydi. Kamptakiler onu hemen tanımış, bütün kampı bayram havası sarmıştı.

Emine'yle son görüşmelerinde El-Ahvarlıların bu kampa toplandıklarını duyduğundan, serbest bırakılır bırakılmaz önce buraya gelmişti.

— Zaten gelecektim buraya... Elimde epey humus toplanmıştı. Emine sizin burada çok sıkıntılar çektiğinizi anlatınca, humusları buraya getirmeye karar verdim. Ama o gün tutukladılar beni! Takdir böyleymiş... Yine buraya geldim işte...

Gelini Emine'nin kaldığı eve gitmek ve orada kalmak istiyordu, ama kabile reislerinden biri onu ısrarla kendi evine götürüp misafir etmişti. Emine'nin kaldığı evden daha berbat bir yerdi burası. Yoksul halk, onu ağırlayabilmek için telaşla koşturuyor, kimi çay getirirken kimi de bu değerli misafire ikram edecek birkaç kurabiye arıyordu.

Emine, Seyyid'i burada bulmuştu.

Çok sakın ve her zaman ki gibi huzur doluydu, sürekli Allah'a hamdediyor, kendisini görmeye gelenlere güler yüz-

le selam verip ilgi gösteriyordu. Abdest almak için su istediğinde hemen koşup temiz su getirdiler.

Kampta temiz su altın gibi kıymetliydi. Sitenin büyük bahçesindeki çamurlu sulara yatan mandaların hâlerinden de kolayca anlaşılabilirdi bu. Şehrin su ve kanalizasyon sistemi, ağır hava bombardımanı altında harap olmuştu.

Vetban, pencereden dışarıyı seyrederken sevinçli kalabalığı görmüş, etrafını sardıkları yaşlı adama gösterilen büyük ilgi ve sevginin nedenini merak etmişti.

Emine eve gelir gelmez sordu:

— Dışarıda neler oluyor? Bu sevinç ve heyecan da ne öyle?

— Hapisten yeni çıkmış biri... Amerikalılar bugün serbest bırakmışlar adamcağızı.

Vetban merakla, daha fazla söylemesini bekliyordu. Ondan bir şey saklamasının bir yararı yoktu, yakında öğrenecekti nasılsa:

— Seyyid işte... Benim kayınpederim...

Vetban'ın kaşları aniden çatıldı. Seyyid'e kendisinden bahsetmemesi için tehditler savurup uyardı. Ahmet'le görüşmesinde de aynı şeyi yapmış ve "Sakin ona benden bahsedeyim deme, ikinizi de yakarım." demişti.

Ertesi gün, bu iyi haberi Ahmet ve Jimmy'le paylaşmak için kahveye gitti. Birlikte; Seyyid'i görmek için kampa döndüler. Jimmy'nin uluslararası bir kuruluştan geldiğini zannedenler hemen etrafını sarıp ona sorunlarını anlatmaya, yardım istemeye başlamışlardı! Kampın kötü şartlarını anlatıyor, kimsenin kendilerine yardım etmediğinden yakınıyorlardı. Jimmy'nin kimliğini açıklamak istemeyen Emine'yle Ahmet ne yapacaklarını şaşırılmış, susmayı yeğlemişlerdi. Seyyid'in bulunduğu odaya kadar peşlerini bırakmayan kalabalık, ısrarla Jimmy'nin kendilerini dinlemesini istiyordu.

Seyyid'in bulunduğu eve girdiklerinde bu sıkıcı durumdan kurtulmuşlardı.

Seyyid'in elini öpüp kucaklaştılar, "Geçmiş olsun." dediler. Seyyid'in ilk işi, Ahmet'in sağlık durumunu sormak olmuştu. Onun bu nezaket ve şefkatinden pek duygulanan Ahmet, eğilip birkaç kez daha öptü elini, öpüp başına koyduğu bu elin sahibi gerçekten saygıyı hak ediyordu. Hapisten yeni çıktığı ve büyük bir ihtimalle ağır işkenceler gördüğü hâlde, kendisini değil, başkalarını düşünüyordu hâlâ! Onun bu kişiliği karşısında saygıyla eğilmemek mümkün müydü?

Seyyid'in şefkat ve sevgi dolu bakışları altında ezilmişti. Teşekkür edip durumunu anlattı; giderek kötüleştiğini söyledi. Yaşlı adam çok samimi ve kendisinden emin bir tavırla sırtını okşayıp tebessüm etmişti:

— İyileşeceksin inşallah! Biraz sabredersen iyileşeceksin Allah'ın izniyle... Âşura gününe pek az bir zaman kaldı. Âşura merasimlerine katıldığında, aradığın huzuru bulacağından şüphelenmesin!

Kahvaltıdan sonra, Jimmy'le Ahmet'in ısrarı üzerine, olup bitenleri anlatmaya başladı:

— Amerikalılar bir araca bindirip götürdü beni. Yanımdaki askerler, birbiriyle bile konuşmuyordu. Tutuklanmamın nedenini ve nereye götürüldüğümü sorduğumda hiçbir şey söylemediler. Araçtan indiğimizde, Ebu Gurayb Hapishanesi'ne getirildiğimi anladım. Amerikalılar burayı üs olarak kullanıyordu. Kısa bir sorgulamadan sonra beni bodrum katında bir hücreye koydular, serbest bırakılınca kadar orada kaldım. Benim bir direniş grubunun lideri olduğumu, direnişçileri örgütlediğimi ve onlara para verdiğimi sanıyorlardı. Bunların gerçek olmadığını ve yanıldıklarını söyledim, ama bana inanmamakta ısrar ettiler. Halka para dağıttığımı söylediler, bunun humus adlı dinî bir bağış ve vergi oldu-

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

ğunu, yeterince geliri olanların gönüllü olarak humus verdiklerini ve humusun ihtiyaç sahiplerine dağıtıldığını, humus alanın bunu istediği gibi kullanabileceğini anlattım.

Seyyid bu kadarının yeterli olacağını düşünerek sustu. Ama kendisini dinleyenlerin meraklı bakışları, daha fazlasını dinlemek istediklerini gösteriyordu. Yorgun bir sesle devam etti:

— Çok berbat bir yerdi. Tutukluları konuşurmak için akla gelmedik, insanlık dışı yollara başvuruyorlar bu hapisanelerde... Fizikî işkenceler bir tarafa, ahlak sınırlarını da zorluyorlar... Amerikalıların insan hakları iddiaları külliye yalan!

Yine sustu. Çok rahatsız olduğu belliydi. Jimmy'yi üzmemek için Arapça anlatmaya başladı:

— Beni, diğer mahkûmların gözleri önünde çıplak soydular...

Emine'nin karşısında bunu söylediği için çok utanmıştı. Gözyaşlarını tutamadı.

Arapça da olsa Jimmy her şeyi anlamıştı.

Sessizliği Ahmet bozdu:

— Böylesine iğrençlikleri sadece Saddam'ın yaptığını sanıyordum.

Jimmy sadece dinliyordu. Ebu Gurayb Askerî üssünü çok iyi bildiğini sanıyordu. En azından askerlik hizmetinin bir kısmını orada geçirmişti. Ama Seyyid anlatıncaya kadar o binanın bodrum katında insanlara işkence yapıldığından haberi bile olmamıştı!

Oradan ayrılmadan önce, yaşlı din adamına "hums"un ne olduğunu sordu:

— Başınıza gelenler hep benim yüzümden... Benim silahım ve o humus parası... Fâris humsu anlatacaktı, ama maalesef...

Seyyid, İslâm dini ile yeni tanışan Jimmy'e humsun ne olduğunu anlattıktan sonra ekledi:

— Saddam dönemi ve uluslararası yaptırımlar karşısında bu dinî vergi, Müslümanlar için çok büyük bir yardım kaynağı olmuştur. Amerikalılar, bunun direniş için toplanan bir para olduğunu zannediyorlar. Çünkü humus yardımı alan, onu istediği gibi harcamakta özgürdür.

Jimmy, epeydir sormak istediği ve bir türlü sormadığı sorunun tam zamanı olduğunu düşündü:

— Bütün bunların, adalet nizamının kurulacağı döneme kadar uygulanacağını söylemişsiniz. Bu adalet nizamı ve adil devlet düzeni ne zaman kurulacak peki?

— Adil devlet düzenini Hz. Mehdi kuracaktır. Bunun için onun gelmesi lazım.

Emine, ne yapmayı düşündüğünü sordu; burada mı kalacaktı, Hur bölgesine mi dönecekti?

— Muharrem ayına girmek üzereyiz. Buradaki hemşerilerimiz Muharrem'i birlikte geçirmeyi teklif ettiler. Muharrem mateminden sonra Nasriye'ye döneceğim.

O gün öğleden sonra Jimmy, Emine ve Ahmet kahveye gittiler. Ahmet çok rahatsızdı. Emine ona bir teklifte bulundu:

— Baksana, sen bir tiyatro oyunu oynamak istemiyor muydun? Fırsat ayağına geldi işte, Kerbela taziye merasimlerinde bir açık hava tiyatrosu sergilesene!

Ahmet bunu hiç düşünmemişti:

— Haklısın! İmam Hüseyin'in şahadetini oynayalım.

Onun bu kadar çabuk kabullenmesi Emine'yi şaşırtmıştı:

— Ne o? Komünistliğe artık paydos ettin galiba?

— Tiyatro özgür bir sanattır. İdeolojisi olamaz.

Ama Ahmet, içinden geçeni tam olarak söylemek istemiyordu. Yaşlı Seyyid'in dürüstlük uğruna çektiği onca sı-

kıntıya karşılık onun yanında olmak ve onunla birlikte matem merasimlerine katılmak istiyordu. Saddam'ın döneminde yasak olan Muharrem merasimlerinin bu yıl serbestçe düzenlenecek olması Seyyid'i çok sevindirmişti.

Ahmet, onun bu sevinci doyasıya yaşamasını istiyordu.

Âşura Olayı

Jimmy, Âşura merasimleri hazırlıklarına bizzat katılarak, İslam dini ve Şia mektebi hakkında daha doğru bilgiler edinmek istemişti. Seyyid'in burada daha fazla zamanı vardı. Bunu fırsat bilen Jimmy, onunla daha fazla konuşabildiği, zihnindeki soruları sorabildiği için mutluydu. Âşura ve İmam Hüseyin hakkında sorduğu zaman Seyyid hüzünlü bir sesle anlatmaya başlamıştı:

— Bütün bu zulümlerin kaynağı Muaviye ile başladı. Onun eğri gidişi Yezit ile sonuçlandı. Muaviye, sevgili Peygamber Efendimizin torunu İmam Hasan'ı zehirleterek öldürttü ve kendisini halife ilan etti. İmam, babası Muaviye tarafından halife ilân edilen Yezid'e biat etmedi. Çünkü Yezid de babası Muaviye gibi saltanat kurmuştu, saray dikmişti, zulmediyordu. Üstelik gece gündüz içen ayyaş biriydi. İmam Hüseyin'i biate zorluyor, onu öldürmekle tehdit ediyordu. Kufeliler Yezid'e karşı baş kaldırmış, İmam Hüseyin'i davet etmişlerdi. Ama Kufeliler sözlerinden caydılar ve İmam'a sırt çevirdiler. Onun şehre elçi olarak gönderdiği amcaoğlu Müslim b. Akil'i öldürdüler. Kufe valisi İbn Ziyad, böylece her tarafta terör ve korku estirmeye başladı. İmam Hüseyin'in kafilesi Yezid orduları tarafından Kerbela denilen yerde durduruldu. Yezid ordularının komutanı Hürr, olayla-

rın aslını öğrenince İmam Hüseyin'in safına geçti ve onun yanında savaşarak şehit oldu. İmam Hüseyin, o gece herkesi toplayıp oradan ayrılmalarını, zira burada kalanların yarın şehit olacaklarını söyledi, ama ailesi ve 72 yareni onu yalnız bırakmayıp sonuna kadar savundular. Yezit orduları Fırat Nehri'nin suyunu onlara kesmişti. Onlar, çölün kavurucu sıcağında susuz çarpıştılar. O hengâmede öğle namazı kıldılar. Evlatları yeğenleri ve yarenleri teker teker şehit düştüğü hâlde İmam Hüseyin Yezid'e eğilmedi. Ali Ekber'ini, Kasım'ını, Ebu'l-Fazl Abbas'ını ve kundaktaki Ali Asgar'ını şehit verdi. En son, kendisi de savaşp şehit düştü. Cesedini atlara çığnettiler. Onları katleden Yezit orduları, Peygamber Efendimizin Ehlibeyt'ini esir alıp zincirlere vurarak Yezid'in Şam'daki sarayına götürdüler. Esirler arasında Hz. Zeynep de vardı... İmamla yarenlerinin cesetleri katliamdan ancak 3 gün sonra Beni Esad kabilesi tarafından toprağa verildi.

Jimmy, Şiilerin Kербela katliamına neden önem verdiklerini ve İmam Hüseyin'i neden unutmadıklarını şimdi anlıyordu:

— O hâlde Âşura merasimleri aslında İmam Hüseyin'i anmak ve onun anısını yaşatmak için düzenleniyor?

— Evet, Âşura'nın kelime anlamı 10. gün demektir. Hicretin 61. yılı (680 m.) Muharrem ayının onuncu günü İmam Hüseyin şehit edilince Peygamber Efendimiz ve onun Ehlibeyt'ini sevenler o günü hep andılar ve hep Âşura'da İmam Hüseyin'le yarenlerinin İslam uğruna verdikleri mücadeleyi anarak o ruhu diri tuttular.

Âşura Taziyesi

Şiiler arasında yaygın bir rivayet dolaşır. Bu rivayete göre hayatında bir kez olsun İmam Hüseyin'e gönülden bir damla gözyaşı döken kimse cenneti görecektir. Ahmet'in Âşura ve İmam Hüseyin hakkında bildiği tek şey buydu. Emine'nin eşi gibi o da Şii bir ailenin çocuğuydu ve çocukluğunda birçok defa Muharrem matemlerine katılmıştı; ama bütün bildiği bu kadardı, daha fazlasını hiç merak etmemiş ve işin aslını hiç düşünmemişti. Daha doğrusu düşününce ve fikirle tanışıklığı lise yıllarına denk gelmiş, o zaman da komünist olmuştu.

Âşura taziye gösterisine hazırlanması için şimdi sadece 10 günü vardı.

Muharrem ayı gelip çatmıştı

Oyuncular, dekor, aksesuar, seslendirme... Bütün bunları ayarlayabilmesi için çok az zamanı kalmıştı. Şimdi bir harabeye dönen El-Reşid Askerî Üssü'nün büyük avlusu sahneyi kurmak için en elverişli yerd.

Büyük taş sütunların üzerine yığıldıkları tahtalarla sahneyi kurdular. Sahne arkasını geniş bir perdeyle örtüp sahne önüne de Ehlibeyt'in "Al-i Aba"sının adlarının yazıldığı büyük bir siyah bez astılar. Oyuncuları, kamptaki savaş avareleri arasından seçmişti. Gençler pek heyecanlıydı. Tiyatro

eğitimi alan Emine de yardımcı ve sahne yönetmeni olmuştı. Hele Jimmy'nin heyecanına hiç diyecek yoktu. Gece gündüz çalışıyor, sürekli sorular soruyor, her fırsatta İslâm dinini daha iyi tanımaya çalışıyordu.

Her gün prova ve sahneden neşeyle inen Ahmet'in bitmek tükenmek bilmeyen enerjisi de şaşırtıcı ve takdire şayandı. Oyunun senaryosunu yazmakta hiç zorlanmamıştı. Çocukluğunda izlediği taziyeler hâlâ belleğinden silinmemişti zaten. Her şeyi mükemmel ve tam olarak yapmaya da gerek yoktu; Şia Müslümanları için en önemli olan şey, Kerbela'da sergilenen İslâm gayretkeşliği ve bu uğurda gösterilen vefa ve sadakat olduğuna göre bunu işlemesi yetecekti. Kerbela çok büyük bir dramdı aslında. İşin içine girdikçe bu gerçeği daha yakından hissediyordu. Bu taziye merasimleri aslında adalet ve mücadeleyi temsil etmiyor muydu? Zalim ve zorba bir egemene başkaldırının öyküsü değil miydi? İmam Hüseyin'in uğradığı onca zulüm ve hak-sızlıklar, zulme karşı hızla şekillenen bir devrim ve başkaldırının ortamını hazırlamıştı aslında.

Taziye gösterileri tamamen amatörce sergilenirdi. Ahmet de bu oyun için tiyatronun klasik kurallarına uyulması gerektiği kanaatinde değildi ve bu nedenle de olayın sadece en hassas kısımlarını sahnelemeye karar vermişti. Perde aralarında bir mersiyehan, Kerbela'daki önemli noktaları hatırlatacaktı (bu, bizzat Seyyid olabilirdi). Bu olayların bazıları, öteden beri çok hoşuna gider, onları defalarca duyduğu hâlde hep dinlemek isterdi. Merasimlere büyük bir dikkat ve ilgi ile hazırlanan Jimmy'e bu olayları İngilizce anlatmalıydı mutlaka.

Mesela Yezid ordusunun komutanlarından olmasına rağmen, olayın içyüzünü öğrenince, öldürüleceğini bildiği hâlde Yezid'e sırt çevirip İmam Hüseyin'e katılma mertlik ve onurunu gösteren Hür b. Riyahi'nin bu kişiliği ön plana çıkarılabildi. Hemen kalemine sarılıp yazmaya başladı:

Yezid'in insanlık dışı uygulamalarını duyan ve onun Müslümanlıkla alakası olmayan icraatlarını gören Hür, böyle birinin Müslümanların halifesi olmaması gerektiğini düşünüyordu. Yezid'e biat etmeyen İmam Hüseyin'i, bu nedenle içten içe seviyor ve onu takdir ediyordu. Kербela'ya gönderilen 30 bin kişilik ordunun komutanı olan Sa'doğlu Ömer'in karşısına dikilen Hür, bu gerçeği ona da anlatmak ve onun kendisine gelmesini sağlamak için sordu:

— Hey, Ömer! Sen buraya gerçekten Hüseyin'i öldürmek için mi geldin?

— Evet! Çok kolay olacak! Biz 30 bin kişiyiz, onlarsa 72 kişi! Hepsinin başını kesip Yezid'e armağan edeceğiz!

— Delirdin mi sen? Peygamberimizin evladını mı öldürecek sin yani? Sende Allah korkusu, Peygamberimizin sevgisi yok mu? Allah'ım!.. Neler oluyor burada? Burası cennet ve cehennem in keşiştiği yer... Ve ben bu yol ayrımının tam ortasındayım! Ben cenneti seçiyor, Allah'ın rızasına razı oluyorum. İmam Hüseyin'in karşısına dikildiğim ve Yezid'in safında olduğum için pişmanım, af diliyor, tövbe ediyorum! Allah'ım! Affet beni... Sevgili Peygamberinin Ehlibeyt'ini üzdüğüm ve onların yolunu kestiğim için bağışla beni!

(Sonra, sahnenin diğer tarafında duran İmam Hüseyin'e döner)

— Selam sana Hüseyin! Ey Allah Resulü'nün yiğit evladı!

— Aleyküm selam.

— Ben, sizin yolunuzu kesen ve Kufe'ye gitmenize mani olan ordunun komutanı Hür'üm. Yaptığıma çok pişmanım. Beni affedebilecek misiniz?

— Tövbe edersen Yüce Rabbim seni elbet bağışlar! Aramıza hoş geldin!

— Sağolun! Sizden de bu beklenirdi zaten! Sizi savunan

ilk kiři ve bu yolda řehit dūřen ilk yareniniz olmama izin verir misiniz?

— Allah seni, ismin gibi hür yaratmış... Doğru bildiğin neyse onu yap! Allah'ın rahmeti üzerine olsun!

Hür, sahne önünde bekleyen Kufeli kalabalığa döner:

— Ey Kufeliler! Ne kadar da döneke ve kaypaksınız siz! Peygamberinizin evladını buraya çağırдыңız, "Gel, biz seni koruruz." dediniz; ama size doğru yola çıkınca, ona sırt çevirip yolunu kestiniz! İslâm Peygamberinin size öğrettiği din bu mudur? Kendi Peygamberinizin de izinden gitmiyorsunuz, ne dininiz belli, ne yolunuz! Çıkın karşıma! Savaşacak babayığit var mı aranızda?!

Hür bunu söyledikten sonra yiğitçe savaşıp şehit olur, İmam Hüseyin yanına gidip onun başını dizine alır:

— Adının hakkını verdin Hür!.. Sen bu dünyada da, o dünyada da hür olacaksın artık!

Ahmet, Jimmy'nin hayret dolu bakışları arasında ikinci perdeye başladı. İkinci perde Ali Ekber'di:

— Selam sana baba!

— Aleyküm selam oğul!

— şu kâfirlerle savaşmam için destur verir misiniz?

— Ey oğul! Hepimiz Allah'tanız ve sonunda herkes O'na dönecektir. O'nun gücünün üzerinde güç yoktur, güç ve kudret yalnızca O'nundur. Allah'ım! şahit ol! Savaş meydanına giden bu genç, kullarının arasında senin Peygamberine en çok benzeyendir. Biz, dedemiz Resulullah'ı özlediğimizde onun çehresine bakarak hasretimizi giderirdik.

Ali Ekber düşmanla amansız bir savaşa tutuşur. Bir süre sonra susuzluktan babasına geri döner:

— Çok susadım baba!

— Dilini uzat oğlum! şimdi bir de benim dilime bak.

Ali Ekber babasının kupkuru dilini görünce, onun kendisinden daha susuz olduğunu anlar ve susar. İmam şefkatle onun gözlerinin içine bakar:

— Git oğlum, şu çakallar sürüsüyle ölümüne vuruş! Çok geçmez, ceddin Resulullah'ın elinden şahadet şerbetini içersin!

Ali Ekber yiğitçe savaşıp vurulur, atından yere düşer ve şehit olmadan önce "Evet" der, "İşte dedem Resulullah su veriyor bana! Allah'ın selamı sana olsun ey Allah'ın Resülü ve sevgili dedeciğim!

Jimmy, hizmetkârlarının İmam Hüseyin'e bağlılıklarına çok şaşırmişti. Ahmet'ten böyle bir sahneyi de oynamasını istedi. Ahmet, İngilizce olarak trajediyi canlandırdı:

İmam Hüseyin'in hizmetkârlarından biri yanına gelip er meydanına çıkmak için izin istedi. İmam:

— Bu senin savaşın değil ki! dedi. Sen buradan git, canını kurtar.

Siyah derili hizmetkârın gözleri doldu:

— İyi günlerinizde yanınızdan ayrılmayıp kötü günlerinizde sizi bu vahşiler karşısında yalnız bırakmam insanlığa sığmaz! Onlarla aynı dünyada yaşayacağıma, sizinle ölürüm daha iyi!

— Allah senden razı olsun! Gazan mübarek olsun!

— Sizden son dileğim, Beni alnımdan öpmeniz... Ceddiniz Resulullah'ın huzuruna çıktığımda sizden bir iz taşıyacağım ona.

İmam onu alnından öper, kara derili köle de çarpışarak şehit düşer.

Âşura gününün akşamı, matem grupları meydanda toplanıp yürüyecek, en önde de ellerinde mum taşıyan çocuklar olacaktı. Ahmet işte bundan korkuyordu. Kaset veya canlı olarak mersiye okunup gürültü yapılmasını, daha önce ya-

saklamıştı. Ama eninde sonunda o acıyla karşılaşacak ve gerçekte yüz yüze gelecekti. Kabile reisinin evinde kalan Seyyid onu da davet etmiş ve merasimlere katılmasını istemişti. Bugün Ahmet korkularını yenecekti. Yarınki mersiye-ye de katılmasını söylemişti.

Her gece olduğu gibi o gece de elektrikler kesikti. Matem grupları, en önde, ellerinde mum taşıyan çocuklarla birlikte, tam da Ahmet'in tiyatro sahnesinin önünden geçecekti. Her şeye hazırlıklı olmak için Emine ile Jimmy'den yardım istedi. Ahmet'in koluna girip matem heyetinin en arkasında yürüyüşe katıldılar. Kamptaki bütün gençler bu matem yürüyüşüne katılmış, çoğu kafasını usturayla kazıtmıştı.

Sinelerin vurulmasıyla birlikte Ahmet'in krizi başlar gibi oldu. Emine, Jimmy'e işaret ederek Ahmet'in kolunu sıkı sıkıya tutmasını ima etti, kriz tuttuğunda yanındakileri tanımayabilirdi.

Vetban da odasının penceresinden matem grubunu izliyordu. Ahmet ve onu güçlkle tutan iki kişiyi tanımıştı. Bir zamanlar ayaklarının altında inleyen bu üssün şimdi yoksullar ordusunun barınağı hâline gelmesini, hele burada dinî merasimlerin yapılmasını hiç hazmedemiyor, kalabalığı seyrettikçe elindeki şişeyi öfkeyle başına çekiyordu.

Ahmet'in krizi giderek yavaşlamıştı; artık sert sarsıntılar ve titremeler yoktu!

Bir Âşura Günü

Gece yarısına doğru kalabalık dağılmaya başladı. Ahmet'le Jimmy de gidince Emine Vetban'ın evine döndü. Yine sarhoştü ve ne yapacağını bilemez bir hâlde odayı adımlıyordu. Vahşi hayvanlar gibiydi tıpkı.

— O tiyatrocunun koluna neden girmiştin öyle? Ne kadar utanmazmışsın sen be?!

Bakışları aşağılayıcı ve öfke doluydu. Her an tokatlayacakmış gibi bakıyordu.

— O adam hasta... Psikolojisi bozulmuş... Tabi, sizin eseriniz o da!

— Bizim mi? Ne demek şimdi o?!

Emine, zavallı Ahmet'in hastalığını ve nedenini anlattıktan sonra ekledi:

— Öyle yaşamaktansa ölmek daha iyi!

Emine bütün geceyi korku ve tedirginlikle geçirdi. Vetban'ın sorusu çok sinsiceydi. Durup dururken öyle sorular sormazdı o... Mutlaka bir hainlik düşünüyordu yine. Onun ağzını aramak için biraz şefkatli görünmeye çalıştı; ama yararsızdı. Bu adam sarhoşken bile sır vermiyor, ağzını sıkı tutuyordu. Ondandır laf alabilmek imkânsızdı. Saatlerce matem tutan kalabalığa sövüp saydı. Bir zamanlar onun adı geldiğinde herkesin titrediği bu üssü ne hale getirmişlerdi!..

Vetban gibi o da bütün gece gözünü kırpmayıp düşündü.

Namaz saatlerine doğru kampta hareketlilik başladı. Âşura'ya hazırlanan kalabalıklar camiye akın ediyordu. Minareden ezan sesi yükselirken Vetban'ın ayaklandığını fark etti. Elbiselerini değiştiriyordu. Sakin ve yavaştı. Bu, onun kafasında yine binbir tilkinin dolaştığına işaretti. Matem tutanların giydiği uzun, kısa kollu bir mintan giydi.

Vetban gibi birinin Muharrem merasimlerine katılmak istemesinin nedeni ne olabilirdi? Bunu anlayabilmek için onun bütün hareketlerini sezdirmeden izliyor, bir şey söylemesini bekliyordu.

Hava ağarmaya başladığında herkes açık hava tiyatrosu için hazırlanan sahnenin önünde toplanmış, ortalığı her zamanki gibi gürültülü konuşmalar sarmıştı.

Yıllardır yasak olan dinî merasimleri serbestçe düzenlemek, üstelik bunu Saddam rejiminin en hassas askerî üslerinden birinin binasında gerçekleştirebilmek halkı coşturmuştu.

Vetban, pencereden dikkatle kalabalığı seyrediyordu. Merasimin başlayacağını görünce, elbise dolabından bir hançer çıkardı ve hançeri özenle beline taktı. Emine ona sezdirmeden bütün hareketlerini izliyordu. Vetban gibi birinin Âşura merasimine katılmaya karar vermesi onu çok şaşırtmıştı. Ama özenle beline taktığı hançerin alelâde bir hançer olmaması da dikkatini çekmişti. Değerli taşlarla süslenmiş bu antika hançerler Irak'ta özel günlerde takılır ve genellikle babadan oğula kalan bir aile mirası ve simgesi olarak bilinirdi.

Vetban her zamanki gibi kadın çarşafını giyince, daha fazla şaşırdı. İlginç bir tezattı bu. Erkeklik gururu, mertlik ve cesaret sembolü geleneksel hançerini beline takan Vetban, kadın çarşafının arkasında gizlenme ihtiyacı hissediyordu!

Günlük mersiyelerde İmam Hüseyin'le ve yarenlerinin başına gelenler anlatılırken, Âşura günü sadece sineler dövlür ve kısa halk tiyatroları şeklinde taziyeler düzenlenirdi.

Taziyeler üç perdede oynanırdı. Birinci perde İmam Hüseyin'in Kufe yolculuğu, ikinci perde Kerbela'ya varışı, üçüncü perde de Kerbela'da savaşıması ve kapanış da, Yezid ordularının kadınlarla çocukların bulunduğu çadırlara saldırması şeklinde icra edilirdi.

Taziye bir gösterili matem olsa da, tiyatro kurallarının hiçbirisi taziyede yoktur; dahası siyasi ve dinî söylemleri vardır. Taziyelerin sonu veya kapanışı da bu nedenle siyasi ve dinî içerikler taşırdı. Bu kısımda İmam Hüseyin'in, çağın siyasi iktidarının tepesinde bulunan halifenin zulümlerinden dolayı onunla mücadelesi anlatılır, düşmanlarının kâfirler olduğu vurgulanırdı. Nitekim İmam Hüseyin onlara: "Siz cahiliyet dönemine döndünüz." demektedir.

Şahadet sahnesi ana sahnelerden biri olduğundan, sadece sahne sonuna gerilen Kerbela tasvirleri ile dolu büyükçe bir bez tabloyla icra ediliyordu. Ahmet'in hazırladığı üçüncü perde de sahnenin sağ tarafında İbn Ziyad'la askerleri kızıl bayraklarıyla yer alıyor, sol köşede de İmam Hüseyin'in Ehlibeytiyle yarenlerinin çadırları görölüyordu. Bu çadırların yanında karalar bürünmüş birkaç kadın, Hz. Hüseyin'e ağıt yakıyordu.

Sahnedekilerin safını ve konumunu bu kadınların ağlamasından anlamak mümkündü. Kâfirlerin cesedi getirildiğinde susuyor, ama İmam Hüseyin'in yarenleri getirildiğinde ağlamaya başlayıp matem şiirleri okuyorlardı.

Seyyid, belli sahnelerde mersiye okumak üzere, elindeki mikrofona en ön saftaki sahne ekibinin yanına oturmuştu.

Özel rollerden biri olan Hz. Zeynep'i Emine oynuyordu. Köşedeki çadırlardan birinde oturan Emine, Vetban'ın

kara bir çarşaf giyerek, çadırların kenarındaki ağıtçı kadınların yanında oturduğunu görünce neredeyse hayretten küçük dilini yutacaktı! Ara sıra Emine'nin olduğu tarafa da bakıyordu.

Bu hain adam ne arıyordu burada? Sakın Ahmet'i öldürmeye gelmiş olmasındı? Buna inanmak istemiyordu, ama onun ne kadar deli olduğunu bildiğinden, tedirginlikten bir türlü kurtulamıyordu.

Sıra ona geldiğinde çadırdan çıktı. Hz. Zeynep, çocuklarla kadınların çadırından çıkacak ve sahnedeki beyaz bir atın yularını tutacaktı. Emine de öyle yaptı. İmam Hüseyin'in atı Zülcenah'ın yularından tutup, İmam Hüseyin rolünü oynayan Ahmet'e doğru yürüdü. Zülcenah'ın ağır bir çarpışmadan çıktığı, ok, mızrak ve kılıç yaraları aldığını gösterebilmek için beyaz atın her tarafına kırmızı boya lekeleri sürülmüştü. Hz. Zeynep'in, savaş meydanında abisiyle konuşması kalabalık izleyicileri galeyana getirmiş, "Ah Zeynep! Vah Zeynep!", "Ah Hüseyin! Vah Hüseyin!" feryatları eski askerî üssün semalarını çınlatmaya başlamıştı. Yılların yaşağının kalkması mı bu heyecanı vermişti onlara, yoksa Saddam döneminin zulümlerinden bıktıklarını serbestçe haykırabilme arzusu mu? Bunu anlamak zordu.

Jimmy, Şimr'i oynuyordu. Bu rolü oynayabilmesi için Ahmet ona Arapça birkaç cümle ezberletmiş, bu diyalogların anlamını da öğretmişti. Şimr rolünü, Jimmy'nin kendisi seçmişti.

İmam Hüseyin'le Şimr arasında recez okumalar başlayınca Emine, Vetban'ın hareketlendiğini fark etti. Büyük bir dikkatle sahneyi izliyor, adeta fırsat kolluyordu. Kendisini Şimr rolüne kaptırmış gibiydi. Emine, onun içinden geçeni kolaylıkla okuyabiliyordu; şimdi onun Şimr'in yerinde olmak istediğini ve İmam Hüseyin'e son darbeyi bizzat kendi eliyle vurmaı arzuladığını tahmin edebiliyordu.

İmam'ın kesilmiş başını temsil eden kırmızı boyalı maket bir baş havaya kaldırılınca, kalabalıkta velvele koştular. Ağlaşma, sine vurma ve feryatlar yeri göğü inletmeğe başlamıştı. Taziyenin son sahneleriydi bunlar. "Deste" denilen matem grupları, sine vurmaya hazırlanırken kalabalık da yavaş yavaş halkaya katılmaktaydı. Biraz ileriden, hançerli ve zincirli bir grup sahneye yaklaşıyordu.

Seyyid, "deste" veya "heyet" denilen matem grubunun en önünde mersiye okuyor, onu dinleyen kalabalık sine vurarak ağlıyordu. Emine de oyun bittiğinde kalabalığa karışmış ve elbiselerini değiştirip beyaz mintanlar giyen Jimmy'le Ahmet'in yanına gitmişti. Ahmet, Seyyid'in tavsiyesiyle sırtına sembolik zincir vurarak matem tutacak, Jimmy de bu merasimleri henüz bilmediğinden, sinelerine vurarak matem tutanların halkasına karışacaktı.

Ahmet tereddüt içindeydi. Elindeki sembolik zinciri öylece tutuyordu... Kendisini teşvik etmeye çalışan Emine'ye:

— Kaslarımın tutulmasına tahammül edebiliyorum artık! dedi. Vücudum yine kasılıyor; ama kontrolümü yitirmiyorum. İmam Hüseyin'in rolünü oynamak çok iyi geldi bana!

Sonra, elindeki sembolik zinciri hafifçe sırtına attı. Seyyid, vücudu kasılınca zincir vurmasını tavsiye etmişti. Kasılmaya böyle bir şeyin iyi gelebileceğini aklından bile geçiremezdi! Giderek vücudunun gevşemeye, kaslarının rahatlamaya başladığını hayretle hissetti. Jimmy'le Emine'nin ortasında zinciri sırtına atarken, Seyyid'i dinlemekle ne kadar iyi yaptığını düşünüyordu. İyileşmişti! Vücudu biraz kasılmış ama havale geçirmemişti! Bu sevincini Emine ile paylaşmak için ona döndüğü sırada, çarşafını sıyrarak elindeki hançeri Jimmy'e saplamak için harekete geçen adamı farketti.

Vetban'dı bu!

Gençliğini mahveden, hayatını cehenneme çeviren işkenceci Vetban!..

Tam da Emine'ye dönüp, "İyileştim! Şifamı buldum!" diye bağırdığı sırada görmüştü cellâdını...

Hiç tereddüt etmeden elindeki zinciri var gücüyle Vetban'ın suratına fırlattı.

Vetban dengesini bir an kaybetti.

Ve, Jimmy'e savurduğu hançer Ahmet'in karnına saplandı!..

Ahmet acıyla yere kapanırken, kalabalıktakilerden biri eliyle o tarafı göstererek bağırdı:

— Vetban bu! Saddam'ın işkenceci köpeği! Yakalayın! Gebertin şunu!

Göz açıp kapayıncaya kadar Vetban linç edilmişti. Bu, halkın Saddam rejimine nefretinin sıkça görülen sonuçlarından biriydi. Muhaberatçı ve işkenceciler görüldükleri yerde linç ediliyor; halk buna: "Devrimci infaz" diyordu.

Emine ile Jimmy gözyaşları içinde Ahmet'in yanına çökmüştü. Jimmy, arkadaşının başını yavaşça kaldırıp kucakladı, yarısından oluk gibi kan akıyordu. Seyyid de koşup yanlarına gelmişti.

Jimmy bu saldırının kendisine yapıldığını farketmişti. Ama kaderin ne acı cilveleri vardı... Onun yerine, Ahmet vurulmuştu. Kalabalıktakilerden biri birkaç dakika içinde, arabasıyla oraya gelmeyi başardı; ama yarası ağır olan Ahmet, son nefesini vermişti artık.

Dudaklarında tebessüm vardı.

Cenazeyi arabaya koydular, Jimmy'le Emine, hastaneye götürülen cesede refakat ediyordu.

Öfkeli kalabalık, Vetban'ın leşini bir aracın arkasına bağlayıp kampın etrafında birkaç kez dolaştırdıktan sonra şehir dışındaki bir mezarlığa götürmüştü.

Askerî üste bir zamanlar nice masum insanların canına kıyan, nice masum kadınların ırzını kirleten ve nice insanların kaderi iki dudağının arasında bulunan Muhaberatçı Vetban yoktu artık.

Kerbela'ya Yaya Yolculuk

İmam Hüseyin'in şahadetinin 40. günü olan Erbain gelip çatmıştı. Yetmiş yılı devirmiş olmasına rağmen Seyyid, defalarca yaptığı gibi, 80 kilometrelik Necef-Kerbela yolunu yaya olarak katetmeye kararlıydı. Emine, bütün ısrarlarına rağmen yaşlı adamı vazgeçiremeyeceğini anlayınca ertesi gün onunla birlikte gitmeye karar verdi. Yarın sabah namazından sonra yola çıkacaklardı. Jimmy de onlara katılacağını söyledi. Böylece hem bu halkın yaşadığı her şeyi yaşama fırsatı bulup onlardan biri olabilmeyi başaracak hem Seyyid'lerle birlikte İmam Hüseyin'in türbesini ziyaret edip orada Hz. Mehdi'nin zuhuru için dua edebilecekti.

Sabah ezanıyla birlikte namazlarını kılıp yola koyuldular.

Öğleye doğru Seyyid'in adımları yavaşlamıştı. Yaşlı adamın durumundan endişelenen Jimmy yanına yaklaştı:

— Çok yoruldunuz, bundan sonrasını bir araçla gitsek mi?

— Ben iyiyim, merak etme. İmam Hüseyin'e yaya gitmenin bambaşka bir tadı var... Bu, bir gönül ve aşk muhabesesidir evlat...

Kızgın güneşin altında mendiliyle terini silip yürümeye devam etti.

Binlerce insan, bu yolu yürüyerek gidiyordu. Kimi mer-siye okuyor, kimi sinesine vuruyor, kimi düşünceler içinde adım atıyordu. Herkes birbirinden enerji alıyor gibiydi. Yol boyunca sürekli su, ekmek ve hurma ikramları vardı.

Kimi su dağıtıcıları "Buyurun, su için, leb-i teşne Hüseyin'in ihsanı, onun ikramıdır bu!" mealli şiirler okuyordu.

Güneşin batmasıyla birlikte hava biraz serinler gibi ol-muş, hafif esinti Seyyid'e zindelik vermişti. Ama daha alın-ması gereken epey yolları vardı. Emine biraz dinlenmelerini önerdi, üçü birlikte, yol kenarındaki kum tepelerinden biri-nin üzerine çıkıp oturdular.

Kısa bir dinlenmeden sonra tekrar yola koyuldular.

Kerbela şehri uzaktan görüldüğünde tan yeri ağarmak üzereydi. Sağ tarafları olabildiğine uzanan bir çöldü. Seyyid yavaşlamıştı, bir ara durup ellerini açarak Fatiha okudu. Emine, bu Fatiha'yı, oğlunun da aralarında bulunduğu top-lu mezardaki kimsesizlere okuduğunu tahmin etmişti. Biraz ötede, o toplu mezarın yakınında bir kadının yeri eşelediğini fark edince, yaklaşp onu izledi. Bir şeyler aradığı belliydi. Çoktandır keşfedilen bu toplu mezarın etrafında hâlâ bir ce-set arıyor olmalıydı. Yakınındaki Emine'yi hissedince dönüp ona baktı. Ağlıyordu.

— Ah!.. Birileri alıp götürmemiştir inşallah...

Biraz daha eşeledi toprağı, bir şey bulamayacağından emin olunca Emine'nin yanına gelip oturdu. 60 yaşların-da görünüyordu. Çenesinin altındaki gri renkli dövmeler, Saddam'ın memleketi olan Tikrit'li olduğunu gösteriyordu.

— Oğlumun cesedini burada buldum; ama cesedin eksi-ği var. Kol kemiklerinden biri yok. Allah rahmet etsin.

Emine hayretini gizleyemedi:

— Aa! Senin oğlun da mı Saddam'a muhalif olduğu için buradakiler gibi kurşuna dizilmiş?

Kadın ellerini dizine vurup yakındı:

— Yok canım! Saddam'a muhalif değil, bilakis onun ajanlarındandı, Muhaberat'a çalışıyordu. Komünist bir genci izlemekle görevlendirilmişti; çocuk sürgündeymiş. Döndükten sonra, nerelere gittiğini öğrenmek, sonra da yakalayıp öldürmek için oğlumun takmışlar peşine. Şaban ayı isyanlarının başladığı günlerde yaya olarak Necef'ten Kerbela'ya giderken Saddam'ın adamlarının pususuna düşüp yakalanmışlar. Oğlum kim olduğunu söylemiş, ama dinlememişler, diğerleri ile birlikte onu da kurşuna dizmişler burada... Muhaberat Teşkilatı her şeyi anlattı bana, oğlumun kan parasını, diyetini de ödediler. Ama oğlum öldükten sonra onun parası neyime lazım Allah aşkına?

Birden, önemli bir sırrı ağzından kaçırdığımı fark ederek sustu. Emine'nin neden hayret dolu bakışlarla kendisini dinlediğini anlayamamıştı. Hâlâ ona baktığını görünce, vaziyeti kurtarmaya çalıştı, artık Saddam devrilmişti ve ona çalışanlar halkın nefretini kazanıyordu; daha da kötüsü, Emine onun kim olduğunu haykırarak olsa, işi bitikti. Telaşla konuşmaya başladı:

— Bak kızım... Oğluma rejimle çalışmamasını çok söyledim; ama laf dinletemedim işte... Devlete çalışacağım diye tutturmuştu. Elimden ne gelir ki? Beni dinlemedi rahmetli... Şimdi onun için Allah'tan bağışlanma dilemek üzere yaya olarak Kerbela'ya gidiyorum işte.

Emine duyduklarına inanamıyordu, bütün vücudunu ter basmıştı. Geriye dönüp yürümeye başladı. Yaşlı kadın arkasından seslendi:

— Sence oğlum o komünisti neden hemen tutuklamadı? Niçin Kerbela'ya varmasını bekledi? Onun Kerbela'da kime uğrayacağını öğrenmek istiyordu herhalde... Muhaberat asıl onu öğrenmek istiyordu demek ki.

25. Bölüm

İnsani Hizmetler mi Petrol Aşkı mı?

Mezarında huzurla uyumakta olan arkadaşı Fâris'in evinin önüne vardığında, Ahmet'le başlayan samimi arkadaşlığını düşündü. Jimmy, Fâris'i kaybetmiş, ama Ahmed'i kazanmıştı. El-Ahvar bölgesine rutin devriyesini tamamladıktan sonra bir ihtiyaçları olup olmadığına bakmak için Fâris'in ailesine uğramış, kısa bir dinlenmeden sonra Nasıriye'ye, Hüseyiniye'ye gitmişti. Oraya yaklaşan Amerikan konvoyu dikkatini çekti. Birkaç tır ve kamyon, taşıdıkları ağır ve büyük teçhizatları indirmeye başladığında hayretle bunların petrol arama teçhizatı olduğunu gördü.

Bölgeye insan hakları kisvesinde yanan Amerikalılar asıl niyetlerini gizleyememişlerdi: Petrol!

Evet, bu ülkeye demokrasi getirmeye değil, petrolünü götürmeye gelmişlerdi! Onların peşinden koşan çocukları görünce içi sızladı.

Oynayıp zıplayan kendilerine uzatılan bir kaç şekerle mutlu olan zavallı çocuklar, bu adamların aslında onlara ait bir geleceği yağmaladıklarının ve kaderlerine çelme attıklarının farkında değillerdi.

Seyyid olup bitenlerin farkındaydı. El-Ahvar bölgesinin doğayla iç içe yaşamaya alışkın hür tabiatlı insanların artık eski yaşamlarını sadece rüyada görebileceklerini ve ha-

yat tarzlarını değiştirmek zorunda kalacaklarını şimdiden görüyordu.

Tıpkı Saddam gibi Amerikalılar da, bu Midanioğulları kabilesinin öteden beri yiğit bir kabile olduğunu ve nice kıyamalara zemin hazırlayan 8. yüzyıl kıyıamlarını başlatarak zalim Abbasi halifelerine kök söktürdüklerini bilmiyorlardı.

Jimmy, akşam namazından sonra kaygılarını Seyyid'le paylaşma ihtiyacı hissetti:

— Amerikalıların bu kadar zulüm yapabileceği ve bunca haksızlıkta bulunabileceği aklımın ucundan geçmezdi. Demokrasi ve insan hakları palavraymış! Her şey petrol içinmiş! şu Mehdi, neden zuhur etmiyor ki? Neyi bekliyor hâlâ?

— Halkın uyanması ve olup bitenleri anlaması lazım. Halk bilinçli ve hazır değil. Zuhurdan önce halkın bilinçlenmesi şart... Yüce Rabbimiz, Kur'ân'da Hz. Peygamber Efendimize şöyle buyuruyor:

“Senden kıyamet günü ne zaman kopacak diye soruyorlar. Sen bunu bilemezsin ki! Onun zamanını ancak Allah bilir.”¹

— Yani bu zulümleri görmeye, haksızlıkları yaşamaya devam mı edeceğiz?

— Maalesef... Giderek artacak hem de!

— O zaman zuhura çok var daha?

— Bunu ancak Allah bilir; A'raf Suresi'nin 71. ayetinde **“Bekleyin, ben de sizinle birlikte beklemedeyim.”** buyurmaktadır.

— O zamana kadar biz ne yapacağız peki?

— Peygamberimiz, zulmün biteceğinden emin olmanın, Allah'a inanmanın esası olduğunu buyurur. İnsanlar günahahtan tövbe etmeli, tövbenin zuhuru yakınlaştırdığı bi-

1- Naziat, 42-44

linmelidir. Allah'a gözyaşlarıyla yönelip tövbe ve istiğfarda bulunulmalıdır. İmam Hüseyin İslâm uğruna ve bizler için kendisini feda ettiği hâlde hâlâ onun bile kıymetini anlamış, bizler için yaptığı fedakârlıkların hakkını verebilmiş değiliz... Mehdi'nin zuhuru bütün insanlığın kurtuluşu demektir.

Jimmy, hakikati aramanın verdiği neşeyle parmağında ki yüzüğe bakıp mırıldandı:

— Rabbimin benim hayatımı neden kurtardığını şimdi daha iyi anlıyorum.

— Evet, rüyada sana işaret gönderdi.

Kısa bir sessizlikten sonra Jimmy merakla sordu:

— Hz. Mehdi neden saklanıyor?

Seyyid, bunun uzun bir sohbet olacağını ve başka bir zamana bırakmalarını tavsiye ederek Jimmy'ye, parmağında ki yüzüğü dikkatle inceleyip incelemediğini sordu. Jimmy, yüzüğünü çıkarıp baktı. Işığa doğrulttuğunda taşın iç kısmında bazı yazılar olduğunu fark etti:

— Orada, 12 İmamın adları yazılıdır. 12. ve sonuncuları Hz. Mehdi'dir... İmam Hüseyin'in şahadetinden sonra oğlu İmam Zeynelabidin insanları doğru yola davet etti, ama maalesef ona pek az insan uydu. İmam Hüseyin'den sonra gelen 9 göbekten evladı aynı gaye için çalıştılar, insanları hakka hidayet için uğraştılar, insanların saadetini sağlayabilecek olan adalet nizamını kurmak istediler; ama olmadı. İnsanların çoğu buna yanaşmadı. Bu da 12. İmam'ın insanlardan saklanmasına, onlara görünmemesine neden oldu. İnsanlar, onun zuhuruna hazır olduğu, onun gerekliliğini anlayabildiği zaman o ortaya çıkacak. Kaldı ki, bugün nice insanlar onu da harcamaya hazırdırlar! Tıpkı diğer İmamları harcadıkları gibi!

Emine, kayınpederinin yaşadığı Hüseyiniye'nin yakınlarındaki bir eve yerleşmiş ve bütün El-Ahvarlı kadınlar gibi o

da, göletlerden arda kalan tuzları toplayıp satarak geçimini sağlamaya başlamıştı. O şartlar altında Bağdat'taki tiyatro binasında kalamazdı artık.

Seyyid, Jimmy'e Kur'ân'ı Arapça okumayı tavsiye etmiş, Arapça öğrenmesinin daha iyi olacağını belirterek onu bir öğretmenle tanıştırdıktan sonra, Emine'ye uğramak için Hur'a gitmişti.

Emine'ye uğrayıp hal hatır sorduktan sonra harabe hâlindeki eski evine gitti, bir köşeye oturup eski günleri düşünmeye başladı. Oğlunun dünyaya geldiği günü hatırladı. Bebeğin çıktığını duyduğunda dünyalar onun olmuştu sanki. Karısını alnından öperek ona bir oğul getirdiği için teşekkür etmişti. Haberi duyan herkes o gün oraya koşmuş, onları tebrik etmiş, büyük bir şenlik yapılmıştı.

Eşi, doğumunun üzerinden henüz 48 saat geçtiği hâlde o gece eline bir mum alıp dışarıya çıkmıştı.

Tıpkı şimdiki gibi, yıldızlarla dolu mehtaplı bir geceydi.

Mumu yaktıktan sonra küçük bir tahta parçasının üzerine koyup, tahtayı gölün suyuna bırakıvermişti.

Bu, orada asırlardır süren bir gelenektir.

Uzaktan onu seyreden Seyyid gülümseyerek yanına geldiğinde, yıldızlara bakarak şöyle demişti:

— Bebeğimiz için bir adakta bulundum... Oğlumuzun iyi, dürüst ve cesur biri olmasını, mutlu bir yaşamdan sonra Kerbela'da hayata gözlerini yummasını diledim... İmam Hüseyin'in şehit olduğu topraklarda...